

Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego

Dokument operacyjny
dla Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego
do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030

**Trwały i zrównoważony rozwój gospodarczy regionu,
przyczyniający się do poprawy jakości życia jego mieszkańców**

„Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego” powstał w ramach Projektu „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem”, finansowanego z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju z Programu Strategicznego GOSPOSTRATEG, realizowanego przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W ramach powyższego projektu, opracowanie „Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego” było przedmiotem zlecenia ze strony Województwa Kujawsko-Pomorskiego do Firmy PwC Advisory spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k, która w latach 2019-2021 wykonała kompleksowe analizy diagnostyczne oraz przedstawiła rozwiązania wariantowe składające się na kompletny projekt dokumentu (dotyczące kierunków rozwoju gospodarczego, systemu zarządzania rozwojem gospodarczym, systemu wdrażania i monitorowania zaproponowanych rozwiązań), na podstawie których Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, adaptując lub zmieniając zaproponowane rozwiązania i dokonując uzupełnień, podjął decyzje dotyczące rozwiązań uwzględnionych w finalnej wersji Programu.

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	4
WYKAZ SKRÓTÓW	6
WPROWADZENIE	7
Cel opracowania	7
Rola i miejsce Programu rozwoju gospodarczego w systemie planowania rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego	8
WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI GOSPODARCZEJ	11
KIERUNKI POLITYKI ROZWOJU GOSPODARCZEGO WOJEWÓDZTWA	20
Cel główny, cele szczegółowe oraz priorytety i kierunki interwencji	20
Oczekiwane rezultaty planowanej interwencji	35
PRZEDSIĘWZIĘCIA NA RZECZ REALIZACJI PROGRAMU	39
I.1.1. Regionalne Obserwatorium Gospodarcze	41
I.1.2. Regionalna Instytucja Finansowa	43
I.1.3. Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego	45
I.1.4. Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego	47
I.1.5. Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego	49
I.1.6. System akredytacji instytucji otoczenia biznesu	51
I.1.7. Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO oraz systemu kontroli projektów w celu usprawnienia procesu	53
I.1.8. Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	55
I.1.9. Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy	56
I.1.10. Przygotowanie i promowanie nowych rozwiązań legislacyjnych w sprawach kluczowych dla regionu oraz realizacji w regionie kluczowych inwestycji z punktu widzenia rozwoju gospodarczego.	57
I.1.11. Wsparcie samorządów w tworzeniu dokumentów związanych z planowaniem gospodarczym	59
I.1.12. Rozwój sieci, wzmocnienie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w regionie	61
I.2.1. Pakiet dla Starterów	63
I.2.2. Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu oraz innych instytucji wspierających przedsiębiorczość.....	65
I.2.3. Data storing – wykorzystanie open data dla rozwoju przedsiębiorstw	67
I.2.4. Wsparcie transformacji przedsiębiorstw przez poprawę jakości zarządzania	69
I.2.5. Certyfikowane szkolenia zawodowe / <i>Regionalny Fundusz Szkoleniowy</i>	71
I.2.6. Wsparcie dla procesów dostosowania przedsiębiorstw do wymogów transformacji energetycznej oraz przeobrażeń gospodarki związanych z wdrażaniem założeń Zielonego Ładu w tym wykorzystaniem OZE w firmach	73
I.2.7. Wsparcie dla dostosowania przedsiębiorstw do wymogów związanych z problematyką gospodarki obiegu zamkniętego oraz gospodarki niskoemisyjnej	74
I.3.1. Internetowa „giełda usług regionalnych” wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług...76	
I.3.2. Programy akceleryjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami	78
I.4.1. Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie	80
I.4.2. Mój Region, Moja Przyszłość – kompleksowy program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych	82
I.4.3. Program – Przedsiębiorczość od najmłodszych lat	84
I.4.4. Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową	86
I.4.5. Wsparcie dla budowania pozytywnych relacji przedsiębiorstw z otoczeniem – budowa Społecznej Odpowiedzialności Biznesu wśród regionalnych firm	89
I.6.1. Fundusz wsparcia rzemiosła	90
I.6.2. Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą.....	92
II.1.1. Regionalny Hub Cyfrowy	94
II.1.2. Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji	96
II.1.3. Pakiet Gospodarka 4.0	98

II.1.4. Poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań dla przedsiębiorstw w zakresie zarządzania wykorzystywaną energią, jej oszczędzania oraz zastępowania energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych	100
II.2.1. Pakiet Klasty	102
II.2.2. Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji	104
II.2.3. Program animatorów współpracy	106
II.2.4. Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądanych	108
II.2.5. Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej.....	110
II.3.1. Wsparcie internacjonalizacji MŚP.....	112
II.3.2. Pożyczki na certyfikację.....	114
II.3.3. Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu - mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych	116
III.1.1. Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych	118
III.1.2. Regionalny Operator Inwestorski	120
III.1.3. Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów	122
III.1.4. Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie	125
III.1.5. Terminal multimodalny w Emilianowie	127
III.2.1. Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem państw perspektywicznych oraz jej implementacja	128
III.2.2. Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej.....	130
III.2.3. Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności.....	132
WSPARCIE INSTYTUCJONALNE ROZWOJU GOSPODARCZEGO WOJEWÓDZTWA.....	134
Wielopoziomowy model zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie	135
Główne założenia systemu koordynacji Programu rozwoju gospodarczego	137
SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO	149
Rola dokumentu pn. „Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego”	149
Harmonogram realizacji	149
Zakres planowanej interwencji w ujęciu terytorialnym i sektorowym	150
Monitorowanie i ewaluacja.....	153
Plan finansowy	167
Kontrola i sprawozdawczość	171
Spójność Programu rozwoju gospodarczego z innymi dokumentami strategicznymi	173
ANEKS. KLUCZOWE WNIOSKI ORAZ PRZESŁANKI IDENTYFIKACJI WYZWAŃ ROZWOJU GOSPODARCZEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO.....	177
Badania własne PwC wykonane na potrzeby „Programu rozwoju gospodarczego”	178
Wykaz opracowań analitycznych wykonanych w ramach Projektu REGIOGMINA – stanowiących podstawę do formułowania wniosków oraz identyfikacji potrzeb w zakresie rozwoju gospodarczego.....	180
Podstawowa charakterystyka gospodarki województwa kujawsko-pomorskiego oraz kontekstu jej rozwoju.....	184
ZAŁĄCZNIKI	240

WYKAZ SKRÓTÓW

Skrót	Wyjaśnienie
B2B	ang. Business to Business
BARR	Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego
BDL	Bank Danych Lokalnych
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
BIZ	Bezpośrednie inwestycje zagraniczne
BPO	Outsourcing, ang. Business Process Outsourcing
B+R	Badania i rozwój
FEKP, FE KP 2021-2027	Program Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027
GUS	Główny Urząd Statystyczny
ICT	Teleinformatyka, ang. Information and Communications Technology
IOB	instytucje otoczenia biznesu
IOT	Internet Rzeczy, ang. Internet of Things
IoT NP	IoT North Poland Hub
IS	Inteligentne Specjalizacje
IT	Technologia informacyjna
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
KPAI	Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji Sp. z o.o.
KPFP	Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o.
KPFPK	Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowanych Sp. z o.o.
KPFR	Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o.
KP COIiE	Kujawsko-Pomorskie Centrum Obsługi Inwestorów i Eksportu
KPM	Krajowa Polityka Miejska
KSRR	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego
MLG	Multi-level governance, pol. wielopoziomowe zarządzanie
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
NCBiR	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
NUTS	Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
PAIH	Polska Agencja Inwestycji i Handlu
PARP	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PKB	Produkt Krajowy Brutto
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
PRG	Program rozwoju gospodarczego
PSSE	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna
RCI	Indeks Regionalnej Konkurencyjności, ang. Regional Competitiveness Index
RIF	Regionalna Instytucja Finansowa
RIS	Regionalne Inteligentne Specjalizacje, ang. Regional Innovation Scoreboard
ROG	Regionalne Obserwatorium Gospodarcze
RPO, RPO WKP	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020
SSC	ang. Shared Service Centre (Centrum Usług Wspólnych)
TARR	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A
TGI BGK	Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych Banku Gospodarstwa Krajowego
UE	Unia Europejska

WPROWADZENIE

Cel opracowania

Od początku funkcjonowania województwo kujawsko-pomorskie nie w pełni wykorzystuje potencjały rozwojowe. Skutkiem tego stan rozwoju społeczno-gospodarczego, jakość życia i konkurencyjność gospodarki nie odzwierciedlają aspiracji władz samorządowych, mieszkańców i przedsiębiorców. Długotrwałe bezrobocie, które zostało przewyżczone dopiero w ostatnich latach, ograniczało warunki życia wynikające z sytuacji materialnej mieszkańców. Wciąż zbyt niska konkurencyjność utrudnia przebieg procesów takich jak innowacyjność, sieciowanie, czy też ekspansja terytorialna podmiotów gospodarczych. W latach 2010-2019 liczba podmiotów gospodarczych na terenie województwa zwiększyła się zaledwie o 9%, podczas gdy aż 7 regionów w kraju notowało dynamikę na poziomie powyżej 15%, a liderzy – ok. 25%. Wśród regionów o dużej dynamice są województwa wykazujące podobieństwa pod względem profilu społeczno-gospodarczego do województwa kujawsko-pomorskiego, co wskazuje, że także i w tym regionie istnieją wciąż niewykorzystane rezerwy.

Celem niniejszego Programu rozwoju gospodarczego jest zdynamizowanie rozwoju. Program adresowany jest przede wszystkim do małych i średnich przedsiębiorstw, które w wyniku realizacji zaproponowanych ustaleń powinny w sposób zauważalny wzmocnić potencjał, co przyniesie wymierne efekty w sferze regionalnego PKB, wzrostu zamożności podmiotów, wzrostu wynagrodzeń, a pośrednio także wzmocnienia sytuacji samorządów lokalnych w sposób pośredni zależnych od stanu rozwoju gospodarczego. Jednak szereg ustaleń Programu w silny pozytywny sposób sprzyjać będzie także rozwojowi podmiotów dużych i bardzo dużych, których wpływ na konkurencyjność i rozpoznawalność regionu jest niewspółmiernie wysoki. Jednocześnie, zdynamizowanie procesów konkurencyjności i innowacyjności regionalnej gospodarki wymaga aktywnego włączenia jej istotnego składnika, jakim są MŚP. Tak, poprzez zwiększanie produktywności MŚP oraz wielkości ich udziału w PKB, możliwe jest pokonanie pułapki średniego dochodu i produktu.

MŚP już obecnie są szczególną wartością krajowej i regionalnej gospodarki. Generują prawie połowę PKB i tworzą miejsca pracy dla prawie 70% zatrudnionych, ale mają o ok. 8 punktów procentowych mniejszy udział w krajowym PKB, w porównaniu ze średnią UE przy podobnym poziomie zatrudnienia. Są również znacznie mniej produktywne i mniej inwestują niż ich odpowiednicy w UE. Poziom ich innowacyjności jest znacznie poniżej średniej UE.

Powyższe fakty wskazują na fundamentalną potrzebę zmiany w sektorze MŚP, poprzez zidentyfikowanie i zastosowanie nowych impulsów dla ich rozwoju. Dotyczy to zarówno zwiększenia dostępnych środków dla finansowania ich rozwoju, budowania trwałych powiązań przeciwdziałających ich rozdrobnieniu i małej wielkości, jak i wsparcia o charakterze mentoringu dla pokonania luki niedostatecznej wiedzy i umiejętności dla ich prowadzenia, a także trudności w dostępie do zasobów infrastrukturalnych.

Istotnym więc czynnikiem, w procesie wspierania rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego, jest przygotowanie skutecznego i dopasowanego do potrzeb docelowych odbiorców (przedsiębiorstw funkcjonujących na obszarze województwa oraz przedsiębiorstw chcących zlokalizować swoją działalność na terenie województwa) systemu wsparcia instytucjonalnego i produktowego z poziomu regionalnego, w tym działających aktualnie regionalnych instytucji otoczenia biznesu, współdziałającego ze strukturą lokalnych JST. Skuteczne wsparcie przedsiębiorstw w procesie ich rozwoju, a tym samym podniesienie gospodarki województwa na wyższy poziom może nastąpić jedynie w wyniku opracowania i zastosowania zestawu narzędzi dopasowanego do indywidualnych cech, charakterystycznych potencjałów i potrzeb regionalnego rynku.

Niniejszy dokument jest podsumowaniem prawie dwóch lat prac obejmujących szczegółowe analizy i badania wyżej wspomnianych potencjałów regionu oraz przedstawieniem propozycji rozwiązań, których wdrożenie przyniesie efekt w postaci zwiększenia produktywności i innowacyjności regionalnych przedsiębiorstw, a co za tym idzie wzrostu gospodarczego województwa.

Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego wraz z załącznikami stanowi dla Samorządu Województwa „mapę drogową” dla wdrożenia kompleksowych działań aktywizujących gospodarkę regionu, stawiających MŚP w centrum wzrostu inwestycji, eksportu i innowacyjności, ale także wyposażających Samorząd Województwa w niezbędne instrumenty umożliwiające skuteczne planowanie i wdrożenie działań prorozwojowych (np. Regionalne Obserwatorium Gospodarcze). Nastąpi to poprzez zaangażowanie nie tylko Samorządu Województwa, ale także samorządów lokalnych oraz regionalnych instytucji otoczenia biznesu działających w formule wielopoziomowego zarządzania.

Dokument Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego powstał w ramach Projektu „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem” REGIOGMINA, finansowanego z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostateg - „Społeczny i Gospodarczy Rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków”, realizowanego przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; Nr umowy GOSPOSTRATEG1/ 385453/ 3/NCBR/2018.

Zadanie pn. „Opracowanie Programu rozwoju gospodarczego województwa, określającego rolę MŚP w jego rozwoju, we współdziałaniu i kooperacji z kluczowymi firmami regionu oraz przeprowadzenie pilotażu opracowanego programu”, zostało zrealizowane przez Firmę PwC Advisory Sp. z o.o. sp.k. na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Sformułowanie ustaleń Programu rozwoju gospodarczego zostało poprzedzone badaniami diagnostycznymi koncentrującymi się na trzech zagadnieniach: analizie społeczno-gospodarczej, analizie gospodarki inwestycyjnej oraz analizie gospodarki eksportowej województwa. W celu sporządzenia diagnozy sytuacji gospodarczej województwa wykorzystano szereg metod i technik badawczych o charakterze ilościowym oraz jakościowym, w tym metody pozwalające na zaangażowanie interesariuszy, m.in. przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, instytucji otoczenia biznesu, uczelni i jednostek naukowych, przedsiębiorców, specjalistów i ekspertów ds. rozwoju gospodarczego. Opracowana diagnoza sytuacji gospodarczej, a także wykorzystane metody i techniki badawcze zostały przedstawione w załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

Rola i miejsce Programu rozwoju gospodarczego w systemie planowania rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego

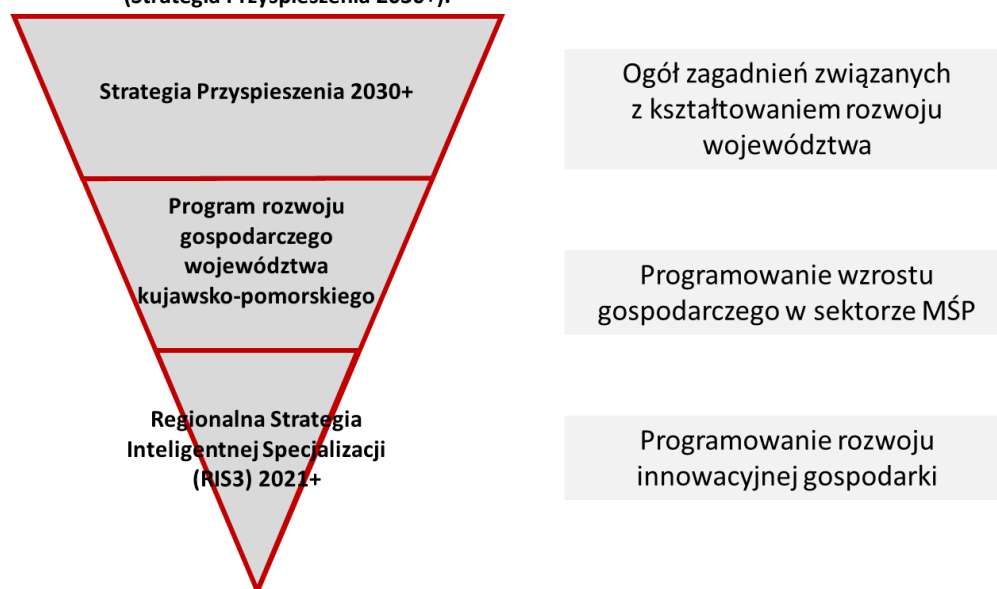
Program rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego stanowi jeden z dokumentów operacyjnych województwa kujawsko-pomorskiego, mających na celu formułowanie założeń i określanie warunków dla rozwoju gospodarczego. Jest zaliczany do tzw. regionalnych dokumentów programowych – wskazanych w „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”. Zgodnie z założeniami „Strategii Przyspieszenia 2030+”, realizacja szczególnie ważnych aspektów rozwoju województwa wymaga bardziej pogłębionego, szczegółowego zaplanowania zadań – zarówno w aspekcie merytorycznym, jak i organizacyjnym. Tych szczegółowych ustaleń dokonuje się w dokumencie zewnętrznym – o charakterze operacyjnym, będącym konkretnym planem działań na rzecz realizacji określonego zakresu „Strategii Przyspieszenia 2030+”. Program rozwoju gospodarczego jest jednym z dokumentów tego typu w obszarze „Gospodarka”. Odpowiada za programowanie działań związanych z szeroko rozumianą poprawą poziomu rozwoju gospodarczego, koncentrując się zwłaszcza na jakościowej poprawie sytuacji sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

Podkreślić należy, że niniejszy dokument jest *programem rozwoju* w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w tym w szczególności zawiera elementy określone w art. 17 (który określa zawartość programu rozwoju), a podczas prac dopełniono wszystkich wymaganych procedur formalnych. Jednak Program rozwoju gospodarczego nie ogranicza się wyłącznie do spełnienia wymogów ustawowych – zawiera więcej informacji i obejmuje szerszy zakres zagadnień, które pozwolą na jego skuteczne wdrożenie.

Program rozwoju gospodarczego jest bezpośrednio powiązany z innym regionalnym dokumentem programowym – wskazanym w „Strategii Przyspieszenia 2030+” w obszarze „Gospodarka” – *Regionalną Strategią Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* (dalej RIS3 2021+). Na poziomie ideowym należy wskazać

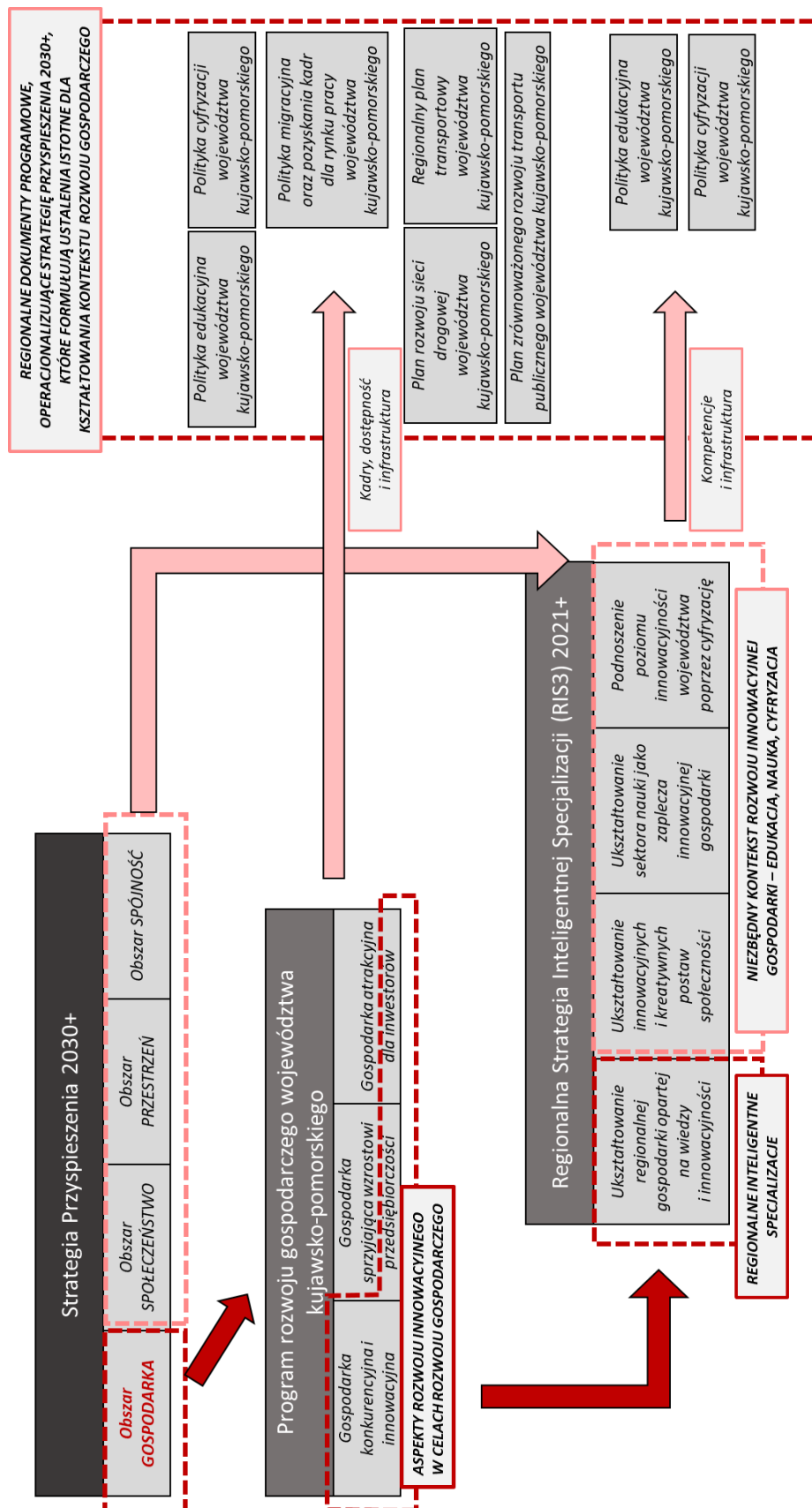
komplementarność obydwu opracowań. Rolą Programu rozwoju gospodarczego jest kształtowanie warunków rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw we wszystkich aspektach istotnych dla tego rozwoju. Ma więc charakter bardzo szeroki. Jednym z szeregu podejmowanych w nim zagadnień, jest wzmacnianie konkurencyjności regionalnej gospodarki poprzez rozwój jej innowacyjności, nowoczesności, zaawansowania technologicznego i organizacyjnego. Procesy te dotyczą tylko wybranych dziedzin, wykazujących ku temu szczególne predyspozycje - z jednej strony wynikające z nawiązywania do potrzeb współczesnej gospodarki światowej (funkcjonujące w obszarach o dużej konkurencyjności), ale z drugiej dotyczące obszarów, które w specyficie województwa kujawsko-pomorskiego (wynikającej z jego predyspozycji naturalnych, szeroko rozumianego stanu rozwoju oraz tradycji gospodarczych, zaplecza naukowo-badawczego oraz charakteru/profilu zasobów ludzkich) znajdują sprzyjające warunki dla dogodnego rozwoju. Te wybrane dziedziny, szczególnie podatne na stymulowanie ich nowoczesnego charakteru, w sposób naturalny stają się „lokomotywami innowacyjności” i pośrednio kształtują także rozwój pozostałych mniej innowacyjnych dziedzin gospodarki. Określa się je mianem „inteligentnych specjalizacji” i w polityce rozwoju regionalnego przykładą się szczególną wagę do stwarzania sprzyjających warunków dla dalszego rozwoju, bowiem ich wpływ na wyniki ekonomiczne podmiotów, możliwości ich dalszego rozwoju (w tym tworzenia powiązań i kooperacji), kształtowania rynku pracy (i w aspekcie możliwości realizacji aspiracji zawodowych i w aspekcie poziomu wynagrodzeń), a wreszcie szeroko rozumianą konkurencyjność gospodarki oraz wizerunkowe pozycjonowanie regionów (kształtowanie korzystnego wizerunku) – jest niewspółmiernie wysoki. Rolą RIS3 2021+ w relacji do Programu rozwoju gospodarczego, jest więc formułowanie założeń rozwoju innowacyjnego gospodarki – szczególnego wsparcia podmiotów funkcjonujących w wybranych dziedzinach, spełniających warunki uznania ich za inteligentne specjalizacje. W takim kontekście RIS3 2021+ rozszerza i dopełnia ustalenia Programu rozwoju gospodarczego, stając się jego specjalistycznym uzupełnieniem (swoistym „dodatkiem do programu”), skoncentrowanym na kształtowaniu rozwoju nowoczesnej gospodarki województwa. Złożoność i szeroki zakres merytoryczny i formalny procesu ustawicznego odkrywania inteligentnych specjalizacji, a także wymagana duża elastyczność działań (dostosowywanie polityki rozwoju do zmieniających się uwarunkowań) wymaga odrębnego dokumentu programowego, który go definiuje. Dlatego też RIS3 2021+, będąc dokumentem silnie powiązaniem z Programem rozwoju gospodarczego, bo także dotyczącym wzmacniania konkurencyjności gospodarki, stanowi odrębny dokument programowy – komplementarny wobec Programu. Obydwa dokumenty były tworzone w tym samym okresie.

Rysunek 1. Idea umiejscowienia RIS3 2021+ w systemie planowania rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 w następstwie realizacji ustaleń Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku (Strategia Przyspieszenia 2030+).

Źródło: Opracowanie własne

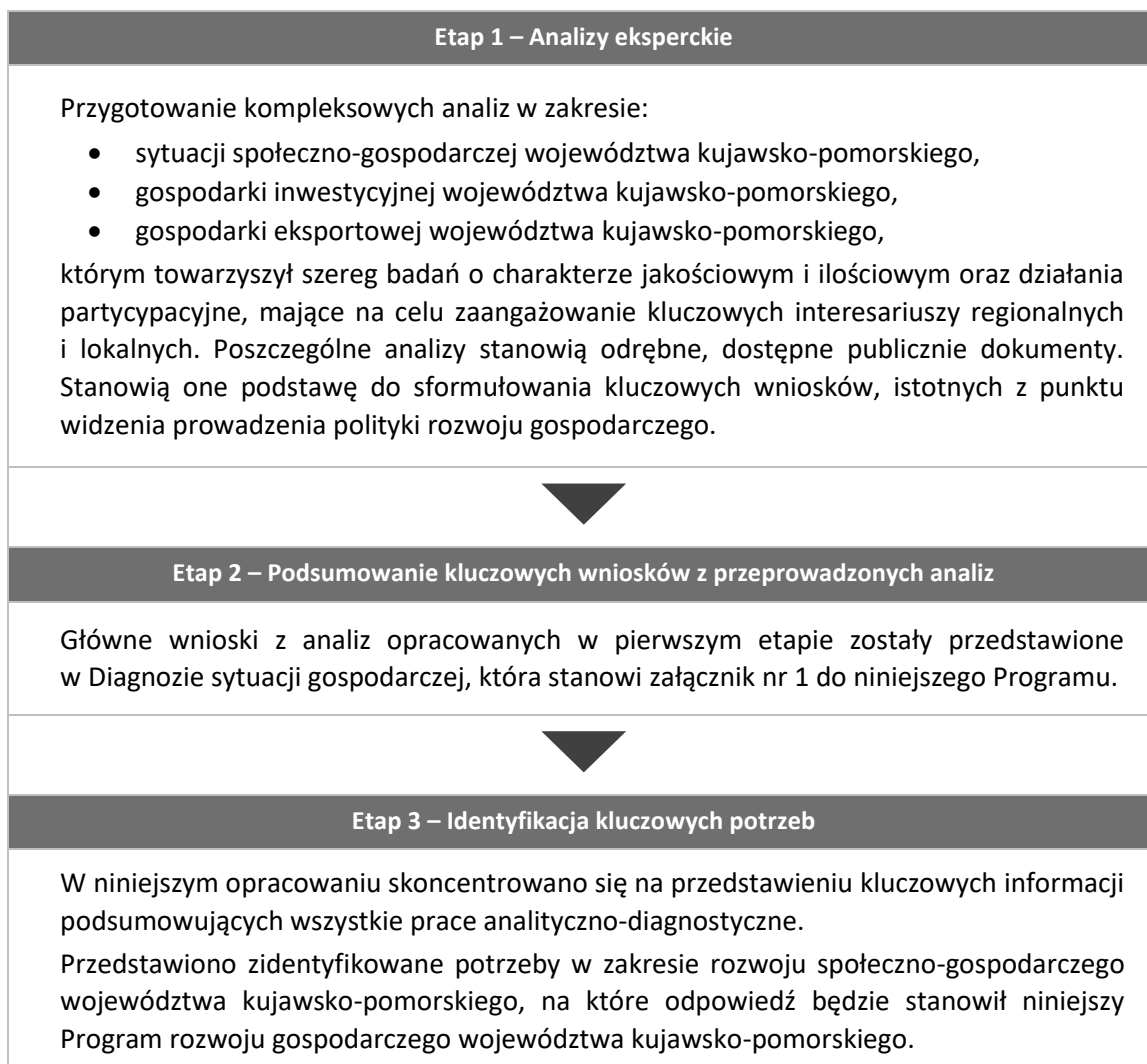
Rysunek 2. Schemat wyjaśniający powiązania merytoryczne i logiczne oraz obszary zainteresowania dokumentów formułujących założenia i operacjonalizujących politykę rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego.

Źródło: Opracowanie własne

WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI GOSPODARCZEJ

Prace diagnostyczne związane z przygotowaniem niniejszego opracowania zostały przeprowadzone w podziale na trzy etapy^{1 2}:

1 Niniejszy rozdział zawiera kluczowe wnioski wynikające z diagnozy sytuacji gospodarczej województwa. Szczegółowy opis diagnozy znajduje się w załączniku nr 1 do Programu.

2 Stosunkowo długi okres realizacji prac nad Programem rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego (pierwszy projekt został przygotowany w połowie 2020 roku) spowodował, że obecnie dostępne są bardziej aktualne dane statystyczne, niż wykorzystane na etapie przygotowania Analizy inwestycyjnej, Analizy eksportowej i Szczegółowego opisu diagnozy znajdującej się w załączniku nr 1 do Programu. Przygotowując zasadniczy dokument Programu dokonano szczegółowej weryfikacji aktualności wyników wykonanych analiz i stwierdzono, że nastąpiła tu wyłącznie utrata aktualności danych, ale nie miały miejsca zasadnicze zmiany charakteru danych zagadnień. Wszystkie wnioski będące podstawą planowania działań, pozostały aktualne. W związku z powyższym, przygotowując finalny dokument Programu dokonano aktualizacji tylko wybranych danych, starając się je zamieścić wg stanu najbardziej aktualnego. W samych analizach oraz załączniku nr 1 pozostały one w niezmienionej postaci.

Województwo kujawsko-pomorskie *

Populacja:
2 072,4 tys.

Powierzchnia:
17 971,34 km²

**Przyrost naturalny na
1000 ludności:**
-1,3

**Przeciętne miesięczne
wynagrodzenie brutto:**
4 301,08 PLN

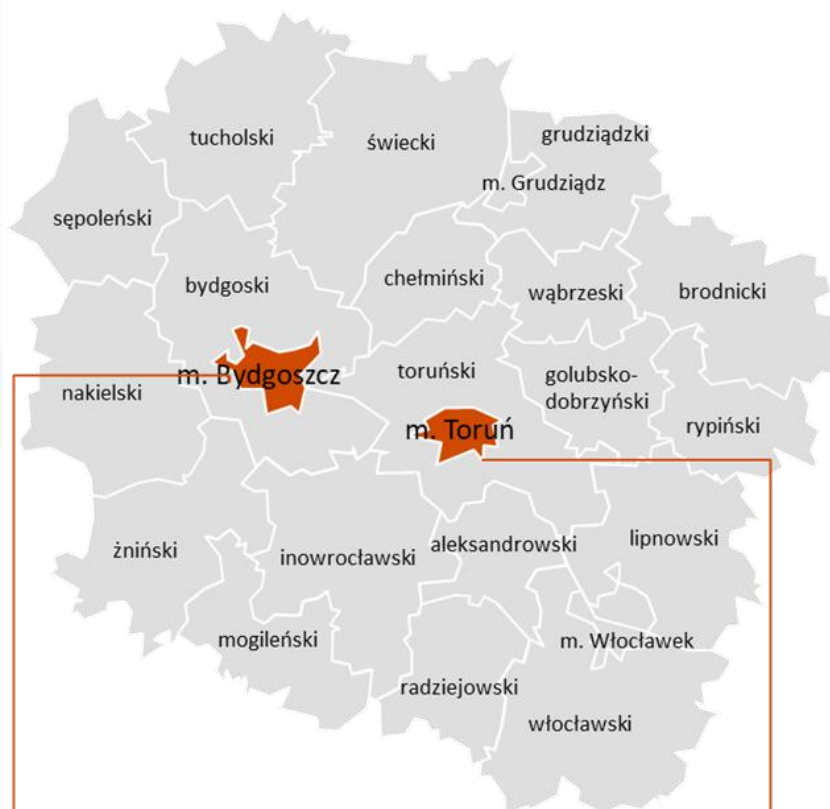
Stopa bezrobocia:
7,9%

**Podmioty gospodarki
narodowej:**
203 548

**Osoby fizyczne
prowadzące działalność
gospodarczą:**
150 200

Źródła:

* Dane publikowane przez Urząd Statystyczny w Bydgoszczy – stan na 31 grudnia 2019 r.

Województwo kujawsko-pomorskie zajmuje obszar 17 971,34 km², co czyni je dziesiątym pod względem powierzchni regionem w Polsce. Jest zamieszkiwane przez ok. 2,07 mln ludności (stan na 31 grudnia 2019 r.). Jako jedno z dwóch województw w Polsce posiada dwie stolice: Bydgoszcz – miasto będące siedzibą urzędu wojewódzkiego oraz Toruń – z siedzibą urzędu marszałkowskiego. W obrębie województwa znajduje się 19 powiatów oraz 4 miasta na prawach powiatu.

Ogólna charakterystyka sytuacji społeczno-gospodarczej województwa i poziomu przedsiębiorczości

Podsumowanie dotyczące ogólnej charakterystyki sytuacji społeczno-gospodarczej województwa i poziomu przedsiębiorczości

W województwie kujawsko-pomorskim następuje wzrost wartości PKB (zarówno w wartościach bezwzględnych, jak i w przeliczeniu na 1 mieszkańca), jednak jest on mniej dynamiczny niż średnia dla Polski.

Wartość Dodana Brutto (WDB) dla regionu stanowi 4,4% WDB dla Polski. W przeliczeniu na 1 mieszkańca to ok. 90% średniej wartości dla kraju, co plasuje województwo na jedenastej pozycji wśród wszystkich regionów.

Wartość wskaźnika Produkcji Sprzedanej Przemysłu (PSP) dla województwa kujawsko-pomorskiego (4,1%) klasyfikuje je na ósmej pozycji wśród województw. Mimo, że w latach 2010-2019 lokata województwa pozostawała niezmienna, to było ono jednym z 6 województw, które odnotowały zmniejszenie swego udziału w krajowej PSP (o 0,4 punktu procentowego).

W 2019 r. wartość nakładów inwestycyjnych w województwie kujawsko-pomorskim wyniosła 12 131,3 mln PLN (dziesiąta pozycja w kraju), z czego aż 38,8% to nakłady poniesione w sekcjach B, C, D, E (górnictwo i wydobywanie, przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją).

Tempo wzrostu liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON, zarówno w ujęciu bezwzględnym, jak i w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców jest jednym z najwolniejszych w kraju. W 2019 r. w regionie zarejestrowanych było prawie 204 tys. podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON (w 2018 – 197,7 tys.), co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców dawało 98 podmiotów i plasowało województwo dopiero na jedenastym miejscu w kraju (około 84% średniej krajowej).

Na tle pozostałych województw kujawsko-pomorskie cechowało się niezadowalającym poziomem rozwoju zarówno mikroprzedsiębiorstw, jak i małych przedsiębiorstw. W przypadku obu grup wartość wskaźnika w 2019 r. nie przekraczała średniej krajowej i klasyfikowała województwo na jedenastym miejscu w Polsce.

W 2019 r. w województwie zarejestrowanych było 150 202 podmiotów osób fizycznych, liczba ta wzrosła od 2012 r. o 8 837 przedsiębiorstw (o 6,3%). Oznacza to, że kujawsko-pomorskie wykazuje w tym względzie znacznie niższą dynamikę zmian niż najszybciej rozwijające się województwa (mazowieckie, małopolskie i pomorskie – wzrost o ponad 16% w stosunku do 2012 r.).

Bydgoszcz i Toruń notują niemal najniższe wartości ogólnego wskaźnika przedsiębiorczości spośród miast wojewódzkich, a dysproporcja w stosunku do większości z nich wynosi nawet kilkaset podmiotów na 10 tys. mieszkańców. Pod względem wartości wskaźnika liczby podmiotów osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym Toruń (14,1) i Bydgoszcz (13,6) zajmują odpowiednio szesnaste i osiemnaste miejsce w kraju.

Analizując specyfikę gospodarki regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego, należy wskazać dwa sektory gospodarki, które odróżniają region na tle pozostałych województw. Są to turystyka zdrowotna oraz rolnictwo, które z jednej strony opierają się o endogeniczne potencjały regionu, a z drugiej strony wpisują się w globalne trendy rozwojowe.

Kluczowe potrzeby związane z obszarem³

SSG1: Należy utrzymać dotychczasowe formy wsparcia rozpoczynania działalności gospodarczej, jednocześnie podnosząc limity wysokości wsparcia do poziomu, który pozwoli na uruchomienie

³ Do każdej potrzeby (określonej na podstawie wniosków z analizy obszaru) przypisano sygnaturę, która pozwoli na identyfikację konkretnego wniosku w dalszej części opracowania (w szczególności w opisie przedsięwzięć w ramach Programu).

działalności, w tym produkcyjnej oraz dopuszczać możliwość montażu dotacji z instrumentami finansowymi.

SSG2: Istotne jest wsparcie sektora MŚP w dalszych inwestycjach prowadzących do wzrostu przedsiębiorstw (zarówno pod względem zatrudnienia, jak i wartości produkcji czy usług).

SSG3: Należy zachęcać duże przedsiębiorstwa do podejmowania współpracy z podmiotami z sektora MŚP poprzez programy akceleracji start-upów, dotowane przez stronę publiczną.

SSG4: Należy wspierać firmy z sektora MŚP w udroźnieniu współpracy z dużymi podmiotami w regionie.

SSG5: Istnieje potrzeba podjęcia działań mających na celu kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w regionie.

SSG6: Należy wspierać firmy z sektora MŚP w ich dążeniach do wzrostu efektywności, co przyczyni się do zwiększenia ich udziału w ogólnym PKB dla regionu.

Społeczne uwarunkowania rozwoju gospodarczego

Podsumowanie dotyczące społecznych uwarunkowań rozwoju gospodarczego

Kujawsko-pomorskie należy do województw, w których w ciągu ostatnich lat nastąpił spadek liczby ludności. W 2019 r. województwo zamieszkiwały 2 072 373 osoby, a w ciągu zaledwie 9 lat (2010-2019) w regionie nastąpił spadek o 26,3 tys. mieszkańców (-1,3%).

W latach 2010-2019 w wyniku migracji co roku ubywało średnio niecałe 2 tys. osób, a łącznie w tym okresie region utracił 18,1 tys. mieszkańców. Analiza wieku migrantów wskazuje, że najliczniejszą grupę zarówno w ujęciu bezwzględnym, jak i w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców stanowiły osoby młode, w wieku 25-34 lata.

W 2019 r. wyróżniało się na tle pozostałych regionów stosunkowo wysokim odsetkiem ludności z wykształceniem zasadniczym zawodowym (szósta pozycja w kraju) oraz wykształceniem średnim ogólnokształcącym, gimnazjalnym, podstawowym lub niższym (ósma pozycja w kraju). Jednocześnie – pomimo stałego wzrostu zarówno liczby, jak i udziału osób z wykształceniem wyższym – w 2019 r. kujawsko-pomorskie zajmowało pod tym względem dopiero dziesiątą pozycję w kraju.

Województwo kujawsko-pomorskie nie ma wyróżniającego się na tle kraju potencjału akademickiego. Na jego terenie działa kilkanaście instytucji szkolnictwa wyższego, skupionych, podobnie jak w innych regionach, przede wszystkim w ośrodkach stołecznych. Istotną zmianą, która zaszła podczas tworzenia programu było powołanie w Bydgoszczy Politechniki.

W województwie kujawsko-pomorskim w 2019 r. studiowało 54 100 osób, co stanowiło prawie 4,5% studentów w Polsce (dziewiąta pozycja w kraju).

Region charakteryzuje się jednym z najniższych w kraju odsetkiem absolwentów i studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych. W 2019 r. w kujawsko-pomorskim zaledwie 13% studentów kształciło się na kierunkach inżynierjno-technicznych i przyrodniczych.

Aktywność zawodowa mieszkańców, wyrażona udziałem osób aktywnych zawodowo w liczbie ludności, jest cały czas niższa niż przeciętnie w kraju. W 2019 r. współczynnik aktywności zawodowej w województwie dla ogółu ludności wynosił 55,2% (ósma pozycja wśród województw) i 75,6% dla ludności w wieku produkcyjnym (dziewiąta pozycja w kraju).

Jeśli chodzi o strukturę pracujących, to w 2019 r. najliczniejsi byli pracujący w dziale przemysłu i budownictwa (30%), co było wartością wyższą niż przeciętnie w kraju (27%). Szczególnie dobrze na tle kraju zatrudnienie w tym dziale w województwie wypadło w sekcji C – przetwórstwo przemysłowe.

Kluczowe potrzeby związane z obszarem

SU1: Konieczne jest wprowadzenie rozwiązań instytucjonalnych, pozwalających na skuteczne nawiązywanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a środowiskiem naukowym.

SU2: Należy wspierać uczelnie funkcjonujące w województwie w prowadzeniu kierunków inżyniersko-technicznych oraz przyrodniczych, na które istnieje największe zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy.

SU3: Należy stworzyć mechanizmy promujące współpracę przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi i wyższymi uczelniami, która zaowocuje lepszym dostosowaniem wiedzy i umiejętności absolwentów tych szkół do wymagań potencjalnych pracodawców, a także rozwijać system szkoleń i kursów na rzecz poprawy kwalifikacji, w oparciu o bazę uczelni wyższych, branżowych klastrów gospodarczych i innych instytucji otoczenia biznesu. Należy także podjąć działania na rzecz pozyskania kadr dla gospodarki regionu poza granicami kraju, szczególnie w tych dziedzinach, w których zasilenie rynku pracy cudzoziemcami pozwalałoby skutecznie niwelować deficyty odpowiednio wykwalifikowanej kadry, łącznie z systemem stypendialnym dla uczniów i studentów zagranicznych na preferowanych kierunkach.

SU4: Konieczne jest prowadzenie działań w zakresie edukacji formalnej i nieformalnej dzieci i młodzieży oraz wsparcie w rozwijaniu zainteresowań i nabywaniu kompetencji, a także tworzenie warunków do podnoszenia umiejętności zawodowych i uzyskiwania nowych kwalifikacji przez dorosłych.

SU5: Konieczny jest wzrost kwalifikacji kadry zarządzającej i pracowników w zakresie odpowiedzi na wyzwania stawiane przez dynamicznie zmieniającą się rzeczywistość gospodarczą, ze szczególnym uwzględnieniem przemian w zakresie zarządzania, zmian technologicznych i odpowiedzi na wyzwania klimatyczne.

System instytucjonalny wsparcia rozwoju gospodarczego

Podsumowanie dotyczące analizy obecnego modelu instytucjonalnego – kluczowe wnioski

Przeprowadzona diagnoza obecnej oferty wsparcia biznesu pokazuje, że w regionie realizowana jest duża liczba inicjatyw probiznesowych, jednak brakuje jednostki, która by je w sposób systemowy koordynowała. Wsparcie punktowe w określonych obszarach związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa jest na wysokim poziomie, jednak jego podstawowym mankamentem są ograniczenia terytorialne związane z funkcjonowaniem poszczególnych IOB. Ich działania, często realizowane na wysokim poziomie, niejednokrotnie dublują się.

Większość instytucji prowadzi działania edukacyjne, szkoleniowe, promocyjne, wspierające internacjonalizację, brokerskie czy też doradcze w zakresie pozyskiwania funduszy. Spowodowane jest to przede wszystkim wyżej wspomnianym zasięgiem działania.

W większości przypadków instytucje wspierające biznes powołane zostały do podejmowania przedsięwzięć w konkretnym mieście lub na konkretnym terenie, dlatego spektrum ich działań musiało być szerokie, żeby nie tworzyły się luki w systemie wsparcia na danym obszarze.

Zauważalne są incydentalne działania wspólne większej liczby IOB, ale z punktu widzenia efektywności Programu rozwoju gospodarczego ich ilość jest niewystarczająca.

Kwestie związane ze współpracą oraz z docieraniem z ofertą poszczególnych instytucji do firm w całym regionie określone zostały przez same IOB jako jeden z kluczowych problemów obecnego systemu wsparcia. Widoczny jest przede wszystkim brak podmiotu, który dzięki posiadanym kompetencjom i środkom pełniłby rolę lidera dla pozostałych IOB.

W województwie oferowanych jest wiele instrumentów wsparcia finansowego. Niemniej jednak obszar ten boryka się z dwoma zasadniczymi wyzwaniami. Pierwsze wyzwanie to duże rozproszenie wsparcia finansowego (w szczególności ze środków UE), a co za tym idzie – chaos informacyjny: przedsiębiorcy nie wiedzą, do kogo, po co i kiedy powinni się kierować. Natomiast drugie wyzwanie dotyczy braku, w stosunkowo bogatej ofercie wsparcia, mechanizmów umożliwiających finansowanie działalności o podwyższonym ryzyku.

Kluczowe potrzeby związane z nowym modelem instytucjonalnym zarządzania rozwojem gospodarczym

MI1: Istotne jest stworzenie platformy do współpracy między instytucjami wspierającymi biznes, jak również wyznaczenie podmiotów, które dzięki posiadanym kompetencjom i środkom pełniłyby rolę lidera dla danej grupy zrzeszonych branżowo podmiotów, firm itp.

MI2: Konieczne jest wypracowanie mechanizmów umożliwiających udostępnianie danych i informacji o charakterze gospodarczym, a także powołanie / rozwój wysoko wyspecjalizowanej jednostki, która na bieżąco rozpoznawałaby potrzeby, problemy, oczekiwania środowiska gospodarczego i naukowego, prowadziłaby działalność analityczną i formułowała rekomendacje w zakresie działań na rzecz rozwoju gospodarczego (adresowane do samorządu województwa, samorządów lokalnych i środowiska gospodarczego).

MI3: Rekomendowane jest wyznaczenie jednostki, która będzie odpowiedzialna za organizowanie, zarządzanie i koordynację aktywności związanej z finansowaniem działalności rozwojowej w regionie (w formie zwrotnego wsparcia finansowego), a także będzie reagowała na pojawiające się w tym zakresie zapotrzebowanie na finansowanie rozwoju regionalnego, w tym ze strony rynku i oferowała nowoczesne instrumenty wsparcia zwrotnego (tj. będzie działała w tzw. luce rynkowej). W ten sposób wykształci się funkcjonalność swoistego "regionalnego banku", który mógłby oferować wsparcie dla przedsiębiorców, ale także dla samorządów na realizację inwestycji publicznych sprzyjających rozwojowi gospodarczemu.

MI4: Niezbędne jest upowszechnienie i uporządkowanie oferty kierowanej do przedsiębiorców przez IOB, co pozwoli na usprawnienie współpracy przedsiębiorców ze stroną publiczną i instytucjami otoczenia biznesu.

MI5: Istnieje potrzeba utworzenia sieci akredytowanych instytucji otoczenia biznesu oferujących specjalistyczne wsparcie dla firm.

MI6: Istnieje potrzeba zapewnienia takiego potencjału organizacyjnego, który zapewniłby wsparcie przedsiębiorczości i współpracy samorządów lokalnych z przedsiębiorcami.

Analiza dostępnego wsparcia przedsiębiorców

Podsumowanie dotyczące analizy dostępnego wsparcia przedsiębiorców

Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, pełniący rolę Instytucji Zarządzającej dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, zawarł w ramach osi priorytetowej 1 Wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu łącznie 451 umów, w ramach których udzielił 1 559 515 082 PLN wsparcia (stan na 31.12.2020 r.). Łączna liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie na koniec 2020 roku wyniosła 2 093.

Najwięcej projektów realizowanych jest w Toruniu, w Bydgoszczy i we Włocławku. Ponadto, zauważyć można dużą dysproporcję pomiędzy wskazanymi trzema głównymi ośrodkami a pozostałymi gminami, gdzie liczba realizowanych projektów nie przekracza 10.

Gminy najczęściej wspierają przedsiębiorczość poprzez proste działania informacyjno-promocyjne, np. publikację treści w aktualnościach na stronie internetowej gminy (68% podmiotów). Aż w ponad 30% przypadków gminy nie udostępniają na swoich stronach internetowych żadnych informacji skierowanych do przedsiębiorców.

Kluczowe potrzeby związane z obszarem

DWP1: Należy przeprowadzić audyt procedur w zakresie oceny wniosków składanych do Regionalnego Programu Operacyjnego i procedur kontroli projektów oraz wdrożyć wynikające z przeglądu usprawnienia i optymalizacje, w tym przede wszystkim stworzyć odpowiednie narzędzia informatyczne, pozwalające na pełną digitalizację procesu.

DWP2: Należy podejmować działania mające na celu integrowanie informacji o dostępnych instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców, oferowanych przez stronę publiczną.

DWP3: Zasadne jest prowadzenie przez stronę publiczną działań na rzecz przedsiębiorców, polegających na dostarczaniu informacji o charakterze społeczno-gospodarczym.

Inteligentne specjalizacje województwa kujawsko-pomorskiego oraz klastry

Podsumowanie dotyczące inteligentnych specjalizacji oraz klastrów

Przeгляд Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie działów pozwolił wyłonić 43 działy, które reprezentują inteligentne specjalizacje w województwie kujawsko-pomorskim.

W 2018 r. w podmiotach związanych z inteligentnymi specjalizacjami zatrudnionych było 58,9% wszystkich pracujących w regionie. Było to o 1,4% więcej w stosunku do 2015 r. Spośród wszystkich analizowanych działów, tworzących w województwie kujawsko-pomorskim IS, w 2018 r. w stosunku do 2015 r. w 2/3 miał miejsce wzrost liczby pracujących.

Spośród 43 działów PKD, zakwalifikowanych do Inteligentnych Specjalizacji, w 23 odnotowano wzrost liczby podmiotów w porównaniu z rokiem 2015. Największy, bo niemal 82%, zaobserwowano w dziale Transport lotniczy (dział 51).

W województwie kujawsko-pomorskim w latach 2014-2015 zawiązały się 32 inicjatywy klastrowe, z których 11 prawdopodobnie zakończyło swoją aktywność. Najwięcej zidentyfikowano ich w inteligentnych specjalizacjach: Zdrowie i turystyka zdrowotna, Zdrowa i bezpieczna żywność, Zaawansowane materiały i narzędzia, a także Dziedzictwo kulturowe i przemysły kreatywne.

Kluczowe potrzeby związane z obszarem

ISK1: Istnieje potrzeba wzmocnienia istniejących specjalizacji na podstawie oceny ich wewnętrznych przemian, w szczególności zmiany liczby osób zatrudnionych, liczby podmiotów przynależących do danej specjalizacji, trendów globalnych wpływających na szanse rozwojowe.

ISK2: Obecnie w regionie nie są dostępne adekwatne formy wspierające rozwój i dojrzewanie klastrów. Istnieje pilna potrzeba wypełnienia tej luki.

Innowacyjność i konkurencyjność regionu

Podsumowanie dotyczące innowacyjności i konkurencyjności regionu

Województwo kujawsko-pomorskie charakteryzowało się na tle kraju przeciętnym poziomem innowacyjności przedsiębiorstw. Spośród 14 zmiennych, branych pod uwagę w analizie innowacyjności przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim 8 przyjęło wartości poniżej średniej dla województw. Kujawsko-pomorskie prezentowało się słabiej jeśli chodzi o wskaźniki charakteryzujące innowacyjność przedsiębiorstw przemysłowych.

Kluczowe potrzeby związane z obszarem

IK1: Należy zadbać o rozwój kompetencji cyfrowych i technologicznych w przedsiębiorstwach.

IK2: Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zwiększania poziomu innowacyjności przedsiębiorstw (w tym innowacji produktowej, produkcyjnej, usługowej).

IK3: Powinno się utrzymać dotychczasowe formy wsparcia dotacyjnego na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych, jednocześnie oferując instrumenty finansowe na etap uruchamiania produkcji. Dostępność rynkowa instrumentów powinna być skoordynowana w czasie.

Potencjał inwestycyjny

Podsumowanie dotyczące analizy potencjału inwestycyjnego

Trendy dotyczące inwestycji zagranicznych w regionie są zbliżone do trendów ogólnopolskich.

Kumulacja kapitału zagranicznego na terenie województwa następuje w powiatach: miasto Bydgoszcz, świeckim, inowrocławskim oraz toruńskim (łącznie ok. 70% całego kapitału ulokowano w wymienionych powiatach).

W latach 2012-2015 nastąpiło załamanie związane ze spadkiem kapitału zagranicznego w regionie, jednak od 2016 r. następuje ciągły wzrost wartości kapitału zagranicznego w województwie kujawsko-pomorskim. 96% firm z kapitałem zagranicznym w regionie, które rozpoczęły działalność w latach 2015-2018, to mikroprzedsiębiorstwa.

Najwięcej firm z przewagą kapitału zagranicznego, założonych w latach 2015-2018 r. na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, jako swoją główną branżę wskazało budownictwo oraz handel hurtowy i detaliczny.

Na terenie województwa funkcjonuje 12 parków przemysłowych.

Gminy nie wykorzystują w pełni potencjału związanego z inwestycjami zagranicznymi, nie mają przeznaczonych dla inwestorów zakładek na stronach internetowych urzędu, nie zatrudniają kadr odpowiedzialnych tylko za obsługę inwestorów i przedsiębiorców (często ta funkcja jest łączona z innymi obowiązkami służbowymi, co znacząco ogranicza skuteczność takich pracowników), stosują niewiele zachęt o charakterze finansowym, fiskalnym, koordynacyjno-promocyjnym czy informacyjnym.

W województwie kujawsko-pomorskim znajduje się wiele terenów inwestycyjnych o różnym położeniu geograficznym, różnej powierzchni, różnym stopniu przygotowania do podjęcia inwestora – część z nich wymaga uzbrojenia. Ponadto w regionie zlokalizowany jest unikalny w skali Polski obszar możliwy do przekształcenia w przestrzeń inwestycyjną, w miejscowości Dźwierzno w gminie Chełmża - o powierzchni znacznie powyżej 450 ha (jego dokładna wielkość jest zależna od uwzględnienia lub nie, terenów, które stanowią naturalną rezerwę do poszerzenia zasadniczego terenu wskazywanego do inwestycji). Duże tereny inwestycyjne położone są także w innych lokalizacjach na terenie województwa, m.in. w Bydgoszczy, gm. Brześć Kujawski, gm. Szubin, gm. Ryńsk. Różnorodność terenów stanowi atut województwa.

Tereny inwestycyjne w województwie powinny być promowane w Internecie poprzez ciągłą rozbudowę bazy informacyjnej opracowywanej przez KP COLiE, dzięki czemu potencjalni inwestorzy będą mogli samodzielnie zapoznać się z taką ofertą.

Branżami o największym potencjale są w szczególności: branża IT (B+R, centra deweloperskie), BPO/SSC, branża papiernicza, branża przetwórstwa spożywczego, branża tworzyw sztucznych, branża turystyczna.

Do kluczowych przewag konkurencyjnych regionu zaliczyć należy: położenie geograficzne w centralnej części kraju, niższe koszty pracy w stosunku do innych regionów, dostępność zróżnicowanych terenów inwestycyjnych, aktywnie działające instytucje otoczenia biznesu.

Do głównych barier w wykorzystaniu potencjału inwestycyjnego zaliczyć należy: niewystarczające zachęty inwestycyjne i niedostosowanie ich do potrzeb, stosunkowo niski poziom wydatkowania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego, zniechęcający do dalszych inwestycji, duże rozproszenie instytucji wspierających przedsiębiorców i inwestorów, niewystarczający poziom obsługi inwestora w gminach.

Kluczowe potrzeby związane z obszarem

PI1: Niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia gmin w przygotowaniu (uzbrojeniu) terenów do przyjęcia inwestorów oraz w promocji terenów inwestycyjnych, w tym z wykorzystaniem narzędzi internetowych.

PI2: Dostrzega się konieczność gromadzenia danych związanych z terenami inwestycyjnymi, które mogą w łatwy sposób zostać pozyskane przez podmioty zainteresowane podjęciem/ przeniesieniem działalności.

PI3: Należy podjąć działania na rzecz podniesienia standardu obsługi inwestorów przez pracowników urzędów gminy, m.in. poprzez szkolenia, dzielenie się wiedzą, wizyty studyjne.

PI4: Istotna jest kompleksowa promocja regionu jako miejsca przyjaznego do życia oraz do inwestowania, połączona z promocją w mediach społecznościowych.

PI5: Należy kontynuować uczestnictwo w targach umożliwiających promocję województwa w kraju i za granicą.

Potencjał eksportowy

Podsumowanie dotyczące analizy potencjału eksportowego

Udział eksportu z województwa kujawsko-pomorskiego w eksporcie krajowym oscyluje w okolicach 3%, podczas gdy udział eksporterów z województwa w ogólnej liczbie eksporterów z Polski wynosi ok. 4%.

Przedsiębiorstwa eksportujące chętniej podejmują współpracę z innymi podmiotami, głównie z innymi firmami oraz instytucjami otoczenia biznesu. IOB działające w regionie oferują wsparcie doradcze, wymianę doświadczeń, wspierają w uzyskaniu odpowiednich poświadczeń i certyfikatów, wymaganych na rynkach zagranicznych. Ponadto Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. oraz Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu zaangażowane są czynnie we wdrażanie największego regionalnego instrumentu wsparcia eksporterów – „Funduszu Eksportowego”.

Główne kierunki eksportowe z województwa kujawsko-pomorskiego co do zasady są zbieżne z tymi dotyczącymi kraju. Najwięcej eksportu odbywa się do Niemiec, w ciągu ostatnich 12 lat w czołówce są także Czechy, Wielka Brytania, Francja, Niemcy, Włochy oraz kraje skandynawskie.

Branże, które mogą stanowić specjalności eksportowe województwa, to: branża metalowa, branża maszynowa, branża przetwórstwa spożywczego, branża IT, branża wyposażenia wnętrz (w tym drzewna), branża papiernicza, branża tworzyw sztucznych oraz branża chemiczna.

Kluczowe potrzeby związane z obszarem

PE1: Należy uspołnić i zintegrować informacje na temat wsparcia działalności eksportowej.

PE2: Konieczna jest kontynuacja programów wsparcia działalności eksportowej przez firmy z regionu. Warto rozplanować dostępne fundusze w sposób, który umożliwi stały dostęp do nich. Nabór wniosków powinien być prowadzony w sposób ciągły.

PE3: Wskazane jest zaangażowanie we wsparcie promocji marek regionalnych, możliwe we współpracy partnerskiej województwa i firm z regionu.

PE4: Istotne wydaje się utworzenie wsparcia dla firm rozpoczynających działalność eksportową, otrzymywanego od IOB w formie mentoringu - od firmy już prowadzącej działalność eksportową, która będzie budować świadomość nowego eksportera, podzieli się doświadczeniami oraz zoptymalizuje działania.

PE5: Ze względu na wysokie koszty certyfikacji produktów za granicą należy rozważyć zastosowanie instrumentu wsparcia firm z regionu w tym zakresie.

Prognozy dotyczące uwarunkowań dalszego rozwoju gospodarczego

Podsumowanie dotyczące prognoz uwarunkowań dalszego rozwoju gospodarczego

Według prognozy krótkookresowej (Barometr Zawodów 2020) w najbliższym czasie, podobnie jak w ostatnich 2-3 latach, utrzymać się będzie zapotrzebowanie na zawody obecnie wskazywane jako deficytowe. W grupie 34 zawodów deficytowych aż 23 to zawody powiązane z inteligentnymi specjalizacjami regionu (automatyka przemysłowa, transport i zdrowie).

Istotnym obszarem zmiany w edukacji akademickiej jest odpływ zdolnych absolwentów do większych ośrodków przemysłowych i naukowych. Według ekspertów w województwie kujawsko-pomorskim powinno powstać więcej kierunków technicznych, a w związku z tym powinno pojawić się więcej atrakcyjnych ofert pracy.

Podkreślić należy obiektywne trudności w zakresie prognozowania zmian o charakterze gospodarczym, wynikające z pandemii COVID-19 wywołanej przez wirus SARS-CoV-2. Konsekwencje pandemii dla gospodarki oraz relacji pozycji konkurencyjnej województwa w stosunku do innych regionów wciąż nie mogą być w sposób pełny i rzetelny ocenione. Można założyć, że pandemia długofalowo spowoduje

straty dla części podmiotów gospodarczych, a niektóre być może będą musiały zmierzyć się z wizją ograniczenia funkcjonowania bądź jego zaprzestania, względnie zmiany charakteru. Jednak czas, który minął od rozpoczęcia pandemii jest zbyt krótki by wyjść poza sferę hipotez.

KIERUNKI POLITYKI ROZWOJU GOSPODARCZEGO WOJEWÓDZTWA

Cel główny, cele szczegółowe oraz priorytety i kierunki interwencji

Przesłanki identyfikacji celów, priorytetów i kierunków interwencji

Główne cele rozwojowe województwa, w tym również w zakresie rozwoju gospodarczego, zostały przedstawione w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategii Przyspieszenia 2030+ (dalej: Strategia Przyspieszenia 2030+). W dokumencie ustanowiono następujący cel nadrzędny: Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich. Będzie on realizowany poprzez szereg działań skoncentrowanych na czterech obszarach tematycznych: (1) Społeczeństwo, (2) Gospodarka, (3) Przestrzeń oraz (4) Spójność.

Z punktu widzenia niniejszego Programu rozwoju gospodarczego, szczególnie istotnym obszarem Strategii Przyspieszenia 2030+ jest Gospodarka, w ramach której wyznaczono jeden cel główny: **konkurencyjna gospodarka**. Przyporządkowano mu siedem celów operacyjnych odzwierciedlających wzrost aspiracji regionu:

Tabela 1. Cele operacyjne Strategii Przyspieszenia 2030+ w ramach obszaru Gospodarka

	Cel operacyjny ⁴	Przedmiot działań
31	Odbudowa gospodarki po COVID-19	Niwelowanie niekorzystnych skutków epidemii COVID-19, powrót do stanu równowagi gospodarczej i właściwych relacji pomiędzy poszczególnymi interesariuszami. Zakłada się, że cel operacyjny „Odbudowa gospodarki po COVID-19” będzie realizowany tylko przez pewien czas - do momentu, gdy będą niezbędne do wdrożenia zawarte w nim niestandardowe działania.
32	Innowacyjna gospodarka – nauka, badania i wdrożenia	Nauka, badania i wdrożenia – dążenie do poprawy innowacyjności gospodarki, wzrost nowoczesności oraz wsparcie w transformacji w kierunku Gospodarki 4.0. Planowane działania obejmują w szczególności – wsparcie podmiotów działających w obszarze regionalnych inteligentnych specjalizacji, rozwój badań naukowych oraz transferów ich wyników do gospodarki, rozwój instytucji otoczenia biznesu oraz rozwój klastrów.
33	Rozwój przedsiębiorczości	Całokształt wysiłków na rzecz działalności gospodarczych prowadzonych w regionie.
34	Rozwój sektora rolno-spożywczego	Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w sektorze rolnym i przetwórstwa rolnego w kierunku zdrowej żywności wysokiej jakości.
35	Rozwój turystyki	Wsparcie dla podmiotów, które wpływają na sprzyjające warunki prowadzenia działalności turystycznej i tworzenie sieci powiązań (konstelacji) pozwalających na rozproszczenie ruchu turystycznego po całym województwie.
36	Internacjonalizacja gospodarki	Działania związane z internacjonalizacją regionalnych przedsiębiorstw, wsparcie ekspansji zagranicznej przedsiębiorstw oraz kontynuacja międzynarodowej współpracy gospodarczej.
37	Nowoczesny rynek pracy	Dążenie do zwiększenia poziomu aktywności zawodowej, zwłaszcza wśród grup wiekowych oraz społecznych cechujących się specyficznymi potrzebami i koniecznością zaprojektowania dedykowanych instrumentów wsparcia.

Źródło: opracowanie własne.

Ponadto w pozostałych obszarach znaleźć można również cele operacyjne odnoszące się w dużej mierze do rozwoju gospodarczego. Zaliczyć do nich należy w szczególności następujące cele operacyjne:

⁴ Numeracja celów operacyjnych wg Strategii Przyspieszenia 2030+

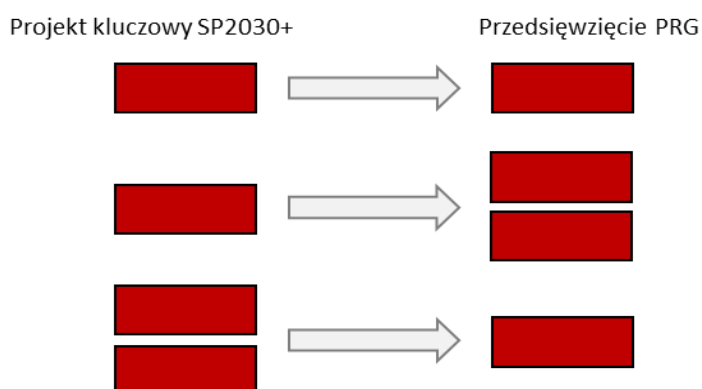
Tabela 2. Wybrane cele operacyjne Strategii Przyspieszenia 2030+ w ramach innych obszarów

Cel operacyjny ⁵		Przedmiot działań
12	Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach	W ramach obszaru: społeczeństwo, cel strategiczny: skuteczna edukacja – w zakresie kształtowania wiedzy i umiejętności wśród młodszych pokoleń, dostosowanych do potrzeb regionalnej gospodarki i przyczyniających się do jej rozwoju.
44	Przestrzeń dla gospodarki	W ramach obszaru: przestrzeń, cel strategiczny: dostępna przestrzeń i czyste środowisko – w zakresie przygotowania przestrzeni do prowadzenia działalności gospodarczej (infrastruktura, transport, tereny inwestycyjne itd.).

Źródło: opracowanie własne.

W ramach prac nad Strategią Przyspieszenia 2030+ zidentyfikowano przedsięwzięcia (projekty kluczowe), które zostały uznane za niezbędne dla powodzenia przyspieszenia rozwoju i w zakresie których Samorząd Województwa jest zdeterminowany do ich prowadzenia (jeśli dotyczą one kompetencji Samorządu Województwa) lub zabiegania o nie (jeśli dotyczą kompetencji administracji rządowej i są jej zobowiązaniem do realizacji inwestycji na terenie województwa; w przypadku zadań, które kompetencyjnie należą do administracji rządowej, ale obecnie nie są ujęte w oficjalnych planach Samorząd Województwa będzie zabiegać o doprowadzenie do ich realizacji, a w przypadku zadań, które kompetencyjnie należą do administracji rządowej, ale mogą wymagać wkładu finansowego Województwa - Samorząd Województwa będzie poszukiwać możliwości wspólnej ich realizacji). Program rozwoju gospodarczego zawiera zestaw działań i przedsięwzięć, które umożliwią realizację celów Strategii w zakresie rozwoju gospodarczego, w tym także zidentyfikowanych projektów kluczowych. Projekty kluczowe dotyczące obszaru gospodarki, zidentyfikowane w strategii rozwoju województwa, zostały zaadaptowane do Programu rozwoju gospodarczego jako przedsięwzięcia. Relacje pomiędzy „projektem kluczowym” Strategii Przyspieszenia 2030+ a „przedsięwzięciem” Programu rozwoju gospodarczego mogą przybierać następującą formę: 1) projekt kluczowy może zostać zaadaptowany jako przedsięwzięcie 2) na podstawie projektu kluczowego możliwe jest sformułowanie więcej, niż jednego przedsięwzięcia, 3) na podstawie więcej, niż jednego projektu kluczowego możliwe jest sformułowanie jednego przedsięwzięcia. Relacje te zostały przedstawione na schemacie.

Rysunek 3. Relacja projektu Kluczowego Strategii Przyspieszenia 2030+ do przedsięwzięcia Programu rozwoju gospodarczego / RIS3 2021+.

Źródło: opracowanie własne

⁵ Numeracja celów operacyjnych wg Strategii Przyspieszenia 2030+

Tabela 3. Wykaz projektów kluczowych z obszaru gospodarki zawartych w Strategii Przyspieszenia 2030+.

Projekt Kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+ ⁶	Priorytet/ kierunek interwencji w ramach Programu rozwoju gospodarczego	Sposób uwzględnienia projektu w ustaleniach szczegółowych Programu rozwoju gospodarczego
301. Certyfikowane Szkolenia Zawodowe	Kształtowanie potencjału regionalnych zasobów kadrowych.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Certyfikowane szkolenia zawodowe”.
302. Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej	Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej”.
303. Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Jana Czochralskiego	Tworzenie efektywnego systemu wspierania przedsiębiorczości.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Jana Czochralskiego”.
304. Rozwój branż: kosmicznej, bezzałogowych statków powietrznych i pojazdów, sztucznej inteligencji oraz innych branż nowoczesnych technologii	Podnoszenie poziomu innowacyjności MŚP w regionie.	Projekt w aspekcie rozwoju branż: bezzałogowych statków powietrznych i pojazdów, sztucznej inteligencji oraz innych branż nowoczesnych technologii uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Pakiet Gospodarka 4.0” W aspekcie rozwoju branży kosmicznej, projekt wskazany do zweryfikowania w ramach Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania jako potencjalna regionalna Inteligentna Specjalizacja. Dalsze postępowanie w zakresie wsparcia tej branży zależne od wyników PPO.
305. Rozwój branży narzędziowo-przetwórczej	Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Pakiet Klastry”.
306. Tworzenie, budowa i promocja krótkich łańcuchów dostaw żywności	Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności”.
307. Opracowanie, wypromowanie i wprowadzenie na rynek znaku towarowego żywności wysokiej jakości wyprodukowanej w kujawsko-pomorskim	Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności”.
308. Regionalna Instytucja Finansowa	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Utworzenie Regionalnej Instytucji Finansowej (RIF)”.
309. Regionalna Instytucja Wdrażająca	n/d	Projekt uwzględniony w Programie rozwoju gospodarczego w warstwie zmian organizacyjnych - poprzez zintegrowanie działań i poszerzenie zakresu działalności istniejących instytucji, w tym także niezależnych organizacji przedstawicielskich przedsiębiorców oraz tworzonych przez nie instytucji otoczenia biznesu.
310. Regionalne Obserwatorium Gospodarcze	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Regionalne Obserwatorium Gospodarcze”.
311. Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna”.
312. Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Centralny Park Inwestycyjny” w Dźwierznie.

⁶ Numeracja projektów kluczowych wg Strategii Przyspieszenia 2030+

313. Gęsina na Świętego Marcina	Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej”.
314. Kujawsko-Pomorskie – promocja poprzez kinematografię	Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej”.
315. Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy”.
316. Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pracy dla absolwentów szkół wyższych	Kształtowanie postaw przedsiębiorczych w społeczeństwie, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową”.
408. Powiatowe strefy rozwoju gospodarczego⁷	Przygotowanie regionalnych kadr administracji publicznej i terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestycji	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcia Programu rozwoju gospodarczego pod nazwami: „Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych” oraz „Regionalny Operator Inwestorski”.

Źródło: opracowanie własne

W ramach prac nad niniejszym Programem zidentyfikowano szereg uwarunkowań i czynników wpływających na rozwój gospodarczy, a także wypracowano listę rekomendowanych działań w zakresie efektywnej koordynacji polityki gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego. Poniżej przedstawiono **czynniki rozwoju gospodarczego**, które zostały uwzględnione w procesie wypracowywania celu głównego, celów strategicznych oraz operacyjnych w ramach niniejszego programu.

Tabela 4. Czynniki rozwoju gospodarczego.

Czynniki rozwoju gospodarczego		Rekomendacja kluczowa w ramach obszaru
I	Skuteczny system instytucjonalny wspierania przedsiębiorczości i MŚP w regionie	Przegląd istniejącego systemu instytucjonalnego oraz wdrożenie nowego schematu instytucjonalnego.
II	Współpraca pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w regionie	Wspieranie współpracy gospodarczej w środowisku regionalnym i lokalnym.
III	Współpraca przedsiębiorców z uczelniami wyższymi oraz szkołami	Realizacja wspólnych projektów innowacyjnych, a także współpraca w zakresie kształcenia przyszłych kadr w oparciu o zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy.
IV	Inteligentne specjalizacje oraz klastry	Wspieranie branż o dużym potencjale rozwojowym (przetwórstwo rolno-spożywcze i turystyka uzdrowiskowa) poprzez klastry.
V	Tereny pod inwestycje	Dalsze działania wspierające uzbrojenie terenów inwestycyjnych dostępnych w województwie kujawsko-pomorskim.
VI	Standard obsługi potencjalnych inwestorów zagranicznych i regionalnych	Podnoszenie jakości obsługi inwestora i przedsiębiorcy w gminach województwa kujawsko-pomorskiego poprzez realizację usług rozwojowych, prowadzenie szkoleń i wizyt studyjnych.
VII	Internacjonalizacja przedsiębiorstw	Uspójnienie i zintegrowanie informacji na temat wsparcia działalności eksportowej oraz wsparcie finansowe i promocyjne w szczególności dla eksporterów regionalnych.
VIII	Instrumenty wsparcia przedsiębiorców	Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO, konsultacje w zakresie kryteriów oceny z ekspertami i przedsiębiorcami oraz złagodzenie kryteriów uzyskania pożyczki i poręczenia od strony publicznej. Przegląd procedur kontroli projektów w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości.

⁷ Projekt kluczowy sformułowany w ramach celu głównego: Dostępna przestrzeń i czyste środowisko, ale bezpośrednio powiązany z tworzeniem warunków rozwoju gospodarczego

Czynniki rozwoju gospodarczego		Rekomendacja kluczowa w ramach obszaru
IX	Wizerunek regionu	Budowanie korzystnego wizerunku województwa kujawsko-pomorskiego jako miejsca atrakcyjnego dla inwestorów oraz przedsiębiorców.
X	Poziom innowacyjności przedsiębiorstw	Wsparcie przedsiębiorstw i instytucji badawczych i naukowych w opracowaniu innowacyjnych technologii oraz ich wdrożeniu i komercjalizacji.
XI	Infrastruktura transportowa i komunikacja zbiorowa	Rozwój infrastruktury, sieci transportowej oraz komunikacji publicznej wpływający korzystnie na prowadzenie działalności gospodarczej (dojazdy do pracy, logistyka itd.).
XII	Potencjał regionalnego rynku pracy	Dostosowanie zasobów ludzkich na regionalnym rynku pracy do jego potrzeb w zakresie struktury doświadczenia, wykształcenia itd.

Źródło: opracowanie własne PwC.

Powyższe zdiagnozowane czynniki są spójne z celami operacyjnymi przedstawionymi w Strategii Przyspieszenia 2030+ oraz wpisują się w realizację jej nadrzędnego celu. Podczas prac nad programem dokonano szczegółowego „mapowania” wzajemnych oddziaływań – dla weryfikacji, które z ww. czynników rozwoju gospodarczego mają wpływ na realizację poszczególnych celów operacyjnych zawartych w Strategii Przyspieszenia 2030+. Wynik tej analizy udowodnił, że zidentyfikowane czynniki rozwoju gospodarczego oddziałują na wszystkie cele operacyjne przyjęte w Strategii Przyspieszenia 2030+. Oznacza to, że odpowiednie oddziaływanie na te czynniki pozwoli na realizację celów Strategii (a zatem powinny one stanowić priorytety oraz kierunki interwencji w zakresie kreowania rozwoju gospodarczego). Rolą Programu rozwoju gospodarczego jest opracowanie zestawu działań i przedsięwzięć, które pozwolą na wykorzystanie czynników gospodarczych i umożliwią wypełnienie celów operacyjnych (a w konsekwencji również strategicznych oraz celu głównego) Strategii Przyspieszenia 2030+.

Zapewnienie zgodności struktury Programu rozwoju gospodarczego z wymogami ustawowymi⁸ wymaga zagregowania wyodrębnionych czynników rozwoju gospodarczego do celów szczegółowych i celu głównego (podobnie jak w przypadku innych dokumentów o charakterze strategicznym). Chcąc zapewnić komplementarność i spójność ze Strategią Przyspieszenia 2030+ zdecydowano się na zastosowanie metody indukcyjnej (tj. od szczegółu do ogółu). Oznacza to, że punktem wyjścia do utworzenia drzewa celów są poszczególne czynniki rozwoju gospodarczego, które stanowią zarazem priorytety oraz kierunki interwencji. Za takim rozwiązaniem przemawiają w szczególności dwa argumenty. Po pierwsze, czynniki zostały wyznaczone na podstawie szczegółowej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej, inwestycyjnej oraz eksportowej województwa. Po drugie, jak wskazano powyżej – czynniki te mają wpływ na realizację celów przyjętych w Strategii Przyspieszenia 2030+.

W programie przyjęto czterostopniowy system identyfikacji ustaleń:

- Cel główny – artykułujący generalną misję rozwoju województwa w obszarze gospodarki,
- Cele szczegółowe - które agregują szczegółowe ustalenia służące realizacji celu głównego, wyróżniając obszary tematyczne dotyczące najważniejszych aktywności,
- Priorytety/ kierunki interwencji – szczegółowo określone zakresy tematyczne, wyróżniane w ramach celów szczegółowych,
- Przedsięwzięcia – zidentyfikowane zadania do wykonania - imiennie nazwane i szczegółowo zoperacjonalizowane, to znaczy określone do co zakresu niezbędnych działań, a więc cechujące się także możliwością przypisania podmiotów odpowiedzialnych za realizację, określenia harmonogramu realizacji oraz wskazania spodziewanych efektów.

Pierwsze trzy poziomy mają charakter ściśle hierarchiczny, tworząc typowe drzewo ustaleń, w którym ustalenia określone dla poziomu niższego rzędu składają się na realizację ustaleń wskazanych na poziomie wyższego rzędu, a jednocześnie każdy z poziomów obejmuje ogół planowanej interwencji (poziomy niższego rzędu stanowią tylko bardziej szczegółową formę identyfikacji ustaleń). Przedsięwzięcia zidentyfikowane

⁸ Art. 17, Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2006 nr 227, poz. 1658).

w programie nie stanowią natomiast pełnego i zamkniętego wykazu. Program uwzględnia przedsięwzięcia zidentyfikowane na etapie jego tworzenia, jednakże w trakcie realizacji programu dopuszcza się identyfikację kolejnych przedsięwzięć, które także będą służyły realizacji jego celów.

Przedsięwzięcia będą służyły realizacji celów szczegółowych Programu. Poszczególne przedsięwzięcia (zidentyfikowane podczas prac nad Programem) zostały przyporządkowane do priorytetów/ kierunków interwencji wskazanych na drzewie ustaleń. Rolą przedsięwzięć zapisanych w Programie rozwoju gospodarczego jest odpowiedź na kluczowe potrzeby regionalne w zakresie rozwoju gospodarczego, które zostały zidentyfikowane na etapie diagnozy (kluczowe wnioski przedstawiono w rozdziale 1, gdzie także znajduje się identyfikacja wspomnianych „kluczowych potrzeb”, a każdej z potrzeb przypisano konkretną sygnaturę).

Zawarte w Programie rozwoju gospodarczego przedsięwzięcia wywodzą się z projektów kluczowych Strategii Przyspieszenia 2030+ lub też zostały zidentyfikowane w trakcie prac nad Programem. Ustanowione w programie przedsięwzięcia muszą stanowić odpowiedź na co najmniej jedną „potrzebę kluczową” zidentyfikowaną na etapie diagnostycznym. Należy podkreślić, iż przedsięwzięcia przedstawione w Programie rozwoju gospodarczego dotyczą wszystkich wypracowanych priorytetów / kierunków interwencji, z dwoma wyjątkami. W przypadku priorytetów „Kształtowanie potencjału regionalnych zasobów kadrowych” oraz „Rozwój infrastruktury transportowej oraz komunikacji zbiorowej” nie przedstawiono przedsięwzięć. Obydwa priorytety są istotne z punktu widzenia rozwoju gospodarczego regionu, jednakże stanowią przedmiot analiz w ramach innych dokumentów strategicznych i wdrożeniowych. Niemniej jednak, zostały one także wspomniane w Programie rozwoju gospodarczego celem zaakcentowania znaczenia działań infrastrukturalnych oraz kształtowania zasobów kadrowych na rzecz rozwoju gospodarczego regionu. Zdecydowano się na stworzenie dla tych dwóch priorytetów kierunkowych rekomendacji w zakresie kształtowania polityki, uwzględniając perspektywę gospodarczą.

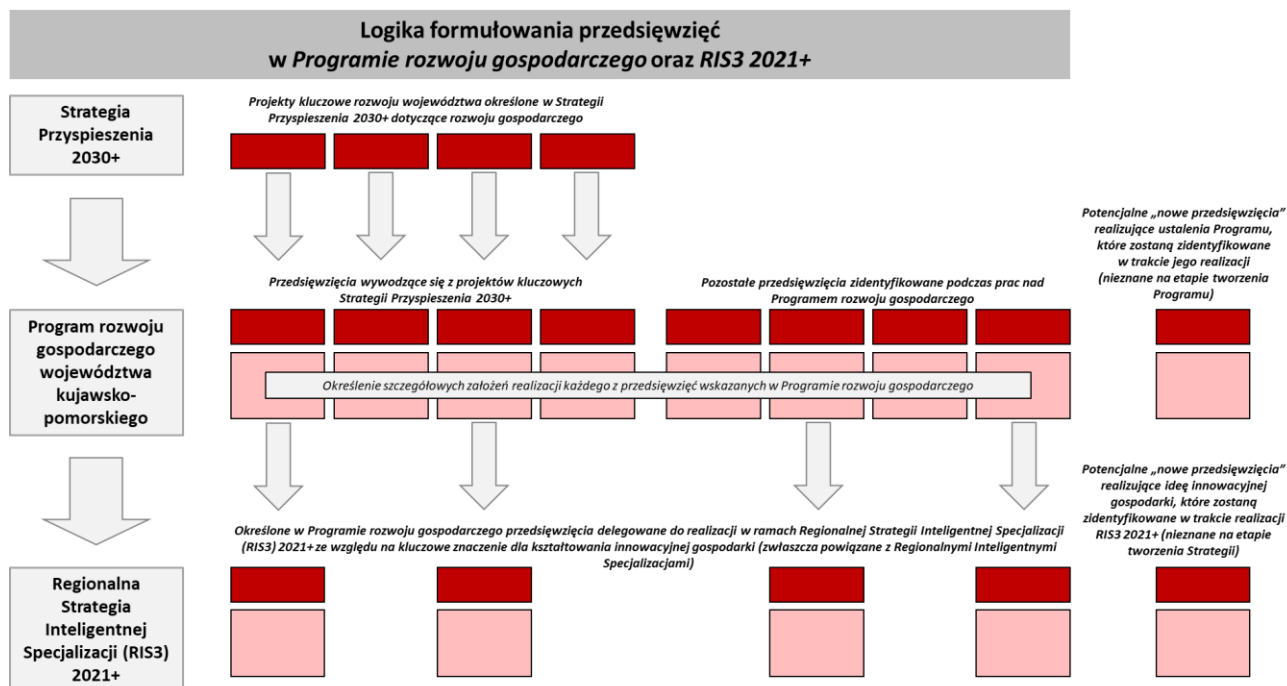
Przedsięwzięcia dla pozostałych priorytetów/ kierunków interwencji zostały wyznaczone przede wszystkim w oparciu o:

- pogłębioną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej regionu, analizę gospodarki inwestycyjnej oraz eksportowej,
- analizy statystyczne i eksperckie opracowane w ramach projektu „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem” finansowanego z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg „Społeczny i Gospodarczy Rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków”, realizowanego przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,
- wnioski z przeprowadzonych działań partycypacyjnych – warsztatów strategicznych i w formie Design Thinking, indywidualnych wywiadów pogłębionych oraz zogniskowanych wywiadów grupowych, przeprowadzonych z przedstawicielami małych, średnich i dużych przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu, zrzeszeń przedsiębiorców oraz strony publicznej.

Strategia Przyspieszenia 2030+ formułuje kilkanaście projektów kluczowych, które dotyczą rozwoju gospodarczego, w tym projekty, które dotyczą obszaru innowacyjnego rozwoju i mają znaczenie dla kształtowania potencjału województwa w tym obszarze, a przynajmniej implementacji rozwiązań innowacyjnych w sferze gospodarczej i społecznej. Dodatkowe przedsięwzięcia o takim charakterze zostały zidentyfikowane podczas tworzenia Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego. Zostały one uwzględnione w Programie, jako mające wpływ na rozwój gospodarczy województwa (a więc także na realizację celów Programu rozwoju gospodarczego), ale ze względu na ich jednoznaczny związek z rozwojem innowacyjnej gospodarki zostały „delegowane” do RIS3 2021+ jako dokumentu formułującego i realizującego szczegółowe ustalenia w zakresie rozwoju innowacyjnej gospodarki. Dlatego też, takie przedsięwzięcia należy traktować jako ustalenie RIS3 2021+, ich realizację jako realizację ustaleń RIS3 2021+ a system monitorowania RIS3 2021+ jako odpowiedzialny za analizę stanu ich realizacji (to w ramach oceny realizacji RIS3 2021+ powinny być one oceniane, a następnie ocena ta

implementowana do oceny stopnia realizacji Programu rozwoju gospodarczego oraz Strategii Przyspieszenia 2030+).

Rysunek 4. Wyjaśnienie genezy oraz zależności przedsięwzięć ujętych w Programie rozwoju gospodarczego oraz przedsięwzięć „delegowanych” do realizacji w RIS3 2021+.

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowując, zaproponowane indukcyjne podejście do opracowania Programu rozwoju gospodarczego pozwoliło na wypracowanie kompleksowego drzewa ustaleń, składającego się z czterech poziomów: celu głównego, celów szczegółowych, priorytetów/ kierunków interwencji oraz – w dalszej kolejności – konkretnych przedsięwzięć na rzecz realizacji celów Programu. Dodatkowo zachowano pełną zgodność merytoryczną Programu rozwoju gospodarczego ze Strategią Przyspieszenia 2030+, a także uwzględniono obecność innego, specjalistycznego dokumentu programowego - Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+, z którą Program zachowuje pełną komplementarność, a realizacja ustaleń RIS3 2021+ będzie w sposób automatyczny stanowiła realizację ustaleń Programu, bowiem część zadań Programu została do RIS3 2021+ delegowana.

Cele, priorytety i kierunki Programu rozwoju gospodarczego

Ustala się następujący cel główny Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego, oddający jednocześnie aspiracje Samorządu Województwa w zakresie kształtowania tego rozwoju w ramach realizowanej kompleksowej polityki rozwoju województwa.

Trwały i zrównoważony rozwój gospodarczy regionu, przyczyniający się do poprawy jakości życia jego mieszkańców.

Powyższy cel jest w całości spójny z przyjętym celem głównym Strategii Przyspieszenia 2030+, brzmiącym następująco: **Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich.**

Określono następujące cele szczegółowe Programu rozwoju gospodarczego:

- **Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości** – tworzenie dogodnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej w regionie, dzięki wielowymiarowemu wsparciu ze strony różnych instytucji publicznych dysponujących dostosowanymi do potrzeb instrumentami wsparcia; stymulowanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami działającymi w regionie, a także kształtowanie warunków sprzyjających wykorzystaniu potencjału regionalnego rynku pracy;

- **Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna** – rozwijanie działalności badawczo-rozwojowej oraz innowacyjnej (w tym dzięki partnerstwu przedsiębiorców z uczelniami wyższymi działającymi w regionie), działania wspierające internacjonalizację przedsiębiorstw, a także wzmocnienie roli inteligentnych specjalizacji oraz klastrów funkcjonujących w regionie;
- **Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów** – przygotowanie odpowiednich warunków do przyjęcia inwestorów (zarówno zagranicznych, jak i krajowych/ regionalnych) – dostosowanie przestrzeni do ich potrzeb wynikających z prowadzonej działalności, w tym w zakresie infrastruktury i transportu, a także podnoszenie jakości obsługi i wsparcia inwestorów.

W ramach poszczególnych celów szczegółowych zidentyfikowano szereg priorytetów/kierunków rozwoju. Zostały one przedstawione poniżej w ujęciu celów szczegółowych wraz z krótką informacją jakimi przesłankami kierowano się w formułowaniu konkretnych przedsięwzięć w ramach konkretnych priorytetów/kierunków rozwoju.

Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości

I.1. Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości

Przedsięwzięcia, które prowadzą do optymalizacji systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości. Polegają one na nadaniu nowych funkcji obecnym podmiotom o jasno określonych celach, kompetencjach i obszarach działalności, które powstaną w wyniku łączenia istniejących obecnie podmiotów, a także zwiększenie poziomu profesjonalizacji świadczonych usług przez instytucje otoczenia biznesu.

I.2. Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców

Przedsięwzięcia w ramach tego priorytetu koncentrują się z jednej strony na opracowaniu nowych instrumentów wsparcia, z drugiej – uporządkowaniu formy przekazywania informacji o już istniejących instrumentach i ich promowanie w sposób ułatwiający przedsiębiorcom zapoznanie się z możliwościami, jakie stwarza strona publiczna. Instrumenty wsparcia, oprócz charakteru finansowego (np. dotacje), powinny dotyczyć również innych dziedzin, np. wsparcia informacyjnego.

I.3. Wspieranie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w regionie

Głównym celem przedsięwzięć w ramach tego priorytetu jest stworzenie odpowiednich warunków oraz narzędzi do nawiązywania współpracy pomiędzy dużymi firmami działającymi w regionie a przedsiębiorcami z sektora MŚP, np. w ramach prowadzenia wspólnych projektów, tworzenia łańcuchów dostaw i wartości, form podwykonawstwa itp.

I.4. Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych w społeczeństwie, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży

Przedsięwzięcia realizowane w ramach tego priorytetu kierowane są przede wszystkim do szkół podstawowych i ponadpodstawowych funkcjonujących w regionie. Ich zadaniem jest zawiązanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a szkołami, które w efekcie pozwolą uczniom na zdobywanie umiejętności pożądaných przez regionalnych pracodawców, przyczyniając się w ten sposób do kształtowania swojej pozycji na rynku pracy. W ramach priorytetu jest także przedsięwzięcie dotyczące wsparcia dla budowania pozytywnych relacji przedsiębiorstw z otoczeniem.

I.5. Kształtowanie potencjału regionalnych zasobów kadrowych

Do niniejszego priorytetu nie przypisano żadnych przedsięwzięć, gdyż działania na rzecz rozwoju potencjału na regionalnym rynku pracy wynikają z innych dokumentów strategicznych i wdrożeniowych.

I.6. Wsparcie rozwoju gospodarczego w oparciu o potencjał tradycyjnych branż rzemieślniczych

Przedsięwzięcia realizowane w ramach priorytetu kierowane są na stworzenie mechanizmu wsparcia dla tradycyjnych zawodów rzemieślniczych.

Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna

II.1. Podnoszenie poziomu innowacyjności MŚP w regionie

Przedsięwzięcia zachęcające przedsiębiorców do prowadzenia działalności innowacyjnej, nastawionej na kreowanie innowacyjnych rozwiązań, np. produktowych, produkcyjnych czy usługowych.

II.2. Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji

W ramach tego priorytetu wyodrębniono przedsięwzięcia sprzyjające współpracy przedsiębiorców, regionalnych uczelni wyższych i innych jednostek naukowych oraz pozostałych instytucji zrzeszonych w klastrach, działających na rzecz innowacyjności, w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji.

II.3. Zwiększenie poziomu internacjonalizacji przedsiębiorstw

Przedsięwzięcia polegające na wsparciu przedsiębiorstw działających w województwie kujawsko-pomorskim w umiędzynarodowieniu swojej działalności, w tym w szczególności na rozpoczęciu bądź rozwoju działalności eksportowej.

Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów

III.1. Przygotowanie regionalnych kadr administracji publicznej i terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestycji

W ramach tego priorytetu, podejmowane będą przedsięwzięcia mające na celu przygotowanie terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestorów (zarówno zagranicznych, jak i krajowych/ regionalnych), poprzez ich uzbrojenie, a także przygotowanie spójnej internetowej oferty terenów dostępnych w województwie oraz działania mające na celu doskonalenie i rozwój kadr odpowiedzialnych za kontakty z inwestorami w poszczególnych gminach regionu.

III.2. Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu

Przedsięwzięcia na rzecz kształtowania pozytywnego wizerunku obejmują działania marketingowe sprzyjające budowaniu wizerunku województwa kujawsko-pomorskiego jako miejsca atrakcyjnego do lokowania inwestycji (szczególnie w ramach branż o największym potencjale inwestycyjnym), prowadzenia działalności gospodarczej oraz zamieszkania, nie tylko ze względu na dostępne instrumenty wsparcia i tereny inwestycyjne, lecz również ze względu na przewagi związane z dziedzictwem kulturowym, marką, wysokim poziomem usług publicznych, infrastrukturą sportową i rekreacyjną itp.

III.3. Rozwój infrastruktury transportowej oraz komunikacji zbiorowej

Do niniejszego priorytetu nie przypisano żadnych przedsięwzięć, gdyż działania na rzecz rozwoju infrastruktury i komunikacji wynikają z innych dokumentów strategicznych i wdrożeniowych.

W Programie rozwoju gospodarczego zidentyfikowano następujące przedsięwzięcia:

▪ Cel szczegółowy – Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości

1. Priorytet – Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości

- Regionalne Obserwatorium Gospodarcze
- Regionalna Instytucja Finansowa
- Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego
- Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego
- System akredytacji instytucji otoczenia biznesu
- Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO w celu digitalizacji procesu
- Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna
- Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy
- Przygotowanie i promowanie nowych rozwiązań legislacyjnych w sprawach kluczowych dla regionu oraz realizacji w regionie kluczowych inwestycji z punktu widzenia rozwoju gospodarczego
- Wsparcie samorządów w tworzeniu dokumentów związanych z planowaniem gospodarczym
- Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie

2. **Priorytet – Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców**
 - Pakiet dla Starterów
 - Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu oraz innych instytucji wspierających przedsiębiorczość
 - Data storing – wykorzystanie open data dla rozwoju przedsiębiorstw
 - Wsparcie transformacji przedsiębiorstw przez poprawę jakości zarządzania
 - Certyfikowane szkolenia zawodowe
 - Wsparcie dla procesów dostosowania przedsiębiorstw do wymogów transformacji energetycznej oraz przeobrażeń gospodarki związanych z wdrażaniem założeń Zielonego Ładu w tym wykorzystaniem OZE w firmach
 - Wsparcie dla dostosowania przedsiębiorstw do wymogów związanych z problematyką gospodarki obiegu zamkniętego oraz gospodarki niskoemisyjnej
 3. **Priorytet – Wspieranie współpracy pomiędzy MŚP a dużymi przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w regionie**
 - Internetowa „giełda usług regionalnych” wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług
 - Programy akceleracyjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami
 4. **Priorytet - Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych w społeczeństwie, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży**
 - Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie
 - Mój Region, Moja Przyszłość – kompleksowy program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych
 - Program – Przedsiębiorczość od najmłodszych lat
 - Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową
 - Wsparcie dla budowania pozytywnych relacji przedsiębiorstw z otoczeniem – budowa Społecznej Odpowiedzialności Biznesu wśród regionalnych firm
 5. **Priorytet – Kształtowanie potencjału regionalnych zasobów kadrowych**
 - Kierunkowe rekomendacje w zakresie kształtowania potencjału regionalnych zasobów kadrowych: należy dążyć do promocji kierunków kształcenia istotnych z punktu widzenia rynku pracy, w tym przede wszystkim kierunków technicznych, przyrodniczych, medycznych oraz społecznych, związanych ze starzeniem się społeczeństwa. Ponadto należy zapewnić instrumenty promocji idei uczenia się przez całe życie (ang. *life long learning*), dającej możliwość zmiany branży bądź zdobycia dodatkowych kompetencji przez osoby dorosłe.
 6. **Wsparcie rozwoju gospodarczego w oparciu o potencjał tradycyjnych branż rzemieślniczych**
 - Fundusz wsparcia rzemiosła
 - Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą
- **Cel szczegółowy – Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna**
1. **Priorytet – Podnoszenie poziomu innowacyjności MŚP w regionie**
 - Regionalny Hub Cyfrowy
 - Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji
 - Pakiet Gospodarka 4.0
 - Poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań dla przedsiębiorstw w zakresie zarządzania wykorzystywaną energią, jej oszczędzania oraz zastępowania energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych

- 2. Priorytet – Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji**
 - Pakiet Klastry
 - Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji
 - Program animatorów współpracy
 - Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądanych
 - Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej
 - 3. Priorytet – Zwiększenie poziomu internacjonalizacji przedsiębiorstw**
 - Wsparcie internacjonalizacji MŚP
 - Pożyczki na certyfikację
 - Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu – mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych
- **Cel szczegółowy – Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów**
- 1. Priorytet – Przygotowanie regionalnych kadr administracji publicznej i terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestycji**
 - Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych
 - Regionalny Operator Inwestorski
 - Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów
 - Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie
 - Terminal multimodalny w Emilianowie
 - 2. Priorytet – Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu**
 - Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem państw perspektywicznych oraz jej implementacja
 - Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej
 - Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności
 - 3. Priorytet – Rozwój infrastruktury transportowej oraz komunikacji zbiorowej**
 - Kierunkowe rekomendacje w zakresie rozwoju infrastruktury drogowej oraz komunikacji publicznej: należy w szczególności zadbać o dostęp do obydwu miast wojewódzkich ze wszystkich gmin leżących na terenie województwa, w tym również z obszarów usytuowanych peryferyjnie. Ponadto należy zapewnić dostęp do głównych ciągów komunikacyjnych (istniejących, realizowanych lub planowanych) – A1, S5 oraz S10. Istotne jest również budowanie sieci połączeń terenów pod inwestycje z innymi głównymi korytarzami transportowymi, a także zapewnienie odpowiedniego połączenia dla planowanych inwestycji – Węzła Logistycznego Bydgoszcz (projekt 432 Strategii Przyspieszenia 2030+) oraz planowanego Centralnego Parku Inwestycyjnego w Dźwierznie.

Tabela 5. Dokumenty źródłowe dla przedsięwzięć wskazanych w Programie rozwoju gospodarczego.

Nazwa przedsięwzięcia	Dokument źródłowy dla przedsięwzięcia (*)	Dodatkowe informacje (**)
(*) S –wywodzi się z ustaleń Strategii Przyspieszenia 2030+; P – zostało zidentyfikowane podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
(**) RIS3 – przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+; PE - przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Polityki edukacyjnej województwa kujawsko-pomorskiego		
Przedsięwzięcia w ramach celu szczegółowego Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości		
Regionalne Obserwatorium Gospodarcze	S (Projekt 310)	
Regionalna Instytucja Finansowa	S (Projekt 308)	
Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego	P	
Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego	P	
Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czocharlskiego	S (Projekt 303)	RIS3 2021+
System akredytacji instytucji otoczenia biznesu	P	RIS3 2021+
Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO w celu digitalizacji procesu	P	
Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	S (Projekt 311)	
Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy	S (Projekt 315) w ramach przedsięwzięcia zostanie także opracowany dokument operacyjny dla Strategii Przyspieszenia 2030+ pn. Polityka migracyjna oraz pozyskiwania kadr dla rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego	
Przygotowanie i promowanie nowych rozwiązań legislacyjnych w sprawach kluczowych dla regionu , oraz realizacji w regionie kluczowych inwestycji z punktu widzenia rozwoju gospodarczego	P	
Wsparcie samorządów w tworzeniu dokumentów związanych z planowaniem gospodarczym	P	
Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie	P	RIS3 2021+
Pakiet dla Starterów	P	
Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu oraz innych instytucji wspierających przedsiębiorczość	P	
Data storing – wykorzystanie open data dla rozwoju przedsiębiorstw	P	
Wsparcie transformacji przedsiębiorstw przez poprawę jakości zarządzania	P	
Certyfikowane szkolenia zawodowe	S (Projekt 301)	
Wsparcie dla procesów dostosowania przedsiębiorstw do wymogów transformacji energetycznej oraz przeobrażeń gospodarki związanych z wdrażaniem założeń Zielonego Ładu w tym wykorzystaniem OZE w firmach	P	
Wsparcie dla dostosowania przedsiębiorstw do wymogów związanych z problematyką gospodarki obiegu zamkniętego oraz gospodarki niskoemisyjnej	P	
Internetowa „giełda usług regionalnych” wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług	P	
Programy akcelerycyjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami	P	RIS3 2021+
Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie	P	
Mój Region, Moja Przyszłość – kompleksowy program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych	P	PE

Program – Przedsiębiorczość od najmłodszych lat	P	PE
Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową	S (Projekt 316)	
Wsparcie dla budowania pozytywnych relacji przedsiębiorstw z otoczeniem – budowa Społecznej Odpowiedzialności Biznesu wśród regionalnych firm	P	
Fundusz wsparcia rzemiosła	P	
Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą	P	
Przedsięwzięcia w ramach celu szczegółowego Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna		
Regionalny Hub Cyfrowy	P	RIS3 2021+
Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji	P	RIS3 2021+
Pakiet Gospodarka 4.0	P	RIS3 2021+
Poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań dla przedsiębiorstw w zakresie zarządzania wykorzystywaną energią, jej oszczędzania oraz zastępowania energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych	P	RIS3 2021+
Pakiet Klastry	S (Projekt 305), w ramach przedsięwzięcia zostanie także opracowany dokument operacyjny dla Strategii Przyspieszenia 2030+ pn. Polityka klastrowa województwa kujawsko-pomorskiego	RIS3 2021+
Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji	S – przedsięwzięcie jest integralną częścią permanentnej weryfikacji stanu aktualności Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+, stanowiącej dokument operacyjny dla Strategii Przyspieszenia 2030+	RIS3 2021+
Program animatorów współpracy	P	RIS3 2021+
Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądanych	P	RIS3 2021+
Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej	S (Projekt 302)	RIS3 2021+
Wsparcie internacjonalizacji MŚP	P	
Pożyczki na certyfikację	P	
Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu – mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych	P	
Przedsięwzięcia w ramach celu szczegółowego Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów		
Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych	S (Projekt 408)	
Regionalny Operator Inwestorski	S (Projekt 408)	
Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów	P	
Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie	S (Projekt 312)	
Terminal multimodalny w Emilianowie	S (Projekt 432)	
Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem państw perspektywicznych oraz jej implementacja	P	
Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej	P oraz S (Projekt 313, Projekt 314)	
Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności	S (Projekt 306, Projekt 307)	RIS3 2021+

Źródło: Opracowanie własne

Zasady kształtowania polityki rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego

Polityka kształtowania rozwoju gospodarczego województwa prowadzona przez Samorząd Województwa, realizowana będzie nie tylko poprzez realizację ustaleń sformułowanych w ramach tzw. „drzewa ustaleń”, w tym wyrażonych także w ponad 40 imiennie nazwanych i szczegółowo określonych konkretnych zadaniach (określonych w Programie jako „przedsięwzięcia”) ale także poprzez respektowanie określonych zasad, które będą stanowiły swoiste tło/ kontekst realizacji tych przedsięwzięć, jak też podejmowania bieżących działań w zakresie polityki rozwoju. O ile drzewo ustaleń Programu wskazuje obszary zainteresowania Samorządu Województwa w kształtowaniu rozwoju gospodarczego, a „przedsięwzięcia” określają konkretne zadania, które powinny być zrealizowane, to „zasady” są zbiorem nadrzędnych wartości, z poszanowaniem których polityka ta powinna być prowadzona. Tym samym, zasady nadają prowadzonej polityce rozwoju swoisty styl/wizerunek/charakter.

„Zasadę” należy rozumieć jako nadrzędne ustalenie o charakterze horyzontalnym, to znaczy mające zastosowanie do ogółu prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego, bez względu na szczegółowy zakres merytoryczny danego działania. Jednocześnie należy podkreślić, że zasady nie są ustaleniami, które w pełnym zakresie będą bezwzględnie wymagane każdorazowo przy podejmowaniu decyzji, czy realizacji poszczególnych zadań, ponieważ specyfika danego zagadnienia może to uniemożliwiać. Jednak zasady każdorazowo powinny być uwzględniane w jak największym zakresie, adekwatnie do przedmiotu danego zagadnienia.

Przedstawia się następujący zbiór zasad, które nie mają charakteru hierarchicznego, a numeracja ma charakter tylko porządkowy:

1. Zasada wzmocnienia konkurencyjności gospodarki województwa – za szczególnie pożądane uważa się przedsięwzięcia w jak największym stopniu wzmocniające konkurencyjność gospodarki oraz budujące pozytywny wizerunek gospodarki województwa na arenie zewnętrznej (krajowej i międzynarodowej). Tego typu inicjatywy będą wspierane przez Samorząd Województwa, w miarę posiadanych kompetencji, w sposób bezpośredni lub pośredni.
2. Zasada podejmowania decyzji w oparciu o rzetelną i aktualną wiedzę - wszelkie działania gospodarcze należy planować i realizować z uwzględnieniem najlepszych dostępnych w danym czasie przesłanek - danych, informacji, obserwacji zewnętrznych. W tym celu Samorząd Województwa będzie opierał się zarówno na potencjale posiadanych jednostek własnych, prowadzących działalność analityczną, jak też wykorzystywać będzie wiedzę pozyskaną od partnerów społeczno-gospodarczych, wiedzę ogólnie dostępną, a w uzasadnionych sytuacjach pozyskiwać będzie wiedzę i rekomendacje od ekspertów zewnętrznych.
3. Zasada współpracy i włączania partnerów - wszelkie działania gospodarcze planowane lub inicjowane przez Samorząd Województwa będą uwzględniały możliwie szeroki udział partnerów społeczno-gospodarczych, za których w dziedzinie rozwoju gospodarczego uważa się w szczególności: przedsiębiorców oraz wszelkie formy ich przedstawicielstw, instytucje otoczenia biznesu, szkoły wyższe i placówki badawczo-rozwojowe, związki zawodowe, samorządy gminne i powiatowe, instytucje sektora bankowego, organy administracji państwowej mające wpływ na prowadzenie działalności gospodarczych. Udział konkretnych partnerów oraz ich zaangażowanie, będą adekwatne do specyfiki danego przedsięwzięcia, niemniej jednak partnerzy będą każdorazowo uwzględniani na etapach: tworzenia założeń działań w danym obszarze („współtworzenie założeń”), konsultowania projektów działań, realizacji konkretnych działań oraz ewaluacji efektów prowadzonych działań.
4. Zasada minimalizowania negatywnych oddziaływań – wszelkie działania gospodarcze należy planować i realizować w sposób maksymalnie ograniczający zakres i natężenie negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym jakość życia mieszkańców. Należy w tym zakresie nakładać sobie standardy wyższe, niż wynika z obowiązujących przepisów, dążąc do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów, jednocześnie w pełni uwzględniając fakt, że zdecydowana większość prowadzonych działalności może powodować negatywne oddziaływania, jak też uwzględniając fakt, że stosowanie

rozwiązań nieefektywnych pod względem ekonomicznym, może ograniczać konkurencyjność danej działalności lub produktu. Należy więc stosować powyższą zasadę adekwatnie do charakteru danego przedsięwzięcia i szczegółowych uwarunkowań, w których jest ono realizowane, z dążeniem do osiągnięcia jak najkorzystniejszych efektów, jednak w granicach rozwiązań uznanych za racjonalne w danym obszarze.

5. Zasada efektywnego wykorzystania zasobów – wszelkie działalności gospodarcze należy planować i realizować w sposób maksymalnie ograniczający zużycie zasobów oraz wspieranie transformacji poszczególnych przedsięwzięć (jak i całych sektorów) w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym. W szczególności przy podejmowaniu decyzji o wspieraniu działalności gospodarczych ze środków, którymi dysponuje Samorząd Województwa, należy preferować te, które osiągają podobną efektywność przy niższym zużyciu zasobów, przy mniejszej skali wytwarzania odpadów.
6. Zasada transformacji energetycznej gospodarki – wszelkie działalności gospodarcze należy planować i realizować w sposób maksymalnie ograniczający zużycie energii (w tym aspekcie zasada niniejsza stanowi więc specyficzne rozwinięcie zasady poszanowania zasobów), przy jednoczesnym wspieraniu działań na rzecz zastępowania wykorzystania energii pozyskiwanej ze źródeł wysokoemisyjnych, energetyką pozyskiwaną ze źródeł niskoemisyjnych, w szczególności odnawialną. Przy podejmowaniu decyzji o wspieraniu działalności gospodarczych ze środków, którymi dysponuje Samorząd Województwa, należy preferować te, które osiągają podobną efektywność przy niższej emisyjności oraz te, które mają na celu implementację niskoemisyjnych technologii i praktyk oraz poprawę wydajności energetycznej.
7. Zasada preferowania rozwiązań służących unowocześnianiu gospodarki województwa – wszelkie działalności gospodarcze należy planować i realizować w sposób maksymalnie podnoszący poziom zaawansowania technologicznego oraz procesowego regionalnej gospodarki. W szczególności przy podejmowaniu decyzji o wspieraniu działalności gospodarczych ze środków, którymi dysponuje Samorząd Województwa, należy preferować te, które w większym stopniu przyczyniać się będą w sposób bezpośredni lub pośredni do modernizacji gospodarki.
8. Zasada preferowania działalności mieszczących się w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji - wszelkie działalności gospodarcze należy planować i realizować w sposób maksymalnie podnoszący poziom innowacyjności regionalnej gospodarki. W szczególności przy podejmowaniu decyzji o wspieraniu działalności gospodarczych ze środków, którymi dysponuje Samorząd Województwa, należy preferować te przedsięwzięcia, które mieszczą się w kategorii regionalnych inteligentnych specjalizacji. Aktualność inteligentnych specjalizacji będzie weryfikowana poprzez proces przedsiębiorczego odkrywania.
9. Zasada szczególnej dbałości o kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa, rozumiana jako działania w obszarze potencjału rolno-spożywczego, potencjału lecznictwa uzdrowiskowego, rozwoju branży narzędziowej i przetwórstwa tworzyw polimerowych oraz rozwoju turystyki w oparciu o szczególne walory dziedzictwa kultury. Wskazane powyżej dziedziny są szczególnie silnie eksponowane w strategii rozwoju województwa, gdzie są zaliczone do kategorii „kluczowych elementów budujących potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa”. Oprócz realnego znaczenia dla rozwoju gospodarczego, mają bardzo duże znaczenie wizerunkowe, odzwierciedlają dobrze rozpoznawane oraz pozytywnie konotowane walory województwa, promują jego specyficzne pozytywne cechy – wyróżniki na tle innych regionów.
10. Zasada wsparcia rozwoju regionalnego rynku pracy - wszelkie działalności gospodarcze należy planować i realizować tak, by w jak największym stopniu pozytywnie oddziaływały na regionalny rynek pracy. Samorząd Województwa udzielając wsparcia w miarę posiadanych kompetencji, w sposób bezpośredni lub pośredni, preferować będzie przedsięwzięcia: stwarzające możliwości rozwoju zawodowego – zwłaszcza młodych pracowników, oferujący wysokie wynagrodzenia pracownikom, tworzący miejsca pracy adekwatne do kwalifikacji (i realnej możliwości ich poprawy) mieszkańców w obszarze oddziaływania danego przedsięwzięcia na rynek pracy.
11. Zasada wsparcia kooperacji i sieciowania podmiotów regionalnych - wszelkie działalności gospodarcze należy planować i realizować tak, by w jak największym stopniu tworzyły warunki do

rozwoju współpracy podmiotów funkcjonujących w danej dziedzinie na terenie województwa. Samorząd Województwa udzielając wsparcia w miarę posiadanych kompetencji w sposób bezpośredni lub pośredni, preferować będzie przedsięwzięcia budujące lub wzmacniające współpracę podmiotów działających na terenie województwa, w tym kooperację dużych podmiotów z przedsiębiorstwami sektora MŚP. W szczególności niniejsza zasada będzie realizowana poprzez „ramowe założenia polityki wspierania rozwoju klastrów”, które będą podstawą sformułowania „Regionalnej polityki klastrowej województwa kujawsko-pomorskiego”. Do ramowych założeń zalicza się: w stosunku do klastrów tworzących się – wspieranie procesu tworzenia, w stosunku do klastrów rozwijających się – wspieranie procesu rozwoju i przechodzenia do kategorii klastrów kluczowych, w stosunku do klastrów kluczowych zakłada się wspierania umacniania ich pozycji na poziomie krajowym i ekspansji zagranicznej, przy czym rodzaje wsparcia będą zależne od dostępnych środków i narzuconych demarkacji. W ramach „Regionalnej polityki klastrowej województwa kujawsko-pomorskiego” zamierza się w formie pilotażu przygotować w formie znacznie bardziej szczegółowej/operacyjnej, proponowane rozwiązania dla obszarów: branży narzędziowo-przetwórczej, rolno-spożywczej i uzdrowiskowej, a wypracowane w tych dziedzinach dobre praktyki będą podstawą planowania wsparcia klastrów w innych obszarach.

12. Zasada różnicowania działań w przestrzeni województwa adekwatnie do identyfikowanych potrzeb i lokalnych potencjałów rozwojowych - wsparcie rozwoju należy planować i realizować tak, by w jak największym stopniu realizowało cele rozwoju województwa określone w „Strategii Przyspieszenia 2030+”, szczególnie w aspektach kształtowania jakości życia mieszkańców. Oznacza to, że dopuszcza się terytorialne różnicowanie wsparcia rozwoju gospodarczego, mające na celu preferowanie interwencji w tych lokalizacjach, w których obserwuje się szczególną potrzebę rozwiązania istotnej sytuacji kryzysowej w sferze jakości życia mieszkańców lub wykorzystania lokalnych potencjałów dla aktywizacji rozwoju. Jest to realizacja idei określonej w „Strategii Przyspieszenia 2030+”, zgodnie z którą „przyspieszenie w ujęciu wewnątrzregionalnym oznacza położenie nacisku na obszary o najniższym poziomie rozwoju i najmniej korzystnych predyspozycjach rozwojowych – dla nadrobienia zapóźnień rozwojowych oraz zapewnienia w nich satysfakcjonujących warunków życia, ale przy jednoczesnym umożliwianiu przyspieszenia rozwoju liderów – obszarów najbardziej prężnych, najlepiej zorganizowanych i najsukcesyjnie wykorzystujących swoje szanse rozwojowe.” Wsparcie rozwoju w jak największym stopniu powinno wykorzystywać predyspozycje poszczególnych części województwa do tworzenia konkurencyjnej oferty, składającej się na zróżnicowany profil gospodarki województwa.

Przy realizacji przedsięwzięć rozwojowych, w przypadku wystąpienia konfliktu zasad, należy kierować się kluczowym przesłaniem Strategii rozwoju województwa – Ideą przyspieszenia.

Oczekiwane rezultaty planowanej interwencji

Zakłada się, że główne rezultaty realizacji Programu będą związane ze wzrostem postaw przedsiębiorczych skutkujących zdynamizowaniem procesów tworzenia nowych działalności gospodarczych, a także miejsc pracy, rozwojem istniejących przedsiębiorstw oraz zacieśnianiem współpracy pomiędzy podmiotami funkcjonującymi na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Ponadto zaplanowane działania będą sprzyjały rozwijaniu działalności innowacyjnej (np. produktowej, organizacyjnej), działalności badawczo-rozwojowej, a także eksportowej. Co więcej, przedsięwzięcia przyczynią się do wzrostu atrakcyjności regionu wśród potencjalnych inwestorów. Wszystkie te efekty przełożą się na trwałe, stabilny wzrost gospodarczy, a w konsekwencji na zwiększenie poziomu zamożności mieszkańców regionu.

W wymiarze praktycznym realizacja założeń Programu doprowadzi do:

- Optymalizacji systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości, wzmocnienia funkcji analitycznych na poziomie regionalnym - umożliwiających dostosowywanie prowadzonych działań do faktycznych potrzeb w województwie (m.in. poprzez utworzenie ROG i RIF), zwiększenia transparentności podejmowanych działań, a także profesjonalizacji usług świadczonych przez organy administracji samorządowej oraz instytucji otoczenia biznesu;

- Usystematyzowania oferty instrumentów wsparcia przedsiębiorców, ich dostosowania (lub stworzenia nowych) do aktualnych potrzeb odbiorców, a także wypracowania efektywnego sposobu informowania i promowania ich dostępności w regionie, co w konsekwencji przełoży się na zwiększenie i efektywniejsze wykorzystanie dostępnych środków finansowych;
- Intensyfikacji współpracy pomiędzy dużymi firmami działającymi w regionie, a przedsiębiorcami z sektora MŚP, np. w ramach prowadzenia wspólnych projektów, tworzenia łańcuchów dostaw i wartości, form podwykonawstwa itp.
- Zacieśnienia współpracy pomiędzy sektorem przedsiębiorstw, a sektorem edukacji, co umożliwi pracodawcom proaktywne, długoterminowe oddziaływanie na zapotrzebowania na określone umiejętności na rynku pracy;
- Wzmocnienia potencjału regionalnych przedsiębiorców w zakresie tworzenia innowacyjnych rozwiązań (np. produktowych, produkcyjnych czy usługowych), a także stworzenia optymalnych warunków do intensyfikacji współpracy pomiędzy wojewódzkimi firmami, a lokalnymi uczelniami oraz jednostkami naukowo-badawczymi;
- Zdynamizowania procesów internacjonalizacji regionalnych przedsiębiorców, a co za tym idzie wzrostu liczby eksporterów i wolumenu eksportu z terenu województwa;
- Rozbudowania oferty dostępnych, atrakcyjnych terenów inwestycyjnych dla potencjalnych inwestorów (zarówno zagranicznych, jak i krajowych / regionalnych), a także doskonalenia kompetencji kadr odpowiedzialnych za kontakty z inwestorami w poszczególnych gminach regionu;
- Wzmocnienia pozytywnego wizerunku województwa w kraju i za granicą jako miejsca atrakcyjnego do lokowania inwestycji, prowadzenia działalności gospodarczej oraz zamieszkania.

W rezultacie zaplanowanej w niniejszym Programie interwencji województwo kujawsko-pomorskie powinno w kolejnych latach doświadczyć pozytywnych efektów zmian gospodarczych. Zostaną one odzwierciedlone między innymi w zahamowaniu, a nawet odwróceniu negatywnego wskaźnika dot. udziału małych, średnich i dużych przedsiębiorstw we wszystkich przedsiębiorstwach funkcjonujących w województwie, a także we wzroście przeciętnego wynagrodzenia brutto w stosunku do średniej krajowej. Ponadto, pozytywne zmiany w regionie powinny zostać finalnie odzwierciedlone także w ramach badań krajowych (np. prowadzonych przez PARP), jak i tych realizowanych na poziomie europejskim (m.in. Regional Competitiveness Index, czy też Regional Innovation Scoreboard).

W poszczególnych kartach przedsięwzięć przedstawionych w kolejnej części niniejszego dokumentu w sekcji B: Potrzeby i efekty związane z przedsięwzięciem, dla każdego z planowanych działań przyporządkowano określony produkt. Na jego podstawie opracowany został wskaźnik produktu, który może przyjąć wartość 1 - w przypadku realizacji produktu lub 0 – w przypadku braku realizacji. Dla każdego z przedsięwzięć wartość wskaźnika można określić indywidualnie. W poniższej tabeli przedstawiono zakładane produkty dla poszczególnych przedsięwzięć.

Tabela 6. Produkty przedsięwzięć w ramach Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego.

Nr	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)
Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości		
I.1.1.	Regionalne Obserwatorium Gospodarcze (ROG)	Uzyskanie sprawności organizacyjnej wysoko wyspecjalizowanej jednostki odpowiedzialnej za gromadzenie, analizowanie i udostępnianie informacji o charakterze gospodarczym.
I.1.2.	Regionalna Instytucja Finansowa (RIF)	Rozwój funkcjonalności KPFR sp. z o.o. jako jednostki odpowiedzialnej za gromadzenie i pozyskiwanie środków niezbędnych do finansowania przedsięwzięć rozwojowych w regionie, a także za koordynację i zarządzanie na poziomie strategicznym instrumentami wsparcia zwrotnego wdrażanymi w regionie.
I.1.3.	Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego	Zakłada się utworzenie do końca 2026 roku 48 LOG, warunkując tę liczbę dostępnością środków finansowych. W latach 2027-2029 LOG stopniowo przechodzą z finansowania zależnego na finansowanie własne.

Nr	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)
I.1.4.	Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Rozpoczęcie działalności Rady Gospodarczej będącej ciałem doradczym dla Zarządu Województwa.
I.1.5	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego	Rozpoczęcie działalności badawczo-wdrożeniowej i uruchomienie przestrzeni badawczej KPCNT.
I.1.6.	System akredytacji instytucji otoczenia biznesu	Rozpoczęcie naboru wniosków IOB o przeprowadzenie procesu akredytacji.
I.1.7.	Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO oraz kontroli projektów w celu digitalizacji procesu	Sporządzenie raportu końcowego przeglądu procedur oceny wniosków składanych do Regionalnego Programu Operacyjnego i procedur kontroli projektów oraz wdrożenie zaleceń wynikających z raportu.
I.1.8.	Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	Utworzenie Kujawsko-Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej z siedzibą na terenie województwa.
I.1.9.	Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy	1. Opracowanie dokumentu „Polityka migracyjna oraz pozyskiwania kadr dla rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego”. 2. Obsługa co najmniej 1 tys. cudzoziemców w ramach realizacji szczegółowych ustaleń projektu.
I.1.10.	Przygotowanie i promowanie nowych rozwiązań legislacyjnych w sprawach kluczowych dla regionu , oraz realizacji w regionie kluczowych inwestycji z punktu widzenia rozwoju gospodarczego	Przygotowywanie projektów i przyjmowanie korzystnego z punktu widzenia interesów województwa ustawodawstwa oraz realizacja kluczowych dla regionu inwestycji.
I.1.11	Wsparcie samorządów w tworzeniu dokumentów związanych z planowaniem gospodarczym	Efektem powinno być wypracowanie dokumentów LPRG w większości samorządów w województwie.
I.1.12	Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie	Rozpoczęcie świadczenia usług na rzecz wzmacniania potencjału i kształtowanie kompetencji IOB.
I.2.1.	Pakiet dla Starterów	Rozpoczęcie naboru wniosków o przyznanie dotacji lub pożyczki na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.
I.2.2.	Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu oraz innych instytucji wspierających przedsiębiorczość	Udostępnienie docelowym użytkownikom zintegrowanej platformy informacyjnej dedykowanej przedsiębiorcom z województwa kujawsko-pomorskiego, na której prezentowane będą wszystkie dostępne instrumenty wsparcia i IOB oferujące wsparcie w regionie.
I.2.3.	Data storing – wykorzystanie open data dla rozwoju przedsiębiorstw	Udostępnienie docelowym odbiorcom portalu o charakterze open data – „Data storing”.
I.2.4.	Wsparcie transformacji przedsiębiorstw przez poprawę jakości zarządzania	Zmiana wewnętrznych modeli zarządzania firmą w lokalnych MŚP, zwiększenie konkurencyjności lokalnych firm, poprawa jakości pracy i produktów, wzrost zadowolenia i satysfakcji pracowników.
I.2.5.	Certyfikowane szkolenia zawodowe	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu - 10 000.
I.2.6	Wsparcie dla procesów dostosowania przedsiębiorstw do wymogów transformacji energetycznej oraz przeobrażeń gospodarki związanych z wdrażaniem założeń Zielonego Ładu w tym wykorzystaniem OZE w firmach	Efektem powinno być zmniejszenie energochłonności MŚP oraz wzrost wykorzystania energii pochodzącej z OZE.
I.2.7	Wsparcie dla dostosowania przedsiębiorstw do wymogów związanych z problematyką gospodarki obiegu zamkniętego oraz gospodarki niskoemisyjnej	Efektem powinien być wzrost liczby przedsiębiorstw w których produktach i usługach wprowadza się zasady GOZ oraz w których działalności aktywnie ogranicza się emisję zanieczyszczeń do atmosfery.
I.3.1.	Internetowa „giełda usług regionalnych” wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług	Udostępnienie użytkownikom docelowym platformy internetowej – giełdy usług regionalnych wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług.
I.3.2.	Programy akceleracyjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie współfinansowania ze środków publicznych programów akceleracyjnych.
I.4.1.	Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie pośrednictwa pomiędzy dyrektorami szkół oraz przedsiębiorcami zainteresowanymi utworzeniem klas patronackich.
I.4.2.	Mój Region, Moja Przyszłość – kompleksowy program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie programu edukacyjnego dla wybranych szkół ponadpodstawowych, związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów.

Nr	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)
I.4.3.	Program – Przedsiębiorczość od najmłodszych lat	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie programu edukacyjnego dla wybranych szkół podstawowych, związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów.
I.4.4.	Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową	Rozpoczęcie świadczenia systemowych działań na rzecz zwiększenia atrakcyjności województwa do zamieszkania i pracy dla młodych mieszkańców. Objęcie działaniami będącymi efektem realizacji przedsięwzięcia, co najmniej 500 osób lub uruchomienie co najmniej 4 usług/działań informacyjnych lub wspierających przedsiębiorczość wśród grupy docelowej.
I.4.5	Wsparcie dla budowania pozytywnych relacji przedsiębiorstw z otoczeniem – budowa Społecznej Odpowiedzialności Biznesu wśród regionalnych firm	Rezultatem przedsięwzięcia powinno być lepsze powiązanie przedsiębiorców z otoczeniem, lepsza jakość pracy w firmach i większa satysfakcja pracowników z pracy. Przedsięwzięcie powinno polepszyć relacje na linii przedsiębiorca-otoczenie (samorząd, pracownicy, mieszkańcy) i służyć lepszej wymianie informacji co w szerszym kontekście doprowadzi do lepszego i bardziej efektywnego wykorzystania posiadanych zasobów przez wszystkie strony.
I.6.1	Fundusz wsparcia rzemiosła	Rozpoczęcie świadczenia usług.
I.6.2	Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą	Rozpoczęcie naboru wniosków o przyznanie dotacji lub pożyczki na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.
Gospodarka innowacyjna		
II.1.1.	Regionalny Hub Cyfrowy	Rozpoczęcie działalności Regionalnego Hubu Cyfrowego.
II.1.2.	Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji	Rozpoczęcie naboru wniosków o wsparcie dotacyjne na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych.
II.1.3.	Pakiet Gospodarka 4.0	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na działania związane z cyfrowymi przekształceniami prowadzonej działalności i tworzeniu nowych, zwinnych modeli biznesowych.
II.1.4	Poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań dla przedsiębiorstw w zakresie zarządzania wykorzystywaną energią, jej oszczędzania oraz zastępowania energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych	Stworzenie pilotażu innowacyjnych rozwiązań pozwalających na wykorzystanie w przedsiębiorstwach energii ze źródeł odnawialnych i/ lub zmniejszenia energochłonności przedsiębiorstw.
II.2.1.	Pakiet Klastry	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotacje na realizację inicjatyw polegających na budowaniu i rozwoju współpracy podmiotów działających w obszarze inteligentnych specjalizacji.
II.2.2.	Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji	Cyklicznie funkcjonujący system weryfikacji aktualności ustaleń Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+, realizowany poprzez zaplanowane i powtarzalne działania z udziałem przedstawicieli wszystkich regionalnych interesariuszy rozwoju innowacyjnej gospodarki w oparciu o aktualny stan wiedzy i postępy w realizacji ustaleń Strategii RIS3 2021+. PPO może skutkować aktualizacją Strategii RIS3 2021+ w zakresie zmiany regionalnych Inteligentnych Specjalizacji i/lub usprawnienia sposobu realizacji jej ustaleń lub usprawnienia systemu jej monitorowania.
II.2.3.	Program animatorów współpracy	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie wsparcia w budowaniu wzajemnych relacji pomiędzy przedsiębiorcami i środowiskiem naukowym.
II.2.4.	Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądaných	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na utworzenie bądź rozszerzenie kierunków kształcenia uznanych za najbardziej przyszłościowe.
II.2.5.	Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej	Realizacja projektu B+R przez uczelnie Polski Północno-Wschodniej.
II.3.1.	Wsparcie internacjonalizacji MŚP	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na rozpoczęcie bądź rozwój działalności eksportowej.
II.3.2.	Pożyczki na certyfikację	Rozpoczęcie naboru wniosków o pożyczkę dla przedsiębiorców na certyfikację swoich produktów, w tym w celu wprowadzenia ich na rynki zagraniczne.

Nr	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)
II.3.3.	Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu – mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie wspierania uczestnictwa przedsiębiorców i jednostek samorządu terytorialnego w misjach gospodarczych. Rozpoczęcie naboru wniosków do programu mentoringowego.
Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów		
III.1.1.	Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych	Rozpoczęcie naboru wniosków o pożyczkę na uzbrojenie terenów inwestycyjnych.
III.1.2.	Regionalny Operator Inwestorski	Rozpoczęcie naboru wniosków o uzbrojenie terenów inwestycyjnych.
III.1.3.	Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów	Sporządzenie dokumentu dotyczącego wojewódzkiego standardu obsługi inwestora. Udostępnienie zmodernizowanej platformy internetowej z informacjami o terenach inwestycyjnych. Udostępnienie portalu szkoleń e-learningowych.
III.1.4.	Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie	Stworzenie przestrzeni rozwoju gospodarczego w postaci „Centralnego Parku Inwestycyjnego” i pozyskanie jednego lub kilku dużych inwestorów.
III.1.5.	Terminal multimodalny w Emilianowie	Rozpoczęcie działalności terminala oraz spodziewany sukcesywny wzrost przeładunków.
III.2.1.	Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem państw perspektywicznych oraz jej implementacja	Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa i jej akceptacja przez Zarząd Województwa.
III.2.2.	Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej	Uczestnictwo w minimum 10 wydarzeniach targowych. Realizacja minimum 1 kampanii promującej region.
III.2.3.	Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności	Rozpoczęcie świadczenia usług.

Źródło: Opracowanie własne.

Zakłada się, że w 2030 r. udział przedsięwzięć, dla których wartość wskaźnika produktu równa się 1, wyniesie 100%.

PRZEDSIĘWZIĘCIA NA RZECZ REALIZACJI PROGRAMU

Program rozwoju gospodarczego opiera się na czteropoziomowym schemacie: cel główny, cele szczegółowe, priorytety/kierunki interwencji oraz przedsięwzięcia, których rolą jest odpowiedź na kluczowe potrzeby regionalne zidentyfikowane na etapie diagnozy.

Przedsięwzięcia zaproponowane w niniejszym dokumencie stanowią najistotniejszy element Programu, gdyż to ich wdrożenie powinno zdynamizować procesy gospodarcze w wielu obszarach funkcjonowania województwa, a co za tym idzie poprawić warunki dla rozwoju przedsiębiorczości w regionie. Należy przy tym zaznaczyć, iż przedsięwzięcie nie jest równoznaczne z projektem przygotowywanym przez beneficjentów na potrzeby uzyskania dofinansowania (np. z FEKP 201-2027). Przedsięwzięcie może składać się z wiązki projektów, których opracowanie i realizacja ma doprowadzić ostatecznie do osiągnięcia celu / efektu przedsięwzięcia, a także poszczególne przedsięwzięcia w ramach przygotowywanych projektów mogą ulec połączeniu, w ramach danych zakresów tematycznych, bądź też w ramach działań jednostek odpowiedzialnych, które zostaną wskazane do ich realizacji.

W przypadku każdego z wskazanych w Programie przedsięwzięć podmiotem odpowiedzialnym za jego realizację jest Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, przy czym część przedsięwzięć będzie realizowana przez jednostki Samorządu Województwa, a część zostanie wyłoniona spośród podmiotów zewnętrznych, jednakże nawet w przypadku realizacji zadania przez podmiot zewnętrzny – rolą Zarządu Województwa jest dbałość o realizację przedsięwzięcia zgodnie z założeniami Programu i sprawowanie nadzoru nad przebiegiem prac. Wybór podmiotów bezpośrednio zaangażowanych (liderów poszczególnych zadań) odbywać się będzie przy zastosowaniu przewidzianych prawem procedur.

Jeśli chodzi o zakres terytorialny to wszystkie przedsięwzięcia, za wyjątkiem dwóch, dedykowane są dla obszaru całego województwa kujawsko-pomorskiego. Wyjątek stanowią przedsięwzięcia: Centralny Park

Inwestycyjny w Dźwierznie oraz Terminal multimodalny w Emilianowie, których realizacja dotyczy konkretnych obszarów w województwie.

Charakterystyka każdego z przedsięwzięć składa się z następujących elementów:

- Cel szczegółowy oraz priorytet/ kierunek interwencji, z którymi związane jest dane przedsięwzięcie;
- **Oznaczenie (sygnatura) przedsięwzięcia** złożona z trzech elementów składowych, z których pierwszy (cyfra rzymska) odzwierciedla cel szczegółowy, do którego przyporządkowano dane przedsięwzięcie (I – Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości; II – Gospodarka innowacyjna; III – Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów), drugi i trzeci element składowy oznaczają kolejno numer priorytetu i numer przedsięwzięcia w ramach danego celu szczegółowego;
- Nazwa przedsięwzięcia;
- Sekcja A – Podstawowe informacje o przedsięwzięciu
 - **Krótki opis** – określenie najistotniejszych zagadnień/ zadań, które powinny zostać zrealizowane w ramach przedsięwzięcia;
 - **Sposób realizacji** – określenie, czy przedsięwzięcie ma charakter ciągły, czy też jednorazowy z wyraźnym zaznaczeniem jego rozpoczęcia i zakończenia;
- Sekcja B - Potrzeby i cele związane z przedsięwzięciem
 - **Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie** – określenie konkretnych potrzeb zidentyfikowanych na etapie diagnostycznym (którym nadano konkretne sygnatury), na które odpowiedzią jest dane przedsięwzięcie. Zakłada się, że każde z przedsięwzięć musi być powiązane z co najmniej jedną zidentyfikowaną potrzebą;
 - **Efekt** – produkt przedsięwzięcia;
- Sekcja C - Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet
 - **Szacowane niezbędne nakłady finansowe** – wskazanie szacunkowych nakładów finansowych niezbędnych do poniesienia w celu prawidłowej realizacji przedsięwzięcia. Ze względu na wariantowość realizacji wybranych przedsięwzięć do każdego z nich dodano przypis, w którym wyjaśniono podejście do szacowania kosztów oraz zakres działań, jaki obejmują.
 - **Priorytet** przedsięwzięcia w trójstopniowej skali:
 - **Najwyższy priorytet**
 - **Wysoki priorytet**
 - **Średni priorytet**
 - **Najwyższy priorytet** – ze względu na bardzo duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego, realizację przedsięwzięcia należy rozpocząć niezwłocznie i skupić na nim maksymalne zaangażowanie; w procesie realizacji dążyć do jak najszybszego uzyskania spodziewanych efektów,
 - **Wysoki priorytet** – ze względu na bardzo duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego, realizację przedsięwzięcia należy rozpocząć możliwie szybko, a w procesie realizacji dążyć do jak najszybszego uzyskania spodziewanych efektów,
 - **Średni priorytet** – realizację przedsięwzięcia należy rozpocząć po rozpoczęciu przedsięwzięć o priorytecie bardzo wysokim i wysokim lub równoległe z nimi, ale w sposób, który nie będzie opóźniał ich realizacji.
 - **Potencjalne źródła finansowania** – wskazanie potencjalnych źródeł dla finansowania przedsięwzięcia (w przypadku finansowania z Funduszy Europejskich zawarto jedynie ogólną informację, bez wskazania konkretnego programu / osi priorytetowej).
- **Sekcja D – Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań** - tam gdzie jest to możliwe realizację przedsięwzięć podzielono na dwie fazy: przygotowawczą oraz wdrożeniową i funkcjonowania; zawarto także informacje dotyczące częstotliwości i ew. sposobu monitorowania rezultatów; jeżeli charakter przedsięwzięcia wskazuje na konieczność innej formuły harmonogramu, zastosowano formuły indywidualne.

Poszczególne przedsięwzięcia zostały przedstawione na odrębnych kartach.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości
I.1.1. Regionalne Obserwatorium Gospodarcze		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 310 – Regionalne Obserwatorium Gospodarcze. Koncepcja funkcjonowania ROG została przetestowana w 2021 roku - w fazie pilotażu w ramach Projektu REGIOGMINA. Celem przedsięwzięcia jest rozwój wypracowanych w ramach pilotażu propozycji działań ROG. Rolą Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego (ROG) jest rozpoznawanie potrzeb /problemów /oczekiwań środowiska gospodarczego i naukowego, prowadzenie działalności analitycznej i formułowanie rekomendacji w zakresie działań na rzecz rozwoju gospodarczego, adresowanych dla Samorządu Województwa, samorządów lokalnych, środowiska gospodarczego⁹. ROG powinno regularnie współpracować z szerokim przedstawicielstwem środowiska gospodarczego, od którego pozyskiwać będzie dane o bieżącym stanie rozwoju oraz oczekiwania w zakresie: potrzeby weryfikacji ryzyk, potrzeby weryfikacji hipotez, potrzeby fachowego uszczegółowienia wstępnie określonych działań wdrożeniowych, potrzeby wyprzedzającego określania nisz dla działalności, a na rzecz którego prowadzić będzie dodatkowo działalność informacyjno-edukacyjną wynikającą z prowadzonych działań badawczych. Jednym z elementów tego systemu winno być badanie kondycji ekonomicznej i społecznej przedsiębiorstw społecznych oraz ocena regionalnego systemu wsparcia ekonomii społecznej, w tym zwłaszcza narzędzi finansowych i usług wsparcia. Jednym ze specjalistycznych obszarów działalności badawczej ROG powinien być sektor lokalnych usług turystycznych i uzdrowiskowych (także w aspekcie kreowania markowego produktu turystycznego, bazującego na potencjałach endogenicznych). W ramach ROG powinna zostać uruchomiona platforma służąca badaniu opinii publicznej - Centrum Badania Opinii Przedsiębiorców, która będzie dodatkowym źródłem danych. Warunkiem koniecznym do efektywnego działania CBOP musiałyby być stworzenie grupy interesariuszy i zmobilizowanie ich do cyklicznego wypełniania kwestionariuszy, które obejmowałyby zagadnienia aktualnie analizowane przez ROG. Na poziomie operacyjnym, w ramach każdego zdefiniowanego obszaru funkcjonowania, ROG powinien podejmować działania i przygotowywać określone produkty we współpracy z instytucjami, w tym spółkami z udziałem Samorządu Województwa, których działalność danego obszaru dotyczy. Prace analityczne w zakresie badań ilościowych powinny opierać się m.in. na badaniach ankietowych, które będą zapewniać statystyczną reprezentatywność ich uczestników. W przypadku badań o charakterze jakościowym, możliwe jest włączenie regionalnych IOB w pozyskiwanie danych i informacji, z zastrzeżeniem, że musi być wówczas zapewniona gwarancja odpowiedniej reprezentatywności procesu badawczego poprzez odpowiedni dobór próby. Dopuszcza się także powierzenie do realizacji wyłonionemu (wyłonionym) IOB/ instytucjom cyklicznych analiz dotyczących ściśle sprecyzowanych zagadnień leżących w kompetencjach danego IOB.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.		
B. Potrzeby i efekty związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
MI2	Konieczne jest wypracowanie mechanizmów umożliwiających udostępnianie danych i informacji o charakterze gospodarczym, a także powołanie/ rozwój wysoko wyspecjalizowanej jednostki, która na bieżąco rozpoznawałaby potrzeby, problemy, oczekiwania środowiska gospodarczego i naukowego, prowadziłaby	

⁹ Szczegółowy opis założeń funkcjonowania ROG został przedstawiony w załączniku nr 2 do Programu.

działalność analityczną i formułowała rekomendacje w zakresie działań na rzecz rozwoju gospodarczego (adresowane do samorządu województwa, samorządów lokalnych i środowiska gospodarczego).			
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Uzyskanie sprawności organizacyjnej wysoko wyspecjalizowanej jednostki odpowiedzialnej za gromadzenie, analizowanie i udostępnianie informacji o charakterze gospodarczym.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	10 820 000,00 - 13 856 000,00 PLN ¹⁰	Priorytet przedsięwzięcia:	☒ Najwyższy priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2022			
Faza przygotowawcza			
Rozwój Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego – budowanie kompetencji, nabywanie sprawności operacyjnej, wprowadzenie niezbędnych usprawnień do struktury organizacyjnej oraz zakresu funkcjonowania ROG.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Kontynuacja działalności operacyjnej Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego.			
Monitorowanie rezultatów			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.			

¹⁰ Szacowane niezbędne nakłady finansowe na utworzenie i funkcjonowanie ROG (w tym koszty wynagrodzenia, wyposażenia biura itp.) obejmują lata 2022-2029. Bardziej szczegółowe informacje dot. nakładów niezbędnych do poniesienia w celu uruchomienia i funkcjonowania ROG w poszczególnych latach zostały przedstawione w załączniku nr 2 do Programu.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości
I.1.2. Regionalna Instytucja Finansowa		
Geneza przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 308 – Utworzenie Regionalnej Instytucji Finansowej (RIF). Główną ideą działania instytucji finansowej będzie stworzenie rynku pozyskiwania kapitału i instrumentów finansowych służących finansowaniu na każdym etapie rozwoju MŚP/ podmiotów działających na rzecz MŚP oraz finansowanie inwestycji rozwojowych w regionie (zgodnie z przyjętą polityką rozwoju i w oparciu o zadania własne samorządu województwa)[1]. Wśród inwestycji finansowanych przez RIF mogą się także znaleźć inwestycje samorządowe związane z realizacją zadań publicznych. RIF może w ten sposób pełnić rolę "regionalnego banku" - będąc instytucją kredytującą na atrakcyjnych warunkach różnego rodzaju inwestycje służące rozwojowi województwa. Pełnienie funkcji Regionalnej Instytucji Finansowej Zarząd Województwa powierzył spółce Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o. jako kontynuację działań Spółki. KPFR Sp. z o.o. nadal będzie pełniła rolę Menadżera Funduszu Funduszy, którego celem jest wybór pośredników finansowych do udzielania pożyczek i poręczeń dla MŚP prowadzących działalność gospodarczą na terenie Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz będzie administrowała środkami pochodzącymi z poprzedniej perspektywy finansowej 2007-2013, w tym kontynuując działania związane z mechanizmem JEREMIE. Jednocześnie, w celu budowy potencjału do trwałego mechanizmu finansowania zwrotnego potrzeb rozwojowych województwa, czyli Regionalnej Instytucji Finansującej, co do zasady wszelkie środki zwrotne będą przekazywane do zarządzania przez KPFR Sp. z o.o. w celu tworzenia adekwatnych instrumentów finansowych. Zadaniem realizowanym w ramach funkcjonowania RIF będzie także koordynowanie i harmonizowanie aktywności działań Kujawsko Pomorskiego Funduszu Poręczeń, a także Kujawsko Pomorskiego Funduszu Pożyczkowego oraz tworzonych dla celów inwestycji spółek celowych		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
MI3	Rekomendowane jest wyznaczenie jednostki, która będzie odpowiedzialna za organizowanie, zarządzanie i koordynację aktywności związanej z finansowaniem działalności rozwojowej w regionie (w formie zwrotnego wsparcia finansowego), a także będzie reagowała na pojawiające się w tym zakresie zapotrzebowanie na finansowanie rozwoju regionalnego, w tym ze strony rynku i oferowała nowoczesne instrumenty wsparcia zwrotnego (tj. będzie działała w tzw. luce rynkowej). W ten sposób wykształci się funkcjonalność swoistego "regionalnego banku", który mógłby oferować wsparcie dla przedsiębiorców, ale także dla samorządów na realizację inwestycji publicznych sprzyjających rozwojowi gospodarczemu.	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		
Rozwój funkcjonalności KPFR sp. z o.o. jako jednostki odpowiedzialnej za gromadzenie i pozyskiwanie środków niezbędnych do finansowania przedsięwzięć rozwojowych w regionie, a także za koordynację i zarządzanie na poziomie strategicznym instrumentami wsparcia zwrotnego wdrażanymi w regionie.		
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet		

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	13 260 000,00 PLN ¹¹	Priorytet przedsięwzięcia:	<i>Najwyższy priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Środki własne Samorządu Województwa, środki powracające z poprzednich perspektyw UE, środki pochodzące z Funduszy Europejskich oraz alternatywne źródła (np. obligacje, instrumenty wsparcia regionalnego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, instrumenty kapitałowe), środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2022			
Faza przygotowawcza			
Opracowanie głównych założeń – zakresu funkcjonowania RIF oraz relacji w ramach wojewódzkich instytucji finansowych jak Kujawsko Pomorskiego Funduszu Poręczeń, a także Kujawsko Pomorskiego Funduszu Pożyczkowego, zdefiniowanie luki kapitałowej w ramach województwa celem uruchomienia aktywności inwestycyjnej oraz analiza wariantów dla udziałów kapitałowych dla funkcjonowania jako spółki komandytariusza w ASI, przeprowadzenie niezbędnych ustaleń z kluczowymi interesariuszami, w tym z Zarządem Województwa.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Kontynuacja działalności operacyjnej RIF. Opracowanie polityki zarządzania środkami rozwojowymi w regionie, w tym roli RIF. Uruchomienie zespołu doradztwa dla JST (w przypadku przeznaczenia środków do tej grupy odbiorców). Kontynuacja pozyskiwania dodatkowych środków rozwojowych. Funkcjonowanie Regionalnej Instytucji Finansowej obejmuje cały okres programowania (od zakończenia fazy wdrożeniowej).			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.			

¹¹ Kwota obejmuje funkcjonowanie RIF w latach 2022-2029 w ramach struktur KPFR Sp. z o.o. Bardziej szczegółowe informacje dot. nakładów niezbędnych do poniesienia w celu uruchomienia i funkcjonowania RIF w poszczególnych latach zostały przedstawione w załączniku nr 2 do Programu.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości
I.1.3. Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie stanowi rozwinięcie działań pilotażowych prowadzonych w ramach projektu „Regiogmina”, realizowanego w latach 2019-2021, finansowanego z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. W ramach projektu w 21 gminach uczestniczących w pilotażu podjęte zostały działania zmierzające do powstania Lokalnych Organizacji Gospodarczych (LOG). LOG stanowi działającą na obszarze pojedynczej gminy instytucję otoczenia biznesu powstałą przy wsparciu lokalnego samorządu i obsługującą lokalnych przedsiębiorców, przede wszystkim z sektora MŚP. LOG stanowi próbę aktywizacji współpracy między firmami spoza głównych centrów gospodarczych regionu. Dotychczasowe sprawnie działające IOB koncentrowały swoją aktywność głównie w obszarze dwóch największych miast regionu, w niewielkim stopniu angażując przedsiębiorców z pozostałych ośrodków i w znikomym stopniu przedsiębiorców z małych ośrodków. Przedsięwzięcie stanowi rozwinięcie idei LOG poprzez stworzenie silnego systemu doradztwa gospodarczego opartego o sieć lokalnych organizacji realizowanych w znaczącej części gmin regionu. Cały system zakłada aktywną rolę i uczestnictwo władz samorządowych jak też stworzenie platformy do rozwoju całego szeregu usług skierowanych przede wszystkim na zaadresowanie istotnych problemów związanych z transformacją energetyczną i Przemysłem 4.0. Bezpośrednim celem będzie stworzenie sieci Lokalnych Organizacji Gospodarczych obejmujących obszar jednej lub ewentualnie kilku gmin (w zależności od potencjału lokalnych przedsiębiorców). LOG będą świadczyły usługi informacyjno-doradcze dla przedsiębiorców, które uzupełnione będą realizacją dedykowanych projektów skierowanych na poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstw oraz tworzenie spółdzielni energetycznych, w celu produkcji zielonej energii i polepszenia lokalnego bilansu energetycznego. LOG będą miały szczególną rolę we wspieraniu procesów transformacji energetycznej oraz wzrostu efektywności energetycznej w sektorze MŚP. LOGi będą mogły pełnić na terenie gmin funkcje spółdzielni energetycznej/ klastra energetycznego (szczegółowy zakres działań w tym zakresie uzależniony będzie od obowiązujących rozwiązań prawnych), organizacje będą odgrywać dodatkowo rolę integratorów lokalnego środowiska gospodarczego, uzupełniając działalność lokalnej IOB poprzez elementy struktury biznesowej, co powinno zdecydowanie lepiej zintegrować środowisko i zwiększyć szanse utrzymania powstałych instytucji. W ramach LOG podejmowane będą także działania animacyjne adresowane do samorządów terytorialnych m.in. ukierunkowane na budowanie partnerstw publiczno-społecznych (służących m.in. współpracy lub wspólnej realizacji projektów europejskich), na zwiększenie wykorzystania prawnych możliwości współpracy samorządów i przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw społecznych, włączania przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw społecznych w planowanie i monitorowanie lokalnych polityk rozwoju. Forma organizacyjno-prawna: stowarzyszenie lub spółdzielnia.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
MI5	Istnieje potrzeba utworzenia sieci akredytowanych instytucji otoczenia biznesu oferujących specjalistyczne wsparcie dla firm.	
MI6	Istnieje potrzeba zapewnienia takiego potencjału organizacyjnego, który zapewniłby wsparcie przedsiębiorczości i współpracy samorządów lokalnych z przedsiębiorcami.	

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Zakłada się utworzenie do końca 2026 roku 48 LOG, warunkując tę liczbę dostępnością środków finansowych. W latach 2027-2029 LOG stopniowo przechodzą z finansowania zależnego na finansowanie własne.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	80 000 000,00 – 100 000 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	☒ Najwyższy priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, środki własne, inne źródła.		

D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań

Termin rozpoczęcia

2022

Faza przygotowawcza

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Konsultacje z gminami dotyczące powołania LOG na terenie gminy, powołanie grup roboczych w gminach. Poszukiwanie kolejnych partnerów do utworzenia LOGów.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Utworzenie LOG w wybranych gminach.

Rozwój istniejących oraz tworzenie kolejnych LOG.

Funkcjonowanie LOG w oparciu o częściowe wsparcie z Funduszy Europejskich i uzyskanie samodzielności działalności po okresie finansowania.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości
I.1.4. Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Efektywna współpraca podmiotów zaangażowanych w rozwój społeczno-gospodarczy województwa, w szczególności uczestniczących w realizacji Programu rozwoju gospodarczego wymaga powołania podmiotu, który pozwoli na ich odpowiednią koordynację i współdziałanie. W ramach prac nad Programem zaproponowano powołanie takiego podmiotu w formule Rady Gospodarczej. Rada Gospodarcza zapewni Zarządowi Województwa wiedzę o aktualnych kwestiach dotyczących rozwoju gospodarczego, a także o działaniach instytucji niepodlegających samorządowi województwa przez dostarczanie informacji o ich aktywności na rzecz rozwoju w regionie. Do podstawowych zadań Rady należeć będzie: • wspieranie planów i działań Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w zakresie kształtowania polityki rozwoju gospodarczego w obszarze kompetencyjnym Samorządu Województwa, poprzez wiedzę, doświadczenie oraz znajomość zagadnień gospodarczych dotyczących regionu; • opiniowanie przedsięwzięć podejmowanych w ramach wdrażania Programu Rozwoju Gospodarczego, koordynacja ich realizacji, a także wskazywanie potencjalnych możliwości ich realizacji w ramach Funduszy Europejskich; • konsultowanie oraz opiniowanie wdrażania i funkcjonowania przedsięwzięć i dokumentów strategicznych przygotowywanych przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, dotyczących regionalnej gospodarki; • konsultowanie i rekomendacje dla planów badawczych ROG • roczna ocena stanu wdrażania Programu rozwoju gospodarczego oraz opiniowanie stanu wdrażania RIS3 2021+ (członkowie Rady będą również zaangażowani w Proces Przedsiębiorczego Odkrywania); • konsultowanie spraw zgłoszonych przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz przedstawicieli środowiska gospodarczego regionu; • podejmowanie inicjatyw odnoszących się do funkcjonowania gospodarki regionu, a także do planowanych działań podejmowanych przez administrację rządową mających wpływ na przedsiębiorczość w regionie. Rada Gospodarcza działa jako ciało doradcze Zarządu Województwa. Pracami Rady kieruje Marszałek Województwa. Sekretarz Rady wraz z Sekretariatem Rady bezpośrednio organizuje i koordynuje jej prace zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami Zarządu Województwa, a także kluczowych departamentów i instytucji samorządu. W skład Rady wchodzi „komitety tematyczne” – podgrupy dedykowane dla poszczególnym zagadnień problemowych. Posiedzenia Rady Gospodarczej powinny odbywać się co dwa miesiące. Działalność Rady Gospodarczej będzie przedmiotem informacji publicznej, podmioty NGO będą miały możliwość zgłaszania kwestii ważnych na posiedzenie Rady Gospodarczej. Komitety tematyczne dla opiniowania wybranych kwestii mogą powoływać ekspertów. Pozostałe zagadnienia, w tym liczebność Rady, tryb powoływania jej Członków, kadencyjność, określenie zakresów zainteresowania komitetów tematycznych (stałych i doraźnych) – zostaną określone w regulaminie Rady. Sekretarz Rady wraz z sekretariatem Rady będzie także ściśle współpracować z departamentem odpowiedzialnym za rozwój gospodarczy oraz z podmiotami pełniącymi rolę wdrożeniową w regionie, a także z IOB - w celu zarówno pozyskiwania bieżącej wiedzy o realizowanych procesach rozwoju, jak i przekazywania informacji pochodzących z komitetów tematycznych, na potrzeby usprawniania tych procesów. W skład Rady wchodzi przedstawiciele środowisk gospodarczych województwa, samorządów terytorialnych, spółek województwa realizujących zadania na rzecz rozwoju regionu oraz uczelni wyższych i instytucji w województwie, zajmujących się problematyką rozwoju gospodarczego. W składzie Rady będą reprezentowani przedstawiciele każdego z głównych zaangażowanych w rozwój gospodarczy środowisk: gospodarczego, naukowego i administracji.		

Ze względu na konieczność zapewnienie szerszej reprezentacji dla bardzo środowiska gospodarczego, konieczne jest zapewnienie odpowiedniego udziału tej grupy.

Członków Rady powołuje Marszałek Województwa.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

MI1 Istotne jest stworzenie platformy do współpracy między instytucjami wspierającymi biznes, jak również wyznaczenie podmiotów, które dzięki posiadanym kompetencjom i środkom pełniłyby rolę lidera dla danej grupy zrzeszonych branżowo podmiotów, firm itp.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie działalności Rady Gospodarczej będącej ciałem doradczym dla Zarządu Województwa.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne
nakłady finansowe:

400 000,00 PLN¹²

Priorytet przedsięwzięcia:

Najwyższy priorytet

Potencjalne źródła
finansowania:

Środki własne.

D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań

Termin rozpoczęcia

2022

Faza przygotowawcza

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Opracowanie regulaminu pracy Rady Gospodarczej i zasad jej funkcjonowania, powołanie przedstawicieli w skład Rady Gospodarczej.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Regularne prace Rady Gospodarczej oraz komitetów dziedzinowych.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

¹² Działalność Rady Gospodarczej zasadniczo nie wymaga nakładów finansowych. Wskazany koszt dotyczy technicznej obsługi spotkań Rady w latach 2022-2029; nie mniej niż cztery spotkania w roku – na potrzeby szacowania przyjęto średnio pięć spotkań w roku).

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości
I.1.5. Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+		
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Celem przedsięwzięcia jest rozwój Kujawsko-Pomorskiego Centrum Naukowo-Technologicznego im. Prof. J. Czochralskiego, którego główną rolą będzie wzmocnienie systemu wsparcia innowacji w obszarze inteligentnych specjalizacji w województwie kujawsko-pomorskim. Przedsięwzięcie polega na: • wspieraniu regionalnych przedsiębiorców w procesie opracowywania i wdrażania innowacji, • realizacji projektów badawczo-rozwojowych o wysokim potencjale komercjalizacji, a także realizacji badań naukowych na ich potrzeby, • kreowaniu i utrzymywaniu współpracy/ wzmocnianiu kooperacji rzecz rozwoju prac badawczo-rozwojowych i wspierania postępu technologicznego pomiędzy: przedsiębiorcami, uczelniami i jednostkami badawczymi, posiadającymi możliwości i potencjał badawczy oraz instytucjami otoczenia biznesu, posiadającymi potencjał inicjowania prac badawczo-wdrożeniowych w przedsiębiorstwach i doświadczenie w transferze wiedzy i komercjalizacji technologii, • pozyskaniu finansowania i realizacji inwestycji mającej na celu utworzenie przestrzeni badawczej, laboratoriów oraz warsztatów służących prowadzeniu prac rozwojowych, weryfikacji innowacyjnych pomysłów oraz prototypowania, a także uzupełnienie zasobów infrastruktury naukowo-badawczej w zakresie aparatury oraz opracowanych metodyk i procedur kontrolnych w ramach prowadzonych badań, • prowadzeniu działalności edukacyjnej w zakresie innowacji, • prowadzeniu działalności szkoleniowej, mającej na celu kreowanie liderów innowacji, zarówno pośród studentów i doktorantów, jak i naukowców oraz przedsiębiorców, • realizacji działań promocyjnych skoncentrowanych na budowie wizerunku województwa kujawsko-pomorskiego jako regionu innowacji, • wsparciu dla przedsiębiorczości akademickiej w szczególności dla: • działań wspomagających tworzenie firm spin-off i spin-out oraz wsparcie dla inkubatorów przedsiębiorczości działających w obrębie regionalnych uczelni wyższych; • działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości akademickiej oraz „wplatanie” ich działalności w strumień działań prowadzonych przez duże przedsiębiorstwa; • sieciowania inkubatorów działających w obrębie regionalnych uczelni wyższych. Wśród obszarów badawczych, które w pierwszej kolejności będą przedmiotem zainteresowania KPCNT są – należące do regionalnych inteligentnych specjalizacji – dziedziny: produkcji żywności wysokiej jakości oraz poprawy zdrowia, profilaktyki i promocji zdrowia – w tym zwłaszcza wykorzystanie potencjału uzdrowiskowego do ich realizacji.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		

SSG2	Istotne jest wsparcie sektora MŚP w dalszych inwestycjach prowadzących do wzrostu przedsiębiorstw (zarówno pod względem zatrudnienia, jak i wartości produkcji czy usług).
IK2	Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zwiększania poziomu innowacyjności przedsiębiorstw (w tym innowacji produktowej, produkcyjnej, usługowej).
IK3	Powinno się utrzymać dotychczasowe formy wsparcia dotacyjnego na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych, jednocześnie oferując instrumenty finansowe na etap uruchamiania produkcji. Dostępność rynkowa instrumentów powinna być skoordynowana w czasie.
SSG4	Należy wspierać firmy z sektora MŚP w udrożnieniu współpracy z dużymi podmiotami w regionie.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie działalności badawczo-wdrożeniowej i uruchomienie przestrzeni badawczej KPCNT.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	122 000 000,00 – 144 000 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	☒ Najwyższy priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		

D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań

Termin rozpoczęcia

2022

Faza przygotowawcza

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Rozpoczęcie działalności statutowej Spółki, w tym nawiązanie współpracy z kluczowymi interesariuszami, rozpoczęcie prac związanych z inwestycją – przejęcie terenu, prace projektowe i adaptacyjne, opracowanie dokumentacji i przeprowadzenie procedury przetargowej celem wyboru podmiotu i rozpoczęcia inwestycji.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Kontynuacja/ rozwój działalności operacyjnej KPCNT, prowadzenie zidentyfikowanych projektów badawczo-rozwojowych oraz realizacja i ukończenie inwestycji.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości
I.1.6. System akredytacji instytucji otoczenia biznesu		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie zakłada zbudowanie na poziomie regionalnym niezależnego systemu akredytacji kujawsko-pomorskich instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi informacyjne, doradcze i finansowe dla przedsiębiorstw. Akredytacja IOB ma na celu poprawę dostępu MŚP do wysokiej jakości usług, w tym usług wysokospecjalistycznych, świadczonych przez instytucje stosujące określone standardy działania oraz posiadające odpowiednie kompetencje i zasoby. Akredytację uzyskają ośrodki dysponujące odpowiednim potencjałem kadrowym, materialnym i infrastrukturalnym oraz poddające się audytom, co zapewni przedsiębiorcom tę samą jakość obsługi niezależnie od podmiotu i miejsca świadczenia usługi. Stworzenie regionalnego systemu akredytacji pozwoli efektywniej wykorzystać potencjał instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi na rzecz przedsiębiorców. Jednocześnie IOB, przystępując do systemu akredytacji będą miały zwiększoną motywację do podnoszenia i utrzymywania wysokiej jakości świadczonych usług oraz podnoszenia poziomu kompetencji swoich pracowników. Uzyskanie akredytacji przez daną instytucję otoczenia biznesu i wpisanie jej do bazy akredytowanych IOB będzie potwierdzeniem, iż dana instytucja posiada wystarczające zasoby i kompetencje do świadczenia usług prorozwojowych na rzecz przedsiębiorstw na oczekiwanym poziomie. Pozwoli to uporządkować i upowszechnić ofertę kierowaną do przedsiębiorców przez instytucje otoczenia biznesu - większa wiedza wśród MŚP o ofercie IOB na poziomie regionu, łatwiejszy wybór instytucji do współpracy. Pozwoli to na zbudowanie sieci instytucji specjalizujących się w obsłudze przedsiębiorstw odpowiedniej do zdiagnozowanych potrzeb i skali zapotrzebowania. W ramach przedsięwzięcia opracowana zostanie analiza systemów akredytacji IOB wdrożonych na terenie innych województw w Polsce, a także na poziomie krajowym oraz w wybranych krajach Unii Europejskiej. Następnie sporządzony zostanie raport zawierający przegląd instytucji otoczenia biznesu działających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wraz z analizą usług przez nie świadczonych oraz wskazaniem usług, na które prognozuje się wzrost zapotrzebowania. Na podstawie w/w analiz przygotowany zostanie kompleksowy system akredytacji kujawsko-pomorskich instytucji otoczenia biznesu. Kolejnym etapem będzie wdrożenie przygotowanego systemu akredytacji IOB i jego promocja (w tym. m.in. przygotowanie strony internetowej, przekazanie informacji do zainteresowanych) oraz rozpoczęcie naboru wniosków instytucji otoczenia biznesu do udziału w procesie akredytacji.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie ma charakter ciągły.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
M15	Istnieje potrzeba utworzenia sieci akredytowanych instytucji otoczenia biznesu oferujących specjalistyczne wsparcie dla firm.	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		

Rozpoczęcie naboru wniosków IOB o przeprowadzenie procesu akredytacji.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	1 500 000,00 – 2 000 000,00 PLN ¹³	Priorytet przedsięwzięcia:	Wysoki priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027 (Pomoc Techniczna), środki własne, inne źródła.		

D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań

Termin rozpoczęcia

2022

Faza przygotowawcza

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Opracowanie systemu akredytacji dla instytucji otoczenia biznesu w ramach zdefiniowanych funkcjonalności oraz dla konsorcjów specjalizacji technologicznych w ramach wskazanych obszarów specjalizacji tematycznej. Opracowanie katalogu wymogów formalnych i kryteriów merytorycznych wraz z opisem sposobu ich weryfikacji, na podstawie których przeprowadzana będzie procedura akredytacji poszczególnych podmiotów. Opracowanie dokumentacji, na podstawie której odbywał się będzie proces akredytacji (przed przyznaniem akredytacji oraz w trakcie jej posiadania). Zdefiniowanie instytucji prowadzącej proces akredytacji.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Funkcjonowanie systemu akredytacji - akredytacja zgłaszających się IOB.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

¹³ Szacunkowy koszt obejmuje przygotowanie dokumentacji niezbędnej do rozpoczęcia świadczenia usługi (od 150 000 do 250 000 PLN), a następnie monitorowania akredytowanych IOB do końca 2029 roku. Koszty zostały oszacowane na podstawie zamówień o zbliżonym charakterze przeprowadzonych przez inne instytucje publiczne w Polsce (np. Ministerstwo Rozwoju), a także na zasadzie analogii do innych systemów monitorowania certyfikowanych podmiotów (np. w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji).

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Zwiększenie dostępności instrumentów wsparcia przedsiębiorców
I.1.7. Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO oraz systemu kontroli projektów w celu usprawnienia procesu		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie polega na przeprowadzeniu audytu procedur w zakresie oceny wniosków składanych do Regionalnego Programu Operacyjnego oraz procedur kontroli projektów, a także wdrożenie wynikających z przeglądu usprawnień i optymalizacji, w tym przede wszystkim stworzenie odpowiednich narzędzi informatycznych ułatwiających pracę pracownikom odpowiedzialnym za wdrażanie RPO i pozwalających na digitalizację procesu. W ostatnich latach województwo kujawsko-pomorskie należało do tych regionów, w których złożono najmniej wniosków o dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego. Wielu przedsiębiorców nie decyduje się na złożenie wniosku ze względu na procedury naboru. Przedsięwzięcie ma na celu przegląd dotychczas stosowanych procedur i propozycję wprowadzenia usprawnień w zakresie m.in. • ilości konsultacji dotyczących kryteriów, zakresu merytorycznego oraz wskaźników, jakie należy osiągnąć w ramach projektów; • lepszego dostosowania kryteriów do założeń danego konkursu (przykładem niewłaściwego doboru kryteriów są nowo utworzone miejsca pracy w projektach innowacyjnych, w ramach których wdraża się rozwiązania pozwalające na automatyzację produkcji); • przedstawiania harmonogramów naborów z odpowiednim wyprzedzeniem - większym niż dotychczas, co umożliwi przedsiębiorcom właściwe przygotowanie projektów; • skrócenia procedur oceny wniosków. Obecny okres programowania nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027 sprzyja przeglądowi procedur stosowanych dotychczas oraz wyciągnięcia wniosków pozwalających na uelastycznienie i przyspieszenie procesów związanych z wdrażaniem programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 oraz lepszym dostosowaniem wsparcia do istniejących potrzeb.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie ma charakter jednorazowy.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
DWP1	Należy przeprowadzić audyt procedur w zakresie oceny wniosków składanych do Regionalnego Programu Operacyjnego i procedur kontroli projektów oraz wdrożyć wynikające z przeglądu usprawnienia i optymalizacje, w tym przede wszystkim stworzyć odpowiednie narzędzia informatyczne, pozwalające na pełną digitalizację procesu.	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		
Sporządzenie raportu końcowego przeglądu procedur oceny wniosków składanych do Regionalnego Programu Operacyjnego i procedur kontroli projektów oraz wdrożenie zaleceń wynikających z raportu.		
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet		

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	500 000,00 – 800 000,00 PLN ¹⁴	Priorytet przedsięwzięcia:	☒ Najwyższy priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027 (Pomoc Techniczna), środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2022			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Opracowanie dokumentacji przetargowej audytu. Wyłonienie podmiotu realizującego zadanie.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Przeprowadzenie audytu procedur wraz z opracowaniem rekomendacji i koncepcją niezbędnych narzędzi informatycznych pozwalających na digitalizację procesu. Wyniki audytu i propozycje rekomendacji będą przedstawione do zaopiniowania Radzie Gospodarczej.			
Konsultacje zaproponowanych rozwiązań z kluczowymi interesariuszami procesu.			
Przygotowanie i wdrożenie narzędzi informatycznych ułatwiających pracę pracownikom odpowiedzialnym za wdrażanie FEKP 2021-2027.			
Przeprowadzanie oceny wniosków zgodnie z ulepszonymi procedurami i przy wykorzystaniu nowych narzędzi informatycznych.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć” Audyt procedur należy powtórzyć po 3 latach realizacji FEKP 2021-2027 wraz z przedstawieniem wyników Radzie Gospodarczej.			

¹⁴ Szacunkowy koszt obejmuje przeprowadzenie audytu procedur, przygotowanie rekomendacji usprawnień (od 100 000 do 200 000 PLN), a także zaprojektowanie i wdrożenie niezbędnych rozwiązań IT. Ostateczna wysokość kosztów jest uzależniona od wyników przeglądu i rekomendowanych prac informatycznych związanych z opracowaniem i zaimplementowaniem mechanizmów usprawniających. Koszty oszacowano w oparciu o zamówienia o zbliżonym charakterze przeprowadzane przez inne instytucje publiczne w Polsce, a także wnioski z konsultacji z ekspertami ds. rozwiązań informatycznych.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości	
I.1.8. Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+			
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 11 – Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna. Obecny system funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych istnieje w oderwaniu od podstawowego podziału terytorialnego kraju. Rozwiązanie, w którym kluczową rolę dysponenta podatkowego wsparcia dla inwestorów oraz realizatora licznych zadań wspierających inwestycje (tworzenie parków przemysłowych i technologicznych, współpraca ze szkolnictwem zawodowym, przygotowywanie i uzbrajanie terenów) pełni podmiot posiadający siedzibę poza regionem budzi uzasadnione wątpliwości. Powstanie podmiotu dedykowanego regionowi pozwoliłoby na pełniejsze wykorzystanie lokalnego potencjału, a dodatkowo pełniłoby istotną rolę w jego zwiększaniu poprzez zatrudnienie specjalistów i ekspertów, którzy do tej pory znajdują zatrudnienie poza regionem. Celem przedsięwzięcia będzie prowadzenie działań zmierzających do zmiany obecnie funkcjonujących rozwiązań prawnych i utworzenia nowej SSE, której teren działania obejmować będzie obszar województwa.			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie ma charakter jednorazowy.			
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
PI1	Niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia gmin w przygotowaniu (uzbrojeniu) terenów do przyjęcia inwestorów oraz w promocji terenów inwestycyjnych, w tym z wykorzystaniem narzędzi internetowych.		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Utworzenie Kujawsko-Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej z siedzibą terenie województwa.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	n/d	Priorytet przedsięwzięcia:	☒ <i>Najwyższy priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	n/d		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2022			
Formuła realizacji			
Prowadzenie działań zmierzających do zmiany obecnie funkcjonujących rozwiązań prawnych i utworzenia nowej SSE, której teren obejmować będzie teren województwa.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.			

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości	
I.1.9. Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+			
W ramach przedsięwzięcia zostanie opracowany dokument operacyjny dla Strategii Przyspieszenia 2030+ pn. Polityka migracyjna oraz pozyskiwania kadr dla rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego			
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
Celem przedsięwzięcia jest:			
poprawa dostępności do rynku pracy, instytucji publicznych, a także doskonalenie znajomości języka polskiego, tłumaczenia (ustne i pisemne na język polski), zapoznania z prawami i obowiązkami wynikającymi z porządku prawnego RP oraz wskazania możliwości korzystania z instytucji kultury - cudzoziemców spoza Unii Europejskiej, zamieszkujących na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, pozyskanie kadr dla gospodarki regionu wzmacniających jej konkurencyjność poprzez stworzenie atrakcyjnych możliwości pracy i zamieszkania cudzoziemcom spoza Unii Europejskiej.			
Realizacja przedsięwzięcia będzie poprzedzona sporządzeniem dokumentu operacyjnego dla „Strategii Przyspieszenia 2030+” pod nazwą „Polityka migracyjna oraz pozyskiwania kadr dla rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego”, który określi szczegółowy zakres działań, rozwiązania instytucjonalne oraz niezbędne koszty. De facto przedsięwzięcie będzie stanowiło realizację ustaleń tej części powyższego dokumentu programowego, która dotyczyć będzie aspektów rynku pracy.			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.			
B. Potrzeby i efekty związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
SU3	Należy stworzyć mechanizmy promujące współpracę przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi i wyższymi uczelniami, która zaowocuje lepszym dostosowaniem wiedzy i umiejętności absolwentów tych szkół do wymagań potencjalnych pracodawców, a także rozwijać system szkoleń i kursów na rzecz poprawy kwalifikacji, w oparciu o bazę uczelni wyższych, branżowych klastrów gospodarczych i innych instytucji otoczenia biznesu. Należy także podjąć działania na rzecz pozyskania kadr dla gospodarki regionu poza granicami kraju, szczególnie w tych dziedzinach, w których zasilenie rynku pracy cudzoziemcami pozwalałoby skutecznie niwelować deficyty odpowiednio wykwalifikowanej kadry, łącznie z systemem stypendialnym dla uczniów i studentów zagranicznych na preferowanych kierunkach.		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
1. Opracowanie dokumentu „Polityka migracyjna oraz pozyskiwania kadr dla rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego”. 2. Obsługa co najmniej 1 tys. cudzoziemców w ramach realizacji szczegółowych ustaleń projektu.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	1 500 000,00 – 3 500 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		

D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań	
Termin rozpoczęcia	
2022	
Faza przygotowawcza	
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Opracowanie dokumentu programowego operacjonalizującego „Strategię Przyspieszenia 2030+” pn. „Polityka migracyjna oraz pozyskiwania kadr dla rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego”. Wyłonienie podmiotu/ operatora dla wdrażania wsparcia integracji cudzoziemców.	
Formuła realizacji	
Realizacja przedsięwzięcia zgodnie z dokumentem programowym.	
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia	
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”	

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości
I.1.10. Przygotowanie i promowanie nowych rozwiązań legislacyjnych w sprawach kluczowych dla regionu oraz realizacji w regionie kluczowych inwestycji z punktu widzenia rozwoju gospodarczego.		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie ma na celu kontynuację działań podejmowanych w ramach projektu Regiogmina w zakresie przygotowania i promowania działań legislacyjnych w dziedzinach posiadających kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarki regionu, w powiązaniu z działaniami promującymi potrzebę realizacji w regionie kluczowych inwestycji finansowanych ze środków krajowych. Przedsięwzięcie będzie wykorzystywać potencjał analityczny Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego w celu wsparcia działań eksperckich oraz potencjał instytucji wojewódzkich w celu promowania życzliwego dla regionu podejścia władz centralnych w zakresie działań i inwestycji w kluczowych obszarach zidentyfikowanych w programie rozwoju gospodarczego takich jak np.: korzystne dla regionu rozwiązania legislacyjne w zakresie finansowania zwrotnego, wsparcie dla regionalnych uczelni w zakresie kształcenia na kierunkach inżynierskich, powstanie na terenie regionu inwestycji o wysokim potencjale wspierania rozwoju gospodarczego finansowanych z budżetu centralnego (terminale multimodalne, inwestycje energetyczne, obszary pod inwestycje), wsparcie dla działań deglomeracyjnych w zakresie administracji publicznej. Propozycje rozwiązań legislacyjnych powinny podlegać ocenie Rady Gospodarczej.		

Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.			
B. Potrzeby i efekty związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
MI2	Konieczne jest wypracowanie mechanizmów umożliwiających udostępnianie danych i informacji o charakterze gospodarczym, a także powołanie/ rozwój wysoko wyspecjalizowanej jednostki, która na bieżąco rozpoznawałaby potrzeby, problemy, oczekiwania środowiska gospodarczego i naukowego, prowadziła działalność analityczną i formułowała rekomendacje w zakresie działań na rzecz rozwoju gospodarczego (adresowane do samorządu województwa, samorządów lokalnych i środowiska gospodarczego).		
SU2:	Należy wspierać uczelnie funkcjonujące w województwie w prowadzeniu kierunków inżyniersko-technicznych oraz przyrodniczych, na które istnieje największe zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy.		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Przygotowywanie projektów i przyjmowanie korzystnego z punktu widzenia interesów województwa ustawodawstwa oraz realizacja kluczowych dla regionu inwestycji.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	200 000,00 – 300 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	☒ <i>Najwyższy priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Środki własne.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2022			
Formuła realizacji			
Działanie realizowane w całym okresie realizacji programu.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”			

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości	
I.1.11. Wsparcie samorządów w tworzeniu dokumentów związanych z planowaniem gospodarczym			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego			
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
Celem przedsięwzięcia jest wsparcie samorządów w zakresie sporządzania dokumentów związanych z planowaniem rozwoju gospodarczego, a także tych, które będą pełnić istotną rolę w rozwoju gospodarczym. Kluczowym dokumentem w tym zakresie będzie lokalny Program rozwoju gospodarczego (LPRG) integrujący wszystkie zamierzenia samorządu w zakresie wspierania przedsiębiorców, otoczenia gospodarczego i kluczowych inwestycji. Wsparciu podlegać będzie także opracowywanie dokumentów komplementarnych do LPRG, takich jak inne dokumenty strategiczne czy dokumenty dotyczące planowania przestrzennego w gminie. Jednym z elementów udzielanego wsparcia będą działania popularyzujące ideę Partnerstwa Publiczno-Prywatnego, która, przy ograniczonych funduszach publicznych, może pomóc zaspokajać rosnące oczekiwania społeczne dotyczące jakości i standardu świadczenia usług publicznych. PPP może być stosowane np. w sektorze transportu, służby zdrowia, energii, mieszkalnictwa, edukacji czy rewitalizacji miast. Jest to wspólna realizacja przedsięwzięcia, oparta o podział zadań i ryzyk pomiędzy podmiotem publicznym i partnerem prywatnym. W istniejącym systemie prawnym w Polsce zakłada się wykorzystywanie PPP jako alternatywnej, równoważnej z tradycyjnymi metodami realizacji zadań publicznych. Jednak z uwagi na słabą znajomość instrumentu i obawy dysponentów finansów publicznych ta forma jest rzadko wykorzystywana. Popularyzacja PPP może być realizowana poprzez wsparcie eksperckie.			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.			
B. Potrzeby i efekty związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
DWP3	Zasadne jest prowadzenie przez stronę publiczną działań na rzecz przedsiębiorców, polegających na dostarczaniu informacji o charakterze społeczno-gospodarczym		
PI1	Niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia gmin w przygotowaniu (uzbrojeniu) terenów do przyjęcia inwestorów oraz w promocji z wykorzystaniem Internetu.		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Efektem powinno być wypracowanie dokumentów LPRG w większości samorządów w województwie.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	1 500 000,00 - 2 500 000 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie (w tym KPO), środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2022			
Faza przygotowawcza			

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Przygotowanie standardu dokumentów w oparciu o doświadczenia pilotażu projektu REGIOGMINA. Określenie zasad wsparcia oraz szkoleń dla gmin.

Formuła realizacji

Realizacja wsparcia w odniesieniu do poszczególnych gmin wraz z organizacją przeglądu dokumentów w ramach corocznych warsztatów.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”. Dodatkowo należy prowadzić rejestr dokumentów przyjmowanych przez gminy i aktualizować go co 12 miesięcy.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości	
I.1.12. Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w regionie			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego			
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+			
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
Celem przedsięwzięcia jest wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie dla poprawy efektywności prowadzonych przez nie działań na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji. Instytucje otoczenia biznesu poprzez instrumenty, którymi dysponują, oddziałują na innowacyjność i konkurencyjność klientów, tym samym przyspieszają procesy rozwojowe i są uważane za ważny element polityki regionalnej. Instytucje te wspierają rozwój przedsiębiorstw, głównie MŚP, świadcząc pomoc informacyjną, doradczą i szkoleniową (ośrodki szkoleniowo-doradcze), finansową (fundusze pożyczkowe i poręczeniowe), natomiast przez relację innowacja–przemysł przyczyniają się do rozwoju przemysłu wysokiej technologii, innowacyjności gospodarki regionu, a także do kształtowania się gospodarki opartej na wiedzy. Aby instytucje otoczenia biznesu zapewniały wysoką, dostosowaną do wymogów nowoczesnej gospodarki jakość oferowanych usług, powinny stale podnosić kompetencje swoich pracowników. W ramach przedsięwzięcia zostaną przygotowane specjalistyczne szkolenia i kursy dla pracowników IOB, mające na celu podniesienie poziomu ich kompetencji i poszerzenie wiedzy umożliwiającej świadczenie usług proinnowacyjnych na najwyższym poziomie jakości, dostosowanych do potrzeb lokalnych przedsiębiorców związanych z transformacją gospodarczą, w ramach inteligentnych specjalizacji regionu. Dostrzega się także zapotrzebowanie na wzrost kompetencji IOB w zakresie wsparcia nowoczesnych usług turystycznych (w tym rozwoju markowego produktu turystycznego, bazującego na potencjałach endogenicznych). Wyzwaniem dla regionu jest dostosowanie przedsiębiorstw do założeń Gospodarki 4.0., gospodarki opartej na danych, gospodarki niskoemisyjnej, transformacji energetycznej, gospodarki o obiegu zamkniętym i wykorzystaniu zielonej technologii, poprzez zmianę procesów produkcyjnych i sprzedażowych, co wymaga zapewnienia dostępności do zaawansowanych usług doradczych wspierających innowacyjność i konkurencyjność ze strony instytucji otoczenia biznesu, a także środowiska naukowego. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do: pobudzenia współpracy pomiędzy IOB a MŚP, efektywnego wykorzystania istniejącej infrastruktury IOB, rozwoju IOB działających w regionie, podniesienia poziomu i zwiększenia ilości usług świadczonych przez IOB.			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.			
B. Potrzeby i efekty związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
IK2	Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zwiększania poziomu innowacyjności przedsiębiorstw (w tym innowacji produktowej, produkcyjnej, usługowej).		
SU5	Konieczny jest wzrost kwalifikacji kadry zarządzającej i pracowników w zakresie odpowiedzi na wyzwania stawiane przez dynamicznie zmieniającą się rzeczywistość gospodarczą, ze szczególnym uwzględnieniem przemian w zakresie zarządzania, zmian technologicznych i odpowiedzi na wyzwania klimatyczne.		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Rozpoczęcie świadczenia usług na rzecz wzmacniania potencjału i kształtowania kompetencji IOB.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	2 000 000,00 – 2 500 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	Wysoki priorytet

Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, środki własne, inne źródła.
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań	
Termin rozpoczęcia	
2022	
Faza przygotowawcza	
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Opracowanie metody i zakresu szkoleń, wyłonienie podmiotu (podmiotów) do realizacji przedsięwzięcia.	
Formuła realizacji	
Działanie realizowane w całym okresie realizacji programu.	
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia	
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.	

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców	
I.2.1. Pakiet dla Starterów			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego			
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie dotyczy form wsparcia na utworzenie działalności gospodarczej w postaci dotacji oraz pożyczek na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, a także zapewnienie wsparcia doradczego przez pierwsze trzy lata od rozpoczęcia działalności gospodarczej. Preferowane powinny być projekty z zakresu inteligentnych specjalizacji województwa. Należy utrzymać dotychczasowe formy wsparcia na utworzenie działalności gospodarczej jednocześnie podnosząc limity wysokości wsparcia do poziomu, który pozwoli na uruchomienie działalności produkcyjnej oraz dopuszczając możliwość montażu dotacji z instrumentami finansowymi. Obecnie wartości jednostkowego wsparcia skutkują uruchamianiem firm usługowych i drobnego handlu, ponieważ działalność produkcyjna wymaga znacznie wyższego zaangażowania finansowego. Należy otworzyć programy dotacyjne dla wszystkich zainteresowanych niezależnie od ich statusu na rynku pracy. Ponadto pożądanym jest, aby przedsiębiorcy znajdujący się na początkowym etapie funkcjonowania mogli liczyć na wsparcie profesjonalnych doradców w trzech podstawowych obszarach: finansowym, sprzedażowym i prawnym, ponieważ pierwsze 36 miesięcy to najtrudniejszy okres dla firmy. Wsparcie byłoby ograniczone limitami rocznymi. Obecne programy dotacyjne uniemożliwiają pomoc w okresie po rejestracji działalności gospodarczej.			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.			
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
SSG1	Należy utrzymać dotychczasowe formy wsparcia rozpoczynania działalności gospodarczej, jednocześnie podnosząc limity wysokości wsparcia do poziomu, który pozwoli na uruchomienie działalności, w tym produkcyjnej, oraz dopuszczać możliwość montażu dotacji z instrumentami finansowymi.		
SSG6	Należy wspierać firmy z sektora MŚP w ich dążeniach do wzrostu efektywności, co przyczyni się do zwiększenia ich udziału w ogólnym PKB dla regionu.		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Rozpoczęcie naboru wniosków o przyznanie dotacji lub pożyczki na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	30 000 000,00 – 35 000 000,00 PLN ¹⁵	Priorytet przedsięwzięcia:	Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FERS, FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		

¹⁵ Szacowana kwota obejmuje koszt opracowanie programu wsparcia wraz z modelem finansowym, doradztwo i pulę środków dotacyjnych dla starterów (średnia wielkość dotacji/wejścia kapitałowego to około 35 000 – 40 000 PLN), pulę środków zwrotnych finansujących rozwój działalności produkcyjnej (średnia wielkość pożyczki to około 1 200 000 PLN), doradztwo biznesowe oraz koszty zarządzania projektem grantowym i komponentem zwrotnym.

D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań

Termin rozpoczęcia

2023

Faza przygotowawcza

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Opracowanie programu wraz ze szczegółowym montażem finansowym, łączącym instrumenty dotacyjne, zwrotne oraz usługi doradcze dla starterów.

Wybór pośrednika finansowego oraz instytucji wdrożeniowej, które zrealizują program.

Opracowanie dokumentacji wdrożeniowej programu.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Uruchomienie naboru starterów (nabór w trybie ciągłym do wyczerpania puli środków).

Decyzje o przyznaniu dotacji i uruchomienie programu wsparcia doradczego.

Decyzje o uruchomieniu wsparcia zwrotnego (finansowanie działalności produkcyjnej) dla pierwszych starterów.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców
I.2.2. Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu oraz innych instytucji wspierających przedsiębiorczość		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie polega na opracowaniu portalu internetowego dedykowanego przedsiębiorcom z województwa kujawsko-pomorskiego. Portal będzie skupiał wszystkie instrumenty wsparcia, w tym dotyczące wsparcia przedsiębiorczości społecznej, aktualizowane na bieżąco i publikowane w formie przyjaznej dla przedsiębiorcy z punktu widzenia potrzeb firm, według rodzajów wsparcia, a nie według działań, konkursów czy instytucji oferujących wsparcie. Obecnie oferta jest bardzo rozproszona i nieczytelna, dystrybucją wsparcia zajmuje się wiele instytucji, co wymaga od osób planujących działalność gospodarczą i od przedsiębiorstw zaangażowania dużej ilości czasu na wyszukiwanie i filtrowanie informacji. W regionie potrzebna jest platforma internetowa, na której poszczególne instytucje otoczenia biznesu oraz inne instytucje wspierające przedsiębiorczość będą mogły publikować informacje dotyczące profilu swojej działalności, świadczonych usług, referencji byłych klientów. Przedsiębiorstwa działające na terenie województwa będą mogły wybrać podmiot i ofertę kierując się kryterium lokalizacji lub specjalizacji danej instytucji. Aktualnie informacje te znajdują się na wielu różnych stronach internetowych, co znacząco zmniejsza ich czytelność oraz dostępność. W celu promocji portalu internetowego niezbędne jest również przeprowadzenie zintegrowanych kampanii skierowanych do sektora przedsiębiorstw na temat oferty wsparcia finansowanej ze środków publicznych, co pozwoli przedsiębiorcom lepiej identyfikować potencjalne instrumenty wsparcia i podmioty uczestniczące w systemie dystrybucji wsparcia oraz uprości proces aplikowania.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
MI4	Niezbędne jest upowszechnienie i uporządkowanie oferty kierowanej do przedsiębiorców przez IOB (np. stworzenie jednej platformy internetowej), co pozwoli na usprawnienie współpracy przedsiębiorców ze stroną publiczną i instytucjami otoczenia biznesu.	
DWP2	Należy podejmować działania mające na celu integrowanie informacji o dostępnych instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców, oferowanych przez stronę publiczną.	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		
Udostępnienie docelowym użytkownikom zintegrowanej platformy informacyjnej dedykowanej przedsiębiorcom z województwa kujawsko-pomorskiego, na której prezentowane będą wszystkie dostępne instrumenty wsparcia i IOB oferujące wsparcie w regionie.		
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet		

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	1 200 000,00 - 1 800 000,00 PLN ¹⁶	Priorytet przedsięwzięcia:	<i>Najwyższy priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2023			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Opracowanie dokumentacji przetargowej dotyczącej specyfikacji technicznej przygotowania platformy. Wybór podmiotu odpowiedzialnego za zaprojektowanie i przygotowanie platformy.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Szczegółowe zaprojektowanie platformy informacyjnej, w tym zakresu merytorycznego, dostępnych funkcjonalności, design, stworzenie systemu zarządzania treścią, określenie odpowiedzialności itp. Opracowanie (od strony technicznej) platformy i jej uruchomienie wraz z aktualizacją. Prowadzenie działań informacyjnych wśród instytucji potencjalnie zainteresowanych opublikowaniem informacji dotyczących profilu swojej działalności, a także wśród docelowych odbiorców. Funkcjonowanie, utrzymanie i bieżąca aktualizacja platformy informacyjnej.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”			

¹⁶ Koszt został oszacowany na podstawie analogii do zamówień o zbliżonym charakterze przeprowadzanych przez inne instytucje publiczne w Polsce (np. Ministerstwo Rozwoju). Szacunkowy koszt obejmuje: zaprojektowanie, wykonanie i utrzymanie platformy od momentu oddania do użytku, do końca 2029 roku, a także prowadzenie działań informacyjnych na temat wdrożenia ww. mechanizmu.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości		
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców		
I.2.3. Data storing – wykorzystanie open data dla rozwoju przedsiębiorstw				
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego				
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu				
Opis przedsięwzięcia				
Dane publiczne stanowią cenny zasób zarówno dla JST, zainteresowanych poprawą efektywności funkcjonowania, jak i dla inwestorów, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych czy po prostu mieszkańców. Przedsięwzięcie ma na celu przegląd danych będących w dyspozycji poszczególnych gmin i ew. innych instytucji w celu identyfikacji potrzeb oraz technicznych i prawnych uwarunkowań przekładających się na zasadność ich integracji i publikacji na poziomie województwa. Projekt może być przeprowadzony początkowo w formie pilotażowej, a następnie rozszerzony o pozostałe gminy na podstawie wypracowanych rozwiązań. Uspójnione podejście do zbierania i publikacji danych publicznych może ułatwić m.in. planowanie inwestycji, rozwój transportu publicznego, lepsze planowanie przestrzenne, lokowanie sklepów czy zakładów usługowych, walkę z zanieczyszczeniem powietrza itd. Zintegrowany portal prezentujący otwarte dane może też budować wspólną tożsamość województwa oraz wizerunek na zewnątrz. Wyniki będą także mogły być wspierane monitorowaniem RIS i szczegółowymi wskaźnikami dotyczącymi dynamiki wzrostu poziomu innowacyjności w regionie, także na podstawie wypracowanych przez ROG rekomendacji. Przykład portalu o wskazanym charakterze zawierającego dobra charakterystykę open data jest portal dane.gov.pl.				
Sposób realizacji przedsięwzięcia				
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.				
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem				
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie				
DWP3	Zasadne jest prowadzenie przez stronę publiczną działań na rzecz przedsiębiorców, polegających na dostarczaniu informacji o charakterze społeczno-gospodarczym.			
Efekt (produkt) przedsięwzięcia				
Udostępnienie docelowym odbiorcom portalu o charakterze open data – „Data storing”.				
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet				
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	6 250 000,00 - 6 500 000,00 PLN ¹⁷	Priorytet przedsięwzięcia:		<i>Wysoki priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.			
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań				
Termin rozpoczęcia				

¹⁷ Koszt został oszacowany na podstawie analogii do zamówień dot. opracowania i wdrożenia rozwiązań z zakresu open data w innych regionach kraju (np. Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii). Szacunkowy koszt obejmuje opracowanie modelu organizacyjnego bieżącego uzupełniania portalu w dane, inwentaryzacje danych posiadanych przez gminy, opracowanie koncepcji portalu wraz wykonaniem, a także uruchomienie i utrzymanie od momentu oddania do użytku, do końca 2029 roku.

2023

Faza przygotowawcza

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Przygotowanie założeń do przebiegu przedsięwzięcia, wskazanie obszaru analiz, w tym opracowanie dokumentacji przetargowej dotyczącej specyfikacji technicznej przygotowania platformy.

Inwentaryzacja dostępnych danych publicznych wraz z oceną możliwości ich udostępnienia.

Wybór podmiotu odpowiedzialnego za zaprojektowanie i przygotowanie Data Storing.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Opracowanie modelu organizacyjnego celem zapewnienia utrzymania, ciągłości, aktualizacji i rozwoju koncepcji Open Data w województwie kujawsko-pomorskim.

Przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji dostępnych w regionie i poszczególnych gminach danych.

Opracowanie strategii wdrożenia i funkcjonowania platformy open data.

Wysokopoziomowa architektura systemu oraz wymogi dla dostawcy i integratorów.

Wsparcie procesu wdrożenia Data Storing i prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych.

Uruchomienie i utrzymanie Data Storing.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców
I.2.4. Wsparcie transformacji przedsiębiorstw przez poprawę jakości zarządzania		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie dotyczy finansowania działań związanych z transferem wiedzy i umiejętności z regionalnych uczelni i instytucji otoczenia biznesu do kadry zarządzającej sektora MŚP. Przedsiębiorstwa tego sektora często realizowane są w formule firmy rodzinnej przez osoby posiadające wiedzę i doświadczenie w zakresie przedmiotu działania firmy, ale pozbawione wiedzy i doświadczenia w zakresie nowoczesnych i innowacyjnych technik zarządzania firmą i ich aplikacji dla specyficznych potrzeb sektora MŚP i firm rodzinnych. Formuła „szkół letnich” realizowanych w skondensowanej formule w sezonie wakacyjnym pozwoli na wykorzystanie z jednej strony potencjału kadrowego regionalnych uczelni a z drugiej na dostosowanie się do napiętych grafików prywatnego biznesu, który nie dysponuje czasem pozwalającym na realizację pełnego programu studiów podyplomowych i jest bardziej zainteresowany wiedzą niż dokumentami potwierdzającymi kwalifikacje. Będą wspierani również liderzy przedsiębiorstw społecznych w zakresie rozwoju ich kompetencji biznesowych (związanych z zarządzaniem przedsiębiorstwem, w tym zarządzaniem finansami, strategią marketingową), ale także kompetencji związanych z realizacją przez przedsiębiorstwa społeczne celów społecznych oraz w zakresie prowadzenia działań reintegracyjnych wobec pracowników. Oparcie szkoleń o metodę „case study”, wykorzystanie praktyków i współpraca z lokalnymi uczelniami oraz instytucjami otoczenia biznesu pozwoli na stworzenie unikalnego i innowacyjnego produktu, który w rezultacie wyposaży osoby zarządzające firmami w wiedzę niezbędną do wykorzystania rezerw drzemących w sferze zarządzania pracownikami, zwiększania ich efektywności oraz aktywowania oddolnych innowacji i racjonalizacji, jaka obecna jest w większych podmiotach. Pozwoli to także na zwiększenie poziomu integracji lokalnego sektora MŚP i przedsiębiorstw społecznych, powiązanie go z kadrą lokalnych uczelni oraz wzajemną wymianę wiedzy i doświadczeń. Uzupełnieniem będzie przygotowanie osób zarządzających firmami na wyzwania związane z zagadnieniami przemysłu 4.0, gospodarki cyfrowej (w tym nowoczesnych metod dystrybucji i sprzedaży przez Internet) oraz internacjonalizacji działalności. Całość powinna przyjąć formułę lokalnego „mikro MBA” skierowanego do sektora MŚP.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie ma charakter cykliczny.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
IK2	Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zwiększania poziomu innowacyjności przedsiębiorstw (w tym innowacji produktowej, produkcyjnej, usługowej).	
SU5	Konieczny jest wzrost kwalifikacji kadry zarządzającej i pracowników w zakresie odpowiedzi na wyzwania stawiane przez dynamicznie zmieniającą się rzeczywistość gospodarczą, ze szczególnym uwzględnieniem przemian w zakresie zarządzania, zmian technologicznych i odpowiedzi na wyzwania klimatyczne.	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		
Zmiana wewnętrznych modeli zarządzania firmą w lokalnych MŚP, zwiększenie konkurencyjności lokalnych firm, poprawa jakości pracy i produktów, wzrost zadowolenia i satysfakcji pracowników.		
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet		

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	15 000 000,00 – 20 000 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2024			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Przygotowanie założeń przedsięwzięcia. Określenie możliwości finansowania. Opracowanie programu, pozyskanie partnerów i wykładowców.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Pierwsza edycja szkoły letniej. Kontynuacja programu.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”. Dodatkowo należy corocznie ankietować absolwentów kursu w celu identyfikacji wprowadzonych zmian organizacyjnych i postulowanych zmianami w zakresie i tematyce zajęć.			

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców
I.2.5. Certyfikowane szkolenia zawodowe / Regionalny Fundusz Szkoleniowy		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
W ramach przedsięwzięcia realizowane będą szkolenia skierowane bezpośrednio do firm (pracowników firm i osób prowadzących jednoosobowe działalności gospodarcze) jak również osób indywidualnych (osób fizycznych). Projekt dotyczy organizacji specjalistycznych szkoleń, w tym także w dziedzinach istotnych dla regionalnego rynku pracy, umożliwiających uzyskanie kwalifikacji potwierdzonych certyfikatem. Szkolenia w sporej części będą ukierunkowane na budowanie kompetencji cyfrowych uczestników. Wynika to z faktu, iż to właśnie kompetencje cyfrowe w sporej mierze stanowią o przewadze konkurencyjnej (osób fizycznych/pracowników na rynku pracy i form w konkurencji rynkowej). Projekt będzie realizowany w ramach HUB-u cyfrowego. Jak wynika z badania pn. <i>Ewaluacja działań podejmowanych na rzecz edukacji w ramach RPO WK-P 2014-2020</i> na terenie województwa kujawsko-pomorskiego nadal występuje problem niskiej adaptacyjności kształcenia zawodowego do wyzwań lokalnych rynków pracy, co wynika ze znacznej dynamiki rynków pracy i szybkiego postępu technologicznego w przedsiębiorstwach. Zatem szkolenia oferowane w ramach przedsięwzięcia będą stanowiły uzupełniającą ofertę dla systemu szkolnictwa zawodowego. Jest to szczególnie ważne biorąc pod uwagę niedobory umiejętności siły roboczej w niektórych sektorach, zwłaszcza sektora MŚP, który stoi obecnie przed wyzwaniem związanym z procesami cyfryzacji i transformacji technologiczną gospodarki. Kwestie te zostały uwzględnione w opracowaniu Polski rynek pracy – wyzwania i kierunki działań na podstawie badań Bilans Kapitału Ludzkiego 2010 –2015, pod red. Górniak J., Kraków 2017 r. , gdzie stwierdzono, że prawie 75% pracodawców podkreśla, że pracownicy nie posiadają wystarczających kompetencji do realizacji zadań. Szkolenia dotyczące przemysłu 4.0 (Koncepcja odnosząca się do pojęcia czwartej rewolucji przemysłowej związana ze współczesnym wzajemnym wykorzystywaniem automatyzacji, przetwarzania i wymiany danych oraz technik wytwórczych) uzyskują preferencje. Dlatego też czynnikiem, który ma decydujący wpływ na perspektywy wzrostu gospodarczego regionu, jest dobry system kształcenia i szkolenia przez całe życie. Wyposażenie pracowników w kompetencje niezbędne na szybko zmieniającym się rynku pracy ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia zarówno aktywności zawodowej ludności, jak i zdolności gospodarki do innowacji.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągły.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
SU3	Należy stworzyć mechanizmy promujące współpracę przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi i wyższymi uczelniami, która zaowocuje lepszym dostosowaniem wiedzy i umiejętności absolwentów tych szkół do wymagań potencjalnych pracodawców, a także rozwijać system szkoleń i kursów na rzecz poprawy kwalifikacji, w oparciu o bazę uczelni wyższych, branżowych klastrów gospodarczych i innych instytucji otoczenia biznesu. Należy także podjąć działania na rzecz pozyskania kadr dla gospodarki regionu poza granicami kraju, szczególnie w tych dziedzinach, w których zasilenie rynku pracy cudzoziemcami pozwalałoby skutecznie niwelować deficyty odpowiednio wykwalifikowanej kadry, łącznie z systemem stypendialnym dla uczniów i studentów zagranicznych na preferowanych kierunkach.	
SU4	Konieczne jest prowadzenie działań w zakresie edukacji formalnej i nieformalnej dzieci i młodzieży, oraz wsparcie w rozwijaniu zainteresowań i nabywaniu kompetencji, a także tworzenie warunków do podnoszenia umiejętności zawodowych i uzyskiwania nowych kwalifikacji przez dorosłych.	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		
Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu - 10 000.		

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	48 000 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	Wysoki priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2022			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Rozpoczęcie realizacji przedsięwzięcia. Doradztwo w zakresie wyboru szkoleń/kursów. Planowany termin rozpoczęcia: 01.2022 Planowany termin zakończenia: 06.2027 Szkolenia/kursy Planowany termin rozpoczęcia: 01.2022 Planowany termin zakończenia: 09.2027 Zarządzanie. Planowany termin rozpoczęcia: 01.2022 Planowany termin zakończenia: 12.2027			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.			

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości		
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców		
I.2.6. Wsparcie dla procesów dostosowania przedsiębiorstw do wymogów transformacji energetycznej oraz przeobrażeń gospodarki związanych z wdrażaniem założeń Zielonego Ładu w tym wykorzystaniem OZE w firmach				
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego				
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu				
Opis przedsięwzięcia				
Celem przedsięwzięcia jest wsparcie przedsiębiorców w zakresie dostosowywania firm do wymogów nakładanych przez Zielony Ład a więc inwestycje zmierzające do zmniejszenia zużycia energii i wzrostu wykorzystywanej w firmach energii pochodzącej ze źródeł OZE. Wsparciem z zakresu efektywności energetycznej objęte zostaną projekty MŚP dotyczące ograniczenia energochłonności, wymiany oświetlenia na energooszczędne, modernizacji systemów grzewczych, minimalizacji strat ciepła i w tym aspekcie wsparcia gospodarki o obiegu zamkniętym. Wsparcie w MŚP uzależnione będzie od przeprowadzenia audytu energetycznego wykazującego poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstwa. Wsparcie jest przewidywane w ramach prac dla oceny możliwości wdrożenia zmian procesowych oraz odrębnie dla przeprowadzenia procesu zmian wraz z ewentualnymi działaniami inwestycyjnymi. Szczegółowe zasady wsparcia dotyczące finansowania, prac przygotowawczych (audytu i programu zwiększającego efektywność energetyczną przedsiębiorstwa) oraz wdrożenia (dotacje, pożyczki) będą wynikały z zasad dofinansowania w ramach poszczególnych funduszy.				
Sposób realizacji przedsięwzięcia				
Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągły.				
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem				
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie				
SU5	Konieczny jest wzrost kwalifikacji kadry zarządzającej i pracowników w zakresie odpowiedzi na wyzwania stawiane przez dynamicznie zmieniającą się rzeczywistość gospodarczą, ze szczególnym uwzględnieniem przemian w zakresie zarządzania, zmian technologicznych i odpowiedzi na wyzwania klimatyczne.			
Efekt (produkt) przedsięwzięcia				
Efektem powinno być zmniejszenie energochłonności MŚP oraz wzrost wykorzystania energii pochodzącej z OZE.				
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet				
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	8 000 000,00 - 10 000 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:		Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, Krajowy Program Odbudowy, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (oraz fundusz wojewódzki), środki własne, inne źródła.			
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań				
Termin rozpoczęcia				
2023				
Faza przygotowawcza				
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy				

harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Analiza wspólnotowych, krajowych i regionalnych założeń w zakresie transformacji energetycznej.

Opracowanie szczegółowych założeń przedsięwzięcia. Decyzja o formule wsparcia.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Rozpoczęcie przekazywania środków dla przedsiębiorców.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

Dodatkowo należy corocznie identyfikować skalę wydatkowania środków oraz efektów oszczędności energetycznej.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców
I.2.7. Wsparcie dla dostosowania przedsiębiorstw do wymogów związanych z problematyką gospodarki obiegu zamkniętego oraz gospodarki niskoemisyjnej		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Celem przedsięwzięcia jest wspieranie modernizacji przedsiębiorstw w zakresie zmian w procesie kształtowania produktów, produkcji oraz zarządzania odpadami, aby w maksymalnym zakresie wdrożyć w firmach zasady gospodarki obiegu zamkniętego (dzieleniu się, pożyczaniu, ponownym użyciu, naprawie, odnawianiu i recyklingu istniejących materiałów i produktów tak długo, jak to możliwe). Wsparciu powinna podlegać także taka modernizacja przedsiębiorstwa w zakresie stosowanych materiałów, procesów technologicznych etc. wraz z dostarczaną do produkcji/świadczenia usług energią aby w maksymalnym stopniu realizować politykę niskiej emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Wsparcie jest przewidywane w ramach prac dla oceny możliwości wdrożenia zmian procesowych oraz odrębnie dla przeprowadzenia procesu zmian wraz z ewentualnymi działaniami inwestycyjnymi. Szczegółowe zasady wsparcia dotyczące finansowania, prac przygotowawczych (audytu) oraz wdrożenia (dotacje, pożyczki) będą wynikały z zasad dofinansowania w ramach poszczególnych funduszy.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągły.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
SU5	Konieczny jest wzrost kwalifikacji kadry zarządzającej i pracowników w zakresie odpowiedzi na wyzwania stawiane przez dynamicznie zmieniającą się rzeczywistość gospodarczą, ze szczególnym uwzględnieniem przemian w zakresie zarządzania, zmian technologicznych i odpowiedzi na wyzwania klimatyczne.	

Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Efektem powinien być wzrost liczby przedsięwzięć w których produktach i usługach wprowadza się zasady GOZ oraz w których działalności aktywnie ogranicza się emisję zanieczyszczeń do atmosfery.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	8 000 000,00 - 10 000 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, Krajowy Program Odbudowy, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (oraz fundusz wojewódzki) środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2023			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Analiza wspólnotowych, krajowych i regionalnych założeń w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego i gospodarki niskoemisyjnej. Opracowanie szczegółowych założeń przedsięwzięcia. Decyzja o formule wsparcia.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Rozpoczęcie przekazywania środków dla przedsiębiorców.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”. Dodatkowo należy corocznie identyfikować skalę wydatkowania środków oraz redukcji ilości/zmiany rodzaju odpadów.			

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wspieranie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w regionie
I.3.1. Internetowa „giełda usług regionalnych” wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Działania na rzecz rozwoju współpracy powinny uwzględniać również budowanie łańcuchów dostaw i łańcuchów wartości pomiędzy dużymi przedsiębiorstwami działającymi na terenie województwa oraz firmami z sektora MŚP i przedsiębiorstwami społecznymi – będącymi potencjalnymi dostawcami lub podwykonawcami. Narzędziem stymulującym współpracę w tym zakresie mogłaby być internetowa „giełda usług regionalnych” – dedykowana platforma internetowa, na której poszczególne firmy będą mogły publikować informacje dotyczące profilu swojej działalności, świadczonych usług, referencji byłych klientów itp. „Giełda usług regionalnych” mogłaby funkcjonować na zasadzie zbliżonej do komercyjnych baz tego typu (np. PanoramaFirm.pl) z tą różnicą, że byłaby bezpłatna, a firmy pojawiające się w niej byłyby w ograniczonym zakresie uwierzytelnione przez stronę publiczną (pomiot prowadzący rejestr) pod kątem formalnym: dane z Krajowego Rejestru Sądowego, Krajowego Rejestru Karnego, Bazy Przedsiębiorstw Społecznych, Rejestru Dłużników itp. Uzupełnieniem giełdy będzie system rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług. W regionie funkcjonuje szereg inicjatyw propagujących określone towary czy firmy poprzez nadawanie im wyróżnień/nagród. Brak jest jednak spójnego systemu informującego o laureatach tych plebiscytów oraz prowadzącego zintegrowaną bazę danych informująca o uzyskanych przez firmy wyróżnieniach. Takie działanie połączone z przetłumaczeniem tej informacji na języki obce będzie stanowiło cenne źródło informacji dla firm zamierzających podjąć współpracę z regionem, jak też i dla indywidualnych osób zainteresowanych współpracą z firmami czy też nabyciem wyróżnionych towarów. Takie uzupełnienie bazy danych stanowić będzie także cenne źródło informacji o podmiotach gospodarczych działających w regionie, które charakteryzują się szczególnie wysoką, jakością towarów/usług i pozwoli na łatwiejszą identyfikację obszarów regionalnej gospodarki, których znaczenie wzrasta, nisz gospodarczych czy też wyróżniających się obszarów geograficznych. Lokalne łańcuchy żywności i możliwość pozyskania dostawców i podwykonawców są jednym z istotnych kryteriów przy wyborze miejsca do realizacji inwestycji. Firmy i produkty, które otrzymały znak, jakości mogą stanowić, zatem instrument zwiększający zaufanie i uwierzytelniający te firmy i produkty w oczach kooperantów i inwestorów.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
SSG4	Należy wspierać firmy z sektora MŚP w udrożnieniu współpracy z dużymi podmiotami w regionie.	
SSG6	Należy wspierać firmy z sektora MŚP w ich dążeniach do wzrostu efektywności, co przyczyni się do zwiększenia ich udziału w ogólnym PKB dla regionu.	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		
Udostępnienie użytkownikom docelowym platformy internetowej – giełdy usług regionalnych wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług.		
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet		

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	1 200 000,00 – 1 800 000,00 PLN ¹⁸	Priorytet przedsięwzięcia:	Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2023			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Opracowanie założeń platformy internetowej Wybór wykonawcy portalu. Stworzenie systemu zarządzania treścią oraz techniczne przygotowanie platformy.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Działania promocyjne w celu popularyzacji giełdy i zapewnienia platformy treścią pozwalającą na uruchomienie platformy. Uruchomienie platformy dla użytkowników, dalsza popularyzacja giełdy w celu pozyskania kolejnych użytkowników. Funkcjonowanie platformy, prace modernizacyjne. Funkcjonowanie platformy, opracowanie systemu monitorowania rezultatów.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”. Dodatkowo należy raz na dwa lata prowadzić badanie ewaluacyjne dot. rozpoznawalności regionalnych produktów i usług.			

¹⁸ Koszt został oszacowany na podstawie analogii do zamówień o zbliżonym charakterze przeprowadzanych przez inne instytucje publiczne w Polsce. Szacunkowy koszt obejmuje: zaprojektowanie, wykonanie i utrzymanie platformy od momentu oddania do użytku do końca 2029 roku (w tym okresowe działania promocyjne).

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wspieranie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w regionie	
I.3.2. Programy akceleryjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego			
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+			
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie polega na stworzeniu programu akceleryjnego, w ramach którego duże przedsiębiorstwa obejmują opieką startupy przy wsparciu finansowym strony publicznej. Jedną z rekomendowanych form wykorzystania potencjału dużych przedsiębiorstw do rozwoju mniejszych podmiotów jest tworzenie, w oparciu o współfinansowanie ze środków publicznych, programów akceleracji start-upów, które korzystają z możliwości rozwinięcia swoich innowacyjnych produktów w partnerskiej współpracy z dużymi przedsiębiorstwami. Duże firmy wnoszą do programu swoje doświadczenie, posiadaną wiedzę i infrastrukturę. Regionalny system akceleratorów biznesu polegałby na kierowaniu zamówień przez duże korporacje z regionu kujawsko-pomorskiego na produkty opracowane i walidowane w ramach programu przez firmy o charakterze start-upów. W ramach programu wsparcie będzie udzielane dużym firmom dla zapewnienia możliwości doradztwa i identyfikacji rynku start-upów, wejścia kapitałowe przewidziane są dla start-upów, które podpiszą umowy z dużymi firmami na rzecz realizacji dostaw. Wsparcie kapitałowe będzie udzielane przez spółkę samorządu województwa lub wybranego w trybie konkurencyjnym operatora. Przedsięwzięcie będzie realizowane w oparciu o możliwie szeroką współpracę z interesariuszami działającymi na rzecz rozwoju gospodarczego. Program akceleryjny powinien się wpisywać w realizację RIS.			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie ma charakter pilotażu realizowanego do wyczerpania puli środków.			
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
SSG3	Należy zachęcać duże przedsiębiorstwa do podejmowania współpracy z podmiotami z sektora MŚP poprzez programy akceleracji start-upów, dotowane przez stronę publiczną.		
SSG6	Należy wspierać firmy z sektora MŚP w ich dążeniach do wzrostu efektywności, który przyczyni się do zwiększenia ich udziału w ogólnym PKB dla regionu.		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie współfinansowania ze środków publicznych programów akceleryjnych.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	15 000 000,00 – 30 000 000,00 PLN ¹⁹	Priorytet przedsięwzięcia:	Wysoki priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		

¹⁹ Szacunkowy koszt obejmuje pilotaż programu akceleryjnego, który obejmie 15 start-upów. Kwota zawiera wejścia kapitałowe do start-up'ów (średnio na poziomie 250 000 PLN), wsparcie doradcze przez duże firmy oraz obsługę administracyjną programu.

D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań

Termin rozpoczęcia

2023

Faza przygotowawcza

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Opracowanie zasad działania programu oraz regulaminu przeprowadzenia naboru start-upów do pilotażowego uruchomienia programu.

Pozyskanie dużych firm do udziału w programie, wybór operatora/udziałowca kapitałowego w startupach.

Uruchomienie naboru start-upów do udziału w pilotażu.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Dopasowanie startupów do dużych firm biorących udział w programie.

Rozpoczęcie programów akcelerycyjnych.

Realizacja programów akceleracji.

Demo Day rozwiązań wypracowanych przez start-upy we współpracy z dużymi firmami.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych w społeczeństwie, ze szczególnych uwzględnieniem dzieci i młodzieży
I.4.1. Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie polega na opracowaniu zasad, promocji oraz stworzeniu systemu zachęt dla przedsiębiorców działających w województwie kujawsko-pomorskim, by zakładali wraz ze szkołami ponadpodstawowymi tzw. klasy patronackie. Ma ono na celu dostosowanie wiedzy i umiejętności osób wkraczających na rynek pracy do istniejących potrzeb na regionalnym rynku pracy. Program klas patronackich będzie polegał na tworzeniu w szkołach ponadpodstawowych wszystkich typów (licea, szkoły branżowe, technika) specjalnych klas pod patronatem poszczególnych firm, klastrów bądź innych zrzeszeń przedsiębiorców – „patronów”. Patroni będą mieli wpływ na program nauczania w danej klasie (w szczególności w zakresie szkolnictwa zawodowego), a także będą mieli prawo uczestniczenia w procesie edukacji (np. poprzez organizację praktyk, warsztatów, wizyt studyjnych, spotkań z pracownikami firm). Wspólne działania nauczycieli i pracowników pozwolą na zdobycie przez uczniów niezbędnych umiejętności oraz wiedzy, które uzupełnią luki na regionalnym rynku pracy. Promocja współpracy (tj. tworzenie klas patronackich) może się odbywać poprzez prowadzenie szkoleń, warsztatów, spotkań informacyjnych dla przedsiębiorców, szkół, placówek edukacyjnych z zakresu nawiązywania wzajemnej współpracy. Przedsięwzięcie może być realizowane w formule projektu / projektów własnych samorządu województwa lub konkursowego finansowania projektów realizowanych przez niezależne podmioty.		
Sposób realizacji programu		
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
SU3	Należy stworzyć mechanizmy promujące współpracę przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi i wyższymi uczelniami, która zaowocuje lepszym dostosowaniem wiedzy i umiejętności absolwentów tych szkół do wymagań potencjalnych pracodawców, a także rozwijać system szkoleń i kursów na rzecz poprawy kwalifikacji, w oparciu o bazę uczelni wyższych, branżowych klastrów gospodarczych i innych instytucji otoczenia biznesu. Należy także podjąć działania na rzecz pozyskania kadr dla gospodarki regionu poza granicami kraju, szczególnie w tych dziedzinach, w których zasilenie rynku pracy cudzoziemcami pozwalałoby skutecznie niwelować deficyty odpowiednio wykwalifikowanej kadry, łącznie z systemem stypendialnym dla uczniów i studentów zagranicznych na preferowanych kierunkach.	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		
Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie pośrednictwa pomiędzy dyrektorami szkół oraz przedsiębiorcami zainteresowanymi utworzeniem klas patronackich.		
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet		

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	10 000 000,00 – 15 000 000,00 PLN ²⁰	Priorytet przedsięwzięcia:	Wysoki priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2023			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Identyfikacja przedsiębiorców i szkół zainteresowanych stworzeniem klas patronackich.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Określenie przez szkoły i przedsiębiorców programu klas patronackich, zaplanowanie działań dla uczniów i nauczycieli klas.			
Rozpoczęcie funkcjonowania klas patronackich.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.			

²⁰ Szacowane nakłady zawierają koszty działań operacyjnych związanych z promocją klas patronackich, organizacją spotkań pomiędzy dyrektorami szkół oraz przedsiębiorcami, przygotowaniem materiałów promocyjnych itp.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych w społeczeństwie, ze szczególnych uwzględnieniem dzieci i młodzieży
I.4.2. Mój Region, Moja Przyszłość – kompleksowy program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Polityki edukacyjnej województwa kujawsko-pomorskiego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie polega na opracowaniu założeń oraz wdrożeniu programu edukacyjnego dla wybranych szkół ponadpodstawowych wszystkich typów, związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów, pozwalających na budowanie kompetencji przyczyniających się do przyszłego rozwoju zawodowego. Zajęcia powinny wzmacniać i rozwijać wiedzę uczniów w zakresie funkcjonowania regionalnej gospodarki i pozwolić na lepsze i bardziej świadome zaplanowanie własnej ścieżki zawodowej. Szczególnie istotne, wobec zdiagnozowanych niedoborów kadry inżynierskiej, zachęcanie uczniów do podejmowania edukacji w kierunkach technicznych. Program edukacyjny ma także zaprezentować uczniom nowoczesne trendy w gospodarce oraz zachęcić młodzież, aby rozpatrzyła prowadzenia własnego biznesu, jako jeden z wariantów kariery zawodowej. Dodatkowo program ma na celu zachęcenie uczniów do pozostania w regionie po zakończeniu edukacji i rozpoczęcia kariery zawodowej w województwie kujawsko-pomorskim, co zostanie osiągnięte poprzez pokazanie różnych możliwości kształtowania kariery w regionie. Formuła i przebieg zajęć powinny w maksymalnym stopniu stawiać na kontakt z praktyczną gospodarką (odwiedziny w zakładach, spotkania z przedsiębiorcami, pracownikami pracodawcami) o ile to możliwe także w połączeniu z regularnym programem edukacji w innych przedmiotach.		
Wybrane elementy, które może zawierać program zajęć:		
• Spotkania z biznesem – seria wizyt studyjnych uczniów w przedsiębiorstwach z różnych branż ze szczególnym naciskiem na przedsiębiorstwa stosujące innowacyjne rozwiązania, • Szkolenia dotyczące kompetencji społecznych – trening umiejętności tzw. „miękkich” – komunikacja, współpraca, planowanie pracy, rozwój osobisty, innowacje, • Nisze gospodarcze – spotkania z osobami podejmującymi się nietypowych, alternatywnych działalności, które przekuły swoje pasje i zainteresowania w sposób zarabiania na życie (np. renowacja zabytkowych mebli, upcycling, rękodzieło, projektowanie z surowców wtórnych, przemysły kreatywne itp.) oraz przedsiębiorcami prowadzącymi działalność innowacyjną, • Działania edukacyjne zachęcające do zainteresowania się tematem przedsiębiorczości społecznej, jako formułą aktywności społecznej, a także zawodowej, • Szkolenia dla nauczycieli utrwalające kompetencje cyfrowe, • Szkolenia dla nauczycieli i edukatorów regionalnych spoza systemu oświaty w zakresie przedsiębiorczości społecznej. Pozwoli to wyposażyć ich w podstawową wiedzę z zakresu ekonomii społecznej i związanych z nią wartości, by potrafili włączać zagadnienia związane z ekonomią społeczną w tematykę lekcji, w tym lekcji z przedsiębiorczości, • Doradztwo w zakresie planowania przyszłości – w tym wyboru kierunku studiów, planowania drogi kariery zawodowej, zakładania własnych firm itd. – we współpracy z przedsiębiorcami działającymi w regionie (konsultacje indywidualne będące uzupełnieniem standardowych działań związanych z doradztwem zawodowym), • Program „Fabryka pomysłów” – przeznaczony dla młodzieży szkół ponadpodstawowych oraz studentów będzie wspierać młodych innowatorów poszukujących kreatywnych i nieszablonowych rozwiązań praktycznych problemów mających potencjał gospodarczy opartych o specjalizacje inteligentne regionu.		
Realizacja poszczególnych elementów powinna być uzależniona od lokalnej specyfiki otoczenia gospodarczego oraz pokazywać przekrojowy obraz możliwości, jakie stwarza lokalna gospodarka.		

Przedsięwzięcie może być realizowane w formule projektu/projektów własnych samorządu województwa lub konkursowego finansowania projektów realizowanych przez niezależne podmioty.	
Sposób realizacji przedsięwzięcia	
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.	
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem	
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie	
SSG5	Istnieje potrzeba podjęcia działań mających na celu kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w regionie.
Efekt (produkt) przedsięwzięcia	
Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie programu edukacyjnego dla wybranych szkół ponadpodstawowych, związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów.	
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet	
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	10 000 000,00 – 15 000 000,00 PLN ²¹
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.
Priorytet przedsięwzięcia:	
Średni priorytet	
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań	
Termin rozpoczęcia	
2023	
Faza przygotowawcza	
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy oraz podmiotowi odpowiedzialnemu za realizację polityki edukacyjnej celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Rekrutacja szkół, nauczycieli i uczniów biorących udział w projekcie.	
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania	
Opracowanie szczegółowego programu współpracy w ramach przedsięwzięcia. Funkcjonowanie programu.	
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia	
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.	

²¹ Szacowane nakłady zawierają koszty związane z obsługą administracyjną przedsięwzięcia oraz koszty jego realizacji (organizacja zajęć dla młodzieży, szkolenia dla nauczycieli, materiały edukacyjne, organizacja ewentualnych wizyt w przedsiębiorstwach, organizacja doradztwa zawodowego) dla trzech wybranych szkół z każdego powiatu w regionie.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych w społeczeństwie, ze szczególnych uwzględnieniem dzieci i młodzieży
I.4.3. Program – Przedsiębiorczość od najmłodszych lat		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Polityki edukacyjnej województwa kujawsko-pomorskiego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie polega na opracowaniu założeń oraz wdrożeniu programu edukacyjnego dla wybranych szkół podstawowych związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów, pozwalających na budowanie kompetencji przyczyniających się do przyszłego rozwoju zawodowego. W wyniku realizacji przedsięwzięcia uczniowie zostaną zapoznani z gospodarką regionu w sposób, który pozwoli im na lepsze i pełniejsze zaplanowanie dalszej ścieżki zawodowej. Przekazana wiedza powinna uwzględniać zarówno aktualne potrzeby regionalnej gospodarki jak i również przewidywane przyszłe trendy. Istotne jest zachęcenie młodzieży do wybierania ścieżek edukacyjnych, które dobrze wypełnią zidentyfikowane braki kadrowe oraz możliwie wczesne połączenie edukacji z zapotrzebowaniem gospodarki. Dodatkowo istotne jest pokazanie przedsiębiorczości, jako sposobu na karierę zawodową. Dodatkowo program ma na celu zachęcenie uczniów do pozostania w regionie po zakończeniu edukacji i rozpoczęcia kariery zawodowej w województwie kujawsko-pomorskim, co zostanie osiągnięte poprzez pokazanie różnych możliwości kształtowania kariery w regionie. Wszystkie działania muszą być dostosowane do młodego wieku uczestników programu. Wybrane elementy, które może zawierać program zajęć: • Spotkania z biznesem – seria wizyt studyjnych uczniów w przedsiębiorstwach z różnych branż ze szczególnym naciskiem na przedsiębiorstwa stosujące innowacyjne rozwiązania, • Szkolenia dotyczące kompetencji społecznych – trening umiejętności tzw. „miękkich” – komunikacja, współpraca, planowanie pracy, rozwój osobisty, innowacje, • Nisze gospodarcze – spotkania z osobami podejmującymi się nietypowych, alternatywnych działalności, które przekuły swoje pasje i zainteresowania w sposób zarabiania na życie (np. renowacja zabytkowych mebli, upcycling, rękodzieło, projektowanie z surowców wtórnych, przemysły kreatywne itp.) oraz przedsiębiorcami prowadzącymi działalność innowacyjną, • Działania edukacyjne zachęcające do zainteresowania się tematem przedsiębiorczości społecznej jako formułą aktywności społecznej, a także zawodowej, • Szkolenia dla nauczycieli utrwalające kompetencje cyfrowe, • Szkolenia dla nauczycieli i edukatorów regionalnych spoza systemu oświaty w zakresie przedsiębiorczości społecznej. Pozwoli to wyposażyć ich w podstawową wiedzę z zakresu ekonomii społecznej i związanych z nią wartości, by potrafili włączać zagadnienia związane z ekonomią społeczną w tematykę lekcji, w tym lekcji z przedsiębiorczości, • Doradztwo w zakresie planowania przyszłości – w tym wyboru kierunku studiów, planowania drogi kariery zawodowej itd. we współpracy z przedsiębiorcami działającymi w regionie (konsultacje indywidualne będące uzupełnieniem standardowych działań związanych z doradztwem zawodowym), • Konkurs – Mój innowacyjny wynalazek – coroczny konkurs na najbardziej kreatywne pomysły wśród dzieci i młodzieży, a także promujący aktywność szkół w innowacyjnym podejściu do edukacji, Realizacja poszczególnych elementów powinna być uzależniona od lokalnej specyfiki otoczenia gospodarczego oraz pokazywać przekrojowy obraz możliwości, jakie stwarza lokalna gospodarka. Przedsięwzięcie może być realizowane w formule projektu/projektów własnych samorządu województwa lub konkursowego finansowania projektów realizowanych przez niezależne podmioty.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

SSG5 Istnieje potrzeba podjęcia działań mających na celu kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w regionie.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie programu edukacyjnego dla wybranych szkół podstawowych, związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne
nakłady finansowe:

10 000 000,00 – 15
000 000,00 PLN²²

Priorytet przedsięwzięcia:

Średni priorytet

Potencjalne źródła
finansowania:

Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.

D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań

Termin rozpoczęcia

2023

Faza przygotowawcza

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy oraz podmiotowi odpowiedzialnemu za realizację polityki edukacyjnej celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Rekrutacja szkół, nauczycieli i uczniów biorących udział w projekcie.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Opracowanie szczegółowego programu współpracy w ramach przedsięwzięcia.

Funkcjonowanie programu.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

²² Szacowane nakłady zawierają koszty związane z obsługą administracyjną przedsięwzięcia oraz koszty jego realizacji (organizacja zajęć dla młodzieży, szkolenia dla nauczycieli, materiały edukacyjne, organizacja ewentualnych wizyt w przedsiębiorstwach, organizacja doradztwa zawodowego) dla trzech wybranych szkół z każdego powiatu w regionie.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych w społeczeństwie, ze szczególnych uwzględnieniem dzieci i młodzieży
I.4.4. Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie dotyczy realizacji projektu kluczowego określonego w Strategii Przyspieszenia 2030+ jako nr 316 – „Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pracy dla absolwentów szkół wyższych”, stanowiąc jego poszerzenie do grupy młodych ludzi zaczynających karierę zawodową bez względu na posiadane wykształcenie. Projekt ma na celu wypracowanie i wdrożenie systemu zachęt dla młodzieży pochodzącej z terenu oraz spoza województwa kujawsko-pomorskiego, kończącej studia w kujawsko-pomorskim do pozostania w regionie, a także dla pozyskania absolwentów uczelni z innych województw. Jest odpowiedzią na obserwowane wyzwania demograficzne oraz zapotrzebowanie na kadry z wyższym wykształceniem. Osoby młode z wyższym wykształceniem charakteryzują się najwyższym współczynnikiem aktywności zawodowej. Grupą docelową są osoby w przedziale wiekowym 16-30 lat - uczące się, studiujące, rozpoczynające karierę zawodową, zakładające rodziny, zarówno dotychczasowi mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego, jak i mieszkańcy innych regionów (krajów) pozyskani/zachęceni do osiedlenia się w kujawsko-pomorskim. Projekt składa się z kilku komponentów (modułów), które dają efekt synergiczny, ale mogą być realizowane autonomicznie, także w sytuacji braku możliwości realizacji całości założeń przedsięwzięcia: • Moduł mieszkaniowy. Szczególnie istotną rolę w zachęceniu osób młodych o wysokich kwalifikacjach do pozostania w regionie jest dobrze realizowana polityka mieszkaniowa na poziomie samorządów. Realizacja działań w zakresie inwestycji mieszkaniowych powinna w szczególnym zakresie uwzględniać pozyskanie osób szczególnie uzdolnionych o wybitnych kwalifikacjach, których obecność w regionie będzie miała efekt mnożnikowy na rozwój społeczny i gospodarczy. Wyróżniający się absolwenci wybranych kierunków studiów niestety często budują swoją zawodową przyszłość poza województwem, zaoferowanie tej grupie dostępu do mieszkania na określonych preferencyjnych warunkach zwiększa szansę przeciwdziałania procesowi drenażu mózgowi i może zachęcać do przyjazdu absolwentów z innych regionów. W niektórych dziedzinach (np. służba zdrowia) gdzie braku fachowego personelu osiągają krytyczny status realizacja takich działań może stanowić konieczność niezbędną do utrzymania krytycznych dla ludności usług. W ramach działania proponuje się powołanie operatora regionalnego, który wspierałby samorzady w realizacji projektów z zakresu mieszkalnictwa, które byłyby adresowane szczególnie na pozyskanie i zatrzymanie wartościowych absolwentów w wybranych obszarach. Dokładny mechanizm realizacji zostanie opracowany po określeniu precyzyjnych dostępnych możliwości wsparcia dla samorządów w ramach programów unijnych. • Moduł obejmujący działania mające na celu obniżenie kosztów życia w okresie studiów i bezpośrednio po ich zakończeniu oraz stwarzający warunki do osiedlenia się młodych ludzi. Propozycje szczegółowe: 1. Działanie „Stypendia Marszałka dla uczniów i studentów kierunków kluczowych” – działanie zakłada wsparcie finansowe osób kształcących się na kierunkach, które są lub w najbliższej perspektywie będą kluczowe dla prawidłowego funkcjonowania regionu (należy je określić). 2. Działanie „System umorzeń kredytów studenckich” – działanie zakładające wsparcie finansowe polegające na comiesięcznej dopłacie do spłacanego kredytu studenckiego, jeśli dany absolwent w ciągu dwóch lat od zakończenia studiów podjąłby pracę na terenie województwa. • Moduł związany z zapewnieniem pomocy w rozwijaniu przedsiębiorczości młodych osób. Propozycja szczegółowa: 1. Działanie „StartUp Kujawsko-Pomorski” – kompleksowy pakiet pomocowy kierowany do studentów lub absolwentów (w okresie nie dalej niż 2 lat od ukończenia studiów) uczelni regionalnych oraz uczelni z innych województw (pod warunkiem rozpoczęcia działalności i zameldowania się na terenie województwa) polegający na wsparciu osób, które zamierzają podjąć działalność gospodarczą, zwłaszcza mieszczącą się w ramach regionalnych IS, na co składać mogłoby się: wsparcie organizacyjno-prawno-administracyjne, mentoring, wsparcie w zakresie rozpoczęcia eksportu, dedykowany dostęp do informacji dotyczących wszelkich możliwości pozyskania wsparcia finansowego (w ramach środków regionalnych, krajowych, unijnych) na badania i prace nad prowadzonymi projektami oraz pomoc w ich uzyskaniu, wsparcie		

w zakresie pozyskania przestrzeni do prowadzenia działalności, wsparcie z poziomu województwa w zakresie dofinansowania prac nad projektami i produktami. Są to działania często już realizowane w regionie na rzecz wsparcia przedsiębiorców – ale podstawowym ich celem w ramach niniejszego przedsięwzięcia byłoby dedykowanie ich w sposób szczególny do zdefiniowanej wcześniej grupy docelowej. 2. Działanie „Wprowadzenie gwarantowanego dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla młodych osób zameldowanych na stałe na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”. Dofinansowanie odbywałoby się w formie kilku transz przez okres np. roku i mogłoby dotyczyć wparcia w zakresie wyposażenia, narzędzi pracy, cyfryzacji, pokrycia kosztów funkcjonowania firmy związanych np. z czynszem itp. Obowiązywałaby klauzula utrzymania trwałości prowadzonej działalności.

- **Moduł związany z zachętami do kontynuowania nauki i podjęcia pracy na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.** Propozycja szczegółowa: 1. Działanie „Działania skierowane do młodzieży kończącej szkoły branżowe” - stworzenie dedykowanego portalu ofert pracy, który miałby na celu wyszukiwanie i dostarczanie zebranych ofert o możliwości zatrudnienia na terenie województwa uczniów/absolwentów szkół branżowych i techników z terenu województwa oraz z sąsiednich województw. W ramach działania także pośredniczenie w nawiązywaniu kontaktów między szkołą branżową a pracodawcami zainteresowanymi kształceniem przyszłego pracownika w ramach praktyk. 2. Działanie „Kampania informacyjna - działania skierowane do młodzieży kończącej szkoły ponadpodstawowe maturalne mające na celu zachęcanie do kształcenia na kujawsko-pomorskich szkołach wyższych”. Aktywna promocja kierunków szkół wyższych z terenu województwa w liceach i technikumach. 3. Działanie „Regionalna Baza Ofert Pracy dla Sektora Publicznego”. Projekt zakłada wdrożenie jednolitej, internetowej bazy ofert pracy w sektorze publicznym oraz jej promocja wśród studentów dwóch ostatnich lat oraz wśród absolwentów (w okresie nie dalej niż 2 lat od ukończenia studiów) uczelni regionalnych. Dzięki niej możliwe będzie dotarcie do różnorodnych propozycji w wielu lokalizacjach oraz może się zwiększyć zainteresowanie pracą w mniejszych ośrodkach (poprzez lepszą ekspozycję ofert). Przedsięwzięcie wymaga porozumienia z JST i administracją rządową, które przekazywałaby do bazy informacje o zapotrzebowaniu. Przy zaangażowaniu samorządów lokalnych, ten komponent można połączyć z ewentualnym systemem benefitów kierowanych do absolwentów osiedlających się w gminach i podejmujących tam pracę w administracji (patrz „Moduł samorządowy”). Pomysł bazy ofert pracy w administracji publicznej może zostać rozszerzony na kolejny komponent, który dotyczyłby ofert podmiotów gospodarczych poszukujących pracowników. Podstawową różnicą pomiędzy takim serwisem, a klasycznym pośrednictwem w poszukiwaniu pracy jest kierowanie ofert bezpośrednio do określonej grupy wiekowej, która właśnie zdobyła wykształcenie i będzie rozpoczynać karierę zawodową. Walorem jest jej zintegrowanie i dużo większa skuteczność w zakresie trafiania do zainteresowanych osób. 4. Działanie „Programy stażowe dla studentów”. Programy stażowe finansowane z poziomu regionalnego dla najlepszych studentów ostatnich roczników kształcenia oraz absolwentów uczelni (w okresie nie dalej niż 1 rok od ukończenia studiów), odbywające się u wiodących pracodawców firm w regionie, których obszar działalności mieści się w regionalnych IS. 5. Działanie „Programy stażowe dla absolwentów szkół branżowych i techników”. Programy stażowe dla najlepszych absolwentów szkół branżowych i techników u wiodących pracodawców firm w regionie, których obszar działalności mieści się w regionalnych IS. 6. Działanie „Ulgowa komunikacja regionalna dla młodych osób pracujących, dojeżdżających do pracy”. Celem jest stworzenie oferty bardzo taniego biletu miesięcznego dla osób do określonego wieku, na przejazdy w transporcie regionalnym (komunikacja miejska – wg decyzji samorządów lokalnych) w celu obniżenia kosztów dojazdów do pracy.
- **Moduł adresowany do młodych cudzoziemców polskiego pochodzenia.** Działania skierowane do osób polskiego pochodzenia mieszkających poza granicami kraju, (de facto stanowiące część przyszłej polityki migracyjnej województwa - odrębne przedsięwzięcie w ramach Programu), mające na celu podjęcie kształcenia na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, zwłaszcza na kierunkach kształcących w zawodach deficytowych oraz sprzyjające podjęciu pracy i zamieszkaniu na stałe na terenie województwa. Działanie wymaga szczegółowego zaplanowania – ale powinno wiązać się z: akcją informacyjną poza granicami kraju, zapewnieniem możliwości bardzo taniego studiowania na terenie kujawsko-pomorskiego, stworzeniem zachęt do pozostania po zakończeniu studiów na terenie województwa. Projekt może być połączony z zachętą dla dużych podmiotów gospodarczych do obejmowania tych osób patronatem – czyli współfinansowaniem pobytu oraz deklaracją umożliwienia co najmniej rozpoczęcia kariery zawodowej u tych pracodawców.
- **Moduł samorządowy** (komponent realizowany przez samorządy lokalne, które zechcą zostać partnerami w projekcie. Wsparcie inicjatyw zwiększających konkurencyjność gmin do osiedlania się młodych ludzi). Moduł polega na zaangażowaniu finansowym poszczególnych samorządów w działania skierowane do nowo osiedlających się mieszkańców w danej JST. Przykładowymi działaniami tego typu jest budowa gminnego zasobu mieszkań na czasowy (kilkuletni) wynajem dla młodych osób, wsparcie nowo osiedlających się młodych rodzin w zakresie comiesięcznych opłat związanych z zamieszkaniem lub oferowanie korzystnych warunków w zakresie

opieki nad dziećmi (zarówno w kontekście cen usług jak i np. godzin otwarcia punktów), dopłaty do transportu publicznego oraz innych potrzeb wpływających na zwiększanie konkurencyjności danego obszaru. Oferta powinna być indywidualnie przygotowywana przez każdą z gmin zainteresowanych udziałem w projekcie – gminy byłyby promowane jako przyjazne dla młodych ludzi, a zakresem swojej oferty mogłyby konkurować z innymi w pozyskiwaniu młodych mieszkańców.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągły.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

SSG5 Istnieje potrzeba podjęcia działań mających na celu kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w regionie.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie świadczenia systemowych działań na rzecz zwiększenia atrakcyjności województwa do zamieszkania i pracy dla młodych mieszkańców. Objęcie działaniami będącymi efektem realizacji przedsięwzięcia, co najmniej 500 osób lub uruchomienie co najmniej 4 usług/działań informacyjnych lub wspierających przedsiębiorczość wśród grupy docelowej

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne
nakłady finansowe:

5 000 000,00/80 000 000,00
PLN ²³

Priorytet przedsięwzięcia:

Wysoki priorytet

Potencjalne źródła
finansowania:

Fundusze Europejskie (KPO, FEKP 2021-2027), środki własne, inne źródła.

D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań

Termin rozpoczęcia

2023

Faza przygotowawcza

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Opracowanie założeń przedsięwzięcia. Pozyskanie finansowania.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Rozpoczęcie realizacji przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie może być realizowane w formie niezależnych modułów obejmujących poszczególne komponenty.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

²³ Kwota zależna od ilości realizowanych modułów. Kwota 5 milionów dotyczy wsparcia o charakterze miękkim, kwota 80 milionów dotyczy wsparcia twardego w postaci infrastruktury mieszkaniowej.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości		
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców		
I.4.5. Wsparcie dla budowania pozytywnych relacji przedsiębiorstw z otoczeniem – budowa Społecznej Odpowiedzialności Biznesu wśród regionalnych firm				
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego				
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu				
Opis przedsięwzięcia				
Celem przedsięwzięcia jest wsparcie procesów budowania pozytywnego wizerunku przedsiębiorcy i przedsiębiorczości w otoczeniu społecznym poprzez szereg działań z zakresu Społecznej Odpowiedzialności Biznesu. Przedsięwzięcie ma za zadanie wspieranie pozostałych przedsięwzięć programu poprzez włączenie przedsiębiorców w działania, które z jednej strony aktywnie zwiększają wiedzę otoczenia na temat jego działalności gospodarczej, kadr jakich poszukuje, działań dla lokalnej społeczności oraz korzyści jakie przynosi samorządom i mieszkańcom, z drugiej strony przedsięwzięcie ma promować cały szereg działań wewnątrz firm zmierzających do poprawy relacji z pracownikami, inteligentnym zarządzaniem zasobami ludzkimi, dobrymi i przejrzystymi systemami wynagradzania, modelami wymiany informacji z pracownikami i włączaniem ich w proces samodoskonalenia się przedsiębiorstwa.				
Sposób realizacji przedsięwzięcia				
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.				
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem				
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie				
SU5	Konieczny jest wzrost kwalifikacji kadry zarządzającej w zakresie odpowiedzi na wyzwania stawiane przez dynamicznie zmieniającą się rzeczywistość gospodarczą, ze szczególnym uwzględnieniem przemian w zakresie zarządzania, zmian technologicznych i odpowiedzi na wyzwania klimatyczne.			
Efekt (produkt) przedsięwzięcia				
Rezultatem przedsięwzięcia powinno być lepsze powiązanie przedsiębiorców z otoczeniem, lepsza jakość pracy w firmach i większa satysfakcja pracowników z pracy. Przedsięwzięcie powinno polepszyć relacje na linii przedsiębiorca-otoczenie (samorząd, pracownicy, mieszkańcy) i służyć lepszemu wymianie informacji co w szerszym kontekście doprowadzi do lepszego i bardziej efektywnego wykorzystania posiadanych zasobów przez wszystkie strony.				
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet				
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	1 800 000,00 – 2 000 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:		<i>Średni priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, środki własne, inne źródła.			
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań				
Termin rozpoczęcia				
2023				
Faza przygotowawcza				
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji				

i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).   Opracowanie założeń przedsięwzięcia. Pozyskanie finansowania dla przedsięwzięcia.   Pozyskanie partnerów i uczestników.
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania
Działania o charakterze informacyjnym i szkoleniowym adresowane do firm.   Stworzenie mechanizmów wymiany wiedzy i propagowania idei SOB/CSR.
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wsparcie rozwoju gospodarczego w oparciu o potencjał tradycyjnych branż rzemieślniczych
I.6.1. Fundusz wsparcia rzemiosła		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Projekt dotyczy stworzenia mechanizmu wsparcia dla tradycyjnych form przekazywania wiedzy dla absolwentów szkół podstawowych i branżowych w ramach zawodów o charakterze rzemieślniczym. Fundusz będzie miał za zadanie wspomaganie procesu edukacyjnego w ramach koncepcji mistrz-uczeń i wspomagać utrzymanie wiedzy i umiejętności w zanikających specjalnościach. Nierozdzielnym elementem funkcjonowania funduszu będzie promocja takiego modelu edukacji wśród uczniów wraz z przekazywaniem wiedzy o zaletach i korzyściach wynikających z wybrania rzemieślniczych ścieżek kariery zawodowej.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
SU3	Należy stworzyć mechanizmy promujące współpracę przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi i wyższymi uczelniami, która zaowocuje lepszym dostosowaniem wiedzy i umiejętności absolwentów tych szkół do wymagań potencjalnych pracodawców, a także rozwijać system szkoleń i kursów na rzecz poprawy kwalifikacji, w oparciu o bazę uczelni wyższych, branżowych klastrów gospodarczych i innych instytucji otoczenia biznesu. Należy także podjąć działania na rzecz pozyskania kadr dla gospodarki regionu poza granicami kraju, szczególnie w tych dziedzinach, w których zasilenie rynku pracy cudzoziemcami pozwalałoby skutecznie niwelować deficyty odpowiednio wykształconej kadry, łącznie z systemem stypendialnym dla uczniów i studentów zagranicznych na preferowanych kierunkach.	
SU4	Konieczne jest prowadzenie działań w zakresie edukacji formalnej i nieformalnej dzieci i młodzieży oraz wsparcie w rozwijaniu zainteresowań i nabywaniu kompetencji, a także tworzenie warunków do podnoszenia umiejętności zawodowych i uzyskiwania nowych kwalifikacji przez dorosłych.	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		
Rozpoczęcie świadczenia usług.		

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	4 500 000,00 - 8 000 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2023			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Ocena efektów dotychczasowych działań o takim charakterze i przygotowanie założeń realizacji w nowej perspektywie. Wybór operatora.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Rozpoczęcie realizacji przedsięwzięcia.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.			

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości		
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wsparcie rozwoju gospodarczego w oparciu o potencjał tradycyjnych branż rzemieślniczych		
I.6.2. Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą				
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego				
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu				
Opis przedsięwzięcia				
Przedsięwzięcie dotyczy form wsparcia na utworzenie działalności gospodarczej w zakresie usług rzemieślniczych w postaci dotacji oraz pożyczek na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, a także zapewnienie wsparcia doradczego przez pierwsze trzy lata od rozpoczęcia działalności gospodarczej.				
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem				
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie				
SU3	Należy stworzyć mechanizmy promujące współpracę przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi i wyższymi uczelniami, która zaowocuje lepszym dostosowaniem wiedzy i umiejętności absolwentów tych szkół do wymagań potencjalnych pracodawców, a także rozwijać system szkoleń i kursów na rzecz poprawy kwalifikacji, w oparciu o bazę uczelni wyższych, branżowych klastrów gospodarczych i innych instytucji otoczenia biznesu. Należy także podjąć działania na rzecz pozyskania kadr dla gospodarki regionu poza granicami kraju, szczególnie w tych dziedzinach, w których zasilenie rynku pracy cudzoziemcami pozwalałoby skutecznie niwelować deficyty odpowiednio wykwalifikowanej kadry, łącznie z systemem stypendialnym dla uczniów i studentów zagranicznych na preferowanych kierunkach.			
SU4	Konieczne jest prowadzenie działań w zakresie edukacji formalnej i nieformalnej dzieci i młodzieży oraz wsparcie w rozwijaniu zainteresowań i nabywaniu kompetencji, a także tworzenie warunków do podnoszenia umiejętności zawodowych i uzyskiwania nowych kwalifikacji przez dorosłych.			
Efekt (produkt) przedsięwzięcia				
Rozpoczęcie naboru wniosków o przyznanie dotacji lub pożyczki na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.				
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet				
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	4 500 000,00 – 8 000 000,00 PLN ²⁴	Priorytet przedsięwzięcia:		<i>Średni priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.			
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań				
Termin rozpoczęcia				
2023				
Faza przygotowawcza				

²⁴ Możliwość dotacji do 40 000,00 PLN, analogicznie do wsparcia dla starterów (Przedsięwzięcie I.2.1).

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Opracowanie programu wraz ze szczegółowym montażem finansowym, łączącym instrumenty dotacyjne, zwrotne oraz usługi doradcze dla starterów.

Wybór pośrednika finansowego oraz instytucji wdrożeniowej, które zrealizują program.

Opracowanie dokumentacji wdrożeniowej programu.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Uruchomienie naboru starterów (nabór w trybie ciągłym do wyczerpania puli środków).

Decyzje o przyznaniu dotacji i uruchomienie programu wsparcia doradczego.

Decyzje o uruchomieniu wsparcia zwrotnego (finansowanie działalności rzemieślniczej) dla pierwszych starterów.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Podnoszenie poziomu innowacyjności MŚP w regionie
II.1.1. Regionalny Hub Cyfrowy		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Stopień złożoności technologii cyfrowych wymaga współpracy wielu wyspecjalizowanych podmiotów (uniwersytety, stowarzyszenia branżowe, izby handlowe, inkubatory/akceleratory, agencje rozwoju regionalnego, administracja, dostawcy usług). Dzięki współpracy zostanie zapewnione korzystanie z innowacji cyfrowych w celu uaktualnienia swoich produktów, usprawnienia procesów i dostosowania swoich modeli biznesowych do zmian związanych z cyfryzacją wszystkim gałęziom przemysłowym. Zadaniem Hubu jest prowadzenie działań informacyjnych, demonstracyjnych, dzięki którym przedsiębiorcy będą mogli w sposób praktyczny zapoznać się z procesami opartymi na technologiach cyfrowych wraz z możliwością wykorzystania ich w swojej firmie (symulacja procesów, wykonanie prototypów), edukacyjnych oraz implementacyjnych, w tym wdrożeniowych, w formie pomocy przy integracji i uruchamianiu nowych maszyn, urządzeń oraz oprogramowania i integrujących, których celem jest ułatwienie przez Hub przekazywania, wymiany doświadczeń i budowa sieci kompetencji. Hub może być zbudowany w oparciu o IoT North Poland Hub funkcjonujący w ramach struktur Toruńskiego Parku Technologicznego, który co warte podkreślenia jest jednym z trzech hubów w Polsce odnotowywanych na mapach instytucji unijnych. Głównym celem hubu innowacji cyfrowych IoT NP jest wsparcie transformacji cyfrowej sektorów biznesowego (firmy, organizacje przedsiębiorców itp.), publicznego (JST i powiązane z nimi jednostki, np. spółki celowe odpowiedzialne za zarządzanie infrastrukturą), medycznego (szpitale, przychodnie publiczne, niepubliczne i prywatne), rolnego (przede wszystkim poprzez współpracę z organizacjami wsparcia rolników i producentów). W ramowym zakresie działań znajdują się: intensyfikacja transformacji poprzez wspieranie w dostosowywaniu modeli biznesowych do wymogów cyfrowej gospodarki, pomoc w prowadzonej działalności B+R służącej wdrożeniom nowoczesnych rozwiązań Przemysłu 4.0 poprzez dostarczenie kluczowych kompetencji technicznych, technologicznych i zarządczych oraz możliwości do testów przedwdrożeniowych, tworzenie powiązań kooperacyjnych typu B2B (dostawcy rozwiązań-kupujący) oraz wsparcie w zakresie poszukiwania inwestorów pozyskiwanie informacji oraz promocja najnowszej wiedzy technologicznej.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie jednorazowym.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
IK1	Należy zadbać o rozwój kompetencji cyfrowych i technologicznych w przedsiębiorstwach.	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		
Rozpoczęcie działalności Regionalnego Hubu Cyfrowego.		
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet		

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	2 800 000,00 – 3 000 000,00 PLN ²⁵	Priorytet przedsięwzięcia:		<i>Wysoki priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym np. Horyzont, FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.			
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań				
Termin rozpoczęcia				
2022				
Faza przygotowawcza				
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Określenie głównych założeń funkcjonowania Regionalnego Hubu Cyfrowego i kluczowych interesariuszy przedsięwzięcia.				
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania				
Przeprowadzenie działań informacyjno-promocyjnych. Rekrutacja uczestników. Zaplanowanie i odbycie szkoleń przez personel merytoryczny. Dokonanie niezbędnych zakupów. Świadczenie usług przez Regionalny Hub Cyfrowy. Badanie satysfakcji uczestników. Podtrzymywanie i rozwijanie relacji z odbiorcami usług Hubu.				
Faza monitorowania rezultatów				
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.				

²⁵ Szacowane koszty są zgodne z fiskłą projektową opracowaną przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. i obejmują szkolenia personelu merytorycznego, nabycie i wytworzenie środków trwałych, koszty ich utrzymania, nabycie i wytworzenie środków niematerialnych, koszty administracyjne i utrzymania przestrzeni oraz koszty usług zewnętrznych niezbędnych do osiągnięcia pełnej zdolności operacyjnej.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Podnoszenie poziomu innowacyjności MŚP w regionie
II.1.2. Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Winno się utrzymać dotychczasowe formy wsparcia na dotacyjnego na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych, jednocześnie oferując instrumenty finansowe na etap uruchamiania produkcji. Dostępność rynkowa instrumentów winna być skoordynowana w czasie. Wsparcie powinno obejmować: • wspieranie kontaktów biznes – nauka w celu tworzenia nowych rozwiązań (voucher badawczy) • wspieranie realizacji procesów badawczo –rozwojowych w przedsiębiorstwach (fundusz badań i wdrożeń) Powyższe działania powinny prowadzić do: • wspierania ryzykownych elementów inwestycji przedsiębiorstw w badania i rozwój, w tym linii pilotażowych, wczesnej walidacji produktów, certyfikacji i zaawansowanych systemów produkcji, poprzez system elastycznych instrumentów zwrotnych, • ułatwianie wdrażania inicjatyw i projektów opartych o współpracę nauki i biznesu w celu umożliwienia szerszej komercjalizacji wyników badań naukowych oraz zapewnienia innowacyjnych i opartych na badaniach naukowych rozwiązań dla przedsiębiorstw, poprzez stworzenie warunków popytowych i celowych dzięki elastycznemu systemowi instrumentów zwrotnych. Formy wsparcia powinny być adekwatne do typów projektów. W szczególności, finansowanie dotacyjne powinno być zapewnione dla projektów najbardziej innowacyjnych przede wszystkim na prowadzenie własnych prac B+R i najbardziej ryzykownych - np. wsparcie start-upów, zielonych technologii, które są z założenia droższe, a tym samym mniej atrakcyjne dla przedsiębiorstw, ekoprojektowanie. Z kolei instrumenty finansowe – wejścia kapitałowe powinny być dostępne dla projektów i produkcji masowej i być zaprojektowane tak, aby przyczynić się do jak największej skuteczności wdrożeniowej efektów badawczo -rozwojowych. Ponadto należy pamiętać, że rozwój innowacyjności wymaga sprawnie funkcjonującego zaplecza badawczo-rozwojowego, w postaci ośrodków innowacji i przedsiębiorczości oraz uczelni wyższych. Usługi powinny obejmować nie tylko etap prowadzenia badań, tj. opracowania produktu/usługi, lecz powinny się raczej koncentrować na komercjalizacji wyników badań i etapie wprowadzenia produktu na rynek. Realizacja przedsięwzięcia powinna zostać poprzedzona dokonaniem ewaluacji dotychczas stosowanych rozwiązań, w tym m.in. procedur i kryteriów oraz wskazaniem możliwych do wprowadzenia usprawnień w tym zakresie. W proces ewaluacji / przygotowanie procesu proponuje się zaangażować Radę Gospodarczą.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
SSG2	Istotne jest wsparcie sektora MŚP w dalszych inwestycjach prowadzących do wzrostu przedsiębiorstw (zarówno pod względem zatrudnienia, jak i wartości produkcji czy usług).	
IK2	Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zwiększania poziomu innowacyjności przedsiębiorstw (w tym innowacji produktowej, produkcyjnej, usługowej).	

IK3	Powinno się utrzymać dotychczasowe formy wsparcia dotacyjnego na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych, jednocześnie oferując instrumenty finansowe na etap uruchamiania produkcji. Dostępność rynkowa instrumentów powinna być skoordynowana w czasie.		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Rozpoczęcie naboru wniosków o wsparcie dotacyjne na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	65 000 000,00 – 70 000 000,00 PLN ²⁶	Priorytet przedsięwzięcia:	☒ Najwyższy priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2023			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Przygotowanie regulaminu przyznania dotacji/ pożyczek/wejść kapitałowych. Promocja instrumentu wśród przedsiębiorców.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Rozpoczęcie naboru wniosków (w trybie ciągłym aż do wyczerpania przewidzianych środków).			
Podejmowanie decyzji o przyznaniu dotacji/pożyczki/wejść kapitałowych oraz wsparcie doradcze-dotacja dla oceny możliwości rozwoju technologii w pierwszych latach działalności w trybie ciągłym.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.			

²⁶ Szacowane nakłady obejmują kwotę przeznaczoną na obsługę administracyjną przedsięwzięcia oraz pulę środków na dotacje i pożyczki oraz świadczenie wsparcia doradczego dla przedsiębiorców korzystających ze wsparcia.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Podnoszenie poziomu innowacyjności MŚP w regionie
II.1.3. Pakiet Gospodarka 4.0		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+		
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 304 - Rozwój branż: kosmicznej, bezałogowych statków powietrznych i pojazdów, sztucznej inteligencji oraz innych branż nowoczesnych technologii. Przedsięwzięcie dotyczy finansowania działań związanych z cyfrowymi przekształceniami prowadzonej działalności i tworzeniu nowych, zwinnych modeli biznesowych, które są bezpośrednio powiązane z procesem określanym jako Przemysł 4.0. Zakres wsparcia powinien obejmować m.in. obszary: analiza wielkich ilości danych (Big Data), automatyzacja i robotyzacja, transfer danych przedmiotów użytkowych o charakterze osobistym i przemysłowym (Internet Rzeczy – IoT), rozwój i implementacja technologii AR/VR, rozwój sztucznej inteligencji oraz innych branż nowoczesnych technologii (przytoczone przykłady nie wyczerpują możliwych obszarów wsparcia). Wsparcie w ramach pakietu będzie kierowane do wszystkich firm z sektora MŚP przechodzących bądź planujących transformację cyfrową. Celem przedsięwzięcia jest rozwiązywanie istotnych problemów w obszarze nowoczesnych technologii (wzrost jakości, wydajności, tworzenie dla odbiorcy). Wsparcie finansowe będzie przysługiwało przedsiębiorstwom również w związku z usługami z zakresu cyfryzacji. Wsparcie doradcze winno zakończyć się przygotowaniem dla danego przedsiębiorcy planu transformacji cyfrowej jego przedsiębiorstwa. Elementem wsparcia powinno być wykonywanie audytów cyfryzacyjnych (należy rozważyć wsparcie grantowe w tym zakresie). Wsparcie dotyczące zakupu gotowych, istniejących technologii powinno być oparte o elastyczne instrumenty zwrotne - wejścia kapitałowe oraz poręczenia, natomiast wsparcie dla przeprowadzenia procesów badawczo – rozwojowych – oceny możliwości transformacji firmy może być oparte na zasadach dotacyjnych, zgodnie z parytetem wsparcia dla badań i rozwoju i tworzenia warunków wzrostu innowacji w regionie. Potencjał branży kosmicznej w regionie podlegać będzie wydzielonej ocenie w ramach przedsięwzięcia przedsiębiorczego odkrywania (Przedsięwzięcie nr II.2.2).		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
IK1	Należy zadbać o rozwój kompetencji cyfrowych i technologicznych w przedsiębiorstwach.	
IK2	Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zwiększania poziomu innowacyjności przedsiębiorstw (w tym innowacji produktowej, produkcyjnej, usługowej).	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		
Rozpoczęcie naboru wniosków o dotacje na działania związane z cyfrowymi przekształceniami prowadzonej działalności i tworzeniu nowych, zwinnych modeli biznesowych.		
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet		

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	55 000 000,00 – 65 000 000,00 PLN ²⁷	Priorytet przedsięwzięcia:	<i>Najwyższy priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2023			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Przygotowanie regulaminu przyznania dotacji/ pożyczek/ poręczeń/wejść kapitałowych. Promocja instrumentu wśród przedsiębiorców.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Rozpoczęcie naboru wniosków (w trybie ciągłym aż do wyczerpania przewidzianych środków). Podjęcie decyzji o przyznaniu dotacji/ pożyczki poręczeń/wejść kapitałowych oraz wsparcie doradcze/dotacja w pierwszych latach działalności w trybie ciągłym.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.			

²⁷ Szacowane nakłady obejmują kwotę przeznaczoną na obsługę administracyjną przedsięwzięcia oraz pulę środków na dotacje i pożyczki oraz świadczenie wsparcia doradczego dla przedsiębiorców korzystających ze wsparcia.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców	
II.1.4. Poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań dla przedsiębiorstw w zakresie zarządzania wykorzystywaną energią, jej oszczędzania oraz zastępowania energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego			
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+			
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
Celem przedsięwzięcia są inwestycje w nowoczesne i innowacyjne rozwiązania mające zwiększyć potencjał redukcji zużycia energii w firmach poprzez lepsze jej wykorzystywanie i zarządzanie jej zużyciem przetwarzaniem i magazynowaniem a także w maksymalnym stopniu wykorzystywać energię ze źródeł odnawialnych. Przedsięwzięcie powinno wykorzystać lokalny potencjał w zakresie tworzenia innowacyjnych rozwiązań przez sektor naukowy oraz sektor przedsiębiorstw, aby wspomagać wysiłki na rzecz implementacji sprawdzonych rozwiązań poprzez opracowywanie nowych sposobów, które w dłuższej perspektywie będą możliwe do wprowadzenia w większej liczbie przedsiębiorstw. Przedsięwzięcie ma wykorzystywać potencjał regionalnych uczelni oraz przedsiębiorstw zaangażowanych w tworzenie kluczowych technologii.			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągłym.			
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
SU1	Konieczne jest wprowadzenie rozwiązań instytucjonalnych, pozwalających na skuteczne nawiązywanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a środowiskiem naukowym.		
IK2	Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zwiększania poziomu innowacyjności przedsiębiorstw (w tym innowacji produktowej, produkcyjnej, usługowej).		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Stworzenie pilotażu innowacyjnych rozwiązań pozwalających na wykorzystanie w przedsiębiorstwach energii ze źródeł odnawialnych i/lub zmniejszenia energochłonności przedsiębiorstw.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	4 000 000,00 - 5 000 000 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2024			
Faza przygotowawcza			

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Opracowanie założeń i kryteriów wsparcia

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Realizacja wsparcia.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji
II.2.1. Pakiet Klastry		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+		
W ramach przedsięwzięcia zostanie także opracowany dokument operacyjny dla Strategii Przyspieszenia 2030+ pn. Regionalna Polityka klastrowa województwa kujawsko-pomorskiego		
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 305 - Rozwój branży narzędziowo-przetwórczej.		
Przedsięwzięcie polega na:		
• opracowaniu założeń Regionalnej Polityki Klastrowej Województwa Kujawsko-Pomorskiego; • zapewnieniu finansowania inicjatyw polegających na: • budowaniu i rozwoju współpracy podmiotów działających w obszarze inteligentnych specjalizacji, w tym podmiotów reprezentujących sektor nauki, duże przedsiębiorstwa, sektor MŚP, przedsiębiorstwa społeczne i instytucje otoczenia biznesu. Idea ta jest zgodna z rekomendacjami Komisji Europejskiej, która dostrzega potrzebę rozwijania sieci kontaktów i współpracy, szczególnie w zakresie badań i rozwoju (w tym wewnątrz regionów, na szczeblu regionalnym), zwłaszcza w ramach inteligentnej specjalizacji w celu wspierania prawdziwie przełomowych projektów oraz zapewnienia lepszej integracji z regionalnymi i globalnymi sieciami innowacyjnymi. Wsparcie powinno obejmować również duże przedsiębiorstwa zgodnie z rekomendacją Komisji Europejskiej, która uważa, że konieczne jest dalsze wsparcie dużych przedsiębiorstw (działających wspólnie z podmiotami sektora małych i średnich przedsiębiorstw - MŚP), • tworzeniu i wspieraniu klastrow posiadających powiązania sieciowe inne niż oparte głównie na innowacjach i procesach badawczo – rozwojowych. (Komisja Europejska nie wyklucza w celu zwiększenia wzrostu i konkurencyjności MŚP wsparcia przedsiębiorstw wykraczających poza definicję MŚP, np. przedsiębiorstw, które uczestniczą w sektorze publicznym oraz small mid-caps o średniej kapitalizacji zatrudniającej mniej niż 499 pracowników), • wypracowaniu szczegółowych rozwiązań dla indywidualnego, dedykowanego wsparcia branży narzędziowo-przetwórczej, która jest wskazywana jako jedna z najbardziej innowacyjnych oraz najbardziej konkurencyjnych spośród dziedzin przetwórstwa przemysłowego realizowanych na terenie województwa, jednocześnie skupiając znaczną liczbę podmiotów i tworząc istotną liczbę miejsc pracy oraz wykazując duży potencjał dla dalszego rozwoju. Na bazie wypracowanych doświadczeń możliwe będzie tworzenie analogicznych projektów dla innych ważnych dla gospodarki województwa branż; przedsięwzięcie będzie uwzględniać szczególną rolę jaką w kształtowaniu potencjału branży odgrywa Bydgoski Klaster Przemysłowy; • opracowaniu propozycji rozwiązań dla sektorów takich jak rolno-spożywczy, czy też turystyka uzdrowiskowa, które mogą szczególnie zyskiwać w procesie klastrowania, np. poprzez budowanie zrównoważonych łańcuchów dostaw, czy też budowanie powiązań kooperacyjnych.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie polegające na budowaniu i rozwoju współpracy podmiotów działających w obszarze inteligentnych specjalizacji będzie realizowane w systemie ciągłym.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		

ISK2	Obecnie w regionie nie są dostępne adekwatne formy wspierające rozwój i dojrzewanie klastrów. Istnieje pilna potrzeba wypełnienia tej luki.		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Rozpoczęcie naboru wniosków o dotacje na realizację inicjatyw polegających na budowaniu i rozwoju współpracy podmiotów działających w obszarze inteligentnych specjalizacji.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	5 600 000,00 – 6 000 000,00 PLN ²⁸	Priorytet przedsięwzięcia:	☒ <i>Najwyższy priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, FENG, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2023			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Opracowanie założeń Regionalnej Polityki Klastrowej Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Przygotowanie regulaminu przyznania dotacji/ pożyczek. Promocja dotacji/ pożyczek wśród przedsiębiorców.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Rozpoczęcie naboru wniosków dotacji/ pożyczek (w trybie ciągłym aż do wyczerpania przewidzianych środków). Podejmowanie decyzji o przyznaniu dotacji na projekt klastrowy. Powołanie inicjatywy klastrowej. Opracowanie propozycji szczegółowych rozwiązań dla indywidualnego, dedykowanego wsparcia branży narzędziowo-przetwórczej, a także sektora rolno-spożywczego i turystyki uzdrowiskowej.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.			

²⁸ Szacowane nakłady obejmują kwotę przeznaczoną na obsługę administracyjną przedsięwzięcia oraz pulę środków na dotacje dla projektów klastrowych.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji
II.2.2. Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: przedsięwzięcie jest integralną częścią permanentnej weryfikacji stanu aktualności Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+, stanowiącej dokument operacyjny dla Strategii Przyspieszenia 2030+		
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Proces Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO) to cyklicznie realizowany, powtarzalny proces, którego celem jest: • analiza dotąd wyłonionych regionalnych IS i zweryfikowanie hipotezy o konieczności ich zmiany – zarówno poprzez usunięcie IS, która straciła swoją rangę, jak też wprowadzenia do kategorii IS nowego(ych) zagadnień (ewentualne wyłonienie nowych IS), • optymalizacja efektywności procesu wsparcia rozwoju gospodarczego w obszarach IS, poprzez wypracowywanie rozwiązań w tym zakresie możliwych do implementacji w polityce rozwoju województwa, • usprawnianie systemu monitorowania ustaleń RIS3 2021+ poprzez proponowanie rozwiązań bardziej efektywnych i/lub pozwalających na pozyskanie pełniejszej i rzetelniejszej wiedzy na temat monitorowanych zagadnień. Na PPO składać się będą następujące zadania realizowane w cyklu rocznym: aktualizacja diagnozy stanu rozwoju województwa w aspektach istotnych dla IS, w tym uwzględnienie wniosków z procesu monitorowania stanu realizacji działań na rzecz IS, powołanie paneli eksperckich i grup roboczych ds. IS oraz organizacja rund warsztatowych z ich udziałem, opracowanie wyników i wniosków, w tym sformułowanie rekomendacji w zakresie potrzeby lub braku potrzeby dokonania aktualizacji RIS3 2021+. W organizację procesu PPO dla każdej z IS, w charakterze liderów/opiekunów powinny zostać zaangażowane podmioty je reprezentujące, wyłonione w drodze konkursu (np. klastry działające w ramach danej IS, IOB, itp.). IS dla województwa kujawsko-pomorskiego są zdefiniowane, jako specjalizacje oparte na wartościach. W związku z tym faktem, niezbędne jest przeprowadzenie cyklicznego przeglądu inteligentnych specjalizacji w celu zidentyfikowania nisz specjalizacyjnych, które są charakterystyczne dla regionu i wnoszą największą wartość dla rozwoju gospodarki. Proces może uwzględniać także wykonywanie dodatkowych analiz, spotkania i raporty eksperckie, prowadzić do formułowania propozycji eksperymentów, pilotaży w zakresie nowych nisz i technologii zastosowanych i rozwijanych w przedsiębiorstwach. W ramach co najmniej pierwszej edycji PPO należy także dokonać weryfikacji zasadności wyróżniania branży kosmicznej jako regionalnej Inteligentnej Specjalizacji. Zadanie to stanowi bezpośrednio nawiązanie do projektu kluczowego Strategii Przyspieszenia 2030+ o numerze „304. Rozwój branż: kosmicznej, bezzałogowych statków powietrznych i pojazdów, sztucznej inteligencji oraz innych branż nowoczesnych technologii” – na podstawie wyników weryfikacji zostanie podjęta decyzja w zakresie ewentualnego wsparcia branży kosmicznej lub rezygnacji z postrzegania jej jako branży przyszłościowej. Integralną częścią niniejszego przedsięwzięcia jest monitorowanie stanu realizacji RIS3 2021+, które będzie realizowane poprzez analizę zmian wskaźników, ocenę stopnia realizacji przedsięwzięć delegowanych do RIS3 2021+ oraz oceny formułowane przez ekspertyzy tematyczne. Powyższy zakres jest niezbędnym wkładem aktualizującym stan wiedzy dla weryfikacji aktualności PPO.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie ma charakter cykliczny.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie	
ISK1	Istnieje potrzeba wzmocnienia istniejących specjalizacji na podstawie oceny ich wewnętrznych przemian, w szczególności zmiany liczby osób zatrudnionych, liczby podmiotów przynależących do danej specjalizacji, trendów globalnych wpływających na szanse rozwojowe.
Efekt (produkt) przedsięwzięcia	
Cyklicznie funkcjonujący system weryfikacji aktualności ustaleń Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+, realizowany poprzez zaplanowane i powtarzalne działania z udziałem przedstawicieli wszystkich regionalnych interesariuszy rozwoju innowacyjnej gospodarki w oparciu o aktualny stan wiedzy i postępy w realizacji ustaleń Strategii RIS3 2021+. PPO może skutkować aktualizacją Strategii RIS3 2021+ w zakresie zmiany regionalnych Inteligentnych Specjalizacji i/lub usprawnienia sposobu realizacji jej ustaleń lub usprawnienia systemu jej monitorowania.	
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet	
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	7 000 000,00 – 9 000 000,00 PLN ²⁹
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.
Priorytet przedsięwzięcia: ☒ <i>Najwyższy priorytet</i>	
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań	
Faza przygotowawcza/faza wdrożeniowa i funkcjonowania	
Możliwe jest powierzenie realizacji zadania zewnętrznemu podmiotowi (w tym przygotowanie specyfikacji oraz wybór wykonawcy) ³⁰	
Nie wyróżnia się typowej fazy przygotowawczej (poza ewentualnym wyłonieniem podmiotu zewnętrznego) – koncepcja organizacji Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania Inteligentnych Specjalizacji została określona w RIS3 2021+ i będzie stanowiła podstawę dla procesu.	
Zadanie będzie realizowane w rocznych cyklach w okresie 2022-2029 – każdy cykl zakłada realizację całego procesu.	
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia	
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”. Dodatkowo corocznie efektem końcowym PPO jest sporządzenie Raportu z danej edycji PPO.	

²⁹ Szacunkowy koszt realizacji przedsięwzięcia obejmuje przeprowadzenie przeglądu i przygotowanie raportu podsumowującego zadanie. Koszt został oszacowany na podstawie analogii do zamówień o zbliżonym charakterze, przeprowadzonych przez inne instytucje publiczne w Polsce (np. Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego).

³⁰ Działanie opcjonalne, wyłącznie w sytuacji, w której podjęta zostaje decyzja, że przedsięwzięcie będzie realizowane przez zewnętrzny podmiot.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji
II.2.3. Program animatorów współpracy		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Jednym z instrumentów rozwoju innowacyjnej gospodarki jest komercjalizacja i transfer wiedzy. Przedsiębiorcy i naukowcy potrzebują wsparcia w zakresie budowania wzajemnych relacji, najlepiej przez niezależny i profesjonalny podmiot, który rozumie potrzeby obu stron. Pośrednictwo w kontaktach mogłoby dotyczyć w szczególności organizacji forum wymiany informacji, wspólnych wydarzeń – konferencji, warsztatów i spotkań świata biznesu i nauki, a także dostarczania informacji o potencjalnych wspólnych projektach i wskazywanie rzetelnych partnerów zajmujących się daną dziedziną badawczą. Działania zostaną skoncentrowane na budowie regionalnego systemu wsparcia innowacji, który będzie stymulował i utrzymywał trwałe i aktywne powiązania pomiędzy uczelniami, jednostkami badawczymi, sferą otoczenia biznesu oraz sektorem przedsiębiorstw, w celu zwiększenia zakresu prowadzonych prac badawczo-rozwojowym w ramach inteligentnych specjalizacji regionu tj. produkcji i przetwórstwa żywności, w tym nowoczesnego rolnictwa i biotechnologii, medycyny i zdrowia człowieka z uwzględnieniem opieki nad osobami starszymi, eko-innowacji, szczególnie w zakresie gospodarki wodnej, a także technologii informacyjno-komunikacyjnych. Dodatkowo prowadzona będzie działalność edukacyjna i szkoleniowa mająca na celu kreowanie liderów innowacji zarówno pośród studentów i doktorantów, jaki i naukowców oraz przedsiębiorców. W ramach działań animatorów współpracy przewiduje się: • coaching oraz wsparcie dla zespołów badawczych, • aktywną współpracę z przedsiębiorcami oraz marketing usług badawczych, • poszukiwanie źródeł finansowania obiecujących badań, • identyfikację potrzeb w zakresie dostępu do infrastruktury badawczej, • działania na rzecz zwiększenia komercyjnego potencjału dostępnej infrastruktury, • działania na rzecz podniesienia potencjału personelu naukowego poprzez praktykę, • podniesie świadomości oraz budowa postaw przedsiębiorczych wśród naukowców. Przedsięwzięcie powinno być realizowane we współpracy z centrami transferu technologii i spółkami celowymi działającymi w ramach regionalnych uczelni wyższych i instytutów badawczych, które są ustawowo powołane do realizacji tego typu zadań, a także z ośrodkami innowacji akredytowanymi przez Ministerstwo.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
SU1	Konieczne jest wprowadzenie rozwiązań instytucjonalnych, pozwalających na skuteczne nawiązywanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a środowiskiem naukowym.	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		
Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie wsparcia w budowaniu wzajemnych relacji pomiędzy przedsiębiorcami i środowiskiem naukowym.		

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	1 500 000,00 – 2 000 000,00 PLN ³¹	Priorytet przedsięwzięcia:	Wysoki priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2023			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Określenie zasad funkcjonowania animatorów współpracy - wypracowanie standardu.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Kampania informacyjna. Rekrutacja i szkolenia animatorów. Podjęcie działań animacyjnych, wypracowanie standardu.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.			

³¹ Kwota niezbędna na przeszkolenie personelu oraz bieżącą działalność animatorów współpracy.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna		
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji		
II.2.4. Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądaných				
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego				
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+				
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu				
Opis przedsięwzięcia				
Przedsięwzięcie polega na stworzeniu systemu dotacji dla uczelni wyższych mających swoją siedzibę na terenie województwa na utworzenie bądź rozszerzenie kierunków kształcenia uznanych za najbardziej przyszłościowe. Priorytetowo należy traktować kierunki powiązane z kształceniem kadr w zawodach powiązanych z regionalnymi IS. Lider przedsięwzięcia zostanie zobowiązany do cyklicznej identyfikacji „kierunków przyszłościowych” – zarówno na podstawie analiz prognoz rozwoju gospodarki, jak i korzystając ze współpracy ze środowiskiem akademickim i z przedsiębiorcami. Jako przyszłościowe kierunki kształcenia, należy rozumieć te, na które istnieje największe zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy, ale jednocześnie przyczynią się one do wzrostu gospodarki regionu poprzez oddziaływanie na branże stanowiące regionalne lokomotywy rozwoju. Następnie podjęte zostaną działania zmierzające do uruchomienia tych kierunków na regionalnych uczelniach lub zwiększenia ilości miejsc na wskazanych kierunkach. Wyniki identyfikacji „kierunków przyszłościowych” powinny być każdorazowo opiniowane przez Radę Gospodarczą, której pozytywna opinia powinna być decydująca dla uruchomienia danego kierunku.				
Sposób realizacji przedsięwzięcia				
Przedsięwzięcie ma charakter cykliczny.				
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem				
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie				
SU2	Należy wspierać uczelnie funkcjonujące w województwie w prowadzeniu kierunków inżyniersko-technicznych oraz przyrodniczych, na które istnieje największe zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy.			
Efekt (produkt) przedsięwzięcia				
Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na utworzenie bądź rozszerzenie kierunków kształcenia uznanych za najbardziej przyszłościowe.				
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet				
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	3 000 000,00 – 4 000 000,00 PLN ³²	Priorytet przedsięwzięcia:		Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, środki własne, inne źródła.			
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań				

³² Szacowane nakłady obejmują kwotę przeznaczoną na obsługę administracyjną przedsięwzięcia oraz pulę środków na dotacje.

Termin rozpoczęcia
2023
Faza przygotowawcza
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).   Opracowanie metodyki identyfikacji kierunków przyszłościowych.   Stworzenie regulaminu przyznawania dotacji dla uczelni.
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania
Cykliczne (coroczne) przeprowadzanie procesu identyfikacji kierunków przyszłościowych oraz podejmowanie działań na rzecz ich uruchomienia.
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji	
II.2.5. Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+			
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+			
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 302 - Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej. Celem porozumienia jest współpraca na rzecz zrównoważonego rozwoju Polski Północno-Wschodniej przy wykorzystaniu potencjałów endogenicznych województw kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, podlaskiego i północnej części mazowieckiego. Przyczyni się do poprawy komfortu życia mieszkańców tych regionów. W szczególności projekt dotyczy działań badawczo-wdrożeniowych z zakresu: środowiska (zwłaszcza ochrony wód), zdrowia człowieka (choroby cywilizacyjne, polityka prozdrowotna), żywności i zasobami rolnym (żywność funkcjonalizowana) oraz eko-energii (biomasa) – prowadzonych przez uczelnie działające na obszarze Polski Północno-Wschodniej. Cel ten zostanie osiągnięty przez wspólną realizację projektów B+R oraz aplikację wyników do gospodarki każdego z uczestniczących regionów.			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie ma charakter ciągły.			
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
SSG2	Istotne jest wsparcie sektora MŚP w dalszych inwestycjach prowadzących do wzrostu przedsiębiorstw (zarówno pod względem zatrudnienia, jak i wartości produkcji czy usług).		
IK2	Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zwiększania poziomu innowacyjności przedsiębiorstw (w tym innowacji produktowej, produkcyjnej, organizacyjnej).		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Realizacja projektu B+R przez uczelnie Polski Północno-Wschodniej.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	3 000 000,00 - 5 000 000,00	Priorytet przedsięwzięcia:	Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2023			

Faza przygotowawcza

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Określenie zasad funkcjonowania i współpracy - wypracowanie standardu i sformalizowanie porozumienia.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Podjęcie działań na rzecz realizacji określonych celów – tworzenie konsorcjów/ wspólne projekty. Realizacja działań i projektów w oparciu o podjętą współpracę.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Zwiększenie poziomu internacjonalizacji przedsiębiorstw
II.3.1. Wsparcie internacjonalizacji MŚP		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Celem przedsięwzięcia jest sfinansowanie kosztów wprowadzenia na nowe rynki zagraniczne produktów lub usług firm działających na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego, w tym m.in. wsparcie promocji przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych, dofinansowanie udziału w targach i wystawach zagranicznych, dotacje na udział w przedsięwzięciach w zakresie międzynarodowej współpracy gospodarczej, doradztwo w opracowywaniu i wdrażaniu nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu internacjonalizacji (w tym m.in. koszty materiałów reklamowych, szkoleń, tłumaczeń, testów), pomocy w wypracowaniu strategii eksportowych MŚP, a także dofinansowanie udziału w targach i wystawach o randze międzynarodowej organizowanych w Polsce oraz dofinansowanie organizacji targów międzynarodowych w regionie. Przedsięwzięcie stanowi więc kontynuację działań z zakresu wsparcia finansowego na rozpoczęcie bądź rozwój eksportu (należy także utrzymać formę dotacyjną instrumentów). Rozpoczęcie lub rozwój działalności eksportowej wymaga stosunkowo dużych nakładów finansowych, co w przypadku przedsiębiorstw z sektora MŚP może stanowić istotną barierę. Problemem jest także nieadekwatność zwrotnych instrumentów wsparcia na realizację takich działań, jak rozpoznanie możliwości eksportowych, czy badanie potencjalnych rynków - nie są to działania o charakterze stricte inwestycyjnym, a więc trudno jest zakładać w nich stopę zwrotu – która powinna być podstawą do określenia opłacalności warunków finansowania dłużnego. Konieczne jest także zapewnienie możliwości stałego dostępu do środków będących w dyspozycji Samorządu Województwa na wsparcie finansowe eksporterów – a nie wsparcia na zasadach konkursowych z cyklicznymi naborami zamkniętymi (co utrudnia przedsiębiorcom rozwijanie działalności w sposób systematyczny, uwarunkowany cyklami na rynku, a nie naborami wniosków o dofinansowanie). Wskazane jest rozplanowanie działań umożliwiające nabór wniosków w trybie ciągłym. Rekomenduje się realizację przedsięwzięcia we współpracy z interesariuszami mającymi wiedzę i doświadczenie w tematyce eksportowej.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie o charakterze ciągłym.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
PE1	Należy uspołnić i zintegrować informacje na temat wsparcia działalności eksportowej.	
PE2	Konieczna jest kontynuacja programów wsparcia działalności eksportowej przez firmy z regionu. Warto rozplanować dostępne fundusze w sposób, który umożliwi stały dostęp do nich. Nabór wniosków powinien być prowadzony w sposób ciągły.	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		
Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na rozpoczęcie bądź rozwój działalności eksportowej.		
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet		

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	35 000 000,00 – 40 000 000,00 PLN ³³	Priorytet przedsięwzięcia:	<i>Najwyższy priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2023			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Określenie zasad finansowania rozpoczęcia lub rozwoju działalności eksportowej. Wybór podmiotów zaangażowanych we wdrażanie dotacji eksportowych. Opracowanie dokumentacji formalnej związanej z przyznawaniem i rozliczaniem dotacji eksportowych.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Uruchomienie naboru wniosków o dofinansowanie. Rozpoczęcie kontraktacji dotacji. Ewaluacja skuteczności dotacji przyznanych w pierwszych 6 miesiącach funkcjonowania programu, wprowadzenie ewentualnych zmian w programie. Kontynuacja programu wsparcia, utrzymanie stałego trybu naboru wniosków.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.			

³³ Szacowana alokacja dla działania polegającego na wsparciu internacjonalizacji MŚP, pozwalająca na utrzymanie naboru w trybie ciągłym do końca 2027 roku.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Zwiększenie poziomu internacjonalizacji przedsiębiorstw	
II.3.2. Pożyczki na certyfikację			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego			
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie polega na stworzeniu systemu pożyczek dla przedsiębiorców podejmujących wysiłki na rzecz certyfikacji swoich produktów, w tym w celu wprowadzenia ich na rynki zagraniczne. Istotną barierę stanowią koszty certyfikacji produktów, bądź tłumaczeń dokumentów warunkujących wprowadzenie produktów na rynki. Przedsiębiorcy zgłaszają zapotrzebowanie na finansowanie również takich działań. Z uwagi na wdrożeniowy charakter działania, wsparcie powinno być udzielane poprzez mechanizmy zwrotne, udzielane na zasadach rynkowych. Warto jest rozważyć połączenie instrumentów zwrotnych, ze wsparciem dotacyjnym działań doradczych w zakresie certyfikacji produktów. Wartość jednej pożyczki powinna zależeć od rodzaju prowadzonej działalności oraz zaawansowania rozmów handlowych prowadzonych przez eksportera. Przyjmuje się, że kwota jednej pożyczki średnio wyniesie 400 tys. PLN, a nie powinna przekraczać 1 mln PLN. Jednocześnie okres spłaty pożyczki w przypadku udanej sprzedaży na rynku docelowym może być stosunkowo krótki. Pozwoli to na angażowanie środków we wsparcie kolejnych podmiotów. Pożyczki „na certyfikację” powinny być udzielane na zasadach analogicznych do rynkowych (przede wszystkim w zakresie oprocentowania), aby program nie stanowił pomocy publicznej. W przeciwnym przypadku mógłby zostać uznany za niedozwoloną pomoc wywozową.			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie ma charakter ciągły.			
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
PES	Ze względu na wysokie koszty certyfikacji produktów za granicą należy rozważyć zastosowanie instrumentu wsparcia firm z regionu w tym zakresie.		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Rozpoczęcie naboru wniosków o pożyczkę dla przedsiębiorców na certyfikację swoich produktów, w tym w celu wprowadzenia ich na rynki zagraniczne.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	4 000 000,00 – 4 500 000,00 PLN ³⁴	Priorytet przedsięwzięcia:	Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2023			

³⁴ Szacowana pula środków przeznaczonych na pożyczki oraz obsługę administracyjną programu.

Faza przygotowawcza

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Opracowanie programu wsparcia certyfikacji.

Uruchomienie naboru pośredników (lub pośrednika) finansowych, którzy będą odpowiedzialni za wdrażanie przedsięwzięcia.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Uruchomienie pożyczek na certyfikację, nabór wniosków w trybie ciągłym. Ewaluacja programu wsparcia, badanie skuteczności zaangażowanych pośredników finansowych.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Zwiększenie poziomu internacjonalizacji przedsiębiorstw	
II.3.3. Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu - mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego			
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
Celem przedsięwzięcia jest wsparcie przedsiębiorstw chcących rozpocząć lub rozwinąć działalność eksportową polegające na realizację programu mentoringu eksportowego oraz organizację misji gospodarczych. Mentoring to idea współpracy doświadczonych eksporterów z firmami, które rozpoczynają działalność eksportową, bądź chcą wchodzić na kolejne rynki. Istotą jest zacieśnianie współpracy i wymiana doświadczeń między przedsiębiorcami w regionie. Program pilotażowy powinien objąć 3 roczne cykle dla 15 przedsiębiorców każdy. Wykorzystując relacje z regionami partnerskimi, Województwo powinno zorganizować misje gospodarcze i wizyty studyjne, w których udział powinni brać przedsiębiorcy chcący rozpocząć lub rozwinąć działalność eksportową, a także przedstawiciele jst dysponujących terenami inwestycyjnymi i poszukujących inwestorów. Przedsięwzięcie zakłada częściowe pokrycie kosztów uczestnictwa MŚP w misjach gospodarczych (zgodnie z poziomem wsparcia internacjonalizacji MŚP wynikającym ze stosownych przepisów). Duże przedsiębiorstwa powinny partycypować w kosztach organizacji misji (przynajmniej w stopniu pokrywającym koszt ich uczestnictwa). Misje gospodarcze powinny być dedykowane poszczególnym branżom - odpowiadającym obszarom inteligentnych specjalizacji w regionie oraz specjalnościom eksportowym. Misje gospodarcze powinny być organizowane do państw wskazanych jako priorytetowe kierunki eksportu firm z regionu. Zakłada się, że w organizację misji gospodarczych zaangażowane będą podmioty administracji centralnej (zwłaszcza Ministerstwo Spraw Zagranicznych) oraz instytucje rozwoju takie jak PARP i PAIiH.			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągły.			
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
PE3	Wskazane jest zaangażowanie we wsparcie promocji marek regionalnych, możliwe we współpracy partnerskiej województwa i firm z regionu.		
PE4	Istotne wydaje się utworzenie wsparcia dla firm rozpoczynających działalność eksportową, otrzymywanego od IOB w formie mentoringu – od firmy już prowadzącej działalność eksportową, która będzie budować świadomość nowego eksportera, podzieli się doświadczeniami oraz zoptymalizuje działania.		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie wspierania uczestnictwa przedsiębiorców i jednostek samorządu terytorialnego w misjach gospodarczych. Rozpoczęcie naboru wniosków do programu mentoringowego.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	14 000 000,00 – 16 000 000,00 PLN ³⁵	Priorytet przedsięwzięcia:	Wysoki priorytet

³⁵ Średni koszt organizacji misji gospodarczej i udziału ok 30 osób szacowany na 400 000 PLN.

Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań	
Termin rozpoczęcia	
2023	
Faza przygotowawcza	
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Opracowanie szczegółowego planu uczestnictwa w targach i organizacji misji gospodarczych. Opracowanie kryteriów wyboru przedsiębiorców do programu (mentees) oraz zasad współpracy z mentorami.	
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania	
Rekrutacja podmiotów do uczestnictwa w targach i misjach – rozpoczęcie procedury min. 3 miesiące przed terminem. Uruchomienie naboru firm oraz mentorów do pierwszego cyklu programu mentoringowego.	
Rekrutacja podmiotów do uczestnictwa w targach i misjach – rozpoczęcie procedury min. 3 miesiące przed terminem. Uruchomienie naboru firm oraz mentorów do drugiego cyklu programu mentoringowego.	
Rekrutacja podmiotów do uczestnictwa w targach i misjach – rozpoczęcie procedury min. 3 miesiące przed terminem. Uruchomienie naboru firm oraz mentorów do trzeciego cyklu programu mentoringowego. Realizacja zgodnie z przyjętym planem.	
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia	
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.	

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów		
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Przygotowanie regionalnych kadr administracji publicznej i terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestycji		
III.1.1. Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych				
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+				
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu				
Opis przedsięwzięcia				
Przedsięwzięcie zakłada stworzenie systemu pożyczek na preferencyjnych warunkach dla gmin i przedsiębiorców, które można przeznaczyć na uzbrojenie terenów inwestycyjnych. Pożyczki na uzbrojenia terenów inwestycyjnych powinny dotyczyć w szczególności terenów położonych w sąsiedztwie istniejącego korytarza autostrady A1 oraz dróg podlegających rozbudowie: S5 oraz (w przyszłości) S10; terenów położonych w gminach, które posiadają potencjał (np. na podstawie analizy gospodarki inwestycyjnej województwa), ale charakteryzują się niską podażą wysokiej jakości terenów inwestycyjnych. Ponadto pożyczki powinny być dostępne także na zakup terenów (z przeznaczeniem na inwestycje), ich uzbrojenie oraz sprzedaż potencjalnym inwestorom. W wypadku dużego zainteresowania produktem finansowym o skali przekraczającej przeznaczoną alokację, wybór terenów powinien zostać dokonany w trybie konkursowym, na podstawie złożonych aplikacji, biorąc pod uwagę ocenę potencjału poszczególnych zgłoszonych terenów. Ocena powinna zostać dokonana na podstawie analizy wielokryterialnej, w tym w szczególności uwarunkowań infrastrukturalnych, transportowych, społecznych (w tym związanych z lokalnym rynkiem pracy), środowiskowych i planistycznych. Uzbrojenie terenów pozwoli na znaczące podniesienie ich wartości oraz atrakcyjności dla ewentualnych inwestorów. Przedsięwzięcie będzie posiadać charakter komplementarny z przedsięwzięciem „Regionalny Operator Inwestorski”. Dostępne będą 3 modele uzbrajania terenu: samodzielne przez przedsiębiorcę, samodzielne przez JST, formuła kooperacyjna z pomocą Regionalnego Operatora Inwestorskiego. W zależności od przyjętych rozwiązań w ramach programów unijnych, pożyczki mogą podlegać częściowemu umarzaniu bądź dofinansowanie może przyjąć formę dotacyjną.				
Sposób realizacji przedsięwzięcia				
Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągły.				
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem				
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie				
PI1	Niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia gmin w przygotowaniu (uzbrojeniu) terenów do przyjęcia inwestorów oraz w promocji terenów inwestycyjnych, w tym z wykorzystaniem narzędzi internetowych.			
Efekt (produkt) przedsięwzięcia				
Rozpoczęcie naboru wniosków o pożyczkę na uzbrojenie terenów inwestycyjnych.				
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet				
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	60 000 000,00 – 65 000 000,00 PLN ³⁶	Priorytet przedsięwzięcia:		Wysoki priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, KPO, środki własne, inne źródła.			

³⁶ Szacowana wartość nakładów obejmuje środki przeznaczone na pożyczki dla gmin i przedsiębiorców oraz obsługę administracyjną przedsięwzięcia do końca 2029 roku.

D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań

Termin rozpoczęcia

2023

Faza przygotowawcza

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Opracowanie głównych założeń programu pożyczkowego na uzbrojenie terenów inwestycyjnych, w tym kryteriów oceny wniosków składanych przez gminy i przedsiębiorców.

Konsultacje regulaminu przyznawania pożyczek na uzbrojenie z samorządami gmin oraz przedsiębiorcami.

Opracowanie ostatecznej wersji regulaminu oraz zasad oceny formalnej i merytorycznej wniosków składanych w ramach przedsięwzięcia.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Ogłoszenie naboru wniosków.

Ocena merytoryczna wniosków, ostateczna decyzja kwalifikacyjna. Przyznanie pożyczek, podpisanie umów.

Działania gmin i przedsiębiorców: ustalenia z gestorami sieci, sporządzenie dokumentacji projektowej – etap niezależny od właściciela przedsięwzięcia.

Zakończenie procesu uzbrajania wybranych terenów inwestycyjnych – etap niezależny od właściciela przedsięwzięcia.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”. Dodatkowo corocznie należy sporządzać ocenę korzyści, jakie pojawiły się w związku z realizacją przedsięwzięcia.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Przygotowanie regionalnych kadr administracji publicznej i terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestycji
III.1.2. Regionalny Operator Inwestorski		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 408 - Powiatowe Strefy Rozwoju Gospodarczego. Przedsięwzięcie zakłada rozpoczęcie w oparciu o zasoby i doświadczenie Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego działanie w charakterze Regionalnego Operatora Inwestorskiego. Takie działanie pozwoli na uzupełnienie i/lub zastąpienie działalności JST w obszarze uzbrajania i zagospodarowania terenów inwestycyjnych w miejscach, w których same JST nie posiadają zasobów finansowych, organizacyjnych i kadrowych pozwalających na samodzielną realizację tego typu zadań (zasada subsydiarności w zaangażowaniu), a jednocześnie wartość i atrakcyjność terenu umożliwi jego aktywizację (przejęcie, uzbrojenie, promocję, pozyskanie inwestora i pomoc w sprzedaży) w terminach pozwalających na realizację finansowania ze środków Unii Europejskiej. Działanie stanowić będzie rozszerzenie realizowanych przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego działań na obszar całego województwa. Formuła współpracy z gestorami terenów powinna zostać wypracowana na etapie tworzenia projektu i uwzględniać różne formuły przekazywania własności w połączeniu z uczestnictwem, jako akcjonariusz spółki. Uzbrojone i sprzedane tereny będą stanowiły podstawę dla realizacji działań na rzecz rozwoju gospodarczego na terenie powiatów, w których powstaną. Ich połączenie z działaniami z innych obszarów (infrastruktura, szkolnictwo, rynek pracy) pozwoli na powstanie obszarów pełniących funkcję Powiatowych Stref Rozwoju Gospodarczego. Przedsięwzięcie będzie posiadać charakter komplementarny z przedsięwzięciem „Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych”. Dostępne będą 3 modele uzbrajania terenu: samodzielne przez przedsiębiorcę, samodzielne przez JST, formuła kooperacyjna z pomocą Regionalnego Operatora Inwestorskiego. Przedsięwzięcie będzie realizowane w formule partnerskiej przez Operatora przy współpracy z gminami i zakładać będzie finansowanie „miękkiej” (nieinwestycyjnej) części przedsięwzięcia inwestycyjnego za pomocą dotacji (analizy, doradztwo, promocja, pozyskanie inwestora), podczas gdy część inwestycyjna będzie realizowana w drodze pożyczki z częścią umarzną przez JST w ramach odrębnego projektu/ów. Zakłada się realizację działań w formule konkursowej, która umożliwi udział jako Operatorów – także (spełniających kryteria niezbędnego potencjału) IOB i samorządów gminnych.		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie o charakterze ciągłym.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
PI1	Niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia gmin w przygotowaniu (uzbrojeniu) terenów do przyjęcia inwestorów oraz w promocji terenów inwestycyjnych, w tym z wykorzystaniem narzędzi internetowych.	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		
Rozpoczęcie naboru wniosków o uzbrojenie terenów inwestycyjnych.		
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet		

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	5 500 000,00 – 6 500 000,00 PLN ³⁷	Priorytet przedsięwzięcia:	☒ Najwyższy priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, KPO, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2023			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Prace nad przygotowaniem projektu. Identyfikacja zainteresowanych gmin i terenów inwestycyjnych.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Realizacja prac związanych z przygotowaniem terenów - uzbrajanie i promocja terenów inwestycyjnych.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.			

³⁷ Szacowana wartość nakładów obejmuje środki przeznaczone na pożyczki dla gmin i przedsiębiorców oraz obsługę administracyjną przedsięwzięcia do końca 2027 roku.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Przygotowanie regionalnych kadr administracji publicznej i terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestycji
III.1.3. Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie obejmuje kontynuację działań realizowanych dotąd realizację projektów planowanych w ramach nowej perspektywy unijnej. Przedsięwzięcie będzie składało się z czterech etapów: • Opracowanie analizy dobrych praktyk w zakresie obsługi inwestora na terenie województwa oraz najlepszych praktyk światowych i ustanowienie na tej podstawie udoskonalonego wojewódzkiego standardu obsługi inwestora. Wojewódzki standard obsługi inwestora to zbiór reguł postępowania (ujętych w formie podręcznika i materiałów szkoleniowych, których dotyczy jeden z kolejnym komponentów) obejmujących zarówno etap poszukiwania/pozyskiwania inwestora, prowadzenia negocjacji, jak i wsparcia tworzenia danej działalności w momencie podjęcia decyzji lokalizacyjnej, a także bieżącej współpracy i wsparcia już funkcjonującego podmiotu na terenie regionu. Standard ten powinien zostać wypracowany w porozumieniu z funkcjonującymi w regionie przedsiębiorcami i inwestorami oraz przedstawicielami urzędów gmin. Ta ostatnia grupa powinna dążyć do wprowadzenia standardu w swoich gminach. Integralną częścią tego komponentu powinien być zbiór dokumentów przydatnych w procesie pozyskiwania inwestora, które mogłyby być stosowane przez poszczególne gminy w regionie. Elementy przedsięwzięcia realizowane były w latach 2020-2021 obecnie w ramach projektu z programu POWER. W przyszłości wojewódzki standard obsługi inwestora powinien być ewaluowany i w miarę potrzeb - aktualizowany i uzupełniany. • Organizacja szkoleń podnoszących kompetencje pracowników odpowiadających za pozyskiwanie inwestora w gminach wraz z organizacją wizyt studyjnych. Ze względu na specyfikę zadań, pracownicy samorządowi muszą posiadać odpowiednie kwalifikacje oraz umiejętności sprzyjające budowaniu relacji biznesowych z potencjalnymi inwestorami. W szczególności w gminach miejsko wiejskich i wiejskich zauważalna jest pilna potrzeba podnoszenia kompetencji kadr. Zakres szkoleń, oprócz wiedzy merytorycznej związanej z prawno-formalnymi i organizacyjnymi zasadami pozyskiwania inwestycji, powinien obejmować w szczególności: obsługę inwestorów w języku angielskim, negocjacje i mediacje, style komunikacji, budowanie własnej marki i marki gminy, elementy wywierania wpływu na ludzi itp. Jedną z najlepszych form są wizyty studyjne (zarówno krajowe, jak i zagraniczne) do miast i regionów, które mogą być stawiane za wzór do naśladowania w kontekście pozyskiwania inwestorów. Szkolenia powinny również obejmować kwestie sektorowe, tak aby osoby obsługujące inwestorów znały specyfikę danej branży (ze szczególnym uwzględnieniem branż, które zostały wskazane jako te o największym potencjale inwestycyjnym: IT, BPO/SSC, papiernicza, przetwórstwa spożywczego, tworzy sztucznych, turystyczna. Elementy przedsięwzięcia realizowane były w latach 2020-2021 obecnie w ramach projektu z programu POWER. W przyszłości jednak wymagana jest dalsza realizacja tego rodzaju działań w celu uzupełniania wiedzy już przeszkolonych pracowników i szkolenia kolejnych. • Utworzenie bazy wiedzy w formie e-learningowej oraz materiałów szkoleniowych dotyczących wojewódzkiego standardu obsługi inwestora - dla pracowników gmin odpowiedzialnych za obsługę inwestora i innych zainteresowanych. Podnoszenie kompetencji pracowników gmin odpowiedzialnych za obsługę inwestora nie musi przybierać jedynie formy cyklicznych szkoleń. Dla pracowników chcących się doskonalić warto utworzyć platformę internetową stanowiącą bazę wiedzy (w zakresie dobrych praktyk w pozyskiwaniu inwestorów, światowych trendów gospodarczych, podejmowanych w regionie działań itp.) wraz z ewentualnym modułem konkretnych kursów (e-learning) wraz z walidacją (testem opanowania treści itd.), która służyłaby podnoszeniu kompetencji w dowolnym miejscu i czasie. Ponadto baza powinna być wyposażona w funkcjonalność FAQ (najczęściej zadawane pytania – wraz z odpowiedziami). • Rozwój jednolitej bazy ofert inwestycyjnych. W obecnym systemie istnieje możliwość wprowadzania przez gminy ofert do bazy, jednak wymaga to weryfikacji, akceptacji i ciągłego nadzoru przez Centrum Obsługi Inwestora. Powoduje to, że narzędzie nie jest w pełni efektywne a baza nie jest kompletna. Baza powinna bowiem		

obejmować możliwie wiele typów terenów – będących nie tylko własnością samorządową, lecz również Skarbu Państwa oraz właścicieli prywatnych, o ile zostanie z nimi nawiązana współpraca. Ponadto baza powinna zawierać jak najwięcej informacji o terenach – nie tylko ich opis, lecz również przykładowo – ocena niezbędnych nakładów do przystosowania terenu (np. melioracja, niwelacja gruntu, rozbudowa przyłączy), wcześniejszy sposób użytkowania (np. zagrożenie skażenia gruntu), warunki przyrodnicze (odległości od obszarów chronionych, zidentyfikowane siedliska zwierząt chronionych w okolicy), zdjęcia lotnicze terenu itp. Wszystkie dane powinny mieć ustandaryzowaną formę pozwalającą na uporządkowanie treści bazy, a więc zapewniającą łatwość i przejrzystość w posługiwaniu się nią przez potencjalnego inwestora. Baza terenów inwestycyjnych powinna być interaktywna – pozwalać użytkownikowi na dostosowanie kryteriów wyszukiwania do jego potrzeb, np. w zakresie wielkości, uzbrojenia, odległości od głównych ciągów komunikacyjnych, zaplecza w postaci szkół branżowych o określonych kierunkach kształcenia. Sprawna i intuicyjna wyszukiwarka w ramach kompleksowej i dobrze zaprojektowanej bazy terenów - może być przewagą konkurencyjną województwa. Baza powinna funkcjonować co najmniej w językach: angielskim, niemieckim oraz rosyjskim. Podstawowe aspekty działania w/w bazy funkcjonują już w ramach strony investin.kujawsko-pomorskie.pl – z której funkcjonowania dotychczasowe doświadczenia powinny zostać wykorzystane przy tworzeniu nowego narzędzia lub (co jest preferowane) jej rozbudowie i aktualizacji o kolejne funkcjonalności wraz ze zwiększeniem jej interoperacyjności z istniejącymi i przyszłymi systemami.			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie o charakterze ciągłym.			
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
PI2	Dostrzega się konieczność gromadzenia danych związanych z terenami inwestycyjnymi, które mogą w łatwy sposób zostać pozyskane przez podmioty zainteresowane podjęciem/ przeniesieniem działalności.		
PI3	Należy podjąć działania na rzecz podniesienia standardu obsługi inwestorów przez pracowników urzędów gminy, m.in. poprzez szkolenia, dzielenie się wiedzą, wizyty studyjne.		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Sporządzenie dokumentu dotyczącego wojewódzkiego standardu obsługi inwestora. Udostępnienie zmodernizowanej platformy internetowej z informacjami o terenach inwestycyjnych. Udostępnienie portalu szkoleń e-learningowych.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	2 500 000,00 – 3 000 000,00 PLN ³⁸	Priorytet przedsięwzięcia:	Wysoki priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2022			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy			

³⁸ Szacowane środki obejmują administracyjną obsługę przedsięwzięcia, a także organizację spotkań konsultacyjnych w ramach opracowywania wojewódzkiego standardu obsługi inwestora, koszt szkoleń, materiałów szkoleniowych oraz wizyt studyjnych – szacowana liczba uczestników to około 50 osób, przy czym ostateczna liczba będzie mogła zostać określona dopiero po przygotowaniu finalnego planu szkoleń.

harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Opracowanie szczegółowej koncepcji realizacji dla poszczególnych komponentów przedsięwzięcia, w tym w szczególności:

- opracowania udoskonalonego wojewódzkiego standardu obsługi inwestora,
- zakresu szkoleń dla pracowników jst,
- zakresu materiałów e-learningowych,
- identyfikacji celów dla wyjazdów studyjnych wraz z nawiązaniem porozumienia/stałej współpracy z jednostkami, które zamierza się wizytować,
- standardu wymaganego zakresu informacji dla terenów wprowadzanych do bazy,
- koncepcji usprawnienia funkcjonalności istniejącej bazy terenów inwestycyjnych lub utworzenia nowej bazy,
- technicznych założeń wprowadzania informacji (oraz ich weryfikowania) do bazy danych terenów inwestycyjnych przez poszczególne podmioty,
- w przypadku konieczności dokonania zleceń zewnętrznych – wyłonienie wykonawców.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Działania badawcze oraz angażujące samorządy, w tym warsztaty strategiczne, ankieta CAWI, zogniskowane wywiady grupowe mające na celu identyfikację dobrych praktyk. Przygotowanie projektu modernizacji bazy i uzupełnienie jej o brakujące dane.

Sporządzenie wstępnej wersji dokumentu dot. wojewódzkiego standardu obsługi inwestora i konsultacje ze środowiskami zainteresowanymi, rekrutacja uczestników szkoleń oraz opracowanie ostatecznej agendy szkoleń i wizji lokalnych ze szczegółowym harmonogramem, opracowanie ostatecznej wersji dokumentu dot. standardu obsługi.

Przygotowanie specyfikacji portalu z bazą e-learningową dla pracowników samorządowych oraz dokumentacji przetargowej na wybór w konkurencyjnej procedurze podmiotu zewnętrznego, który opracuje platformę oraz wybór wykonawcy.

Rozpowszechnienie standardu, przygotowanie wzorów dokumentów przydatnych w procesie pozyskiwania inwestora, realizacja szkoleń i wizyt studyjnych zgodnie ze szczegółowym harmonogramem.

Przygotowanie projektu portalu wraz z systemem zarządzania treścią, przygotowanie podstawowych treści szkoleniowych i udostępnienie portalu pracownikom samorządów gminnych instytucji otoczenia biznesu (możliwe również – uczelniom wyższym, studentom i innym grupom). Cykliczna aktualizacja bazy danych.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”. Dodatkowo co dwa lata należy sporządzać analizę stopnia wdrożenia standardu w gminach województwa – badanie o charakterze ilościowym i jakościowym.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów		
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Przygotowanie regionalnych kadr administracji publicznej i terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestycji		
III.1.4. Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie				
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+				
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu				
Opis przedsięwzięcia				
Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 312 – Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie. Celem przedsięwzięcia jest wykorzystanie potencjału inwestycyjnego jednego z największych możliwych do zagospodarowania terenów w Polsce - zlokalizowanego w województwie kujawsko-pomorskim w rejonie miejscowości Dźwierzno, unikalnego pod względem walorów inwestycyjnych w skali regionalnej i krajowej. Działania na rzecz stworzenia parku powinny obejmować uregulowanie kwestii własnościowych związanych z terenem (obecnie własność Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa), powstanie nowego węzła autostradowego na autostradzie A1, prace planistyczne (w tym opracowanie mpzp i odrolnienie terenu), uzbrojenie terenu i pozyskanie strategicznego inwestora. Ze względu na rozmiar terenu, kompetencje formalne i charakter wymaganych działań realizacja projektu jest możliwa na poziomie krajowym przez instytucje dysponujące potencjałem i funduszami pozwalającymi na zrealizowanie projektu (PSSE, GDDKiA, operatorzy mediów). Aktualnie za projekt jest odpowiedzialna Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna, bowiem „Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie” stanowi inicjatywę/projekt PSSE dotyczącą wykorzystania na cele rozwoju gospodarczego terenu inwestycyjnego w miejscowości Dźwierzno w powiecie toruńskim. Obecnie działania Samorządu Województwa mogą koncentrować się jedynie na roli promującej projekt oraz monitorującej jego realizację.				
Sposób realizacji przedsięwzięcia				
Przedsięwzięcie realizowane poza instytucjami Województwa.				
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem				
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie				
PI1	Niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia gmin w przygotowaniu (uzbrojeniu) terenów do przyjęcia inwestorów oraz w promocji terenów inwestycyjnych, w tym z wykorzystaniem narzędzi internetowych.			
Efekt (produkt) przedsięwzięcia				
Stworzenie przestrzeni rozwoju gospodarczego w postaci „Centralnego Parku Inwestycyjnego” i pozyskanie jednego lub kilku dużych inwestorów.				
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet				
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	n/d	Priorytet przedsięwzięcia:		<i>Najwyższy priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	n/d			
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań				
Termin rozpoczęcia				

2022

Faza przygotowawcza

Opracowanie harmonogramu działań, zidentyfikowanie interesariuszy i zobowiązanie do wspólnych działań. Prowadzenie działań wspierających utworzenie CPI w Dźwierznie.

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Realizacja działań zgodnie z harmonogramem. Wśród działań należy wskazać w ujęciu ramowym:

1. Uzyskanie promesy realizacji węzła na A1 obsługującego teren, 2. Sporządzenie mpzp 3. Zapewnienie obsługi infrastrukturalnej oraz dostosowanie obsługi drogowej, 4. Pozyskania inwestora(ów). 5. Fizyczna realizacja zagospodarowania

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”. Dodatkowo corocznie należy przedstawiać rekomendacje w zakresie działań, jakie Samorząd Województwa może podjąć w celu wsparcia realizacji przedsięwzięcia.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców	
III.1.5. Terminal multimodalny w Emilianowie			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+			
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie realizuje założenia projektu kluczowego Strategii Przyspieszenia 2030+ o nr 432 – Budowa Węzła Logistycznego Bydgoszcz (w komponencie dotyczącym terminala kolejowo-drogowego). Celem przedsięwzięcia jest utworzenie terminala multimodalnego w Emilianowie (jako największego lub jednego z największych centrów logistycznych na terenie województwa) oraz pełnego wykorzystania jego potencjału m. in. poprzez stworzenie w pobliżu terminala odpowiedniej infrastruktury przyciągającej inwestycje oraz rozwój przestrzeni inwestycyjnej kooperującej z terminalem. Przedsięwzięcie ma charakter inwestycji centralnej (rządowej). Dlatego też działania Samorządu Województwa mogą koncentrować się jedynie na roli promującej projekt oraz monitorującej jego realizację. Nie wyklucza się uzupełnienia przedsięwzięcia o konkretne działania inwestycyjne ze strony Samorządu Województwa w przypadku pojawienia się odpowiednich możliwości finansowych i organizacyjnych.			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągły.			
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
PI1	Niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia gmin w przygotowaniu (uzbrojeniu) terenów do przyjęcia inwestorów oraz w promocji z wykorzystaniem Internetu.		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Rozpoczęcie działalności terminala oraz spodziewany sukcesywny wzrost przeładunków.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	n/d	Priorytet przedsięwzięcia:	Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	n/d		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Termin rozpoczęcia			
2022			
Faza przygotowawcza			
Opracowanie koncepcji funkcjonowania terminala oraz rozwoju przestrzeni inwestycyjnych kooperujących z terminalem. Prowadzenie działań wspierających utworzenie TM w Emilianowie.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Realizacja działań zgodnie z koncepcją. Rozpoczęcie funkcjonowania TM oraz sukcesywny wzrost przeładunków. Rozwój terenów inwestycyjnych na bazie kooperacji z TM w Emilianowie.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”. Dodatkowo corocznie należy przedstawiać rekomendacje w zakresie działań, jakie Samorząd Województwa może podjąć w celu wsparcia realizacji przedsięwzięcia.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu
III.2.1. Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem państw perspektywicznych oraz jej implementacja		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Celem przedsięwzięcia jest opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa (w formie dokumentu „polityki województwa”) i jego akceptacja przez Zarząd Województwa. Dokument o takiej tematyce nie jest wskazywany jako regionalny dokument programowy „Strategii Przyspieszenia 2030+” ale powinien być postrzegany jako dokument o takim charakterze. Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój gospodarczy regionu jest napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) oraz związany z tym transfer technologii i know-how. Powinny być one stymulowane w sposób kompleksowy i skoordynowany. Tego typu strategia postępowania powinna więc: • określać kierunki geograficzne promocji, • określać obszary branżowe/dziedzinowe promocji, • określać optymalne formy promocji w ujęci terytorialnym i branżowym, • zawierać szczegółowy plan przedsięwzięć mających na celu promocję regionu, • przypisywać odpowiedzialność za działania konkretnym podmiotom. Określa się następujące wytyczne do strategii promocji gospodarczej: • działania promocyjne powinny być kierowane w szczególności do inwestorów z państw o bogatej tradycji inwestowania w Polsce i regionie (m.in. Niderlandy, Niemcy, Luksemburg, Austria i Szwajcaria) – celem powinno być tu prezentowanie przykładów udanej współpracy z funkcjonującymi już w regionie inwestorami z danego kraju; • działania promocyjne powinny być kierowane w szczególności do inwestorów z państw o widocznym wzroście napływu kapitału (m.in. Cypr, Malta, Republika Czeska, Norwegia) – celem powinno być tu budowanie świadomości o regionie i jego przewagach konkurencyjnych, wzrost rozpoznawalności województwa kujawsko-pomorskiego; • działania promocyjne powinny być kierowane w szczególności do inwestorów działających w branżach o największym kapitale zagranicznym w skali Polski, takich jak przetwórstwo przemysłowe, handel, naprawa pojazdów samochodowych; obsługa rynku nieruchomości; informacja i komunikacja; • działania promocyjne powinny być kierowane w szczególności do inwestorów działających w branżach, w których widoczny jest napływ kapitału zagranicznego do województwa na przestrzeni ostatnich lat, takich jak: budownictwo oraz handel hurtowy i detaliczny; • działania promocyjne powinny być kierowane w szczególności do potencjalnych inwestorów z branż określonych jako nisze rozwojowe województwa. Strategia promocji gospodarczej powinna podlegać ocenie stanu aktualności i w razie potrzeby – być aktualizowana.		

Sposób realizacji przedsięwzięcia	
Przedsięwzięcie ma charakter jednorazowy.	
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem	
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie	
PI4	Istotna jest kompleksowa promocja regionu jako miejsca przyjaznego do życia oraz do inwestowania, połączona z promocją w mediach społecznościowych.
Efekt (produkt) przedsięwzięcia	
Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa i jej akceptacja przez Zarząd Województwa.	
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet	
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	2 000 000,00 – 2 500 000,00 PLN ³⁹
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.
Priorytet przedsięwzięcia:	Wysoki priorytet
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań	
Termin rozpoczęcia	
2023	
Faza przygotowawcza	
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Przygotowanie do sporządzenia strategii promocji, w przypadku zaangażowania podmiotu zewnętrznego – przygotowanie dokumentacji przetargowej w celu wyboru podmiotu w konkurencyjnej procedurze. Jeżeli dotyczy – wybór podmiotu sporządzającego strategię promocji.	
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania	
Opracowanie projektu strategii oraz konsultacja dokumentu z kluczowymi interesariuszami. Przyjęcie dokumentu jako formalnie obowiązującej strategii promocji gospodarczej województwa.	
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia	
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.	

³⁹ Szacowane nakłady obejmują obsługę administracyjną związaną z realizacją przedsięwzięcia, ewentualne koszty związane z przeprowadzeniem konkurencyjnej procedury wyboru podmiotu zewnętrznego świadczącego usługę ewentualne wynagrodzenie dla zewnętrznego podmiotu realizującego zadanie, wybranego w konkurencyjnej procedurze, a także sfinansowanie części działań wynikających ze strategii na etapie wdrożenia.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu
III.2.2. Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
Jednocześnie przedsięwzięcie realizuje projekty kluczowe Strategii Przyspieszenia 2030+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Celem przedsięwzięcia jest zbudowanie silnej marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej za pomocą promocji gospodarczej/promocji atrakcyjności inwestycyjnej i przewag konkurencyjnych województwa, realizowaną m.in. poprzez:		
• udział w dedykowanych targach i konferencjach biznesowych • promocję regionu, w tym z wykorzystaniem social media, • promowanie regionalnego i tradycyjnego produktu jakim jest gęšina • wykreowanie nowego produktu turystycznego o dużych walorach promocyjnych - w postaci Kujawsko-Pomorskiej Trasy Filmowej – szlaku wiodącego poprzez miejsca w regionie związane z kinematografią.		
Zakłada się realizację przedsięwzięcia w ramach projektów promocyjnych, w tym projektów promocji gospodarczej, które powinny zawierać m.in. następujące komponenty:		
• Budowanie wizerunku miejsca sprzyjającego nowym inwestycjom może być realizowane przez organizację oraz uczestnictwo w dedykowanych imprezach/ wydarzeniach biznesowych. Dotyczy to w szczególności uczestnictwa w targach i konferencjach związanych z branżami, które są kluczowe dla dalszego rozwoju województwa (ze szczególnym uwzględnieniem sektorów, które zostały wskazane jako te o największym potencjale inwestycyjnym, zwłaszcza w obszarze IS: IT, BPO/SSC, papiernicza, przetwórstwa spożywczego, tworzyw sztucznych, turystyczna). Udział w takich inicjatywach pozwoli skutecznie przedstawić swoją ofertę potencjalnie zainteresowanym inwestorom, ułatwi nawiązanie pierwszego kontaktu i będzie wspierać budowanie relacji biznesowych. Propozycje wydarzeń zawarte zostały m.in. w Analizie sytuacji inwestycyjnej z 2020 roku (opracowanej w ramach Projektu REGIOGMINA). • Obecnie Internet stanowi jedno z podstawowych narzędzi dla inwestora, które służy pozyskiwaniu informacji o różnych opcjach lokalizacji działalności oraz wyborze optymalnej z punktu widzenia przedsiębiorstwa. Przewagę posiadają te regiony, które są aktywne w Internecie i prowadzą działalność promocyjną przy wykorzystaniu wielu kanałów – np. Facebook, LinkedIn, Twitter. Istotne jest, by umieszczane informacje nie stanowiły jedynie reklamy, a raczej koncentrowały się na przewagach regionu, studiów przypadku udanych inwestycji (success stories) oraz budowały markę województwa jako miejsca posiadającego odpowiedni klimat nie tylko do prowadzenia biznesu, ale również charakteryzującego się wysokim poziomem jakości życia. Istotne jest także pokazanie regionu, jako wspierającego rozwój przedsiębiorczości społecznej i społeczną odpowiedzialność biznesu. Ponadto komunikacja nie powinna być kierowana jedynie do potencjalnych inwestorów. Często współpracują oni bowiem z niezależnymi doradcami świadczącymi usługi wsparcia w procesie wyboru lokalizacji dla inwestycji (np. międzynarodowymi firmami doradczymi, kancelariami prawnymi itp.). Tworzenie ciekawych treści w social media pozwoli regionowi zaistnieć w świadomości doradców, którzy będą bardziej skłonni rekomendować swoim klientom województwo kujawsko-pomorskie jako miejsce prowadzenia działalności. • Projekt „Strategii Przyspieszenia 2030+” o numerze 313 pod nazwą „Gęšina na Świętego Marcina”. Celem projektu jest kontynuacja promocji dziedzictwa kulinarnego regionu kujawsko-pomorskiego poprzez promowanie regionalnego i tradycyjnego produktu jakim jest gęšina. Promocja gęsiny realizowana będzie jako kampania społeczna, w skład której wchodzi: konferencje, szkolenia, warsztaty kulinarne z zakresu dziedzictwa kulinarnego Kujaw i Pomorza. Dzięki tym działaniom jako województwo docieramy do szerokiego kręgu odbiorców produktów i wyrobów z gęsi, celem przekonania mieszkańców regionu i nie tylko o ich wysokiej wartości odżywczej i prozdrowotnej oraz promocji rolniczego handlu detalicznego. • Projekt „Strategii Przyspieszenia 2030+” o numerze 314 p.n. „Kujawsko-Pomorskie – promocja poprzez kinematografię”. Projekt ma dwa główne cele. Pierwszym jest stworzenie produktu turystycznego w postaci		

Kujawsko-Pomorskiej Trasy Filmowej – szlaku wiodącego poprzez miejsca w regionie związane z kinematografią. Projekt ma zainteresować mieszkańców oraz turystów dziedzictwem kulturowym regionu, ale również przyciągnąć polskich i zagranicznych artystów z branży filmowej, którzy będą realizować swoje filmy w naszym regionie. Równorzędnym celem będzie stworzenie funduszu filmowego polegającego na wspieraniu twórców, zainteresowanych realizacją swoich produkcji filmowych w województwie kujawsko-pomorskim oraz lokalnych przedsiębiorców współpracujących z filmowcami. Warunkiem uzyskania takiego wsparcia byłoby promowanie marki województwa, poprzez lokowanie w filmie miejsc związanych z regionem, a także produktów wytwarzanych przez przedsiębiorców z regionu.			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągły.			
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
PI4	Istotna jest kompleksowa promocja regionu jako miejsca przyjaznego do życia oraz do inwestowania, połączona z promocją w mediach społecznościowych.		
PI5	Należy kontynuować uczestnictwo w targach umożliwiających promocję województwa w kraju i za granicą.		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Uczestnictwo w minimum 10 wydarzeniach targowych. Realizacja minimum 1 kampanii promującej region.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	16 500 000,00 - 21 000 000,00 PLN ⁴⁰	Priorytet przedsięwzięcia:	☒ Najwyższy priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		
D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań			
Faza przygotowawcza			
W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów). Rozpoczęcie prac koncepcyjnych nad projektami – komponentami przedsięwzięcia. Opracowanie szczegółowego planu realizacji poszczególnych projektów/ komponentów oraz wybór podmiotów uczestniczących w realizacji.			
Faza wdrożeniowa i funkcjonowania			
Rozpoczęcie realizacji projektów. Rekrutacja podmiotów wspierających (np. IOB, kluczowych przedsiębiorców) do uczestnictwa w targach– rozpoczęcie procedury min. 3 miesiące przed terminem. Założenie oficjalnych kont w social media, rozpoczęcie promocji. Realizacja projektów zgodnie z przyjętym planem.			
Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia			
Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.			

⁴⁰ Średni koszt uczestnictwa w targach i udziału około 15 osób szacowany na 200 000,00 PLN.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wspieranie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w regionie
III.2.3. Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekty kluczowe Strategii Przyspieszenia 2030+		
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie łączy w całość zagadnienia określone w Strategii Przyspieszenia, 2030+ jako odrębne projekty kluczowe: nr 306 – Tworzenie, budowa i promocja krótkich łańcuchów dostaw żywności oraz nr 307 – Opracowanie, wypromowanie i wprowadzenie na rynek znaku towarowego żywności wysokiej, jakości wyprodukowanej w kujawsko-pomorskim. Propozycje strategii są uzupełnione poprzez zapewnienie możliwości bezpośredniego dotarcia do konsumenta (B to C) dobrych lokalnych produktów żywnościowych poprzez budowę systemu nowoczesnych hal targowych w wybranych miastach województwa, w tym szczególnie w miastach prezydenckich. Przedsięwzięcie zawiera 3 aspekty pokrywające obszar wytwarzania i dystrybuowania lokalnej/regionalnej żywności: • Użycie strategii e-commerce w zakresie wsparcia handlu żywnością pochodzącą od lokalnych/regionalnych wytwórców; • Wsparcie procesu certyfikacji i oznaczania takiej żywności; • Wsparcie procesu dystrybucji żywności od lokalnych/regionalnych wytwórców poprzez stworzenie przestrzeni handlowych w miastach. W ramach projektu 306 po pierwsze planowane jest stworzenie platform e-commerce obsługujących proces sprzedażowy od zamówienia do dostawy, dedykowanej dla krótkiego łańcucha dostaw dla produktów pochodzących z obszaru województwa kujawsko-pomorskiego. Zadanie to zamierza się zrealizować łącząc i modyfikując już dostępne na rynku rozwiązania. W ramach tego obszaru zostało zaplanowane zadanie – pakiet badawczy – składające się z elementów związanych z zaprojektowaniem e-sklepu (z Portalem Sprzedawcy udostępniającym funkcjonalności e-Usług dedykowane dla Konsumentów oraz Portalem Dostawcy udostępniającym funkcjonalności e-Usług dedykowane dla rolników – do prowadzenia rozliczeń: w obszarze towarowym – realizacja zamówień, przyjmowanie dostaw, ewidencja. W obszarze rozliczeniowym - gospodarka magazynowa, rozliczenia finansowo – fiskalne oraz oprogramowanie do współdziałania wielu programów). Zaplanowane zostały również Infokioski pozwalające na dokonanie zamówień w punktach dystrybucyjnych, korzystając ze wsparcia obsługi. Po drugie zaplanowano szerokie badanie marketingowe połączone z kampanią promocyjną. Zaplanowane zadania umożliwią uzyskanie wiedzy o preferencjach klientów odnośnie produktów lokalnych. Jako jeden z elementów badania marketingowego zaplanowana została kampania promocyjna, która w praktyce ma pozwolić na przetestowanie funkcjonowania narzędzia informatycznego wraz z elementami promocji w Internecie. W ramach projektu 307 opracowany zostanie system certyfikacji produktów lokalnych z zaprojektowaniem nowych metod badawczych mających gwarantować unikalną jakość dostarczanej żywności lokalnej. W ramach prac zostaną zinwentaryzowane i poddane analizie dotychczas stosowane systemy, a także określony zostanie przyjęty do stosowania model certyfikacji produktów lokalnych. Kolejnym zadaniem będzie opracowanie metod badawczych/markerów produktów lokalnych oraz praktyczne wdrożenie wyników. Efektem końcowym będzie wprowadzenie do dystrybucji w ramach Krótkich Łańcuchów Dostaw certyfikowanych produktów żywnościowych. Szczególną formą promocji i utworzenia możliwości dotarcia do klienta dla lokalnych producentów i ich grup producenckich będzie budowa nowoczesnych hal targowych w centralnych punktach wybranych miast województwa stając się wizytówką zarówno jakości dostępnej żywności, ale poprzez swoją jakość rozwiązań architektonicznych świadcząc o wyjątkowości kulturowej tych miejsc handlu żywnością. Jest to również realizacja zadania ustawowego samorządu gminnego (art 7.ust.1 pkt 11 ustawy). Realizacja hal prowadzona przez Operatora Inwestorskiego może być realizowana w systemie PPP przy udziale gmin i producentów rolnych z możliwym wsparciem Funduszu		

Poręczeniowego i Pożyczkowego Województwa. Hale targowe będą również swoistymi centrami dla handlu internetowego zapewniając możliwość konfekcjonowania dostaw w systemie sprzedaży zdalnej. Koszt realizacji hal nie został uwzględniony w szacowaniu niezbędnych nakładów na realizację przedsięwzięcia.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągły.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

SU1	Konieczne jest wprowadzenie rozwiązań instytucjonalnych, pozwalających na skuteczne nawiązywanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a środowiskiem naukowym.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie świadczenia usług.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	15 000 000,00 – 18 500 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	Wysoki priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym FEKP 2021-2027, środki własne, inne źródła.		

D. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia oraz ramowa kolejność działań

Faza przygotowawcza

W okresie nie dłuższym niż 1 miesiąc od wyłonienia lidera przedsięwzięcia (podmiotu, któremu powierzono jego realizację), przedstawia on departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy, celem uzgodnienia – szczegółową koncepcję realizacji przedsięwzięcia, w tym zwłaszcza: zakres planowanych działań, ramowy harmonogram, podział na etapy oraz określenie kamieni milowych (charakterystycznych cech symbolizujących zrealizowanie etapu przedsięwzięcia) – jeśli charakter przedsięwzięcia to uzasadnia, określenie mierników realizacji i zakładanych wartości wskaźników docelowych lub innej miary realizacji przedsięwzięcia (w tym wskaźników dla poszczególnych etapów).

Inwentaryzacja i analiza dotychczasowych systemów certyfikacji.

Ocena zdolności i posiadanych zasobów do realizacji systemu krótkich łańcuchów dostaw żywności

Faza wdrożeniowa i funkcjonowania

Opracowanie regionalnego modelu certyfikacji oraz regionalnego modelu krótkich łańcuchów dostaw żywności.

Realizacja programu.

Monitorowanie rezultatów oraz przebiegu realizacji przedsięwzięcia

Monitorowanie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale „Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć”.

WSPARCIE INSTYTUCJONALNE ROZWOJU GOSPODARCZEGO WOJEWÓDZTWA

Skuteczne wdrożenie założeń niniejszego Programu rozwoju gospodarczego, w tym realizacja przedsięwzięć rozwojowych wymaga odpowiedniego wsparcia instytucjonalnego. Wnioski z przeprowadzonej analizy społeczno-gospodarczej⁴¹ na potrzeby opracowania niniejszego Programu, a także diagnoza obecnego modelu zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie, wykazały funkcjonowanie wielu podmiotów, których przedmiotem działania jest realizacja przedsięwzięć rozwojowych w województwie kujawsko-pomorskim – instytucje administracji samorządowej, instytucje otoczenia biznesu, organizacje zrzeszające przedsiębiorców. Podmioty te pełnią ważną rolę we wsparciu rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, jednak jak zauważono ich działania często są nieskoordynowane, rozproszone, a co za tym idzie mniej efektywne.

W zakresie planowania przestrzennego, województwo korzysta z wysokiej jakości danych i analiz zapewnianych przez Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego. Brakuje jednak w regionie analogicznych kompetencji w zakresie gospodarki. Wsparcie finansowe dla przedsięwzięć rozwojowych pochodzi przede wszystkim ze środków unijnych, wspieranych środkami własnymi województwa. Zauważalna jest jednak potrzeba pozyskania dodatkowych środków, m.in. na wsparcie jednostek publicznych w zapewnieniu wkładów własnych pozwalających na realizację przedsięwzięć finansowanych ze środków funduszy UE. Biorąc pod uwagę środki powracające z programów wsparcia zwrotnego w perspektywie finansowej 2007-2013 oraz aktualną perspektywę finansową wydaje się, że województwo dysponuje stosunkowo dużą pulą środków na wsparcie MŚP. Niemniej jednak, finansowanie to również bywa rozproszone, przedsiębiorcy zwracają uwagę na trudności formalne i proceduralne w ubieganiu się o dotacje, a także niedobór finansowania przedsięwzięć rozwojowych o niższym potencjale innowacyjnym (np. wsparcie eksportu). W regionie funkcjonuje wiele instytucji otoczenia biznesu, jednak ich działalność jest również zdekoncentrowana, przez co ogranicza to możliwość uzyskania efektu skali. Funkcjonujące IOB cieszą się różnym poziomem rozpoznawalności wśród przedsiębiorców w regionie. Ponadto, prowadzone działania promocyjno-informacyjne każdego z nich mają często ograniczony zasięg do miasta lub powiatu. Fakt ten rzutuje na sposób prowadzenia działalności wobec firm, który ma w większym stopniu charakter bierny, aniżeli proaktywny, tzn. więcej jest wspieranych przedsiębiorców, którzy sami zidentyfikują IOB i zwrócą się do niego z prośbą o konkretną pomoc, niż takich do których IOB sama dotrze. Powyższe prowadzi do konkluzji, że wielu przedsiębiorców nie ma wiedzy o instrumentach wsparcia dostępnych w województwie.

W celu osiągnięcia założeń rozwojowych określonych w niniejszym dokumencie, zakłada się wdrożenie (na poziomie województwa) modelu instytucjonalnego opartego o trzy filary:

- Wiedza i informacja
- Efektywne finansowanie
- Skoordynowane działanie wspierające przedsiębiorców

Gospodarka oparta na wiedzy, prowadzona w oparciu o dane i ich odpowiednią interpretację, jest najlepszym instrumentem pozwalającym na prowadzenie skutecznej polityki rozwoju. Realizacja przedsięwzięć rozwojowych wymaga odpowiednich nakładów finansowych. Niezwykle ważne jest skoordynowanie wydatkowania środków w regionie, tak, aby zwiększyć ich skuteczność i interweniować w sposób najbardziej odpowiedni dla założonych celów. Poza wsparciem przedsiębiorców, istotne jest także wsparcie jednostek samorządu terytorialnego – szczególnie mniejszych – w pozyskiwaniu finansowania zewnętrznego.

⁴¹ „Analiza społeczno-gospodarcza województwa kujawsko-pomorskiego” wspólnie z „Analizą eksportową gospodarki województwa kujawsko-pomorskiego” oraz „Analizą inwestycyjną gospodarki województwa kujawsko-pomorskiego” zostały opracowane w ramach prac badawczych poprzedzających sporządzenie Programu. Wnioski z analiz posłużyły do opracowania założeń Programu.

Wielopoziomowy model zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie

Termin **wielopoziomowego zarządzania** (z ang. multi-level governance (MLG)) najczęściej jest używany w kontekście systemu politycznego UE i procedur podejmowania decyzji na poziomie europejskim. Odnosi się do decentralizacji podejmowania decyzji i ich wertykalnego wymiaru. Co oznacza, że istnieje wielu aktorów na różnych poziomach⁴², pomiędzy którymi zachodzą różnego typu interakcje.

Koncepcja wielopoziomowego zarządzania niesie ze sobą wiele korzyści:

Efektywność

Wdrożenie modelu wielopoziomowego zarządzania wykazuje wzrost efektywności koordynacji poprzez stworzenie uzgodnionego standardu wdrażania i realizacji polityk. Istotną cechą MLG jest również fakt istnienia instytucji najwyższej w hierarchii, odpowiadającej za wdrożenie ww. standardów. Tym samym, kluczowym czynnikiem dla wielopoziomowego sprawowania rządów są warunki, na które poszczególni aktorzy muszą wyrazić zgodę, a jednocześnie wyrażają zgodę, że pewne procesy decyzyjne są realizowane na wyższym poziomie i zgadzają się ich przestrzegać. Uczestnicy poszczególnych poziomów zgadzają się na warunki, ponieważ stają przed wspólnymi kwestiami (np. rozwojem gospodarczym regionu), o charakterze przekrojowym, co sprawia, że samodzielne zajmowanie się nimi jest nieefektywne. Porozumienia między uczestnikami poszczególnych szczebli w celu wdrożenia wielopoziomowego modelu zarządzania zapewnia wzrost wydajności, który pozwala im wszystkim na udział w materializujących się korzyściach.

Bezpieczeństwo

MLG zapewnia bezpieczeństwo w kontekście wdrażania i promowania założeń demokratycznych. Wykorzystanie wielopoziomowego zarządzania bezpieczeństwem pozwala na łączenie zasobów, jednocześnie umożliwiając poszczególnym poziomom działać autonomicznie.

Współzależność gospodarcza

Wdrożenie modelu wielopoziomowego zarządzania tworzy w większym stopniu niezbędne powiązania dla wspierania rozwoju gospodarczego. Budowanie solidarności za rozwój gospodarczy poprzez odpowiednie rozłożenie ról i zadań tworzy niezbędne więzi ekonomiczne między poszczególnymi uczestnikami procesu.

Model wielopoziomowego zarządzania można odnieść nie tylko do struktur Unii Europejskiej, ale także spróbować jego główne założenia przełożyć na poziom wojewódzki, tak aby również z perspektywy regionu czerpać korzyści jakie niesie ze sobą jego wdrożenie. W tym ujęciu mamy również uczestników charakteryzujących różne poziomy zarządzania i odpowiadających za realizację działań na rzecz rozwoju gospodarczego, m.in.:

Poziom regionalny:

Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, spółki Województwa Kujawsko-Pomorskiego (Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji Sp. z o.o., Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego Sp. z o.o., Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o., Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o., Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.), instytucje otoczenia biznesu, jednostki naukowo-badawcze (w tym uczelnie wyższe), instytucje finansowe, inne instytucje środowiska gospodarczego działające regionalnie.

Poziom lokalny:

Poszczególne jednostki samorządów terytorialnych, inne instytucje środowiska gospodarczego działające lokalnie (w tym również tworzone Lokalne Organizacje Gospodarcze).

W kontekście regionalnym model wielopoziomowego zarządzania charakteryzują następujące atrybuty:

- W procesie zarządzania rozwojem gospodarczym zaangażowanych jest wiele podmiotów należących do różnych poziomów.
- Poszczególne poziomy i należący do nich uczestnicy odpowiadają za różne obszary i różne zadania związane z rozwojem gospodarczym.

⁴² W przypadku UE mamy poziom europejski (i instytucji UE), poziom krajowy (centralna administracja rządowa), poziom regionalny (administracja regionalna) i poziom lokalny (np. jednostki samorządów terytorialnych).

- Pomiędzy uczestnikami różnych poziomów zachodzą nieustanne interakcje, mające odmienny charakter i natężenie.
- Współpraca pomiędzy uczestnikami tych samych i różnych poziomów opiera się na zasadzie partnerstwa.

Instytucje na poziomie regionalnym są odpowiedzialne za tworzenie optymalnych warunków do rozwoju gospodarczego, projektowanie instrumentów wsparcia przedsiębiorczości w województwie (Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego), ich promocję oraz wdrożenie na poziomie regionalnym (spółki Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a także inne podmioty, np. uczelnie wyższe). Poziom lokalny (w tym szczególnie jednostki samorządów terytorialnych) jest na bieżąco informowany o ww. warunkach i dostępnym instrumentarium. Uczestnicy poziomu lokalnego są odpowiedzialni za dotarcie z informacją oraz dystrybucję instrumentów już bezpośrednio wśród końcowych beneficjentów (np. przedsiębiorców, mieszkańców itp.). Z drugiej strony poziom lokalny, na zasadzie sprzężenia zwrotnego, ma możliwość dostarczenia niezbędnych danych instytucjom działającym na poziomie regionalnym, tak aby mogły doskonalić podejmowane działania i oferowane instrumenty wsparcia.

W przypadku województwa kujawsko-pomorskiego i wdrożenia modelu wielopoziomowego zarządzania należy wspomnieć o jeszcze jednym niezwykle istotnym elemencie – Radzie Gospodarczej⁴³. Program zakłada utworzenie Rady, której zadaniem będzie pełnienie roli platformy stałej i regularnej współpracy środowisk gospodarczych, naukowych i administracji z Zarządem Województwa (Rada będzie organem doradczym dla Zarządu w sprawach związanych z kształtowaniem rozwoju gospodarczego). Ze względu na swoją rolę i zakładane szerokie przedstawicielstwo różnego typu instytucji, Rada Gospodarcza będzie stanowić mechanizm wspierający proces prawidłowego koordynowania i wdrażania Programu rozwoju gospodarczego, ale także forum do komunikacji i wymiany opinii pomiędzy aktorami uczestniczącymi w procesie wielopoziomowego zarządzania regionem.

Rysunek 5. Wielopoziomowy model zarządzania rozwojem gospodarczym w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: opracowanie własne

⁴³ Szczegółowe informacje na temat funkcjonowania Rady Gospodarczej zostały przedstawione w dalszej części niniejszego dokumentu.

Główne założenia systemu koordynacji Programu rozwoju gospodarczego

Przedstawiony powyżej wielopoziomowy model zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie, aby faktycznie mógł zostać wdrożony, musi zostać także odzwierciedlony w systemie koordynacji Programu rozwoju gospodarczego.

W ramach prac badawczych, poprzedzających sporządzenie Programu rozwoju gospodarczego województwa założono wdrożenie na poziomie województwa modelu instytucjonalnego opartego o trzy filary: jednostkę, która prowadziłaby działalność analityczną i formułowała rekomendacje w zakresie działań na rzecz rozwoju gospodarczego (Regionalne Obserwatorium Gospodarcze, ROG), podmiot odpowiedzialny za organizowanie, zarządzanie i koordynację aktywności związanej z finansowaniem zwrotnym działalności rozwojowej w regionie (Regionalna Instytucja Finansowa, RIF), a także podmiot, który dzięki posiadanym kompetencjom i środkom pełniłby rolę lidera operacyjnego (Regionalna Instytucja Wdrażająca, RIW).

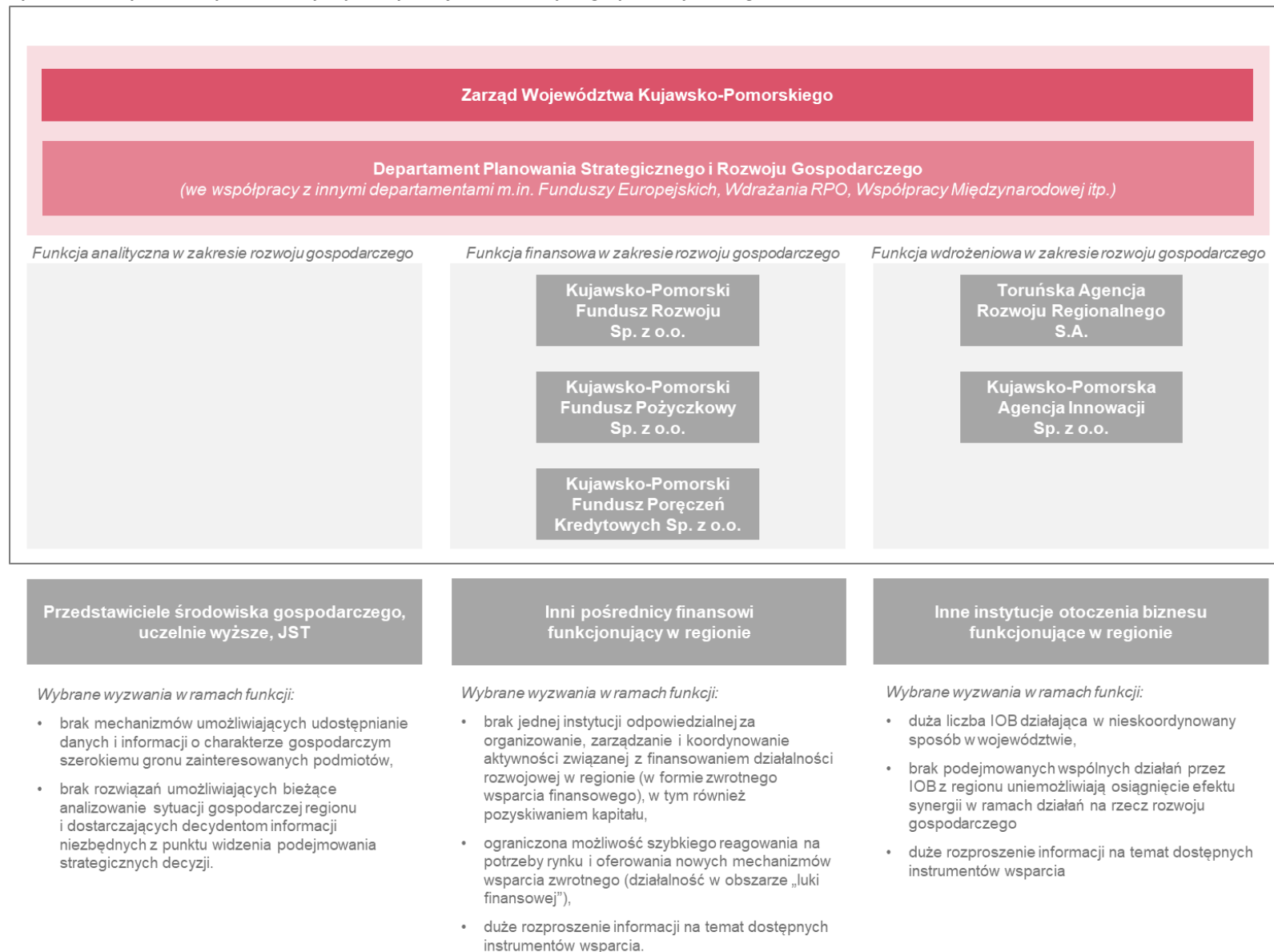
Uwzględniając wyniki konsultacji ze środowiskiem gospodarczym, aktualną sytuację gospodarczą w regionie, uwarunkowania ekonomiczno-techniczne i formalno-prawne, a także panującą pandemię Covid-19, która wymusiła zmiany w wielu obszarach życia, Zarząd Województwa zdecydował o niepowoływaniu w/w nowych instytucji, lecz prowadzeniu dalszej polityki kształtowania rozwoju gospodarczego w oparciu o struktury i produkty już istniejące, które zostaną zmodyfikowane i uzupełnione o konieczne elementy (organizacyjne i produktowe). Przedstawiona w propozycji projektu Programu rozwoju gospodarczego województwa koncepcja przebudowy systemu instytucjonalnego w sposób kompleksowy odnosi się do wszystkich elementów mających wpływ na stymulowanie rozwoju gospodarczego regionu, jednakże kluczowe wydaje się być zdefiniowanie systemu powiązań i zależności jakie powinny się pojawić lub zostać wzmocnione w ramach funkcjonowania sieci instytucji wspierających biznes i przede wszystkim właściwe wyposażenie Samorządu Województwa i innych interesariuszy w niezbędne informacje i dane do prowadzenia tych działań. W związku z powyższym, Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego podjął decyzję o powierzeniu Spółce Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o. zadań związanych z bieżącym monitorowaniem sytuacji gospodarczej i formułowaniem rekomendacji dla Zarządu Województwa w zakresie podejmowania strategicznych decyzji w obszarze rozwoju gospodarczego (ROG), a także: organizowanie, zarządzanie i koordynację aktywności związanej z finansowaniem działalności rozwojowej w regionie (w formie zwrotnego wsparcia finansowego) (RIF). Jednocześnie Zarząd Województwa zdecydował się nie powoływać Regionalnej Instytucji Wdrażającej i nie delegować zadań jej przypisanych do jednego podmiotu, uwzględniając fakt, iż niosłoby to za sobą ryzyko ograniczenia działalności i być może w dalszej perspektywie zmarginalizowania istniejących instytucji, w tym także niezależnych organizacji przedstawicielskich przedsiębiorców oraz tworzonych przez nie instytucji otoczenia biznesu. Realizacja zadań wdrożeniowych nie może odbyć się bez wzięcia pod uwagę możliwości, jakie dają inne instytucje, niezależne od Województwa, a realizujące działania na rzecz rozwoju regionalnej gospodarki. Dlatego też, zadania zaproponowane w ramach prac koncepcyjnych nad projektem Programu rozwoju gospodarczego do realizacji przez Regionalną Instytucję Wdrażającą będą realizowane poprzez instytucje działające na rzecz rozwoju gospodarczego województwa (instytucje województwa, instytucje otoczenia biznesu, i inne).

Tym samym, nowe usprawnienia do modelu instytucjonalnego zarządzania rozwojem gospodarczym zostaną wprowadzone przy minimalizowaniu zmian organizacyjnych oraz ograniczeniu niezbędnych wydatków. W związku z powyższym prognozuje się, że zaproponowane rozwiązania powinny maksymalizować osiągnięcie pozytywnych rezultatów przy jednoczesnej redukcji kosztów.

W celu podsumowania założeń proponowanego nowego modelu zarządzania rozwojem gospodarczym w województwie kujawsko-pomorskim, a także możliwości wskazania kluczowych zmian jakie zajdą w wyniku wdrożenia zaproponowanych rozwiązań instytucjonalnych, na kolejnych stronach przedstawiono schematy obrazujące:

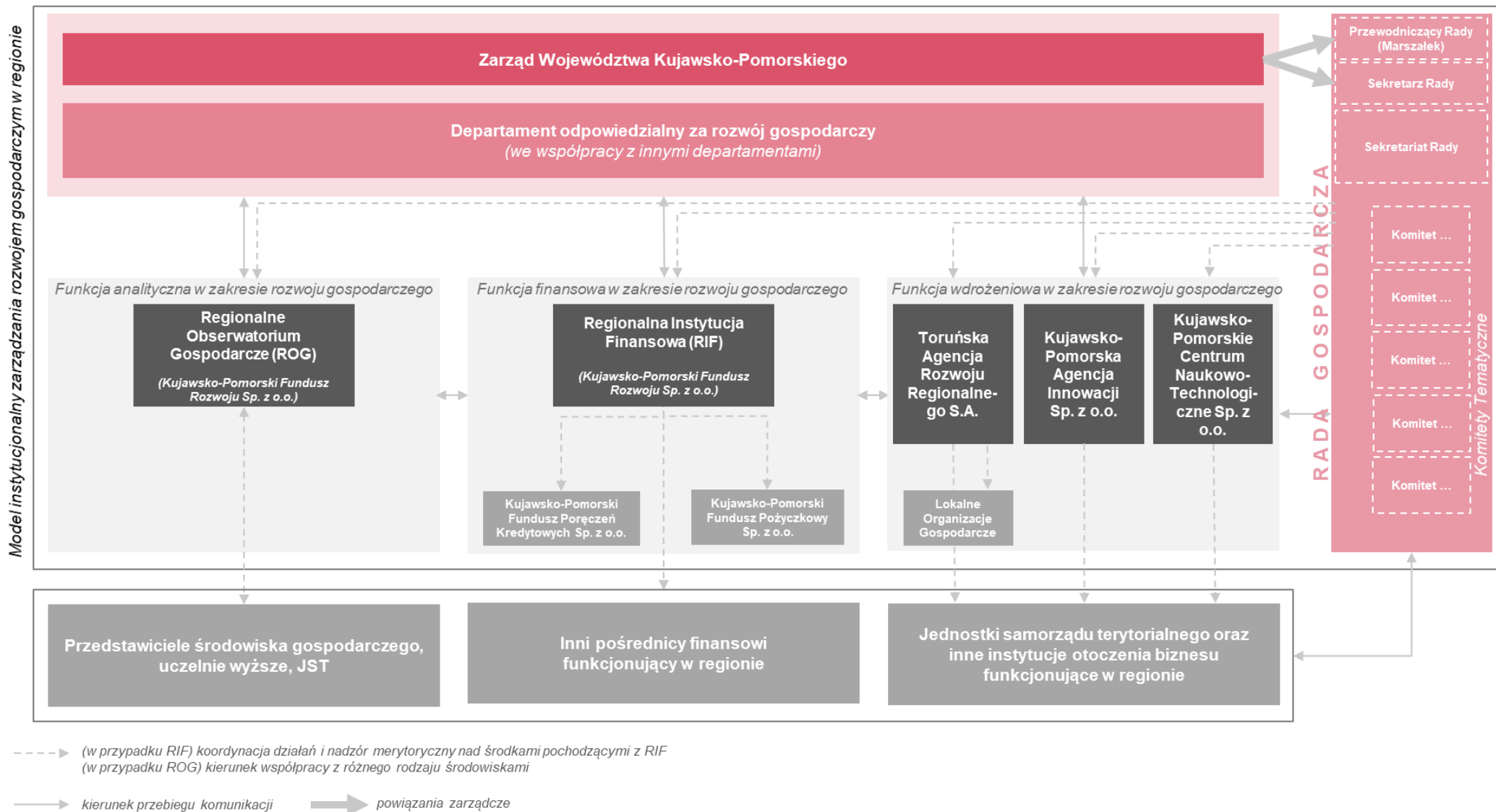
- *dotychczasowy model zarządzania* (w tym celu posłużono się zmodyfikowaną wersją schematu zaprezentowanego w załączniku nr 1 do niniejszego Programu obejmującego diagnozę obecnego modelu zarządzania rozwojem gospodarczym, uzupełnionego o kluczowe wyzwania przed jakimi aktualnie stoi),
- *proponowany nowy model instytucjonalny* (uwzględnia on założenia koncepcji wielopoziomowego modelu zarządzania).

Rysunek 6. Dotychczasowy model instytucjonalny zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 7. Proponowany, nowy model instytucjonalny zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie

Źródło: opracowanie własne

Departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy

Opracowanie Programu rozwoju gospodarczego dla województwa pokazuje, iż wspieranie przedsiębiorczości staje się kluczowym priorytetem na kolejne lata i może być katalizatorem zmian zachodzących w regionie. Skuteczne wdrożenie Programu, w tym realizacja przedsięwzięć rozwojowych wymaga zaangażowania w ten proces wielu instytucji, a także właściwej ich koordynacji. Z uwagi na wagę realizowanych przedsięwzięć uzasadnionym wydaje się powierzenie tej roli Departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy w Urzędzie Marszałkowskim. Struktura Departamentu oraz przydzielone do niego zadania powinny zapewnić możliwość realizacji projektów własnych na rzecz promocji i rozwoju gospodarczego województwa, ale także nadzorowania działalności poszczególnych elementów systemu. Rozwiązanie to wydaje się być optymalnym z uwagi na podkreślenie pewnej autonomii zagadnień gospodarczych w Urzędzie.

W celu właściwej realizacji założeń programu oraz nadzoru nad prawidłowym rozwojem procesów budujących kompleksowy system wsparcia przedsiębiorczości zakłada się, iż departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy powinien charakteryzować się następującymi obszarami kompetencji (które potencjalnie mogą przyjąć formę wydziałów / biur):

- **Obszar koordynacji wdrażania Programu rozwoju gospodarczego** – komórka ta odpowiedzialna będzie bezpośrednio za koordynację i nadzór merytoryczny nad poziomem wdrożenia Programu. Koordynacja może odbywać się w oparciu o przygotowywane w departamencie roczne plany działań⁴⁴, które będą wskazywały jakie zadania powinny zostać zrealizowane oraz kto będzie za nie odpowiedzialny (w tym także zadania, które będą realizowane bezpośrednio przez departament). Ponadto, komórka będzie monitorowała poziom wdrożenia Programu rozwoju gospodarczego. Jej zadaniem będzie weryfikacja aktywności podejmowanych przez poszczególnych aktorów systemu. W związku z powyższym proponuje się, aby w zakresie tego obszaru kompetencji leżała również bezpośrednia współpraca z Radą Gospodarczą Województwa Kujawsko-Pomorskiego.
- **Obszar związany z nadzorem nad spółkami Województwa działającymi w obszarze gospodarki**⁴⁵ – efektywnym rozwiązaniem wydaje się, aby nadzór merytoryczny (koordynacja działań spółek, weryfikacja planów zadań do realizacji) nad spółkami województwa, których działalność dotyczy zagadnień gospodarczych (tj. Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji, Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy, Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych, Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju, Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego, Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne) znajdowała się w departamencie odpowiedzialnym za rozwój gospodarczy. **Ze względu na zakres zadań spółek oraz ich zaangażowanie we wdrażanie Programu, w okresie realizacji Programu obszar ten może być połączony z Obszarem koordynacji wdrażania Programu rozwoju gospodarczego.**
- **Obszar ds. Innowacji** – obszar dedykowany przede wszystkim kwestiom związanym z RSI Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w tym współpracy z Kujawsko-Pomorską Agencją Innowacji i Regionalnym Obserwatorium Gospodarczym w zakresie monitorowania i aktualizowania dokumentu, a także prowadzenie spraw związanych ze specjalizacjami regionalnymi – w tym Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania. Potrzebę funkcjonowania komórki potwierdza również zaangażowanie Urzędu przez ministerstwa w prace grup roboczych związanych ze specjalizacjami regionalnymi, jak również konieczność dostarczania danych związanych z IS w regionie.
- **Obszar ds. Inwestorów i Promocji Gospodarczej** – kluczowymi funkcjami w ramach tego obszaru będzie przejęcie zadań związanych z obsługą inwestorów, planujących usytuowanie własnego biznesu na terenie

⁴⁴ Zakłada się, że roczne plany działań uwzględniać będą zarówno zadania wynikające bezpośrednio z Programu rozwoju gospodarczego, jak również nowe zadania zaproponowane przez inne podmioty (np. ROG, RIF lub inne departamenty itp.) lub inicjowane bezpośrednio przez departament i wynikające z aktualnych potrzeb zidentyfikowanych w regionie lub zachodzących na rynku zmian.

⁴⁵ Ze względu na specyfikę poszczególnych spółek z udziałem Samorządu Województwa wskazany obszar kompetencji ma charakter opcjonalny. Niemniej jednak, wydaje się zasadne, aby wszystkie spółki odpowiedzialne za rozwój gospodarczy regionu były nadzorowane przez jedną komórkę koordynującą system. Umożliwi to skuteczniejsze planowanie niezbędnych do podjęcia działań, ich monitorowanie oraz sprawozdawczość.

województwa kujawsko-pomorskiego. Wysoka ranga Urzędu Marszałkowskiego w kontaktach z potencjalnymi inwestorami determinuje do utrzymania powyższych kompetencji w strukturach specjalizującej się w tego typu zagadnieniach jednostki. Działalność związana z obsługą inwestorów wymagać będzie ścisłej współpracy z innymi podmiotami działającymi w tym obszarze. Ponadto, sugeruje się aby w ramach tego obszaru pozostawić i rozwijać również kompetencje związane z promocją gospodarczą w przestrzeni krajowej i międzynarodowej, co obejmować będzie:

- udział w targach krajowych i zagranicznych związanych z promocją gospodarczą regionu,
- utrzymywanie kontaktów z zagranicznymi partnerami gospodarczymi,
- koordynowanie i wspieranie aktywności Członków Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w zakresie spotkań z krajowymi i zagranicznymi partnerami gospodarczymi, czy potencjalnymi inwestorami.

Podkreślić należy, że powyższe obszary wyczerpują dziedziny związane z wdrażaniem zadań z zakresu rozwoju gospodarczego, ale dla pełnego zakresu działań związanych z kształtowaniem rozwoju gospodarczego, należy dodać zadania dotyczące:

- monitorowania zachodzących procesów gospodarczych,
- monitorowania efektów realizacji Programu rozwoju gospodarczego w szeroko rozumianej sferze społeczno-gospodarczej,
- szerszych aspektów kształtowania bieżącej i strategicznej polityki rozwoju województwa, które mogą modyfikować zakres merytoryczny lub priorytetowanie zadań w dziedzinie rozwoju gospodarczego⁴⁶.

Te zadania wykraczają poza zakres kompetencyjny zwyczajowo przypisany do departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy.

Wskazane wcześniej cztery obszary kompetencji w zakresie realizacji rozwoju gospodarczego mogą być realizowane w różnej formie organizacyjnej Urzędu Marszałkowskiego. Idea powołania departamentu odpowiedzialnego stricte za problematykę rozwoju gospodarczego – koncentrującego ogół działalności Urzędu Marszałkowskiego w tym obszarze, a jednocześnie odpowiedzialnego wyłącznie za tę dziedzinę – jest wariantem, który w Programie jest wskazywany jako optymalny. Możliwy jest jednak czasowy podział powyższych obszarów kompetencji pomiędzy różne departamenty, współpracujące między sobą na rzecz spójnej realizacji całości zadań. Możliwe jest także dedykowanie niektórych zadań merytorycznych, a nawet całych funkcjonalności związanych z Obszarem ds. Inwestorów i Promocji Gospodarczej oraz Obszarem ds. Innowacji – do spółek Województwa, które będą realizowały te zadania „w imieniu” Samorządu Województwa, ściśle wg określonego zakresu. Przy takim wariacie, departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy, pełniłby funkcję koordynującą, a nie wykonawczą w tych obszarach. Podkreślić należy, że dla sprawnego zarządzania rozwojem gospodarczym województwa w ramach kompetencji Samorządu Województwa, kluczowe znaczenie ma identyfikacja obszarów kompetencji, a organizacyjna forma realizacji wynikających z nich zadań jest wtórna i może ewoluować w zależności od potrzeb i możliwości, nie wpływając na obniżenie sprawności realizacji ogółu zadań.

⁴⁶ Przyjęcie strategii rozwoju województwa na określony okres, nie oznacza „zamrożenia” prac analitycznych i koncepcyjnych – dotyczących bieżącej sytuacji województwa; ich wyniki mogą wpływać na warunki realizacji Programu rozwoju gospodarczego. Należy także pamiętać, że na krótkookresową politykę rozwoju gospodarczego mogą wpływać rzeczywiste postępy w realizacji nowego programu operacyjnego na perspektywę 2021-2027 w obszarze gospodarki (zwłaszcza jeśli temp realizacji będzie odbiegać in plus lub in minus od pierwotnie przyjętych założeń i będzie zachodziła potrzeba modyfikacji pierwotnych założeń).

Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Wraz z ustanowieniem nowego schematu instytucjonalnego wskazano potrzebę utworzenia Rady Gospodarczej, tj. ciała stanowiącego optymalną formułę współpracy ze środowiskami gospodarczymi i instytucjami wdrożeniowymi na poziomie regionalnym, mającego na celu uwzględnienie przedstawicielstwa wszelkich rodzajów działalności gospodarczej. Należy mieć również na uwadze, że fakt funkcjonowania niezależnych i autonomicznych działań firm, a więc przedsiębiorstw, wyższych uczelni i samorządów w sferze rozwoju gospodarczego powinien zapewnić możliwość niwelowania asymetrii informacyjnej, a także dialogu dla wypracowywania wspólnoty działań. Dlatego też uruchomienie Rady ułatwi wzajemne informowanie o planowanych przedsięwzięciach i pozwoli na ich pogłębianą koordynację w formule uzgadniania zakresu, celów i sposobów współpracy międzyinstytucjonalnej, w dłuższej perspektywie planowanych działań. Również ważnym aspektem działań Rady powinno być przedstawianie Zarządowi analiz związanych z proponowanymi przez administrację rządową rozwiązań, które mogą mieć wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorczości w wymiarze regionalnym.

Powołanie Rady Gospodarczej jest jednym z przedsięwzięć wskazanych do realizacji w ramach niniejszego Programu rozwoju gospodarczego, a szczegóły operacyjne zostały przedstawione w charakterystyce przedsięwzięcia „I.1.4. Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego”.

Zasady powoływania składu Rady, regulamin działania⁴⁷, w tym zasady finansowania prac ekspertów oraz główne założenia funkcjonowania Rady Gospodarczej powinny być zatwierdzone w formie uchwały Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W ten sposób charakter organu zostanie sformalizowany i przyjmie on rolę doradczą dla Zarządu.

Rada Gospodarcza zostanie zorganizowana w sposób gwarantujący reprezentatywny udział przedstawicieli sektora biznesu, nauki oraz administracji. W każdej z powyższych grup reprezentowane będą wszystkie środowiska – co jest szczególnie istotne, zwłaszcza jeśli uwzględni się zróżnicowanie wielkościowe, branżowe oraz terytorialne podmiotów gospodarczych funkcjonujących w województwie. Konieczne jest także umożliwienie uczestnictwa w składzie Rady w ramach jej komitetów tematycznych, aktywnych i kreatywnych interesariuszy w regionie, liderów branż, produktów, usług, którzy poza prowadzeniem działalności gospodarczej chcą również wspierać rozwój regionu. Członkowie Rady powoływani będą przez Marszałka Województwa na kadencję, której długość zostanie zdefiniowana w regulaminie Rady.

Rada będzie pracowała zarówno podczas posiedzeń plenarnych, jak i w ramach komitetów tematycznych, do których mogą być w razie potrzeby doraźnie dopraszani uczestnicy niebędący stałymi członkami Rady. Komitety tematyczne mogą mieć charakter komitetów stałych, jak i komitetów powoływanych ad hoc w związku z potrzebą pilnego rozpatrzenia ważnej bieżącej sprawy. Kwestie będące przedmiotem analiz przez komitety tematyczne mogą być przedmiotem ocen przygotowywanych przez ekspertów w formie rekomendacji wraz z koreferatami. Komitety tematyczne mogą działać także w ramach spotkań warsztatowych (z elementami design thinking). Pomysły wypracowane podczas takich spotkań mogą być konsultowane na forum całej Rady, a następnie także z Regionalną Instytucją Finansową, celem zweryfikowania możliwości ich sfinansowania za pomocą instrumentów dostępnych w regionie lub z poziomu krajowego i europejskiego. Zwłaszcza podczas spotkań warsztatowych dopuszcza się udział osób, które nie są stałymi członkami Rady (np. eksperci tematyczni itp.)⁴⁸. Prace Rady powinny być organizowane w formule projektowej z określonym całorocznym harmonogramem działań, jednocześnie zapewniając możliwość wprowadzenia pilnych, bieżących kwestii pod jej obrady.

⁴⁷ Szczegółowy regulamin funkcjonowania Rady Gospodarczej (w tym dokładnej liczby i sposobu powoływania jej członków, zakresu i sposobu podejmowania decyzji, harmonogramu spotkań itp.) nie jest elementem Programu rozwoju gospodarczego i powinien zostać przygotowany na późniejszym etapie, tj. po podjęciu decyzji o jej powołaniu.

⁴⁸ Pomysł ten opiera się na doświadczeniach szwedzkiego modelu PPO, stosowanego w regionie Östergötland. W regionie tym funkcjonują tego typu grupy robocze, składające się z ekspertów branżowych, które podczas cyklicznych spotkań raportują o działaniach ich instytucji na rzecz rozwoju specjalizacji oraz dyskutują nad nowymi pomysłami rozwiązań wspierających dany sektor.

Ważnym aspektem funkcjonowania Rady będzie możliwość korzystania przez jej członków z badań i raportów tworzonych przez ROG, ale także określania planów badawczych tej instytucji. Pozwoli to również na szersze upowszechnianie wiedzy o zjawiskach i procesach gospodarczych mających miejsce w regionie.

W praktyce, powyższe zagadnienia organizacyjne zostaną rozstrzygnięte w początkowej fazie prac Rady - powinna tu obowiązywać stosunkowo elastyczna formuła działania, pozwalająca na dostosowywanie do zmieniających się potrzeb, dlatego zagadnienia te nie są przedmiotem szczegółowych ustaleń Programu, gdyż utrudniałoby to dokonywanie niezbędnych zmian. Stąd też tak ważną rolę pełnić będzie Sekretarz Rady, wspierany w działaniach przez departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy w Urzędzie Marszałkowskim, przy wsparciu ROG, a także podmiotów pełniących rolę Regionalnej Instytucji Wdrożeniowej.

Sekretarz Rady wraz z Sekretariatem powinien posiadać możliwość autonomicznego działania w stosunku do Samorządu Województwa, zapewniając niezależność funkcjonowania instytucji Rady jako ciała autonomicznego wobec administracji. Jednocześnie powinien mieć dostęp do analiz i raportów wypracowywanych w ramach ROG oraz innych instytucji Samorządu Województwa.

W pracach Rady Gospodarczej ważna będzie także bieżąca współpraca z instytucjami zajmującymi się kwestiami wdrażania procesów rozwoju – powinna ona być dwukierunkowa, to znaczy z jednej strony polegać na upowszechnieniu wiedzy na temat dostępnych instrumentów wdrożeniowych i finansowych wśród członków Rady, a z drugiej weryfikować wykonalność propozycji zgłaszanych przez Radę.

Podstawowe zadania Rady zostały określone w charakterystyce przedsięwzięcia I.1.4. Rada Gospodarcza.

Plenarne posiedzenia Rady Gospodarczej powinny odbywać się nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. Prace poszczególnych komitetów będą organizowane w zależności od potrzeb, ale powinny odbywać się nie rzadziej niż posiedzenia plenarne.

Prestiż Rady zbudowany zostanie przede wszystkim w oparciu o jej realne kompetencje oraz aktywność jej członków, sprawiając że będzie to podmiot skutecznie działający na rzecz wielopoziomowego systemu zarządzania rozwojem gospodarczym Województwa.

Role kluczowych aktorów w nowym modelu rozwoju gospodarczego województwa

W celu uporządkowania i podsumowania informacji na temat ról poszczególnych aktorów w nowym modelu rozwoju gospodarczego województwa, poniżej przedstawiono wykaz wszystkich najważniejszych podmiotów na poziomie regionalnym (których właścicielem lub współwłaścicielem jest Województwo Kujawsko-Pomorskie) oraz komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego, obecnie funkcjonujących i realizujących zadania z zakresu rozwoju gospodarczego wraz ze wskazaniem ich przyszłej roli (w podziale na cztery kluczowe kompetencje: planowanie, zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie).

Tabela 7. Role kluczowych aktorów w proponowanym nowym modelu rozwoju gospodarczego województwa

Lp.	Nazwa podmiotu / komórki	Podsumowanie roli w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym
1.	Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o. Potencjalna funkcja w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>planowanie/zarządzanie / wdrażanie (w obszarze finansowym)</u>	W nowym modelu KPFR obejmie rolę Regionalnej Instytucji Finansowej oraz Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego. Tym samym, w kontekście finansowym zakłada się, że KPFR będzie pełnił dwie zasadnicze funkcje w systemie zarządzania rozwojem gospodarczym: 1. Gromadzenie i pozyskiwanie środków zwrotnych niezbędnych do finansowania rozwoju gospodarczego i przedsięwzięć rozwojowych w regionie. 2. Koordynacja i zarządzanie na poziomie strategicznym zwrótnymi instrumentami wsparcia wdrażanymi w regionie. <i>(z wyłączeniem instrumentów bezzwrotnych finansowanych z RPO WKP).</i>

Lp.	Nazwa podmiotu / komórki	Podsumowanie roli w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym
		W kontekście zadań ROGu, KPFR będzie instytucją monitorującą sytuację gospodarczą w regionie, prognozującą jej rozwój, a także dostarczającą niezbędnych informacji analitycznych Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz innym podmiotom.
2.	Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji Sp. z o.o. Potencjalna rola w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>wdrażanie / monitorowanie</u>	W nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym, KPAI pełni role zbliżone do dotychczasowych. Zgodnie z przyjętymi założeniami KPAI będzie odpowiedzialny przede wszystkim za: 1. Wsparcie finansowe przedsiębiorstw innowacyjnych – realizacja projektów wsparcia dla firm kujawsko- pomorskich – finansowanie, dotacje, projekty grantowe, wybór, ocena ekspercka, umowy, kontrola etc. 2. Koordynacja procesów IS i przedsiębiorczego odkrywania w ramach RIS – w tym monitorowanie procesów, organizacja prac ekspertów, raporty, ewaluacja, konsultacje społeczne etc. (współpraca z ROG) 3. Regionalną Strategię Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Zadaniem Agencji będzie więc zarówno przygotowywanie aktualizacji dokumentu, jak również współpraca z innymi podmiotami systemu w zakresie wdrażania zapisów RSI. 4. Projektowanie i wdrażanie programów akceleracyjnych i rozwój startupów.
3.	Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. Potencjalna funkcja w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>wdrażanie (w obszarze finansowym)</u>	W nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym, KPFP pełni role zbliżone do dotychczasowych, tj. pełnienie roli pośrednika finansowego w zakresie oferowanych pożyczek. W celu lepszej koordynacji działań związanych z oferowaniem instrumentów finansowych przedsiębiorcom przewiduje się zacieśnienie współpracy KPFP z RIF poprzez zawarcie porozumienia dot. współpracy w zakresie wymiany informacji, a także ustanowienie tzw. nadzoru merytorycznego RIF (w zakresie środków pochodzących z RIF).
4.	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne Sp. z o.o. Potencjalna funkcja w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>wdrażanie</u>	W nowym modelu zarządzania KPCNT będzie realizował zadania z zakresu: kreowania współpracy na rzecz rozwoju prac badawczo-rozwojowych, wspierania postępu technologicznego oraz naukowego, a także budowy efektywnych sieci współpracy jednostek naukowo-badawczych, szkół wyższych i instytucji otoczenia biznesu. Prowadzona działalność skoncentruje się na wsparciu regionalnych przedsiębiorców w procesie opracowywania i wdrażania innowacji przez rozwój najlepszych projektów badawczo-rozwojowych o wysokim potencjale komercjalizacji, a także realizację badań naukowych na ich potrzeby. Ważnym aspektem działalności, ukierunkowanym na wzrost poziomu innowacyjności Województwa, stanowi wzmocnienie kooperacji na płaszczyźnie nauka-biznes oraz stymulowanie rozwoju nauki i edukacji. Działalność ta ma być realizowana poprzez pozyskanie finansowania i zrealizowanie inwestycji mającej na celu utworzenie przestrzeni badawczej, laboratoriów oraz warsztatów służących prowadzeniu prac rozwojowych, weryfikowania innowacyjnych pomysłów oraz prototypowania.
5.	Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	W nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym, KPFPK pełni role zbliżone do dotychczasowych, tj. głównym zadaniem funduszu będzie poręczanie spłaty przez przedsiębiorców (mikro, małych i średnich) kredytów oraz pożyczek. W celu lepszej koordynacji działań związanych z oferowaniem instrumentów finansowych

Lp.	Nazwa podmiotu / komórki	Podsumowanie roli w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym
	Potencjalna rola w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>wdrażanie (w obszarze finansowym)</u>	przedsiębiorcom przewiduje się zacieśnienie współpracy KPFPK z RIF poprzez zawarcie porozumienia dot. współpracy w zakresie wymiany informacji, a także ustanowienie tzw. nadzoru merytorycznego RIF (w zakresie środków pochodzących z RIF).
6.	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. Potencjalna rola w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>wdrażanie</u>	TARR jest jednym z kluczowych aktorów uwzględnionych w ramach nowego modelu zarządzania rozwojem gospodarczym, odpowiedzialny za rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności na terenie całego województwa. TARR postrzega się jako jedną z dwóch najważniejszych instytucji pełniących funkcję wdrożeniową w województwie. W nowym modelu zarządzania TARR będzie kontynuował swoją misję, koncentrując się na rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności w regionie. W dalszym stopniu będzie odpowiadał za realizację projektów doradczych, szkoleniowych, internacjonalizacyjnych, a także będzie zarządzał parkiem technologicznym. Ponadto, zakłada się, że TARR będzie rozwijał realizację e-usług dla biznesu (wsparcie w transformacji cyfrowej).
7.	Departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy w UM WK-P Potencjalna rola w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>planowanie / zarządzenie / wdrażanie / monitorowanie</u>	W ujęciu modelowym zakłada się powołanie departamentu koncertującego w swoich zadaniach ogół działalności związanej z realizacją działań na rzecz rozwoju gospodarczego. Jednak należy podkreślić, że zadania te mogą być realizowane sprawnie także poprzez współpracę kilku departamentów, a nawet powierzenie części zadań do spółek Województwa. Nie należy więc utożsamiać idei koncentracji kompetencji w ramach jednego departamentu, jako jedyne właściwego modelu wdrażania polityki rozwoju gospodarczego. Zakłada się, że w wyniku wdrożenia zaproponowanych rozwiązań w ramach nowego modelu zarządzania rozwojem gospodarczym departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy będzie pełnił rolę nadzorczą i koordynującą działania instytucji zaangażowanych w realizację Programu rozwoju gospodarczego, a także będzie pełnił nadzór merytoryczny nad spółkami z udziałem Samorządu Województwa, które realizują działania z zakresu gospodarki. Departament zajmować się będzie także realizacją projektów na rzecz promocji i rozwoju gospodarczego, zadaniami z zakresu obsługi inwestorów oraz realizacją zadań związanych z RSI Województwa Kujawsko-Pomorskiego.
8.	Departamenty odpowiedzialne za planowanie i programowanie rozwoju (UMWKP) Potencjalna rola w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>programowanie operacyjne / monitorowanie</u>	W wyniku planowanego do wdrożenia systemu wsparcia gospodarki rola departamentów odpowiedzialnych za planowanie i programowanie rozwoju w ramach FEKP 2021-2027 (w kontekście rozwoju gospodarczego) nie ulegnie zmianie: • W dalszym ciągu komórka odpowiedzialna za planowanie strategiczne oraz monitorowanie rozwoju województwa prowadzić będzie analizy, formułować koncepcje rozwojowe oraz monitorować zmiany stanu rozwoju województwa. • W dalszym ciągu komórka odpowiedzialna za programowanie operacyjne będzie zajmowała się zarówno programowaniem, jak i monitorowaniem procesu realizacji regionalnego programu operacyjnego dla województwa kujawsko-pomorskiego. Zakłada się, że dla realizacji swoich zadań obydwie departamenty będą korzystać dodatkowo z analiz przeprowadzanych przez Regionalne Obserwatorium Gospodarcze (istnieje możliwość włączenia ROG w prace nad realizacją FEKP 2021-2027).

Lp.	Nazwa podmiotu / komórki	Podsumowanie roli w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym
9.	Departament odpowiedzialny za wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego (UMWKP) Potencjalna rola w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>wdrażanie</u>	W wyniku planowanego do wdrożenia systemu wsparcia gospodarki rola departamentu odpowiedzialnego za wdrażanie regionalnego programu operacyjnego (w kontekście rozwoju gospodarczego) nie ulegnie zmianie.

Źródło: opracowanie własne

Rola partnerów w realizacji ustaleń Programu

Za realizację ustaleń Programu odpowiada Samorząd Województwa, reprezentowany przez Zarząd Województwa, bowiem jako dysponent środków pochodzących z budżetu Województwa oraz z funduszy unijnych, posiada zdolność do kreowania określonych kierunków działań (w przypadku środków zewnętrznych zdolność ta jest często formalnie ograniczana przez zasady przypisane do określonego rodzaju środków). Charakter poszczególnych działań formułowanych w Programie powoduje, że niektóre z nich będą powierzane podmiotom ściśle zależnym od Zarządu Województwa i w całości przez nie realizowane. Dotyczy to zwłaszcza przedsięwzięć kluczowych dla realizacji politycznej wizji rozwoju gospodarczego, przedsięwzięć, w których kluczowe znaczenie ma „zewnętrzny charakter” administracji publicznej wobec podmiotów korzystających ze wsparcia w ramach danego przedsięwzięcia, czy też przedsięwzięć, w których ze względów formalnych nie jest możliwe zaangażowanie podmiotów innych, niż administracja Samorządu Województwa. Jednak szereg planowanych w ramach Programu działań może być w pełni efektywnie realizowanych (w całości lub w części) przez podmioty zewnętrzne (także konsorcja takich podmiotów), którym realizacja zadania może być powierzona lub mogą być realizowane w partnerstwie z instytucją Samorządu Województwa (Urzędem Marszałkowskim lub spółką Województwa). Także za realizację tych przedsięwzięć bezpośrednio i formalnie odpowiada Zarząd Województwa, który za pośrednictwem podmiotu zależnego od Samorządu Województwa, wyłania podmiot zewnętrzny, wobec którego określa warunki jego zaangażowania, w tym przede wszystkim wskaźniki niezbędne do realizacji (w praktyce rola instytucji samorządowej – Urzędu Marszałkowskiego lub spółki Województwa, polegać tu będzie na wyłonieniu faktycznego wykonawcy zadania oraz określeniu formalnych zasad realizacji tego zadania, w tym wskaźników do osiągnięcia). Jest to postępowanie zgodne z zasadą współpracy i włączania partnerów (określoną wśród zasad realizacji Programu), zgodnie z którą wszelkie działalności gospodarcze planowane lub inicjowane przez Samorząd Województwa będą uwzględniały możliwie szeroki udział partnerów społeczno-gospodarczych, za których w dziedzinie rozwoju gospodarczego uważa się w szczególności: przedsiębiorców oraz wszelkie formy ich przedstawicielstw, instytucje otoczenia biznesu, szkoły wyższe i placówki badawczo-rozwojowe, związki zawodowe, samorządy gminne i powiatowe, instytucje sektora bankowego, organy administracji państwowej mające wpływ na prowadzenie działalności gospodarczych.

Poniżej w tabeli wskazano przedsięwzięcia, które ze względu na charakter interwencji, są szczególnie przetestowane do angażowania dla ich realizacji w szerokim zakresie partnerów społeczno-gospodarczych. Jednak należy zakładać, że także w wielu pozostałych przedsięwzięciach, udział podmiotów zewnętrznych jest możliwy i będzie zapewniony. Podkreślić jednak należy, że w przypadku części przedsięwzięć, będzie to uzależnione od nieprzesądzonych jeszcze obecnie względów formalnych lub od wyboru szczegółowego sposobu realizacji. Dlatego też, tabelę należy traktować wyłącznie informacyjnie – nie stanowi ona bezwzględnej deklaracji angażowania partnerów do wskazanych zadań.

Tabela 8. Potencjalna możliwość zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych do realizacji przedsięwzięć określonych w Programie

Nr działania	Przedsięwzięcie
Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	
I.1.1.	Regionalne Obserwatorium Gospodarcze (ROG)
I.1.3.	Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego
I.1.11	Wsparcie samorządów w tworzeniu dokumentów związanych z planowaniem gospodarczym
I.1.12	Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie
I.3.2.	Programy akceleracyjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami
I.4.1.	Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie
I.4.5	Wsparcie dla budowania pozytywnych relacji przedsiębiorstw z otoczeniem – budowa Społecznej Odpowiedzialności Biznesu wśród regionalnych firm
I.6.1	Fundusz wsparcia rzemiosła
I.6.2	Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą
Gospodarka innowacyjna	
II.2.1.	Pakiet Klastry
II.2.2.	Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji
II.2.3.	Program animatorów współpracy
II.2.4.	Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądaných
II.2.5.	Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej
II.3.1.	Wsparcie internacjonalizacji MŚP
II.3.2.	Pożyczki na certyfikację
II.3.3.	Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu – mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych
Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów	
III.1.3.	Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów
III.1.4.	Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie
III.1.5.	Terminal multimodalny w Emilianowie
III.2.3.	Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności

Źródło: Opracowanie własne

Zasady i warunki współpracy obowiązujące kluczowe instytucje uczestniczące w realizacji Programu

Intencją Programu rozwoju gospodarczego jest zdefiniowanie systemu powiązań i zależności jakie powinny się pojawić, lub zostać wzmocnione w ramach funkcjonowania sieci instytucji wspierających biznes. Współpraca lidera systemu jakim jest Urząd Marszałkowski oraz kluczowych dla całego systemu instytucji (spółki z udziałem Samorządu Województwa), tym samym przenikanie się ich kompetencji, mają zapewnić osiągnięcie efektu synergii w ramach rozwoju regionalnej gospodarki. Zakłada się, że praktyczny model kooperacji pomiędzy aktorami systemu powinien zostać zainicjowany poprzez ewentualną rewizję i doprecyzowanie przez departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy zadań, jakie będą przez nich realizowane. Na tej podstawie departament sporządzał będzie raporty dla Zarządu Województwa, zarówno w zakresie działań planowanych do podjęcia na dany okres czasu (np. kwartał, półrocze, rok) oraz sprawozdań z zadań zrealizowanych w poprzednim okresie. Zakłada się, że informacje niezbędne do opracowania obu wskazanych powyżej dokumentów przesyłane

będą do departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy cyklicznie przez wyżej wymienione instytucje, ale także przez inne spółki województwa realizujące funkcję wdrożeniową (tj. TARR, KPAI, KPCNT).

Zasady współpracy departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy z kluczowymi instytucjami systemu

Poniżej wskazano wybrane główne obszary interakcji i współpracy pomiędzy departamentem odpowiedzialnym za rozwój gospodarczy oraz kluczowymi instytucjami systemu:

- Współpraca ze wszystkimi spółkami zaangażowanymi w realizację Programu rozwoju gospodarczego – departament powinien być w stałym kontakcie ze spółkami, organizować spotkania i narady celem omawiania postępów prac, przygotowywanych projektów, a także problemów, które mogą się pojawiać w trakcie realizacji zadań.
- Współpraca ze wszystkimi spółkami realizującymi zadania na rzecz rozwoju gospodarczego województwa – weryfikacja sprawozdań z prowadzonej działalności oraz konsultowanie zakładanych planów celem zapewnienia synergii w ramach rozwoju regionalnej gospodarki i wyeliminowania ewentualnego dublowania się działań prowadzonych na rzecz przedsiębiorców. Departament powinien także prowadzić kalendarz zawierający najważniejsze wydarzenia, które planują do realizacji poszczególne spółki (konferencje, targi, misje, szkolenia, terminy naborów wniosków, itp.). Departament powinien organizować spotkania i narady dla spółek, przekazywać kierowane do urzędu informacje gospodarcze, które mogą dotyczyć także obszaru działalności danej spółki.
- Współpraca z Regionalnym Obserwatorium Gospodarczym w zakresie:
 - opracowywania i monitorowania wdrażania dokumentów strategicznych o charakterze gospodarczym (w tym m.in. Programu rozwoju gospodarczego lub Strategii). Zakłada się, że merytoryczne wsparcie dla zespołu departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy w tych zagadnieniach stanowić będzie ROG;
 - prowadzenia Rady Gospodarczej - Regionalne Obserwatorium Gospodarcze odpowiedzialne będzie za wsparcie merytoryczne departamentu w zakresie organizowania spotkań Rady, w tym przygotowaniem materiałów merytorycznych, informacji i danych dot. zagadnień będących przedmiotem danego posiedzenia Rady.
- Wydział lub Biuro ds. Innowacji proponowane do utworzenia w ramach departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy powinno ściśle współpracować z Kujawsko-Pomorską Agencją Innowacji i ROG w kwestiach związanych z RSI Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a także prowadzenia spraw związanych ze specjalizacjami regionalnymi.
- Wydział lub Biuro ds. Inwestorów i Promocji Gospodarczej proponowane do utworzenia w ramach departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy powinno ściśle współpracować z Toruńską Agencją Rozwoju Regionalnego w zakresie działalności międzynarodowej, uzbrajania i promocji terenów inwestycyjnych, wsparcia eksportu. Zadaniem departamentu będzie m.in. koordynowanie udziału członków zarządu województwa w ramach aktywności międzynarodowych (misje gospodarcze, wizyty studyjne, targi zagraniczne). Kooperacja tych dwóch jednostek będzie również mogła znaleźć zastosowanie w zakresie obsługi inwestorów, realizowanej przez departament.
- Departament powinien współpracować z Kujawsko-Pomorskim Centrum Naukowo-Technologicznym w zakresie realizacji projektów badawczo-rozwojowych o wysokim potencjale komercjalizacji, postępu technologicznego i naukowego, budowy efektywnych sieci współpracy jednostek naukowo-badawczych, szkół wyższych i instytucji otoczenia biznesu.
- W ramach departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy zlokalizowany może zostać punkt kontaktowy całego systemu gospodarczego w regionie (infolinia lub livechat, itp.), a także strona internetowa - zakładka poświęcona gospodarce na stronie głównej Urzędu Marszałkowskiego zawierająca

wszystkie informacje gospodarcze oraz ofertę poszczególnych aktorów systemu. Przełoży się to na możliwość przekierowywania przez przedstawicieli departamentu interesantów szukających wsparcia do odpowiednich podmiotów. Strona powinna przekierowywać na:

- zintegrowaną platformę informacyjną o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług IOB (przedsięwzięcie I.2.2),
- internetową „giełdę usług regionalnych” (przedsięwzięcie I.3.1),
- bazę dostępnych ofert inwestycyjnych prowadzoną przez departament, której aktualizację przewiduje przedsięwzięcie III.1.3.
- strony internetowe spółek z udziałem Samorządu Województwa realizujących zadania z zakresu rozwoju gospodarczego.

Przedstawione powyżej zasady współpracy pomiędzy departamentem odpowiedzialnym za rozwój gospodarczy, ROG, RIF oraz spółkami województwa pełniącymi funkcję wdrożeniową nie wyczerpują wachlarza możliwości interakcji tych instytucji między sobą, a stanowią wyłącznie przykłady głównych obszarów wynikających z zaproponowanych do realizacji przez nie działań. Wraz z postępującym procesem wdrażania zaproponowanych w niniejszym Programie rozwiązań dot. nowego modelu zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie zakres i możliwości współpracy ww. podmiotów mogą się istotnie zwiększać.

SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Rola dokumentu pn. „Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego”

Do Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego zostanie sporządzony dokument wdrożeniowy pod nazwą „Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego”, który określi podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań, w tym zwłaszcza realizację poszczególnych przedsięwzięć oraz zadania w zakresie monitoringu.

„Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego” stanowić będzie dokument przyjmowany przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, zobowiązujący podmioty podległe Samorządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego do realizacji określonych zadań na rzecz realizacji ustaleń Programu.

Harmonogram realizacji

Dokument wdrożeniowy do niniejszego Programu („Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego”) określi ramowy harmonogram działań, który będzie służył takiej organizacji procesu wdrażania, aby osiągnąć największe korzyści rozwojowe – np. poprzez odpowiednie następstwo działań lub spodziewane efekty synergiczne. Zakłada się możliwie szybką realizację ustaleń – ale w przypadku niektórych będzie to zależne od dostępności środków finansowych udostępnianych w ramach dedykowanych programów – dotyczy to zwłaszcza możliwości wykorzystania środków z regionalnego programu operacyjnego dla perspektywy 2021-2027.

Niezależnie od powyższego – w ramach charakterystyki każdego z przedsięwzięć wskazano okresy realizacji, które należy traktować jako sugerowane/kierunkowe, a nie jako ustalenie bezwzględnie określające termin rozpoczęcia i zakończenia aktywności w ramach danego przedsięwzięcia.

Zakres planowanej interwencji w ujęciu terytorialnym i sektorowym

Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego i przedsięwzięcia w nim zaproponowane charakteryzuje **uniwersalność**. W wyniku przeprowadzonych analiz (w szczególności analizy społeczno-gospodarczej, analizy inwestycyjnej oraz analizy sytuacji eksportowej) dostrzega się zróżnicowanie terytorialne województwa kujawsko-pomorskiego, a także można wyodrębnić dominujące sektory działalności gospodarki regionu. W wyniku przeprowadzonych prac badawczych oraz przeprowadzonych konsultacji w trakcie przygotowania niniejszego Programu, przyjęto **założenie horyzontalnego ujęcia problematyki rozwoju społeczno-gospodarczego województwa**, a w konsekwencji wypracowano propozycje przedsięwzięć rozwojowych, które mogą być realizowane w całym regionie. Celem jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego, którego beneficjentami powinni być mieszkańcy regionu oraz podmioty prowadzące działalność na terenie województwa. Dlatego też przedsięwzięcia rozwojowe zaproponowane w Programie zostały skonstruowane tak, aby grono ich adresatów, czy docelowych beneficjentów, było możliwie jak najszersze. W praktyce oznacza to, że ujęcie sektorowe i terytorialne planowanej interwencji nie może mieć charakteru wyłączonego, a ewentualnie wskazywać na możliwości priorytetyzacji, zwrócenia szczególnej uwagi na tereny wymagające większego wsparcia, bądź skupienia działań w obszarach, gdzie mogą one dać jak największą wartość dodaną.

Zakres planowanej interwencji w ujęciu terytorialnym

Analizując mapy wartości wskaźników społecznych i gospodarczych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, podstawowym wnioskiem, jaki można wyciągnąć jest zróżnicowanie obszaru województwa na tereny stołeczne (Miasto Bydgoszcz, Miasto Toruń oraz tereny wokół największych miast regionu) oraz region. Tereny stołeczne charakteryzują się znacznie wyższymi wskaźnikami przedsiębiorczości, niższym bezrobociem, podczas gdy gminy „regionalne” są mniej uprzemysłowione, większy jest udział rolnictwa w gospodarce, trudniejszy jest też dostęp do usług probiznesowych, szkolnictwa wyższego itp.

W toku realizacji projektu Regiogmina, wypracowano podział gmin województwa kujawsko-pomorskiego według sześciu teoretycznych modeli funkcjonowania lokalnej gospodarki. Zidentyfikowano następujące modele funkcjonowania lokalnej gospodarki:

- **model obowiązujący w największych miastach województwa (powiatach grodzkich)**, opierający się na wielofunkcyjnym charakterze i pełnieniu roli ośrodków stymulowania rozwoju społecznego i gospodarczego na poziomie ponadpowiatowym i/ lub ponadregionalnym; cechą charakterystyczną gospodarki tych miast jest duża bezwzględna liczba podmiotów gospodarczych, duża liczba podmiotów dużych, rozwinięte zaplecze IOB, relatywnie i/lub obiektywnie niskie bezrobocie,
- **model obowiązujący w gminach podmiejskich położonych w rejonie Bydgoszczy i Torunia**, opierający się na bardzo dobrym stanie rozwoju przedsiębiorczości, praktycznym braku bezrobocia oraz silnej presji w kierunku rozwoju zabudowy mieszkaniowej, dla której liczne rodzaje działalności gospodarczych są postrzegane jako kolizyjne i społecznie niepożądane,
- **model obowiązujący w gminach przywęzłowych dróg A-1 i S-5**, opierający się na wyjątkowo korzystnych predyspozycjach dla rozwoju działalności wymagających bardzo dobrej dostępności transportowej w ujęciu międzyregionalnym (np. logistyka, wielkoskalowa produkcja),
- **model obowiązujący w gminach wielofunkcyjnych, położonych peryferyjnie w stosunku do głównych ośrodków miejskich województwa**, opierający się na zazwyczaj dużym znaczeniu rolnictwa, stałej przewadze zapotrzebowania na miejsca pracy poza rolnictwem nad liczbą lokalnie dostępnych miejsc pracy (co skutkuje wyjazdami do pracy oraz występowaniem stosunkowo wysokiego poziomu bezrobocia) i małej atrakcyjności dla inwestorów zewnętrznych ze względu na peryferyjne położenie,
- **model obowiązujący w pozostałych gminach wielofunkcyjnych** (nieleżących peryferyjnie w stosunku do głównych ośrodków miejskich województwa), opierający się na funkcji rolniczej, stałej przewadze

zapotrzebowania na miejsca pracy poza rolnictwem nad liczbą lokalnie dostępnych miejsc pracy (co skutkuje wyjazdami do pracy przede wszystkim do największych miast województwa oraz występowaniem stosunkowo niewysokiego poziomu bezrobocia) i umiarkowanej atrakcyjności dla inwestorów zewnętrznych,

- **model obowiązujący w gminach miejskich** (poza 4 miastami prezydenckimi – grodzkimi), w których podstawową determinantą rozwoju przedsiębiorczości jest ograniczona niewielką powierzchnią administracyjną gminy miejskiej, dostępność terenów inwestycyjnych.

Powyższy podział gmin według 6 modeli funkcjonowania lokalnych gospodarek, powinien mieć charakter indykacyjny dla celów opracowania kryteriów konkursowych. Co do zasady jednak, programy wsparcia przedsiębiorczości, internacjonalizacji, aktywizujące społeczeństwo czy też ukierunkowane na poprawę kompetencji, powinny być kierowane do całego obszaru województwa. Oznacza to, że wskazane jest stosowanie preferencji wobec gmin borykających się z określonymi trudnościami, na które dane przedsięwzięcie odpowiada. Nie powinno się jednak stosować kryteriów wykluczających gminy, czy też podmioty gospodarcze z poszczególnych gmin.

Z uwagi na strukturę ludności, koncentrację przedsiębiorczości i przemysłu wokół obszarów stołecznych, jak i w gminach miejskich, można domniemać, że przedsięwzięcia wskazane w Programie rozwoju gospodarczego w większym stopniu będą znajdowały odbiorców w tych obszarach. Niemniej jednak, dbając o zrównoważony rozwój całego regionu, opracowując kryteria udziału w poszczególnych przedsięwzięciach, możliwe jest wskazanie preferencji w kryteriach konkursowych, które spowodują większy udział podmiotów zlokalizowanych poza obszarami stołecznymi. Istotnym czynnikiem dywersyfikującym gminy może być liczba miejsc pracy poza rolnictwem względem dostępnych miejsc pracy, czy wskaźniki dotyczące przedsiębiorczości (liczba przedsiębiorstw w stosunku do liczby mieszkańców, a przy dostępności danych także np. zmiana udziału mikro, małych, średnich i dużych podmiotów w całej populacji przedsiębiorstw). Szczegółowe kryteria oraz sposób ich stosowania każdorazowo będą podlegały ustaleniom i weryfikacji tak, aby zapewnić największą możliwą skuteczność wdrażanych działań. W Programie rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego zaproponowano przedsięwzięcia, które z powodzeniem mogą być realizowane na terenie całego województwa. Warto jednak rozważyć stosowanie preferencji na poziomie kryteriów selekcji wobec tych obszarów, które borykają się ze wskazanymi problemami.

Wskazany powyżej podział na różne modele lokalnych gospodarek uwzględnia potencjały różnych typów gmin. Jest to czynnik, który również warto jest uwzględniać wdrażając przedsięwzięcia wskazane w Programie rozwoju gospodarczego. Przykładowo, jeśli gminy są beneficjentami działań związanych z rozbudową infrastruktury drogowej zarządzaną z poziomu krajowego, czy też uzbrojenia terenów inwestycyjnych w ramach działania specjalnej strefy ekonomicznej, wówczas warto jest rozważyć nakierowanie działań programowych do gmin nie mających możliwości uzyskania wsparcia z innych źródeł. Nadal jednak, kryteria nie powinny mieć charakteru wykluczającego. Kluczowym czynnikiem powodzenia przedsięwzięć przewidzianych z Programie rozwoju gospodarczego jest zaangażowanie adresatów poszczególnych przedsięwzięć, bez którego nie staną się beneficjentami przewidzianych działań. W analizie sytuacji inwestycyjnej regionu, jak i w Strategii Przyspieszenia 2030+ wskazano obszary wymagające większego wsparcia, które teoretycznie mogłyby być beneficjentami działań związanych ze wsparciem inwestycji w pierwszej kolejności. Należy jednak zwrócić uwagę, że kluczowa jest aktywność lokalnych samorządów i od ich woli i zaangażowania (na przykład w przygotowanie odpowiedniego porozumienia terytorialnego) może zależeć aktywność samorządu województwa w rozwój danego obszaru.

Zakres planowanej interwencji w ujęciu sektorowym

Wybór modelu horyzontalnego dla przedsięwzięć proponowanych w Programie rozwoju gospodarczego dotyczy także ujęcia sektorowego. Podstawowym założeniem jest wskazanie sektorów, w stosunku do których działania

mogą być podejmowane priorytetowo, jednak nie może to oznaczać działania wykluczającego inne sektory gospodarki.

Pośród dokumentów strategicznych, programowych oraz analitycznych, które mają wpływ na kształt polityki rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego, należy uwzględnić trzy opracowania wskazujące na potencjalne priorytety inwestycyjne:

- Strategia Przyspieszenia 2030+;
- Strategia Regionalnej Inteligentnej Specjalizacji;
- Analiza sytuacji eksportowej (część diagnostyczna opracowana na potrzeby Programu rozwoju gospodarczego).

Strategia Przyspieszenia 2030+ wskazuje na dwa obszary gospodarki województwa o strategicznym znaczeniu, tj. **sektor zdrowej żywności** oraz **sektor turystyki zdrowotnej**. Identyfikacja tych obszarów jako priorytetowych opierała się o uwzględnienie potencjału endogenicznego regionu oraz największy potencjał przewag konkurencyjnych względem innych województw.

Strategia Regionalnej Inteligentnej Specjalizacji wskazuje na sposób wyboru i aktualizacji regionalnych inteligentnych specjalizacji regionu (RIS), tj. sektorów lub branż, w których rozwijają się innowacje i które wykazują największy potencjał zwiększenia konkurencyjności gospodarki regionu. Aktualnie obowiązujące RIS obejmują pięć specjalizacji opartych na wartościach oraz trzy specjalizacje horyzontalne, tj. specjalizacje oparte na technologiach. Działania wspierające i rozwijające innowacyjność, bądź działalność badawczo-rozwojową w przedsiębiorstwach, jak i innych podmiotach opracowujących i wdrażających innowacje, powinny być kierowane przede wszystkim w obszarach RIS. W **analizie sytuacji eksportowej** natomiast, w wyniku przeprowadzonej analizy wielokryterialnej wyłoniono tzw. specjalności eksportowe województwa. Są to branże, których kumulatywna wartość eksportu, dynamika wzrostu wartości eksportu, liczba eksporterów, liczba krajów, do których eksportują przedsiębiorstwa z branży oraz udział w eksporcie branży w skali kraju jest najwyższy. Specjalności eksportowe zostały wskazane jako sektory, których promocję warto wesprzeć z poziomu województwa – gdyż zakłada się, że działania te mogą przynieść największą wartość dodaną.

Program przewiduje szereg działań mających na celu wsparcie rozwoju przedsiębiorstw (rozumianego głównie jako wzrost wielkości, dojrzałości firm zlokalizowanych na terenie województwa) oraz wzrostu konkurencyjności gospodarki w regionie. Istotnym elementem konkurencyjności jest innowacyjność, zarówno w sektorze przedsiębiorstw, jak i podmiotów prowadzących działalność badawczą. Co do zasady, działania mające na celu zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw powinny być kierowane do firm działających w obszarze regionalnych inteligentnych specjalizacji. Działania wspierające internacjonalizację, związane z promocją

województwa i podmiotów rozwijających się na jego terenie, powinny być kierowane przede wszystkim w zakresie branż określonych jako specjalności eksportowe województwa.

Należy podkreślić, że inne **działania wspierające przedsiębiorczość** i internacjonalizację, w szczególności związane z usługami IOB, zapewniające firmom wsparcie informacyjne, wzmacniające budowanie kompetencji itp., powinny być adresowane do podmiotów gospodarczych (bądź początkujących przedsiębiorców) **niezależnie od sektora lub branży**, w której prowadzą działalność.

Przedsięwzięcia w ujęciu terytorialnym i sektorowym

W poniższej tabeli wskazano potencjalne zróżnicowanie w realizacji przedsięwzięć przewidzianych w PRG pod względem lokalizacyjnym lub sektorowym. Podstawowym założeniem Programu jest uniwersalność podejmowanych działań, jednak dopuszcza się uwzględnienie pewnych preferencji wobec potencjalnych beneficjentów np. w przypadku realizacji przedsięwzięć w formie konkursowej. Wówczas uprawnione jest stosowanie preferencji np. w kryteriach wyboru projektów. Propozycje wskazane w tabeli mogą stanowić sugestie dla opracowujących kryteria konkursowe, jednak powinny również podlegać aktualizacji – w zależności od sytuacji społeczno-gospodarczej w czasie wdrożenia poszczególnych działań.

Monitorowanie i ewaluacja

Realizacja Programu rozwoju gospodarczego powinna podlegać cyklicznej sprawozdawczości (proces monitorowania), a także – w szerszej skali, ocenie oddziaływania programu na rozwój gospodarczy. Monitorowanie powinno obejmować wszystkie przedsięwzięcia zawarte w Programie (zgodnie z przyjętymi priorytetami / kierunkami interwencji), poszczególne cele szczegółowe oraz cel główny.

Podstawowym celem monitorowania jest śledzenie postępu w realizacji Programu – tak pod kątem skuteczności w jego wdrażaniu, jak i zmian w regionalnej gospodarce, zachodzących na skutek realizacji założeń Programu. Ponadto działania te umożliwiają aktualizację dokumentu w sytuacjach, gdy nie spełnia on swoich podstawowych założeń, bądź zidentyfikowano trudności w jego wdrażaniu, które nie były znane w momencie programowania rozwiązań.

W niniejszej części przedstawiono podejście do systemu monitorowania w oparciu o określone wskaźniki rezultatu oraz oddziaływania na podstawie przyjętych założeń.

System monitorowania

Szczegółowy zakres monitorowania zostanie określony w Planie realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego, który określi podmioty odpowiedzialne za poszczególne zadania w zakresie monitorowania oraz koordynację całego procesu.

Bieżące monitorowanie postępów we wdrażaniu projektu stanowi obowiązek wszystkich podmiotów wskazanych jako podmioty odpowiedzialne za dane zadanie. W przypadku, gdy odpowiada za nie więcej niż jeden podmiot, funkcję koordynującą pełni lider danego zadania, a pozostali uczestnicy są zobowiązani do współpracy w tym zakresie.

Ponadto, dwukrotnie w czasie obowiązywania Programu należy przeprowadzić również monitorowanie rezultatów wdrażania w oparciu o wskaźniki rezultatu. Procedura w tym zakresie jest zbieżna z zastosowaną przy monitorowaniu postępów wdrażania z tą różnicą, że pod uwagę brane są wartości wskaźników rezultatu.

Tabela 9. Przedsięwzięcia w ujęciu terytorialnym i sektorowym

Nr działania	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)	Dopuszczalna preferencja terytorialna ⁴⁹	Preferencja sektorowa
Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości				
I.1.1.	Regionalne Obserwatorium Gospodarcze (ROG)	Uzyskanie sprawności organizacyjnej wysoko wyspecjalizowanej jednostki odpowiedzialnej za gromadzenie, analizowanie i udostępnianie informacji o charakterze gospodarczym.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.2.	Regionalna Instytucja Finansowa (RIF)	Rozwój funkcjonalności KPFR sp. z o.o. jako jednostki odpowiedzialnej za gromadzenie i pozyskiwanie środków niezbędnych do finansowania przedsięwzięć rozwojowych w regionie, a także za koordynację i zarządzanie na poziomie strategicznym instrumentami wsparcia zwrotnego wdrażanymi w regionie.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.3.	Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego	Zakłada się utworzenie do końca 2026 roku 48 LOG, warunkując tę liczbę dostępnością środków finansowych. W latach 2027-2029 LOG stopniowo przechodzą z finansowania zależnego na finansowanie własne.	<i>Gminy wskazane w dedykowanym Programie</i>	Wszystkie branże i sektory
I.1.4.	Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Rozpoczęcie działalności Rady Gospodarczej będącej ciałem doradczym dla Zarządu Województwa.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.5.	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czocharńskiego	Rozpoczęcie działalności badawczo-wdrożeniowej i uruchomienie przestrzeni badawczej KPCNT.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.6.	System akredytacji instytucji otoczenia biznesu	Rozpoczęcie naboru wniosków IOB o przeprowadzenie procesu akredytacji.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.7.	Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO oraz kontroli projektów w celu digitalizacji procesu	Sporządzenie raportu końcowego przeglądu procedur oceny wniosków składanych do Regionalnego Programu Operacyjnego i procedur kontroli projektów oraz wdrożenie zaleceń wynikających z raportu.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.8.	Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	Utworzenie Kujawsko-Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na terenie województwa.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.9.	Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy	1. Opracowanie dokumentu „Polityka migracyjna oraz pozyskiwania kadr dla rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego”. 2. Obsługa co najmniej 1 tys. cudzoziemców w ramach realizacji szczegółowych ustaleń projektu.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.10.	Przygotowanie i promowanie nowych rozwiązań legislacyjnych w sprawach kluczowych dla regionu, oraz realizacji w regionie kluczowych inwestycji z punktu widzenia rozwoju gospodarczego	Przygotowywanie projektów i przyjmowanie korzystnego z punktu widzenia interesów województwa ustawodawstwa oraz realizacja kluczowych dla regionu inwestycji.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.11.	Wsparcie samorządów w tworzeniu dokumentów związanych z planowaniem gospodarczym	Efektom powinno być wypracowanie dokumentów LPRG w większości samorządów w województwie.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.12.	Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie	Rozpoczęcie świadczenia usług na rzecz wzmacniania potencjału i kształtowanie kompetencji IOB.	WKP	Wszystkie branże i sektory

⁴⁹ „WKP” oznacza teren całego województwa, a zatem brak preferencji, bądź brak zasadności przypisania działania do konkretnego obszaru.

Nr działania	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)	Dopuszczalna preferencja terytorialna ⁴⁹	Preferencja sektorowa
I.2.1.	Pakiet dla Starterów	Rozpoczęcie naboru wniosków o przyznanie dotacji lub pożyczki na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.	Gminy z niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości, gminy z wyższym wskaźnikiem bezrobocia	Wszystkie branże i sektory
I.2.2.	Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu oraz innych instytucji wspierających przedsiębiorczość	Udostępnienie docelowym użytkownikom zintegrowanej platformy informacyjnej dedykowanej przedsiębiorcom z województwa kujawsko-pomorskiego, na którym prezentowane będą wszystkie dostępne instrumenty wsparcia i IOB oferujące wsparcie w regionie.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.2.3.	Data storing – wykorzystanie open data dla rozwoju przedsiębiorstw	Udostępnienie docelowym odbiorcom portalu o charakterze open data – „Data storing”.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.2.4	Wsparcie transformacji przedsiębiorstw przez poprawę jakości zarządzania	Zmiana wewnętrznych modeli zarządzania firmą w lokalnych MŚP, zwiększenie konkurencyjności lokalnych firm, poprawa jakości pracy i produktów, wzrost zadowolenia i satysfakcji pracowników.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.2.5	Certyfikowane szkolenia zawodowe	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu - 10 000.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.2.6	Wsparcie dla procesów dostosowania przedsiębiorstw do wymogów transformacji energetycznej oraz przeobrażeń gospodarki związanych z wdrażaniem założeń Zielonego Ładu w tym wykorzystaniem OZE w firmach	Efektem powinno być zmniejszenie energochłonności MŚP oraz wzrost wykorzystania OZE.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.2.7	Wsparcie dla dostosowania przedsiębiorstw do wymogów związanych z problematyką gospodarki obiegu zamkniętego oraz gospodarki niskoemisyjnej	Efektem powinien być wzrost ilości przedsiębiorstw, w których produktach i usługach wprowadza się zasady GOZ oraz w których działalności aktywnie ogranicza się emisję zanieczyszczeń do atmosfery.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.3.1.	Internetowa „giełda usług regionalnych” wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług	Udostępnienie użytkownikom docelowym platformy internetowej – giełdy usług regionalnych wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.3.2.	Programy akceleryjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie współfinansowania ze środków publicznych programów akceleryjnych.	Gminy z niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości, gminy z wyższym wskaźnikiem bezrobocia	RIS

Nr działania	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)	Dopuszczalna preferencja terytorialna ⁴⁹	Preferencja sektorowa
I.4.1.	Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie pośrednictwa pomiędzy dyrektorami szkół oraz przedsiębiorcami zainteresowanymi utworzeniem klas patronackich.	Gminy z niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości, gminy z wyższym wskaźnikiem bezrobocia	Wszystkie branże i sektory
I.4.2.	Mój Region, Moja Przyszłość – kompleksowy program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie programu edukacyjnego dla wybranych szkół ponadpodstawowych, związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów.	Gminy z niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości, gminy z wyższym wskaźnikiem bezrobocia	Wszystkie branże i sektory
I.4.3.	Program – Przedsiębiorczość od najmłodszych lat	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie programu edukacyjnego dla wybranych szkół podstawowych, związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów.	Gminy z niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości, gminy z wyższym wskaźnikiem bezrobocia	Wszystkie branże i sektory
I.4.4	Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową	Rozpoczęcie świadczenia systemowych działań na rzecz zwiększenia atrakcyjności województwa do zamieszkania i pracy dla młodych mieszkańców. Objęcie działaniami będącymi efektem realizacji projektu, co najmniej 500 osób lub uruchomienie co najmniej 4 usług/działań informacyjnych lub wspierających przedsiębiorczość wśród grupy docelowej	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.4.5	Wsparcie dla budowania pozytywnych relacji przedsiębiorstw z otoczeniem – budowa Społecznej Odpowiedzialności Biznesu wśród regionalnych firm	Rezultatem przedsięwzięcia powinno być lepsze powiązanie przedsiębiorców z otoczeniem, lepsza jakość pracy w firmach i większa satysfakcja pracowników z pracy. Przedsięwzięcie powinno polepszyć relacje na linii przedsiębiorca-otoczenie (samorząd, pracownicy, mieszkańcy) i służyć lepszemu wymianom informacji, co w szerszym kontekście doprowadzi do lepszego i bardziej efektywnego wykorzystania posiadanych zasobów przez wszystkie strony.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.6.1	Fundusz wsparcia rzemiosła	Rozpoczęcie świadczenia usług.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.6.2	Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą	Rozpoczęcie naboru wniosków o przyznanie dotacji lub pożyczki na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.	WKP	Wszystkie branże i sektory
Gospodarka innowacyjna				
II.1.1.	Regionalny Hub Cyfrowy	Rozpoczęcie działalności Regionalnego Hubu Cyfrowego.	WKP	Wszystkie branże i sektory
II.1.2.	Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji	Rozpoczęcie naboru wniosków o wsparcie dotacyjne na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych.	Gminy z niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości, gminy z wyższym wskaźnikiem bezrobocia	RIS

Nr działania	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)	Dopuszczalna preferencja terytorialna ⁴⁹	Preferencja sektorowa
II.1.3.	Pakiet Gospodarka 4.0	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na działania związane z cyfrowymi przekształceniami prowadzonej działalności i tworzeniu nowych, zwinnych modeli biznesowych.	WKP	Wszystkie branże i sektory
II.1.4	Poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań dla przedsiębiorstw w zakresie zarządzania wykorzystywaną energią, jej oszczędzania oraz zastępowania energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych	Stworzenie pilotażu innowacyjnych rozwiązań pozwalających na wykorzystanie w przedsiębiorstwach energii ze źródeł odnawialnych i/lub zmniejszenia energochłonności przedsiębiorstw.	WKP	Wszystkie branże i sektory
II.2.1.	Pakiet Klastry	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na realizację inicjatyw polegających na budowaniu i rozwoju współpracy podmiotów działających w obszarze inteligentnych specjalizacji.	WKP	RIS
II.2.2.	Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji	Cyklicznie funkcjonujący system weryfikacji aktualności ustaleń Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+, realizowany poprzez zaplanowane i powtarzalne działania z udziałem przedstawicieli wszystkich regionalnych interesariuszy rozwoju innowacyjnej gospodarki w oparciu o aktualny stan wiedzy i postępy w realizacji ustaleń Strategii RIS3 2021+. PPO może skutkować aktualizacją Strategii RIS3 2021+ w zakresie zmiany regionalnych Inteligentnych Specjalizacji i/lub usprawnienia sposobu realizacji jej ustaleń lub usprawnienia systemu jej monitorowania.	WKP	RIS
II.2.3.	Program animatorów współpracy	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie wsparcia w budowaniu wzajemnych relacji pomiędzy przedsiębiorcami i środowiskiem naukowym.	WKP	RIS
II.2.4.	Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądaných	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na utworzenie bądź rozszerzenie kierunków kształcenia uznanych za najbardziej przyszłościowe.	WKP	Wszystkie branże i sektory
II.2.5.	Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej	Realizacja projektu B+R przez uczelnie Polski Północno-Wschodniej.	WKP	RIS
II.3.1.	Wsparcie internacjonalizacji MŚP	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na rozpoczęcie bądź rozwój działalności eksportowej.	WKP	Wszystkie branże i sektory
II.3.2.	Pożyczki na certyfikację	Rozpoczęcie naboru wniosków o pożyczkę dla przedsiębiorców na certyfikację swoich produktów, w tym w celu wprowadzenia ich na rynki zagraniczne.	WKP	Wszystkie branże i sektory
II.3.3.	Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu – mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie wspierania uczestnictwa przedsiębiorców i jednostek samorządu terytorialnego w misjach gospodarczych. Rozpoczęcie naboru wniosków do programu mentoringowego.	WKP	Specjalności eksportowe
Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów				
III.1.1.	Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych	Rozpoczęcie naboru wniosków o pożyczkę na uzbrojenie terenów inwestycyjnych.	Gminy przywęzłowe dróg A-1, S-5 i S-10, a także gminy położone nie dalej niż 5 km licząc po sieci dróg publicznych od węzła	Wszystkie branże i sektory

Nr działania	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)	Dopuszczalna preferencja terytorialna ⁴⁹	Preferencja sektorowa
			klasy A i /lub S Gminy o co najmniej umiarkowanej atrakcyjności inwestycyjnej	
III.1.2.	Regionalny Operator Inwestorski	Rozpoczęcie naboru wniosków o uzbrojenie terenów inwestycyjnych.	Gminy przywężłowe dróg A-1, S-5 i S-10 Gminy o co najmniej umiarkowanej atrakcyjności inwestycyjnej	Wszystkie branże i sektory
III.1.3.	Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów	Sporządzenie dokumentu dotyczącego wojewódzkiego standardu obsługi inwestora. Udostępnienie zmodernizowanej platformy internetowej z informacjami o terenach inwestycyjnych. Udostępnienie portalu szkoleń e-learningowych.	WKP	Wszystkie branże i sektory
III.1.4.	Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie	Stworzenie przestrzeni rozwoju gospodarczego w postaci „Centralnego Parku Inwestycyjnego” i pozyskanie jednego lub kilku dużych inwestorów.	<i>Dźwierzno</i>	Wszystkie branże i sektory
III.1.5.	Terminal multimodalny w Emilianowie	Rozpoczęcie działalności terminala oraz spodziewany sukcesywny wzrost przeładunków.	<i>Emilianowo</i>	Wszystkie branże i sektory
III.2.1.	Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem państw perspektywicznych oraz jej implementacja	Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa i jej akceptacja przez Zarząd Województwa.	WKP	Wszystkie branże i sektory (ze szczególnym uwzględnieniem specjalności eksportowych)
III.2.2.	Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej	Uczestnictwo w minimum 10 wydarzeniach targowych. Realizacja minimum 1 kampanii promującej region.	WKP	Specjalności eksportowe
III.2.3.	Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności	Rozpoczęcie świadczenia usług.	WKP	Zdrowa żywność

Źródło: opracowanie własne.

Monitorowanie rezultatów realizacji celów szczegółowych

Monitorowanie rezultatów Programu będzie prowadzone w oparciu o wskaźniki rezultatu przypisane do poszczególnych celów szczegółowych Programu. Wskaźniki te pozwolą określić jakie skutki generuje wdrożenie Programu w województwie kujawsko-pomorskim.

Dobór wskaźników rezultatu został dokonany przy uwzględnieniu następujących założeń:

1. wskaźniki powinny odzwierciedlać oczekiwane szersze i pośrednie skutki realizowanych poszczególnych przedsięwzięć, a także efekt synergii tych szczegółowych przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach celu,
2. wskaźniki powinny być łatwo mierzalne,
3. wskaźniki powinny być dostępne w statystyce publicznej lub w oparciu o informacje uzyskane od właścicieli odpowiedzialnych za realizację poszczególnych przedsięwzięć,
4. wskaźniki nie powinny zawierać destymulant (wskaźników, dla których pożądane są jak najniższe wartości).

Ponadto, opracowując system monitorowania rezultatów realizacji celów szczegółowych Programu uwzględniono następujące uwarunkowania:

1. zróżnicowany charakter poszczególnych przedsięwzięć przekłada się na zróżnicowanie poszczególnych wskaźników rezultatu. Mogą one być wyrażone zarówno wartością liczbową, procentową, ale także podlegać badaniu ewaluacyjnemu lub ocenie eksperckiej.
2. biorąc pod uwagę, iż wartości docelowe dla wskaźników rezultatu stanowią predykcje i zostały przygotowane w oparciu o przeprowadzone badania, w tym: analizy historycznych wartości (zarówno dla województwa kujawsko-pomorskiego, jak również innych regionów i całej Polski), analizy obecnych trendów w gospodarce, wnioski z przeprowadzonych wywiadów z ekspertami branżowymi itp.) ich wartości zostały podane w formie „widełek”.
3. w celu przeprowadzenia monitoringu wskaźników rezultatu przyjęto dwa terminy, które pozwolą na ocenę, czy Program jest wdrażany zgodnie z planem lub czy występują opóźnienia. Biorąc pod uwagę perspektywę Programu do 2030 roku, przyjęto, że wstępna analiza powinna zostać przeprowadzona dla wskaźników za 2025 rok, a druga dla wskaźników za 2029 rok. W przypadku wskaźników opartych o dane Głównego Urzędu Statystycznego lub Krajowej Administracji Skarbowej, ze względu na ich dostępność, ocena będzie możliwa dopiero w kolejnym roku, tj. 2026 i 2030.
4. na koniec należy podkreślić, że na moment opracowania niniejszego Programu najbardziej aktualne dane dostępne w statystyce publicznej dotyczyły 2019 roku. W standardowych warunkach mogłyby one posłużyć jak wartości bazowe dla obliczania wartości wskaźnika w następnych latach. Jednakże, ze względu na światową pandemię wirusa SARS-CoV-19 powodującą negatywne konsekwencje gospodarcze, uzasadnione jest twierdzenie, że wartości dla poszczególnych wskaźników za 2020 rok będą niższe niż te za 2019 rok. W związku z powyższym podjęto decyzję metodologiczną, że rokiem bazowym będzie 2020 rok (choć wartości wskaźników dla tego roku nie są jeszcze znane), a spodziewane rezultaty realizacji Programu zostaną przedstawione w formie liczb względnych (procentowego wzrostu), a nie bezwzględnych (konkretnych wartości). Niemniej jednak, aby możliwe było wyobrażenie oczekiwanej wartości wskaźników w 2025 i 2029 roku, w kolumnie „Ostatnia dostępna wartość” podano wartość wskaźnika publikowaną dla ostatniego dostępnego roku.

Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć

Monitorowanie stanu realizacji poszczególnych przedsięwzięć powinno być realizowane w cyklu rocznym. Jeśli Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego nie określi inaczej, za koordynację procesu i przygotowanie zbiorczego raportu monitorującego realizację przedsięwzięć, odpowiada departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy, przy czym monitorowanie postępów realizacji przedsięwzięć i ocena ogólnego stanu zaawansowania procesu realizacji, jest zadaniem liderów realizacji każdego z przedsięwzięć, którzy przekazują kompletną informację koordynatorowi procesu.

Raport monitorujący realizację przedsięwzięć jest przedstawiany Radzie Gospodarczej.

Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć odbywa się wg następujących zasad:

1. Przedsięwzięcia stanowiące projekty kluczowe „Strategii Przyspieszenia 2030+” są monitorowane wg zasad określonych dla projektów kluczowych i podlegają monitorowaniu w ramach monitorowania „Strategii Przyspieszenia 2030+”.
2. W stosunku do pozostałych przedsięwzięć, do dnia 31 stycznia, liderzy realizacji każdego z przedsięwzięć przekazują do departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy, sprawozdanie zawierające:
 - charakterystykę działań realizowanych w ramach przedsięwzięcia w ubiegłym roku,
 - informację o wskaźnikach osiągniętych w ubiegłym roku (jeśli pozwala na to specyfika przedsięwzięcia),
 - charakterystykę działań zrealizowanych w ramach przedsięwzięcia od początku jego realizacji,
 - informację o wskaźnikach osiągniętych w ramach przedsięwzięcia od początku jego realizacji (jeśli pozwala na to specyfika przedsięwzięcia),
 - informację o osiągniętych kamieniach milowych,
 - ocenę stopnia zrealizowania ogółu zadań zaplanowanych w ramach przedsięwzięcia - wyrażoną subiektywnie na podstawie proporcjonalnej oceny: zakresu zadań, który został wykonany w stosunku do ogółu zakładanych zadań, lub na podstawie stanu osiągniętych wskaźników w stosunku do zakładanej wartości docelowej, lub na podstawie poziomu wydatkowania środków w stosunku do ogółu środków dedykowanych przedsięwzięciu; oceny należy dokonać wg kategorii: nie rozpoczęto działań (0%), poniżej 25%, 26-50%, 51-75%, ponad 75%, przedsięwzięcie zakończone (100%), przedsięwzięcie, z którego realizacji zrezygnowano w mijającym roku; w szczególnych przypadkach możliwe jest przeprowadzenie indywidualnej oceny stopnia zaawansowania przedsięwzięcia – z podaniem zastosowanej metody oceny,
 - informacje na temat identyfikowanych ryzyk dla dalszej realizacji przedsięwzięcia (jeśli dotyczy),
 - proponowane rozwiązania usprawniające realizację przedsięwzięcia (jeśli dotyczy).
3. Po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia przedstawia się „raport końcowy” przedstawiający:
 - charakterystykę zadań zrealizowanych w ramach przedsięwzięcia,
 - informację o wskaźnikach osiągniętych w ramach przedsięwzięcia (jeśli pozwala na to specyfika przedsięwzięcia),
 - informację o rzeczywistym tempie realizacji przedsięwzięcia w stosunku do harmonogramu przyjętego podczas ustalania założeń realizacji,
 - informację o przyczynach zaistniałych opóźnień (jeśli dotyczy),
 - rekomendacje dotyczące realizacji zadań o charakterze zbliżonym do realizowanych w ramach przedsięwzięcia, mające na celu dostarczenie wiedzy istotnej dla optymalizacji procesu programowania podobnych zadań w przyszłości.
4. W przypadku jeśli realizacja danego przedsięwzięcia zakończy się do 30 września, raport końcowy należy złożyć w terminie 3 miesięcy od zakończenia realizacji (jako zakończenie realizacji należy rozumieć ostatnie działanie merytorycznie związane z realizacją przedsięwzięcia); jeśli realizacja danego przedsięwzięcia zakończy się po 30 września, raport końcowy należy złożyć w terminie do 31 stycznia roku kolejnego.
5. W ramach monitorowania stanu realizacji przedsięwzięć Programu rozwoju gospodarczego, ocenie podlegają także przedsięwzięcia Programu rozwoju gospodarczego delegowane do realizacji w ramach innych regionalnych dokumentów programowych – przy czym za wystarczającą uważa się ocenę realizacji wykonaną na podstawie zasad monitorowania określonych w adekwatnych dokumentach programowych.

Sugerowane badania uzupełniające

W celu skutecznego monitorowania poziomu wdrażania Programu, oprócz przeprowadzania (zgodnie z harmonogramem), pomiaru wskaźników rezultatu przedstawionych w tabeli na poprzednich stronach,

niezbędne jest także uwzględnienie innych aspektów, które nie są możliwe do zweryfikowania wartościami statystycznymi, a na które niniejszy Program będzie miał duży wpływ.

Zakłada się, że zaproponowane w ramach poszczególnych celów szczegółowych przedsięwzięcia będą również miały wpływ na inne obszary gospodarki i nie tylko, m.in. wzrost rozpoznawalności marki regionu w kraju i zagranicą, zwiększający się udział przedsiębiorców pozytywnie oceniających system wsparcia instytucjonalnego w województwie, wzrost świadomości i wiedzy wśród dzieci i młodzieży na temat zagadnień gospodarczych i ekonomicznych.

W związku z powyższym, w ramach prowadzenia monitoringu, w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych, należy rozważyć przeprowadzenie dodatkowych badań własnych (lub zleconych) przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, które również pozwolą zmierzyć rezultaty w ww. obszarach. Do sugerowanych badań należą:

Przeprowadzenie badania na reprezentatywnej grupie przedsiębiorców z sektora MŚP z terenu województwa na temat postrzegania przez nich systemu wsparcia instytucjonalnego w województwie – proponuje się przeprowadzenie trzech edycji badania:

1. badanie bazowe - przed, lub na samym początku wdrażania Programu rozwoju gospodarczego (tj. na koniec 2022 roku lub na początku 2023 roku),
2. badanie śródkresowe - pod koniec 2025 roku,
3. badanie docelowe - po zakończeniu wdrażania Programu, tj. w 2030 roku.

Rezultat: Rezultat wdrażania Programu w tym zakresie można uznać za satysfakcjonujący w sytuacji, w której odsetek przedsiębiorców, którzy pozytywnie oceniają system wsparcia instytucjonalnego w regionie będzie systematycznie wzrastał (na podstawie badania śródkresowego i docelowego) w stosunku do poziomu otrzymanego w ramach przeprowadzonego badania bazowego.

Sugerowany podmiot odpowiedzialny: Regionalne Obserwatorium Gospodarcze

Monitorowanie realizacji celu głównego

W Programie zawarto wskaźniki oddziaływania, które odnoszą się do celu głównego Programu rozwoju gospodarczego będącego w ścisłym powiązaniu z celami zawartymi w Strategii Przyspieszenia 2030+. Odnoszą się one do celu nadrzędnego Programu, który brzmi następująco:

Trwały i zrównoważony rozwój gospodarczy regionu, przyczyniający się do poprawy jakości życia jego mieszkańców.

Założenia dotyczące budowy i wyznaczania wskaźników oddziaływania oraz ich monitorowania są tożsame z założeniami dotyczącymi metodyki wyznaczania i monitorowania wskaźników rezultatu, z tą różnicą, że skupiono się na miarach nie tyle powiązanych z konkretnymi grupami przedsięwzięć i celami szczegółowymi, co raczej na wskaźnikach pozwalających zwiarytować cel główny Programu.

Monitorowanie realizacji celu głównego służy ocenie zmian stanu rozwoju gospodarczego na najbardziej ogólnym poziomie. Dotyczy oceny kierunku i tempa zachodzenia tych zmian oraz ich konsekwencji w postaci zmian jakościowych i strukturalnych gospodarki oraz zmian pozycji województwa na tle innych regionów polskich i europejskich. Jest oczywiste, że są to zmiany pośrednio wywoływane przez synergię działań zaprojektowanych i realizowanych w ramach Programu rozwoju gospodarczego (a nie zmiany będące bezpośrednim skutkiem realizacji pojedynczych przedsięwzięć). Procesy te cechują się pewną inercją, a pomiar zmian jest dodatkowo utrudniony latencją w publikowaniu danych ilustrujących stan rozwoju. Dlatego też, przedstawione poniżej wskaźniki monitorowania rezultatów programu w odniesieniu do celu głównego należy traktować jako swoiste markery zmian stanu rozwoju gospodarczego. Podane wartości wskaźników należy traktować jako wyznaczające pożądany i oczekiwany kierunek zmian, a nie jako bezwzględne zobowiązane, że zostaną one osiągnięte. Ich zmiany służą do oceny czy rozwój gospodarczy województwa zachodzi we właściwym kierunku i tempie. Mają na celu identyfikację ewentualnej potrzeby wprowadzenia korekt lub potwierdzenia, że ustalenia Programu nadal zachowują

aktualność a ich realizacja jest skuteczna. Nieosiągnięcie założonych wskaźników musi skutkować weryfikacją ustaleń Programu w kierunku identyfikacji jakie czynniki są przyczyną braku oczekiwanego postępu (lub zbyt wolnego postępu) i jakie działania należy podjąć dla poprawy sytuacji w tym kierunku.

Metodyka monitorowania rezultatów programu w odniesieniu do celu głównego została oparta na pięciu podstawowych wskaźnikach, które w najlepszym stopniu powinny obrazować rozwój gospodarczy regionu, w tym przede wszystkim wzrost liczby przedsiębiorstw (szczególnie z sektora MŚP), a co za tym idzie również wzrost dobrobytu i poziomu życia:

- **udział przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób w stosunku do wszystkich przedsiębiorstw funkcjonujących w województwie** - wskaźnik ten świadczy o poziomie przedsiębiorczości, ale i kreowanych warunkach, które umożliwiają dynamiczny rozwój firm. Jego monitorowanie pozwoli obserwować, czy zaprojektowane w ramach Programu przedsięwzięcia wspierają i stwarzają dogodne warunki do szybszego wzrostu organicznego przedsiębiorstw.
- **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej** - rozwój gospodarczy i wzrost przedsiębiorstw, ma również przełożenie na wynagrodzenia, a w konsekwencji budżety gospodarstw domowych. Zaproponowano wykorzystanie wskaźnika wynagrodzeń w relacji do średniej krajowej, zamiast wykorzystania wskaźnika opartego o wartość wynagrodzenia. Dzięki temu eliminuje się zewnętrzne czynniki makroekonomiczne wpływające na wartość wskaźnika.
- **wskaźnik przedsiębiorczości PARP** – badanie PARP jest prowadzone co roku i pozwala na utworzenie rankingu małej i średniej przedsiębiorczości w układzie wojewódzkim. Wskaźnik syntetyczny obejmuje dziewięć innych zmiennych, m.in.: - liczba przedsiębiorstw aktywnych na 1000 mieszkańców, liczba pracujących na aktywny podmiot w firmach MŚP, czy przychody na aktywne przedsiębiorstwo MŚP.
- **wskaźnik Regional Competitiveness Index** - RCI jest cyklicznym badaniem (co 3 lata) przeprowadzanym przez Komisję Europejską, sprawdzającym konkurencyjność poszczególnych regionów, w tym w szczególności zdolność regionów do tworzenia atrakcyjnych i zrównoważonych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej i życia. Jest to wskaźnik syntetyczny oparty o 11 filarów, na które składa się szereg wskaźników dostępnych w statystyce publicznej. Realizując badanie, KE stara się pozyskiwać wartości wskaźników na poziomie regionów NUTS2.

Biorąc pod uwagę cel główny Programu, jako wskaźnik oddziaływania proponuje się monitorowanie wskaźnika syntetycznego publikowanego przez KE, przy jednoczesnym osobnym monitorowaniu wskaźników w ramach filarów RCI⁵⁰, na które wpływa prowadzenie polityki regionalnej. Co do zasady, powinny to być:

- wydajność rynku pracy;
- wielkość rynku;
- poziom gotowości technologicznej (działania w zakresie upowszechnienia rozwiązań cyfrowych);
- zaawansowanie środowiska biznesowego;
- innowacyjność;
- edukacja (w zakresie kształcenia zawodowego, zdobywania kwalifikacji, uczenia się przez całe życie).
- **wskaźnik Regional Innovation Scoreboard** - podobnie jak w przypadku RCI, Regional Innovation Scoreboard jest opracowaniem KE, stosowanym do oceny konkurencyjności i innowacyjności regionów. Z punktu widzenia wskaźników, w istotny sposób rozwija filar innowacyjności wskazany w RCI. Biorąc pod uwagę fakt, że obecnie innowacyjność jest jednym z kluczowych czynników napędzających rozwój gospodarczy, a także wpływającym na jakość życia, wydaje się zasadne, aby cel główny był monitorowany również przez wskaźnik Regional Innovation Scoreboard⁵¹.

Podkreślić należy, że kwalifikacja poziomu innowacyjności gospodarki województwa dokonywana za pomocą Regional Innovation Scoreboard, została także uznana za jedną z dwóch głównych miar powodzenia realizacji RIS3 2021+. Jest to kolejny dowód na silne zintegrowanie zagadnień ogólnego planowania rozwoju gospodarczego z rozwojem innowacyjnej gospodarki.

⁵⁰ Na podstawie: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/regional_competitiveness/#4

⁵¹ Na podstawie: https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/innovation/regional_en_data dostępny: 10.07.2020.

Tabela 10. Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych Programu rozwoju gospodarczego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Nr	Nazwa wskaźnika	Sposób pomiaru	Źródło danych	Jednostka	Ostatnia dostępna wartość	Wartość bazowa	Komentarz do wartości bazowej	Wartość docelowa w roku:		Komentarz
								2025	2029	
CEL SZCZEGÓŁOWY I – Gospodarka sprzyjająca rozwojowi przedsiębiorczości										
1	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	Liczba	982 (2019 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	105% - 109% Wb.	111% - 115% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2010-2018, a także analizy porównawcze w stosunku do innych województw
2	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy netto (nowo utworzone - zlikwidowane)	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	Liczba	11 700 (2019 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	160% - 180% Wb.	250% - 270% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2010-2018, a także analizy porównawcze w stosunku do innych województw
CEL SZCZEGÓŁOWY II – Gospodarka konkurencyjna i Innowacyjna										
1	Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	%	21 (2018 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	135% - 145% Wb.	160% - 170% WB	Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2010-2018, a także analizy porównawcze w stosunku do innych województw
2	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	%	14,1 (2018 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	106% - 110% Wb.	111% - 115% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2010-2018, a także analizy porównawcze w stosunku do innych województw
3	Wartość eksportu z województwa ⁵²	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych KAS	Dane Krajowej Administracji Skarbowej	PLN	27 173 227 137 (2018 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	145% - 155% Wb.	190% - 200% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana na podstawie wniosków i scenariuszy rozwoju eksportu wynikających z „Analizy sytuacji eksportowej

⁵² Założenia dla wskaźników dynamiki wzrostu wartości eksportu na podstawie scenariuszy rozwoju przedstawionych w Analizie eksportowej.

Nr	Nazwa wskaźnika	Sposób pomiaru	Źródło danych	Jednostka	Ostatnia dostępna wartość	Wartość bazowa	Komentarz do wartości bazowej	Wartość docelowa w roku:		Komentarz
								2025	2029	
										województwa kujawsko-pomorskiego”
4	Liczba eksporterów w województwie	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych KAS	Dane Krajowej Administracji Skarbowej	Liczba	1 662 (2018 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	125% - 135% Wb.	145% - 155% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana na podstawie wniosków i scenariuszy rozwoju eksportu wynikających z „Analizy sytuacji eksportowej województwa kujawsko-pomorskiego”
CEL SZCZEGÓŁOWY III – Gospodarka atrakcyjna dla inwestora										
1	Kapitał zagraniczny ogółem ⁵³	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	PLN	3 168 800 000 (2018 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	104% - 106% Wb.	108% - 110% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2010-2018 oraz wnioski z „Analizy sytuacji inwestycyjnej województwa kujawsko-pomorskiego”
2	Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. mieszkańców	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	liczba	2,8 (2018 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	102% - 104% Wb.	105% - 107% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2010-2018, oraz wnioski z „Analizy sytuacji inwestycyjnej województwa kujawsko-pomorskiego”
3	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w sektorze prywatnym w stosunku do PKB	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	%	7,8 (2017 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	105% - 109% Wb.	111% - 115% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2011-2017, a także analizy porównawcze w stosunku do innych województw

Źródło: opracowanie własne

⁵³ Wskaźnik obejmuje łączny kapitał podmiotów z kapitałem zagranicznych zlokalizowanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Prezentowane dane nie uwzględniają podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, Narodowych Funduszy Inwestycyjnych, szkół wyższych, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i instytucji kultury posiadających osobowość prawną.

Tabela 11. Wskaźniki oddziaływania dla celu głównego Programu rozwoju gospodarczego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Nr	Nazwa wskaźnika	Sposób pomiaru Źródło danych Jednostka	Ostatnia dostępna wartość Wartość bazowa	Wartość docelowa w roku:		Komentarz
				2025	2029	
1	Udział przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób w stosunku do wszystkich przedsiębiorstw funkcjonujących w województwie	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS Bank Danych Lokalnych %	4,12 (2019 rok) Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	92% - 94% Wb.	89% - 91% Wb.	Zakłada się, że na skutek realizacji Programu uda się spowolnić negatywny trend (wartość wskaźnika od 2010 roku dla wszystkich województw sukcesywnie spada). Działania zaproponowane w Programie powinny przyczynić się nie tylko do powstawania nowych mikroprzedsiębiorstw, ale przede wszystkim zapewnić warunki do ich organicznego wzrostu dzięki czemu będą się rozrastały i zatrudniały powyżej 9 osób, zapewniając odpowiedni udział tej grupy firm w całej populacji przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego. Ze względu, iż jest to trend ogólnopolski (a nawet widoczny w innych krajach) nie zakłada się jego odwrócenia wyłącznie w wyniku realizacji działań zaproponowanych w Programie. Niemniej jednak wdrożenie założeń Programu powinno przyczynić się do spowolnienia dynamiki spadku wskaźnika. Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki zmian wskaźnika w latach 2010-2019, a także analizy porównawcze w stosunku do innych województw
2	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS Bank Danych Lokalnych %	85,6 (2018 rok) Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	101% - 103% Wb.	104% - 106% Wb	Zakłada się, że na skutek realizacji Programu możliwe będzie przerwanie trendu (wartość wskaźnika od 2013 roku dla województwa kujawsko-pomorskiego ulega wahaniom utrzymując się na takim samym lub niższym poziomie). Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2010-2018, a także analizy porównawcze w stosunku do innych województw
3	Wskaźnik przedsiębiorczości PARP dla województwa kujawsko-pomorskiego	Na podstawie wskaźnika przedsiębiorczości wg. PARP ⁵⁴ Cykliczny raport PARP „Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce” Wartość	47,04 (2020 rok) 47,04 Wartość bazowa wskazana w „Raporcie o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce 2020”	50 – 55	58 - 63	Zakłada się, że na skutek realizacji Programu możliwa będzie systematyczna poprawa wskaźnika. Wartość docelowa jest wartością pożądaną i została oszacowana na podstawie analizy porównawczej w stosunku do innych województw

⁵⁴ Metodika obliczania wartości wskaźnika przedsiębiorczości (wg Raportu o stanie o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce 2020, PARP):

1. Opracowanie rankingów województw na podstawie następujących wskaźników:

- liczba przedsiębiorstw aktywnych na 1000 mieszkańców (dla przedsiębiorstw mikro, małych i średnich);
- liczba pracujących na aktywny podmiot w firmach mikro, małych i średnich;
- pracujący w przedsiębiorstwach aktywnych (mikro, małych i średnich) na 1000 mieszkańców;
- przychody na aktywne przedsiębiorstwo mikro, małe i średnie;

4	Wskaźnik Regional Competitiveness Index	Na podstawie wskaźnika RCI	(-0.68) (2019 rok)	(-0.55) – (-0.50)	(-0.45) – (-0.40)	Zakłada się, że na skutek realizacji założeń Programu, wskaźnik będzie powoli zwiększał swoją wartość. Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o wartości historyczne i analizy porównawcze w stosunku do innych województw i regionów UE.
		Komisja Europejska	(-0.68)			
		Wartość	Wartość bazowa wskazana na podstawie RCI 2019 (badanie prowadzone co 3 lata)			
5	Wskaźnik Regional Innovation Scoreboard	Na podstawie wskaźnika RIS	Modest + (skromny +) (2019 rok)	Modest + (skromny +)	Moderate - (umiarkowany-)	Zakłada się, że na skutek realizacji założeń Programu województwo kujawsko-pomorskie będzie stawało się co raz bardziej konkurencyjne i innowacyjne, aby w wyniku podejmowanych działań zostać zakwalifikowane do grupy „Moderate Innovators”, tj. umiarkowanych innowatorów.
		Komisja Europejska	Modest + (skromny +)			
		Wartość	Wartość bazowa wskazana na podstawie RIS 2019 (badanie prowadzone co 2 lata)			

Źródło: opracowanie własne.

- przychody na pracującego w aktywnej firmie mikro, małej, średniej;
- udział kosztów w przychodach w aktywnych przedsiębiorstwach mikro, małych i średnich;
- przeciętne wynagrodzenie w przedsiębiorstwach aktywnych, małych i średnich;
- nakłady inwestycyjne na mikro, małe i średnie przedsiębiorstwo aktywne;
- nakłady inwestycyjne na pracującego w aktywnym przedsiębiorstwie mikro, małym i średnim;

2. Obliczenie wskaźnika syntetycznego (WS) wg wzoru: $WS = (p \cdot n - x) \cdot 100 / \max(p \cdot n - x)$

gdzie: n – liczba zmiennych, x – liczba punktów za zmienne stanowiące sumę miejsc zajętych przez region w rankingu w poszczególnych podrankingach, p – liczba miejsc w rankingu, max (p*n-x) – maksymalna liczba punktów jakie można uzyskać w przypadku zajęcia pierwszego miejsca we wszystkich podrankingach. Wartość wskaźnika to poziom zrealizowania przez region maksymalnego wyniku, czyli zajęcia pierwszego miejsca we wszystkich podrankingach.

Plan finansowy

Realizacja poszczególnych przedsięwzięć stanowiących element Programu rozwoju gospodarczego wymaga zaprojektowania montażu finansowego, w oparciu o różne źródła finansowania.

Na obecnym etapie zakłada się, że środki na realizację przedsięwzięć będą pochodziły w szczególności z następujących źródeł:

- Środki własne Województwa;
- Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027, ewentualnie Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 – w przypadku gdyby nastąpiły przesunięcia środków w obrębie programu;
- Środki z Funduszy Europejskich (np. pomoc techniczna, środki z programów INTERREG 2021-2027);
- Ewentualny zysk wygenerowany z działalności instytucji publicznych;
- Ewentualny zysk wygenerowany przez instrumenty zwrotne (np. zysk z oprocentowania preferencyjnych pożyczek);
- Środki pozyskane przez RIF z innych źródeł, wskazanych w rozdziale 4.2.

Powyżej wskazane źródła finansowania nie stanowią katalogu zamkniętego, należy przypuszczać, że ewentualne dodatkowe zasoby kapitałowe będą pozyskiwane przez Regionalną Instytucję Finansową, zgodnie z właściwością, do której jest powołana.

Program Rozwoju Gospodarczego jest dokumentem, który zakłada zróżnicowaną formułę finansowania przedsięwzięć przy wykorzystywaniu wszystkich dostępnych środków. Konsekwencją takiego podejścia stanowi brak możliwości jednoznacznego i stabilnego określenia źródła finansowania. Stanowi to fundamentalną różnicę między PRG a programami ukierunkowanymi na realizację wydatków z określonych funduszy celowych (takich jak programy europejskie). Program zawiera przedsięwzięcia, jakie Zarząd Województwa uznał za konieczne i najbardziej pożądane dla osiągnięcia celów założonych w dokumencie. Dla każdego z przedsięwzięć określono orientacyjną skalę środków niezbędnych dla zagwarantowania powodzenia jego realizacji. Brak możliwości dokonania dokładnych prognoz (tym bardziej przy kilkuletnim okresie obowiązywania programu i wciąż braku przesądzeń w zakresie dostępności niektórych funduszy) powoduje jednak, że kwoty te zostały określone poprzez podanie prawdopodobnego zakresu, a nie wskazanie precyzyjnej wartości. **Nie oznaczają one jednak gwarancji finansowania czy gwarancji realizacji każdego przedłożonego projektu przedsięwzięcia, ani tym bardziej nie wskazują na skalę przewidywanego zaangażowania ze strony Samorządu Województwa.** Na etapie tworzenia projektu Programu przeanalizowano możliwe źródła finansowania działań, które wg dostępnej wiedzy, powinny być dostępne w okresie realizacji programu. Podkreślić jednak należy bardzo dużą skalę braku wiedzy na ten temat w latach 2020-2021. Szeroki zakres przedsięwzięć rozwojowych (w tym także istotnych dla realizacji ustaleń Programu), według założeń polityki Rządu RP miał być finansowany z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, jednak do zakończenia prac nad Programem, Komisja Europejska nie potwierdziła przyznania Polsce środków z funduszu odbudowy, a więc bazowano na projekcie dokumentu, dla którego formalnie nie zabezpieczono źródeł finansowania. Niektóre działania zawarte w Programie mogą zyskać finansowanie ze środków Polityki Spójności dysponowanych na podstawie programów krajowych – ale także w ich przypadku (podobnie jak w przypadku programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027) podczas finalizowania prac nad Programem rozwoju gospodarczego, dostępne były jedynie projekty dokumentów. W 2021 roku Rząd RP uruchomił Program Polski Ład, który zawiera komponenty mogące pośrednio wpłynąć na realizację niektórych ustaleń Programu rozwoju gospodarczego, ale stosunkowo krótki okres, który upłynął od początku realizacji tego programu, nie pozwala w pełni ocenić możliwych jego konsekwencji.

Złożona sytuacja gospodarcza i związana z procedurami przygotowania dokumentacji do poszczególnych funduszy unijnych sprawia, że duża część zapisów przedsięwzięć zawiera jedynie możliwe kierunki finansowania. Na etapie wdrażania poszczególnych przedsięwzięć kierunki te będą doprecyzowane, możliwe jest też pojawienie się nowych źródeł finansowania w poszczególnych obszarach, których na obecnym etapie

PRG nie uwzględnił. PRG ma charakter wieloletni i jego formuła musi zakładać daleko idącą elastyczność w doborze środków i sposobów realizacji. Lata tworzenia Programu przebiegły pod znakiem pandemii COVID-19 i wynikających z niej pośrednio i bezpośrednio opóźnień w tworzeniu wielu kluczowych dokumentów finansowych na poziomie krajowym i regionalnym. Przyniosły także, niekiedy bardzo radykalne, zmiany w dochodach i sposobach finansowania samorządów. Opracowanie uwzględnia możliwie dużą ilość zachodzących przekształceń, ale należy stale pamiętać o ograniczeniach, w jakich było tworzone. Odnosząc się do warunków i możliwości finansowania przedsięwzięć określonych w Programie rozwoju gospodarczego, należy także uwzględnić fakt, że przy tworzeniu jego ustaleń nie było możliwe w pełni oszacowanie efektu synergii lub „wzajemnego konkurowania” niektórych z planowanych działań. Można się bowiem spodziewać, że większe możliwości realizacji danego przedsięwzięcia wpłyną na ograniczenie zainteresowania innym, pokrewnym (bowiem istotne potrzeby zostaną zaspokojone zastępczo wcześniej lub za pomocą innego rodzaju dostępnego wsparcia). Tymczasem określając szacunkowe zapotrzebowanie finansowe na poszczególne przedsięwzięcia, przyjęto założenie, że każde z nich będzie realizowane w pełnym zakresie. Być może więc realne zapotrzebowanie środków na sfinansowanie określonych obszarów będzie mniejsze, niż wskazywałaby na to suma środków na poszczególne przedsięwzięcia w tym obszarze.

Dlatego też, analizując ustalenia Programu w zakresie podanych wielkości środków i źródeł finansowania realizacji przedsięwzięć należy uwzględnić, że:

- Podane kwoty mają charakter szacunkowy i są to kwoty uznane za niezbędne dla prawidłowej realizacji danego przedsięwzięcia w zakresie co najmniej gwarantującym osiągnięcie oczekiwanych efektów rozwojowych,
- Podane kwoty nie stanowią zobowiązania do zaangażowania finansowego Samorządu Województwa we wskazanym wymiarze,
- Podane źródła finansowania są jedynie potencjalnymi źródłami, w ramach których możliwe jest poszukiwanie możliwości finansowania – nie jest to także katalog zamknięty, który wyklucza finansowanie z innych źródeł. Tym bardziej – wskazanie możliwości finansowania w ramach FE KP 2021-2027 nie stanowi zobowiązania do realizacji danego przedsięwzięcia w całości lub części w ramach tego programu.

Tabela 12. Podsumowanie szacowanych kosztów przedsięwzięć

Numer działania	Nazwa przedsięwzięcia	Szacowana kwota minimalna	Szacowana kwota maksymalna
I.1.1	Regionalne Obserwatorium Gospodarcze	10 820 000,00 PLN	13 856 000,00 PLN
I.1.2	Regionalna Instytucja Finansowa	13 260 000,00 PLN	13 260 000,00 PLN
I.1.3	Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego	80 000 000,00 PLN	100 000 000,00 PLN
I.1.4	Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego	400 000,00 PLN	400 000,00 PLN
I.1.5	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego	122 000 000,00 PLN	144 000 000,00 PLN
I.1.6	System akredytacji instytucji otoczenia biznesu	1 500 000,00 PLN	2 000 000,00 PLN
I.1.7	Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO oraz kontroli projektów w celu digitalizacji procesu	500 000,00 PLN	800 000,00 PLN
I.1.8	Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	-	-
I.1.9	Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy	1 500 000,00 PLN	3 500 000,00 PLN
I.1.10	Przygotowanie i promowanie nowych rozwiązań legislacyjnych w sprawach kluczowych dla regionu , oraz realizacji w regionie	200 000,00 PLN	300 000,00 PLN

Numer działania	Nazwa przedsięwzięcia	Szacowana kwota minimalna	Szacowana kwota maksymalna
	kluczowych inwestycji z punktu widzenia rozwoju gospodarczego		
I.1.11	Wsparcie samorządów w tworzeniu dokumentów związanych z planowaniem gospodarczym	1 500 000,00 PLN	2 500 000,00 PLN
I.1.12	Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie	2 000 000,00 PLN	2 500 000,00 PLN
I.2.1	Pakiet dla Starterów 3+	30 000 000,00 PLN	35 000 000,00 PLN
I.2.2	Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu oraz innych instytucji wspierających przedsiębiorczość	1 200 000,00 PLN	1 800 000,00 PLN
I.2.3	Data storing – wykorzystanie open data dla rozwoju przedsiębiorców	6 250 000,00 PLN	6 500 000,00 PLN
I.2.4	Wsparcie transformacji przedsiębiorstw przez poprawę jakości zarządzania	15 000 000,00 PLN	20 000 000,00 PLN
I.2.5	Certyfikowane szkolenia zawodowe	48 000 000,00 PLN	48 000 000,00 PLN
I.2.6	Wsparcie dla procesów dostosowania przedsiębiorstw do wymogów transformacji energetycznej oraz przeobrażeń gospodarki związanych z wdrażaniem założeń Zielonego Ładu w tym wykorzystaniem OZE w firmach	8 000 000,00 PLN	10 000 000,00 PLN
I.2.7	Wsparcie dla dostosowania przedsiębiorstw do wymogów związanych z problematyką gospodarki obiegu zamkniętego oraz gospodarki niskoemisyjnej	8 000 000,00 PLN	10 000 000,00 PLN
I.3.1	Internetowa „giełda usług regionalnych” wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług	1 200 000,00 PLN	1 800 000,00 PLN
I.3.2	Programy akceleracyjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami	15 000 000,00 PLN	30 000 000,00 PLN
I.4.1	Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie	10 000 000,00 PLN	15 000 000,00 PLN
I.4.2	Mój Region, Moja Przyszłość – kompleksowy program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych	10 000 000,00 PLN	15 000 000,00 PLN
I.4.3	Program – Przedsiębiorczość od najmłodszych lat	10 000 000,00 PLN	15 000 000,00 PLN
I.4.4	Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową	5 000 000,00 PLN	80 000 000,00 PLN
I.4.5	Wsparcie dla budowania pozytywnych relacji przedsiębiorstw z otoczeniem – budowa Społecznej Odpowiedzialności Biznesu wśród regionalnych firm	1 800 000,00 PLN	2 000 000,00 PLN
I.6.1	Fundusz wsparcia rzemiosła	4 500 000,00 PLN	8 000 000,00 PLN
I.6.2	Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą	4 500 000,00 PLN	8 000 000,00 PLN
II.1.1	Regionalny Hub Cyfrowy	2 800 000,00 PLN	3 000 000,00 PLN
II.1.2	Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji	65 000 000,00 PLN	70 000 000,00 PLN
II.1.3	Pakiet Gospodarka 4.0	55 000 000,00 PLN	65 000 000,00 PLN
II.1.4	Poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań dla przedsiębiorstw w zakresie zarządzania wykorzystywaną energią,	4 000 000,00 PLN	5 000 000,00 PLN

Numer działania	Nazwa przedsięwzięcia	Szacowana kwota minimalna	Szacowana kwota maksymalna
	jej oszczędzania oraz zastępowania energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych		
II.2.1	Pakiet Klastry	5 600 000,00 PLN	6 000 000,00 PLN
II.2.2	Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji	7 000 000,00 PLN	9 000 000,00 PLN
II.2.3	Program animatorów współpracy	1 500 000,00 PLN	2 000 000,00 PLN
II.2.4	Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądaných	3 000 000,00 PLN	4 000 000,00 PLN
II.2.5	Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej	3 000 000,00 PLN	5 000 000,00 PLN
II.3.1	Wsparcie internacjonalizacji MŚP	35 000 000,00 PLN	40 000 000,00 PLN
II.3.2	Pożyczki na certyfikację	4 000 000,00 PLN	4 500 000,00 PLN
II.3.3	Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu – mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych	14 000 000,00 PLN	16 000 000,00 PLN
III.1.1	Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych	60 000 000,00 PLN	65 000 000,00 PLN
III.1.2	Regionalny Operator Inwestorski	5 500 000,00 PLN	6 500 000,00 PLN
III.1.3	Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów	2 500 000,00 PLN	3 000 000,00 PLN
III.1.4	Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie	-	-
III.1.5	Terminal multimodalny w Emilianowie	-	-
III.2.1	Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem państw perspektywicznych oraz jej implementacja	2 000 000,00 PLN	2 500 000,00 PLN
III.2.2	Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej	16 500 000,00 PLN	21 000 000,00 PLN
III.2.3	Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności	15 000 000,00 PLN	18 500 000,00 PLN
SUMA		713 530 000,00 PLN	935 216 000,00

Źródło: Opracowanie własne.

Łączny koszt realizacji Programu rozwoju gospodarczego oszacowano w przedziale od 713,5 mln PLN do 935,2 mln PLN. Wynika to z przedziałów szacowanych kosztów poszczególnych przedsięwzięć wylistowanych w powyższej tabeli. W podziale na cele główne Programu, szacowane zapotrzebowanie na środki finansowe przedstawiono w tabeli.

Dodatkowo, zgodnie z założeniami systemu monitorowania i ewaluacji przewiduje się, że sprawdzenie realizacji Programu nastąpi dwukrotnie – w 2026 roku oraz 2030 roku. Tym samym, niezbędne będzie przeprowadzenie ewaluacji podsumowującej efekty realizacji Programu i przygotowanie raportu z jej przebiegu. Koszt pojedynczej ewaluacji (bazując na kwotach przeznaczanych przez inne podmioty publiczne na zadania o zbliżonym charakterze i zakresie) szacuje się na około 500 000,00 PLN.

Tabela 13. Podsumowanie kosztów w ramach poszczególnych celów szczegółowych

Cele szczegółowe Programu rozwoju gospodarczego		Szacowane nakłady
I	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	412,1 MLN PLN – 589,2 MLN PLN
II	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna	199,9 MLN PLN – 229,5 MLN PLN
III	Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów	101,5 MLN PLN – 116,5 MLN PLN

Źródło: Opracowanie własne.

Kontrola i sprawozdawczość

W przypadku realizacji Programu rozwoju gospodarczego kluczowymi aspektami są monitoring i ewaluacja. Są to narzędzia, za pomocą których można zarządzać procesem realizacji celów rozwojowych oraz monitorować efektywność angażowanych zasobów, zarówno finansowych, jak i instytucjonalnych. Kontrola i sprawozdawczość powinny zatem pełnić rolę wspierającą wobec monitoringu i ewaluacji.

Kontrola

Wskazane w Programie przedsięwzięcia rozwojowe mają przypisane możliwe źródła finansowania. Należy zauważyć, że każdy mechanizm finansowy ma zbudowany mechanizm kontroli prawidłowości wydatkowanych środków. Pod tym względem, nie identyfikuje się konieczności ustanowienia dodatkowych mechanizmów kontrolnych, jako że mogłoby to mieć znamię nadmiernej czy uporczywej kontroli. Mechanizm kontrolny powinien służyć określonym celom, zwykle związanym z prawidłowym funkcjonowaniem określonych instytucji, zgodnością podejmowanych działań z obowiązującym prawem i prawidłowością wydatkowania środków finansowych. Wyróżnia się trzy podstawowe typy kontroli (ze względu na przedmiot kontroli):

- Kontrola finansowa – przedmiotem kontroli finansowej jest zarówno ogólna sytuacja finansowa, jak i przepływy oraz pozostałe elementy zaprezentowane w sprawozdaniach finansowych;
- Kontrola wykonania zadań – przedmiotem tego rodzaju kontroli jest poziom wykonania zadań przewidzianych do realizacji. Przedmiotem kontroli mogą być zatem konkretne programy, jak i poszczególne działania (razem z ich produktami, wynikami i oddziaływaniem);
- Kontrola zgodności – przedmiot kontroli zgodności jest definiowany zakresem kontroli i może obejmować działania, transakcje finansowe czy też informacje.

W przypadku środków publicznych, kluczowym zagadnieniem jest także efektywność i gospodarność w wydatkowaniu. Niemniej jednak, każde z zaproponowanych źródeł finansowania działań (ze środkami własnymi województwa włącznie), ma ustanowione mechanizmy kontroli wydatkowania środków, zatem cele związane z zapewnieniem prawidłowości wydatkowania środków będą spełnione.

Kontrola powinna obejmować trzy zasadnicze etapy:

Planowanie kontroli	Przeprowadzanie kontroli	Prezentacja wyników i działania następcze
• Opracowanie warunków kontroli • Zrozumienie przedmiotu kontroli • Przeprowadzenie oceny ryzyka i analizy problemów • Opracowanie planu kontroli	• Przeprowadzenie zaplanowanych procedur kontrolnych • Przeprowadzenie oceny dowodów i wyciągnięcie wniosków	• Przygotowanie raportu na podstawie wyciągniętych wniosków • Podjęcie działań następczych w związku z kwestiami zawartymi w raporcie

Zarząd Województwa dodatkowo pełni rolę nadzorczą wobec spółek Samorządu Województwa. Pozwala to na stosowanie mechanizmów kontrolnych wobec nowoutworzonych instytucji – ROG i RIF, funkcjonujących w ramach KPFR Sp. z o. o. Zarząd Spółki odpowiada za jej działalność przed Zgromadzeniem Wspólników, jest ponadto zobowiązany prawnie do przedkładania szczegółowych sprawozdań z działalności Spółki za każdy rok obrotowy.

Jednym z kluczowych podmiotów w monitorowaniu postępów wdrażania Programu będzie departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy. Departament, jak każda jednostka organizacyjna Urzędu Marszałkowskiego, podlega zarówno pod Wydział Kontroli, jak i audyt wewnętrzny i mechanizm kontroli zarządczej. Mechanizmy te powinny być wystarczające dla zapewnienia prawidłowości realizacji działań wynikających z Programu.

Kontrola powinna być przeprowadzona w oparciu o ogólne zasady kontroli i sprawozdawczości w sektorze publicznym, do których należą:

- Etyka i niezależność – zasady etyczne powinny znajdować odzwierciedlenie w postępowaniu zawodowym kontrolera;
- Osąd zawodowy, należyta staranność i sceptycyzm – jako kluczowe cechy kontrolera, które należy stosować przy podejmowaniu decyzji dotyczących sposobu postępowania;
- Kontrola jakości – zapewnienie kontroli na odpowiednim ustalonym wcześniej standardzie jakości;
- Umiejętności zespołu przeprowadzającego kontrolę – ogół kompetencji i kwalifikacji wymaganych do rzetelnego przeprowadzenia kontroli;
- Zarządzanie ryzykiem – w tym w zakresie przygotowania niewłaściwego raportu z kontroli;
- Czynniki istotności – kontrolerzy powinni brać pod uwagę czynniki istotności w trakcie całego procesu kontrolnego;
- Przygotowanie rzetelnej dokumentacji z kontroli;
- Skuteczna komunikacja;
- Odpowiednie planowanie działań kontrolnych oraz zakresu kontroli;
- Zbieranie dowodów, prezentacja wyników kontroli oraz planowanie działań następczych⁵⁵.

Odpowiedzialność

Należy jednak pamiętać, że mechanizm kontroli może być wykorzystywany także do sprawdzania skuteczności i efektywności podejmowanych działań, w celu zapewnienia nie tylko prawidłowej, ale również sprawnej realizacji celów Programu. Ten wymiar kontroli silnie wiąże się z monitorowaniem postępów w poszczególnych działaniach, zgodnie z przyjętym harmonogramem prac. Sprawność realizowanych działań wspierana jest poprzez precyzyjne wskazanie odpowiedzialności za skuteczne wdrożenie poszczególnych działań. Złożone przedsięwzięcia bywają realizowane z opóźnieniem wtedy, gdy odpowiedzialność za wykonanie poszczególnych elementów jest rozproszona pomiędzy różne podmioty. Warto zatem ustanowić mechanizmy sprawozdawczości, powiązane z *ownership*, („własnością”), rozumianą jako branie odpowiedzialności za pomyślną i sprawną realizację zadania.

Każde przedsięwzięcie proponowane w Programie ma wskazany podmiot odpowiedzialny za jego realizację. Dobrą praktyką w obrębie tych podmiotów jest wskazanie konkretnych osób, które przejmują odpowiedzialność za koordynację realizacji poszczególnych zadań.

Przypisanie odpowiedzialności za realizację poszczególnych działań jest szczególnie istotne w przypadku zarządzania wielopoziomowego. Poza niewątpliwymi zaletami MLG, to podejście wiąże się z większym ryzykiem rozproszenia odpowiedzialności, z uwagi na liczbę podmiotów zaangażowanych w realizację zadań.

Sprawozdawczość

Obowiązki sprawozdawcze często wymieniane są wśród uciążliwości związanych z realizacją działań – jest to cecha wspólna zarówno dla podmiotów sektora publicznego jak i prywatnego. Przedsiębiorcy, którzy brali

⁵⁵ Na podstawie: Najwyższa Izba Kontroli, Standardy ISSAI 100, ISSAI 200, ISSAI 300 i ISSAI 400, Publikacja Międzynarodowej Organizacji Najwyższych Organów Kontroli, Warszawa 2016.

udział w wywiadach oraz warsztatach poprzedzających opracowanie Programu zwracali uwagę na obciążenia sprawozdawcze towarzyszące finansowaniu ze źródeł publicznych, jako jedną z głównych wad w systemie pozyskiwania finansowania ze środków publicznych. Ustanawiając zatem system sprawozdawczości, należy mieć na względzie uciążliwość, jaką obowiązki sprawozdawcze powodują dla zaangażowanych podmiotów.

Zgodnie z założeniami przedstawionymi w rozdziale 4.3 *Wielopoziomowy model zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie i koordynacja Programu rozwoju gospodarczego*, nad realizacją Programu powinien czuwać departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy. Oznacza to, że sprawozdanie z postępów realizacji Programu powinno być opracowywane przez departament i przedkładać Zarządowi Województwa. Zasadnym wydaje się, aby takie sprawozdanie powstawało co roku i było zgodne z cyklem sprawozdawczym wynikającym z rachunkowości. W celu uniknięcia nakładania dodatkowych obowiązków sprawozdawczych na podmioty zaangażowane w realizację Programu, do sporządzenia sprawozdania z postępów realizacji programu warto wykorzystać elementy funkcjonujących systemów, na przykład roczne sprawozdanie z działalności instytucji – będące udziałem wielu podmiotów.

W bieżącym monitorowaniu postępów we wdrażaniu Programu departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy powinien współpracować z Radą Gospodarczą. Forum Rady, będącej istotnym podmiotem systemu MLG, jest odpowiednim miejscem do zgłaszania ewentualnych trudności w realizacji działań. Rekomenduje się, aby podczas spotkań Rady Gospodarczej przedstawiciele poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację działań, przedstawiali zwięzłe, ustne sprawozdanie z postępów prac. Zaleca się, aby na początku działania Rady ustanowić dobrą praktykę maksymalnego czasu na wypowiedź, przy jednoczesnym wspólnym standardzie w zakresie zagadnień, które sprawozdanie ustne powinno obejmować.

W programie zaproponowano nowe mechanizmy sprawozdawcze, wynikające z potrzeby gromadzenia informacji w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej. Informacje pozwalają na formułowanie efektywnych instrumentów rozwojowych, dlatego są kluczowe dla wielu obszarów działalności ROG. W przypadku instrumentów finansowych zaproponowano aby wprowadzić obowiązek sprawozdawczy w przedsięwzięciach finansowanych przez RIF, którego celem jest ustanowienie mechanizmu monitorowania potrzeb przedsiębiorców.

Wskazano także obowiązek sprawozdawczy dla ROG, tzn. sporządzanie cyklicznych raportów o stanie gospodarki w regionie dla Zarządu Województwa. Raporty ROG będą mogły być podstawą sprawozdania sporządzanego przez departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy.

Należy zwrócić szczególną uwagę, aby sporządzone sprawozdania pozwalały na monitorowanie postępów w przełożeniu na wskaźniki monitorowania wskazane w rozdziale „*Monitorowanie i ewaluacja realizacji Programu*”.

Spójność Programu rozwoju gospodarczego z innymi dokumentami strategicznymi

Realizacja Programu rozwoju gospodarczego jest współzależna z realizacją dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie rządowym oraz samorządowym. Program powinien prowadzić do zapewnienia spójności dokumentów na poziomie regionalnym – spójność horyzontalna, ale również z wybranymi strategiami krajowymi – spójność wertykalna.

Dokumenty strategiczne na poziomie rządowym

Cele szczegółowe Programu rozwoju gospodarczego są spójne z celami, priorytetami lub obszarami wskazanymi w krajowych dokumentach strategicznych: Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, Krajowej Polityce Miejskiej oraz Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Poniżej zaprezentowano matrycę oddziaływań celów szczegółowych Programu rozwoju gospodarczego na cele lub obszary wskazanych dokumentów. W matrycy oddziaływanie przedstawiono za pomocą znaku „X”.

Spójność z dokumentami poziomu rządowego jest sprzyjającym uwarunkowaniem realizacji ustaleń Programu ponieważ wskazuje, że dany obszar leży w sferze zainteresowań także administracji rządowej, a więc możliwe jest osiągnięcie efektów synergicznych poprzez łączenie działań regionalnych i krajowych. Możliwe są też różne formy wzajemnego uzupełniania działań prowadzonych niezależnie na obydwu

poziomach. Brak spójności nie oznacza także, że polityka rozwoju województwa jest sprzeczna z polityką Państwa Polskiego – należy tu raczej mówić o położeniu nacisku na różne aspekty istotne dla rozwoju formułowanego na tych dwóch płaszczyznach (cele rozwojowe formułowane na poziomie bardzo szczegółowych zagadnień w przypadku regionu i kraju nie muszą być tożsame, ponieważ dotyczą odrębnych obszarów z własnymi systemami społeczno-gospodarczymi, a na poziomie bardzo szczegółowym mogą odnosić się do zagadnień bardzo specyficznych, np. ważnych dla regionu, ale nieistotnych z poziomu kraju). Brak znaku X nie oznacza braku spójności, a jedynie brak bezpośredniego istotnego wzajemnego oddziaływania.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030

Strategia jest obowiązującym kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średni- i długofalowej polityki gospodarczej.	Program rozwoju gospodarczego		
	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna	Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020			
Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną	X	X	X
Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony			
Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	X	X	X

Źródło: Opracowanie własne

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju swoimi celami obejmuje wzrost gospodarczy w poszanowaniu innych wartości, które mogłyby ucierpieć na skutek ekspansywnej polityki rozwojowej. Nacisk położony zostaje również na kwestie społeczne oraz terytorialne. Wszystkie cele szczegółowe Programu rozwoju gospodarczego wpływają pozytywnie na osiągnięcie dwóch z trzech celów szczegółowych Strategii. W zakresie trwałego wzrostu gospodarczego Program przewiduje rozwój lokalnej przedsiębiorczości; w wymiarze zwiększenia potencjału - katalizę przedsięwzięć, wsparcie innowacyjnych inicjatyw gospodarczych oraz kreowanie przyjaznego otoczenia dla inwestora zewnętrznego.

Największe pole oddziaływania występuje w ramach celu dotyczącego skutecznego państwa i instytucji – założenia w ramach każdego celu Programu skupiają się w dużym stopniu wokół współpracy biznesu z instytucjami publicznymi celem zwiększenia efektywności i zakresu współpracy. Zarówno w kontekście lokalnej przedsiębiorczości, gospodarki innowacyjnej, jak i przyciągania i obsługi inwestora, istotną rolę pełnią regionalne i państwowe instytucje. Realizacja Programu skutkować będzie wzrostem jakości instytucji w każdym z obszarów, pozwalając jednocześnie na skuteczniejsze wykorzystanie potencjału regionu.

Celem głównym KSRR jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel główny KSRR adresuje aspekty, które stanowią podstawę opracowania Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego, matryca spójności wypełniona jest w całości znacznikami występowania oddziaływania między celami.

KSRR w ramach celu zwiększenia spójności rozwoju kraju przewiduje niwelację nierówności w skali kraju, tak, aby ograniczyć marginalizację obszarów rozwijających się w niższym tempie niż pozostałe rejony Polski. Wskaźniki województwa kujawsko-pomorskiego obrazują, że województwo w wielu kategoriach znajduje się poniżej średniej krajowej, jednocześnie często tracąc pozycję na rzecz województw konkurujących. Program i jego cele przewidziane są jako środek zaradczy, który zwiększy nie tylko spójność samego województwa, lecz także spójność województwa w skali kraju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa.	Program rozwoju gospodarczego		
	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna	Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego			
Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	X	X	X
Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	X	X	X
Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	X	X	X

Źródło: Opracowanie własne

Krajowa Polityka Miejska

Krajowa Polityka Miejska (KPM) to dokument, który określa planowane działania administracji rządowej dotyczące polityki miejskiej. Uwzględnia cele i kierunki określone w średniookresowej strategii rozwoju kraju i krajowej strategii rozwoju regionalnego. Wskazuje w jaki sposób poszczególne polityki realizowane przez różne resorty i instytucje rządowe powinny być dopasowane i kierunkowane do zróżnicowanych potrzeb polskich miast.	Program rozwoju gospodarczego		
	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna	Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego			
Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych			X
Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji			X
Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich			
Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia	X	X	X
Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu	X	X	X

Źródło: Opracowanie własne

Wszystkie cele Programu służą wzmocnieniu przewagi województwa kujawsko-pomorskiego na arenie krajowej i międzynarodowej, stąd działania w ich ramach przewidziane służą również realizacji celu wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów KSRR. Kierunki interwencji KSRR adresują w bardzo zbliżony sposób cele szczegółowe Programu, wskazując jednocześnie na wysoki poziom skorelowania dokumentów w tym zakresie.

Cel KSRR odnoszący się do polityk terytorialnych, podobnie jak cel dotyczący instytucji Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, skupia się na instytucjach i administracji publicznej, ich działaniach, polityce oraz relacji z ich świadczeniobiorcami. Każdy z określonych celów szczegółowych Programu przewiduje działania wspierające w tym zakresie.

Celem strategicznym Krajowej Polityki Miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Cele Programu pokrywają się z założeniami KPM w zakresie rozwoju infrastrukturalnego miasta oraz rozwoju gospodarczego i zwiększaniu konkurencyjności miast.

Oddziaływanie Programu można wskazać w dwóch płaszczyznach. W pierwszej z nich, realizacja celu gospodarki atrakcyjnej dla inwestorów oddziałuje pozytywnie na wybrane cele KPM szczególnie w zakresie rozwoju infrastruktury transportowej, komunikacji zbiorowej oraz przygotowaniu terenów pod inwestycje. Tego typu działania wpływają pozytywnie na postawione cele stworzenia miasta sprawnego oraz zwarte i zrównoważonego.

W drugiej płaszczyźnie Program rozwoju gospodarczego horyzontalnie oddziałuje pozytywnie na cel poprawy konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia oraz na cel wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich. Cele te wymagają wprowadzenia kompleksowych rozwiązań, których część oferuje również Program rozwoju gospodarczego. Program wspiera w zakresie przedsiębiorczości, innowacyjności i przyciągania inwestycji zarówno główne miasta, jak i pozostałe ośrodki miejskie. Obszary interwencji Programu wymagają zdywersyfikowanych działań, które będą adekwatne do zróżnicowanych adresowanych rejonów, co jest spójne z założeniami KPM.

Dokumenty strategiczne na poziomie wojewódzkim

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ oraz Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+

Program rozwoju gospodarczego województwa będzie pełnił rolę dokumentu wdrożeniowego dla tej części Strategii Przyspieszenia 2030+, która odpowiada za rozwój przedsiębiorczości. Rolą Programu rozwoju gospodarczego jest zatem opracowanie zestawu działań i przedsięwzięć, które pozwolą na wykorzystanie czynników gospodarczych i umożliwią wypełnienie celów operacyjnych (a w konsekwencji również strategicznych oraz celu głównego) Strategii Przyspieszenia 2030+.

Z kolei Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+ powinna być traktowana jako specjalistyczne uzupełnienie Programu rozwoju gospodarczego, skoncentrowane na kształtowaniu rozwoju nowoczesnej gospodarki województwa. W szczególności rolę taką pełni pierwszy cel strategiczny RIS3 2021+, to jest: Ukształtowanie regionalnej gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjności, w ramach którego wskazano cel operacyjny: Rozwój innowacyjności i powiązań sieciowych przedsiębiorstw z działaniami: 1. Budowa innowacyjności firm poprzez działalność B+R, 2. Budowa innowacyjności w sektorze mikro i małych firm, 3. Tworzenie powiązań sieciowych i międzynarodowych oraz cel operacyjny: Wzmocnienie oddziaływania sieci instytucji otoczenia biznesu z działaniami: 1. Kształtowanie proinnowacyjnych usług doradczych i integracja instytucji otoczenia biznesu, 2. Rozwój parków przemysłowych i technologicznych, 3. Budowa regionalnych instrumentów finansowych, 4. Kształtowanie innowacyjnej administracji publicznej.

W zakresie wskazanych dokumentów regionalnych ma więc miejsce pełna i bardzo szeroka zgodność ustaleń, a relacje pomiędzy Programem rozwoju gospodarczego a wspomnianymi strategiami, zostały szczegółowo wyjaśnione we „Wprowadzeniu” do niniejszego Programu, w rozdziale „Rola i miejsce Programu rozwoju gospodarczego w systemie planowania rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego”.

ANEKS. KLUCZOWE WNIOSKI ORAZ PRZESŁANKI IDENTYFIKACJI WYZWAŃ ROZWOJU GOSPODARCZEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Wprowadzenie

Poniżej przedstawiono podsumowanie fazy identyfikacji wyzwań/potrzeb w obszarze rozwoju gospodarczego, które kończyły fazę diagnostyczną i były bezpośrednim wyjściem do fazy programowania ustaleń programu. Finalnie ustalenia programu zostały zebrane w typowe dla dokumentów formułujących założenia rozwoju, tzw. „drzewo ustaleń” - a więc hierarchicznie pogrupowany ciąg ogólnych (kierunkowych) zamierzeń i szczegółowo określonych działań (przedsięwzięć programu). Te bardzo konkretnie określone przedsięwzięcia stanowią odpowiedź właśnie na „potrzeby” zamykające fazę diagnostyczną (niektóre z przedsięwzięć odnoszą się do tylko jednej potrzeby – inne oddziałują nawet na kilka potrzeb).

Celem niniejszego opracowania jest określenie przesłanek identyfikacji potrzeb – przedstawienie przeprowadzonych badań, wykonanych dokumentów analitycznych (ściśle dedykowanych „Programowi rozwoju gospodarczego” i innym działaniom prowadzonym w ramach projektu Regiogmina), danych źródłowych pochodzących z zasobu Głównego Urzędu Statystycznego. Podkreślić także należy, że niektóre potrzeby wynikają z wiedzy eksperckiej członków bardzo rozległego zespołu autorskiego „Programu rozwoju gospodarczego” (program był tworzony w taki sposób, że oprócz koordynatorów – wiodących projektantów prowadzących całość prac nad programem, do obszarów specjalistycznych angażował ekspertów wysoko specjalistycznych – z danego obszaru dziedzinowego. Tym samym niektóre potrzeby są trudne do udowodnienia w sposób bezpośredni i wymierny, ponieważ wynikają z wiedzy typowo eksperckiej, łączącej analizę danych, obserwację zachodzących trendów, dokonywanie porównań między obszarami, wiedzę naukową dotyczącą opisanych typowych przebiegów procesów, czy wreszcie zdolność do wykonywania prognoz nie tylko danej dziedziny ale też całego kontekstu rozwoju.

Prace przygotowawcze: analiza danych, dedykowane badania własne, analiza źródeł literaturowych, wiedza ekspercka, badania specjalistyczne wykonane w ramach projektu REGIOGMINA, wiedza pozyskana podczas spotkań konsultacyjnych, prognozy

Opublikowane opracowania fazy diagnostycznej wykonane na potrzeby Programu:
Analiza sytuacji inwestycyjnej w województwie, Analiza sytuacji eksportowej w województwie, Analiza sytuacji społeczno- gospodarczej w województwie

Synteza fazy diagnostycznej
(Załącznik nr 1 do Programu)

Kluczowe wnioski i potrzeby
przedstawione w dokumencie
Programu

Rysunek 8. Schemat pokazujący syntetyzowanie danych – przejście od bardzo szerokiej, wieloźródłowej diagnozy stanu i uwarunkowań rozwoju gospodarczego do sformułowania kluczowych wniosków i identyfikacji potrzeb w finalnym dokumencie Programu.

Źródło: Opracowanie własne

Badania własne PwC wykonane na potrzeby „Programu rozwoju gospodarczego”

Badania społeczne o charakterze ilościowym i jakościowym wykonane przez PwC podczas prac nad Programem	
Metoda badawcza	Telefoniczne wywiady kwestionariuszowe wspomagane komputerowo (CATI)
Przedmiot	Określenie najczęściej i najrzadziej wykorzystywanych form wsparcia oferowanego przedsiębiorcom, sposób wykorzystania wsparcia do prowadzenia działalności
Próba badawcza	• 385 przedsiębiorstw - Zdrowa i bezpieczna żywność 21 - Ekoinnowacje 21 - Zdrowie i turystyka zdrowotna 69 - Zaawansowane materiały i narzędzia 31 - Automatyka przemysłowa 69 - Transport i mobilność 73 - Technologie informacyjno-komunikacyjne 69 - Dziedzictwo kulturowe i przemysły kreatywne 31 • <i>Razem</i> 385
Metoda badawcza	Ankieta internetowa (CAWI)
Przedmiot	Określenie potencjału inwestycyjnego gmin położonych w województwie kujawsko-pomorskim
Próba badawcza	Ankieta została skierowana do wszystkich 144 gmin położonych w województwie kujawsko-pomorskim. Formularz został wypełniony przez 68 jednostek
Metoda badawcza	Indywidualne wywiady pogłębione (IDI)
Przedmiot	• Analiza dostępnego systemu wsparcia • Analiza popytu na usługi IOB • Identyfikacja czynników warunkujących poziom innowacyjności i konkurencyjności podmiotów gospodarczych • Analiza postrzegania potencjału inwestycyjnego regionu, jego przewag konkurencyjnych oraz barier rozwoju • Analiza działalności eksportowej przedsiębiorstw • Prognozowanie zapotrzebowania na kapitał ludzki w gospodarce
Próba badawcza	• Ok. 70 wywiadów indywidualnych pogłębionych z przedstawicielami: - Instytucji Zarządzającej RPO WKP - instytucji otoczenia biznesu – spółki z udziałem Samorządu Województwa, agencje rozwoju regionalnego, parki technologiczne, zrzeszenia pracodawców/przedsiębiorców - instytucji rynku pracy - uczelni wyższych - przedsiębiorców - jednostek samorządu terytorialnego
Metoda badawcza	Zogniskowany wywiad grupowy (FGI)
Przedmiot	
Próba badawcza	• Przedsiębiorcy działający w obszarze inteligentnych specjalizacji (7 osób) • Przedstawiciele gmin do 15 tys. mieszkańców (3 osoby) • Przedstawiciele gmin powyżej 15 tys. mieszkańców (12 osób) • Przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu oraz przedsiębiorców i ich zrzeszeń (20 osób)

Metoda badawcza	Warsztat kreatywny (Design Thinking)
Przedmiot	Opracowanie scenariuszy rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie, prognozowanie zapotrzebowania na kapitał ludzki w gospodarce regionu
Próba badawcza	• Specjaliści w zakresie edukacji, rynku pracy • Przedstawiciele przedsiębiorców

Metoda badawcza	Warsztat strategiczny
Przedmiot	• Analiza popytu na usługi IOB • Identyfikacja usług, dla których prognozuje się wzrost popytu wśród regionalnych MŚP
Próba badawcza	• Przedstawiciele Instytucji Zarządzającej RPO WKP • Przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu

Badania eksperckie

Metoda badawcza	Desk research
Przedmiot	Określenie najczęściej i najrzadziej wykorzystywanych form wsparcia oferowanego przedsiębiorcom, sposób wykorzystania wsparcia do prowadzenia działalności
Źródła danych	• Diagnostyczny materiał roboczy: „Wyzwania rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego u progu III dekady XXI wieku. Diagnoza stanu i uwarunkowań rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego” opracowany przez Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku; • Dokumenty o charakterze strategicznym, np. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020; Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony; Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego „Plan modernizacji 2020+”, Toruń 2013; • Raporty polskich instytucji, np. Determinanty konkurencyjności polskiego przemysłu w kontekście wdrażania perspektywy finansowej 2014-2020; Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce; Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2015-2017; raporty podmiotów zaangażowanych w realizację Projektu REGIOGMINA, m.in. SGH w Warszawie, UMK w Toruniu; raporty obejmujące strategiczne dane statystyczne, m.in. opracowania NBP, GUS; „Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej rolnictwa, obszarów wiejskich i przetwórstwa województwa kujawsko-pomorskiego”, wyd. Kujawsko-Pomorski ODR w Minikowie, Minikowo-Bydgoszcz 2017-2019; „Ośrodki Innowacji i przedsiębiorczości w Polsce – Raport 2018”, SOOliP, 2018; Fundacja Startup Poland, „Polskie Startupy. Raport 2019”, Warszawa 2020; Sprawozdania MPiPS, lata 2015-2017; • Dane statystyczne, roczniki, analizy statystyczne opracowane przez: Eurostat, Bank Danych Lokalnych Główny Urząd Statystyczny, US w Bydgoszczy itp.; „Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności 2017”, GUS, Warszawa 2018; „Innowacyjność województwa kujawsko-pomorskiego w 2015 r., US w Bydgoszczy i Wydział Nauk Ekonomicznych UMK w Toruniu; „Rocznik Statystyczny Rolnictwa”, GUS, Warszawa 2018; „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030”, GUS, Warszawa 2017; Zapotrzebowanie rynku pracy na zawody z systemu szkolnictwa zawodowego, Raport Końcowy, GUS, Warszawa 2018; Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego w 2018 r., US w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2019; • Opracowania naukowe dotyczące sytuacji społeczno-gospodarczej, inwestycyjnej bądź eksportowej województwa oraz ogólnych zasad prowadzenia polityki rozwoju gospodarczego; • Dokumenty i opracowania udostępnione przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020; „Szkolnictwo zawodowe w województwie kujawsko-pomorskim”, KPBPPiR we Włocławku; Country Report – dokument roboczy służb komisji Sprawozdanie krajowe – Polska 2019, Załącznik D wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021–2027, Bruksela 2019; Komunikat Komisji do

Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady Europejskiego Banku Centralnego i Eurogrupy pn. „Europejski Semestr 2019: Ocena postępów w zakresie reform strukturalnych, zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania oraz wyniki szczegółowych ocen sytuacji na mocy rozporządzenia (UE) nr 1176/2011”.

Metoda badawcza	Analiza benchmarkingowa
Przedmiot	Metoda wspomagająca analizę sytuacji społeczno-gospodarczej województwa oraz gospodarki inwestycyjnej województwa
Źródła danych	• Statystyki publiczne
Metoda badawcza	Analiza zawartości stron internetowych
Przedmiot	• Analiza oferty instytucji otoczenia biznesu • Analiza systemów wsparcia przedsiębiorców na poziomie gmin • Analiza dostępności informacji kierowanych do przedsiębiorców i inwestorów
Źródła danych	• Strony internetowe instytucji otoczenia biznesu w regionie • Strony internetowe jednostek samorządu terytorialnego (gminy)
Metoda badawcza	Metoda symulacyjna/prognostyczna
Przedmiot	Metoda wspomagająca analizę sytuacji społeczno-gospodarczej województwa, w tym analizę trendów
Źródła danych	• Warsztat kreatywny • Wywiady indywidualne pogłębione

Źródło: Opracowanie PwC

Wykaz opracowań analitycznych wykonanych w ramach Projektu REGIOGMINA – stanowiących podstawę do formułowania wniosków oraz identyfikacji potrzeb w zakresie rozwoju gospodarczego

Kluczowe znaczenie dla oceny stanu i potencjału gospodarczego Województwa mają opracowania autorstwa PwC Advisory sp. z o.o.:

- Analiza sytuacji inwestycyjnej w województwie
- Analiza sytuacji eksportowej w województwie
- Analiza sytuacji społeczno- gospodarczej w województwie

Dodatkowo poniżej przedstawiono wykaz opracowań, które zostały przygotowane w ramach projektu i miały wpływ/stanowiły podstawę do oceny potencjału, wyzwań i możliwości rozwojowych województwa.

Pozostałe opracowania dotyczące rozwoju gospodarczego, w tym analizujące kontekst szeroko rozumianego rozwoju gospodarczego i przydatne w procesie identyfikacji potrzeb/wyzwań rozwoju gospodarczego, wykonane w ramach projektu Regiogmina w latach 2019-2021:

- Agnieszka Chłoń-Domińczak – Zróznicowanie przestrzenne sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim: opracowanie metodyki pozyskania informacji o MŚP z baz danych gromadzonych przez gestorów publicznych, zapewnienie ich geoprzestrzennej identyfikacji, przeprowadzenie analiz uwzględniających struktury administracji lokalnej
- Agnieszka Chłoń-Domińczak, Aneta Ptak-Chmielewska – Wykorzystanie danych rejestrowych do oceny sytuacji ekonomicznej mikro, małych i średnich przedsiębiorstw na przykładzie województwa kujawsko-pomorskiego
- Karol Pszonka – „Opracowanie modelu pojęciowego bazy danych przestrzennych MŚP w województwie kujawsko-pomorskim”
- Anna Fiedukowicz – „Opracowanie koncepcji wykorzystania istniejących zasobów informacyjnych do wspierania rozwoju przedsiębiorczości w województwie kujawsko-pomorskim, w tym informacji dotyczącej przedsiębiorstw, gmin oraz powiatów w województwie kujawsko-pomorskim pochodzących

z Banku Danych Lokalnych GUS, oraz rejestrów ubezpieczeń społecznych i podatkowych (dane zagregowane na poziomie gminy)”

- Robert Olszewski – „Sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw –opracowanie metodyki wykorzystania metod ilościowych i jakościowych spatial data mining do analizy danych przestrzennych MŚP w województwie kujawsko-pomorskim”
- Anna Fiedukowicz – „Opracowanie metodyki wykorzystania kontekstu przestrzennego w eksploracyjnej analizie danych przestrzennych MSP w województwie kujawsko-pomorskim”
- Jędrzej Gąsiorowski – „Opracowanie metodyki wykorzystania reguł asocjacyjnych w analizie danych przestrzennych MŚP w województwie kujawsko-pomorskim”
- Karol Przanowski – „Model prognozy wskaźnika innowacyjności gminy” – dwa raporty dotyczące produkcji na podstawie dwóch zmiennych określających innowacyjność przedsiębiorstw w gminach
- Robert Olszewski – „Sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw – geokodowanie danych MŚP”
- Jędrzej Gąsiorowski – „Opracowanie prototypu programu raportującego informacje zgromadzone w bazie danych, generującego automatyczne raporty dla gmin i powiatów województwie z podsumowaniem informacji” wraz z przykładowymi raportami dla wybranych typów gmin
- Maciej Zastempowski, Aldona Glińska-Noweś, Ewa Wędrowska, Waldemar Głabiszewski, Dorota Grego-Planer, Iwona Escher, Katarzyna Liczmańska-Kopcewicz – Sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim
- Analiza relacji między jednostkami samorządu terytorialnego i sektorem MŚP w wybranych krajach świata (wraz z badaniem ankietowym):
 - Hieronim Jędrzejewski, Agnieszka Wójcik Czerniawska, Zbigniew Grzymała – Suplement dotyczący współpracy lokalnych samorządów z przedsiębiorcami w wybranych krajach świata – podsumowanie wyników badań ankietowych
 - Hieronim Jędrzejewski – Współpraca lokalnych samorządów z przedsiębiorcami w Republice Irlandii ze szczególnym uwzględnieniem Regionu Południowego
 - Hieronim Jędrzejewski – Współpraca lokalnych samorządów z przedsiębiorcami w Wielkiej Brytanii ze szczególnym uwzględnieniem Regionu Yorkshire i Humber
 - Hieronim Jędrzejewski – Współpraca lokalnych samorządów z przedsiębiorcami w Królestwie Hiszpanii ze szczególnym uwzględnieniem Regionu Kastylii La Mancha
 - Zbigniew Grzymała, Elżbieta Malinowska- Misiąg, Krzysztof Jarosiński, Benedykt Opałka, Krzysztof Jarosiński, Krzysztof Marecki, Maciej Wieloch, Katarzyna Sadowy, Dominika Brodowicz – Analiza wybranych krajów świata – Finlandia, Dania , Austria , Niemcy, Szwajcaria, Republika Korei Południowej, Stany Zjednoczone Ameryki, Francja
 - Hieronim Jędrzejewski – Współpraca lokalnych samorządów z przedsiębiorcami w Królestwie Niderlandów ze szczególnym uwzględnieniem Regionu Geldria
 - Hieronim Jędrzejewski – Współpraca lokalnych samorządów z przedsiębiorcami w Republice Słowackiej ze szczególnym uwzględnieniem Regionu Nitra i Gminy Nové Zámky
 - Hieronim Jędrzejewski – Współpraca lokalnych samorządów z przedsiębiorcami w Republice Włoskiej ze szczególnym uwzględnieniem Regionu Piemont
 - Hieronim Jędrzejewski – Współpraca lokalnych samorządów z przedsiębiorcami w Królestwie Szwecji ze szczególnym uwzględnieniem regionu Västra Götaland
 - Hieronim Jędrzejewski – Współpraca lokalnych samorządów z przedsiębiorcami W Republice Czeskiej ze szczególnym uwzględnieniem Regionu Północno-Wschodniego (Severovýchod)
 - Hieronim Jędrzejewski – Rynek pracy w wybranych krajach – zatrudnienie oraz stopa bezrobocia
- Diagnoza funkcjonowania istniejących instrumentów wsparcia MŚP, w tym badania sondażowe:
 - Małgorzata Wojakowska- Żeglińska – Analiza możliwości współpracy wraz z identyfikacją potencjalnych barier dla współdziałania MŚP z JST w ramach aktywności realizowanych przez pro przedsiębiorcze gminy ze wskazaniem metod budowania kultury współpracy oraz ocena przydatności proponowanych regulacji formalnych
 - Zbigniew Grzymała, Beata Żelazko, Tomasz Pilewicz – Produktywność małych i średnich przedsiębiorstw – próba syntezy pojęcia
 - Tomasz Pilewicz – Wypracowanie propozycji standardów proprzedsiębiorczego funkcjonowania administracji lokalnej wraz z mechanizmem ich upowszechniania oraz bieżącego pozycjonowania gmin
 - Krzysztof Jaszczółt – Mechanizmy wspierania lokalnej przedsiębiorczości przez jednostki samorządu terytorialnego
 - Aneta Kosztowniak – Wkład sektora MŚP województwa kujawsko-pomorskiego w PKB w Polsce w latach 2014-2019 oraz prognozy na lata 2020-2031

- Aneta Kosztowniak – Wkład sektora MŚP wybranych powiatów województwa kujawsko-pomorskiego w PKB Polski w latach 2014-2019 oraz 2020-2031
- Michał Wolański – Zasady realizacji wzmacniania otoczenia infrastrukturalnego dla nowych obszarów aktywności gospodarczej, poprzez integrację systemu transportu zbiorowego, wraz z uruchomieniem lokalnych węzłów przesiadkowych jako centrów aktywności społecznej
- Jacek Męcina – Funkcjonowanie rynku pracy z wykorzystaniem regionalnego komponentu Funduszu Pracy – stan obecny i rekomendacje zmian. (Raport dotyczy m.in. tematyki wzmacniania infrastrukturalnego obszarów aktywności gospodarczej)
- Jan Klimek, Beata Żelazko, Tomasz Pilewicz – Metodyka badania do zadania nr 3 oraz Metodyka badania do zadania nr 3 – Standardy przedsiębiorczego funkcjonowania administracji lokalnej
- Jan Klimek, Tomasz Pilewicz, Beata Żelazko – Badanie ankietowe
- Metodyka tworzenia planów rozwoju lokalnego:
 - Rafał Kasprzak – Analizy społeczno-ekonomiczne na potrzeby opracowania metodyki Programu Rozwoju Gospodarczego (PRG) gminy obejmujące: analizę danych źródłowych, analizę wzorcowych rozwiązań stosowanych w jednostkach samorządu terytorialnego.
 - Krzysztof Kietliński – Raport z zadania obejmującego projektowanie kwerendy na potrzeby identyfikacji zakresu analiz społeczno-ekonomicznych niezbędnych do opracowania metodyki Programu Rozwoju Gospodarczego (PRG) gminy
 - Michał Matuszewicz – Analiza i ocena oraz wypracowanie koncepcji dla formuły współdziałania oraz wypracowanie koncepcji dla formuły współdziałania LOG z lokalnymi JST dla stosowania instrumentów wsparcia MŚP w ramach tworzonych lokalnych programów gospodarczych realizowanych w oparciu o model aktywnej proprzedsiębiorczej gminy. Dodatkowym celem jest wypracowanie zasad dla doboru instrumentów wsparcia w zależności od lokalnych uwarunkowań funkcjonowania środowiska przedsiębiorców, wraz z oceną proponowanych regulacji prawnych w formule OSR
 - Piotr Russel – Analiza i identyfikacja formuł regulacji instrumentów wsparcia, możliwych do zastosowania w ramach instytucji LOG na rzecz programowania aktywnej polityki prorozwojowej gmin w oparciu o wyniki badań ankietowych oraz badań NIK i analiz Biura Analiz Sejmowych. Rekomendacje w zakresie możliwości stosowania w warunkach krajowych, europejskich i pozaeuropejskich instrumentów wsparcia, w kontekście wyników badań, oraz w szczególności z ocen wynikających z dotychczasowych badań ankietowych
- Identyfikacja i ocena funkcjonowania istniejących instrumentów wsparcia dla MŚP w oparciu o badania niereaktywne i reaktywne, w tym badania sondażowe wśród MŚP poprzez analizy ekonomiczne dotyczące instrumentów wsparcia jak Lokalne Organizacje Gospodarcze, Lokalny Fundusz Rozwoju Gospodarczego, czy inkubatory przedsiębiorczości, w tym z wykorzystaniem badania sondażowego:
 - Rafał Kasprzak, Grzegorz Maśloch, Piotr Czajkowski, Jakub Szymański, Aleksandra Szafranko, Rafał Czaja, Henryk Wojtaszek – Analiza barier w realizacji mikrostref aktywności gospodarczej oraz lokalnych inkubatorów przedsiębiorczości i centrów handlu lokalnego, z identyfikacją niezbędnych standardów i procedur ich tworzenia, w zakresie prawnym, dostępu do informacji i możliwości finansowania
 - Krzysztof Marecki – Analiza sposobu oddziaływania instrumentu funduszy poręczeniowych na przedsiębiorstwa oraz ocena roli i stopnia wykorzystania funduszy poręczeniowych w Polsce
 - Grzegorz Maśloch – Formuła koncepcji działania i funkcjonowania Lokalnych Funduszy Rozwoju Gospodarczego, działających we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego wraz z rekomendowaną polityką inwestycyjną, jako przesłankę dla regulacji prawnych, umożliwiających funkcjonowanie funduszu w realiach otoczenia prawnego i ekonomicznego, wraz ze wskazaniem zakresu interwencji publicznej oraz oceną ex ante w formule oceny skutków regulacji dla wypracowanych propozycji regulacji
 - Tomasz Poniński – Montaż finansowy LFRG wskazujący na określenie potencjalnych źródeł finansowania LFRG oraz ich procentowego udziału w całym LFRG. Symulacja całości przepływów w ramach montażu finansowego w odniesieniu do potencjalnego LFRG, z uwzględnieniem zarówno podmiotów organizacyjnych LFRG, podmiotów i osób zarządzających LFRG i klientów LFRG. Zdefiniowanie w oparciu o strukturę przepływów modelu funkcjonalnego LFRG wraz ze strategią inwestowania i dezinvestycji (wychodzenia z inwestycji)
 - Tomasz Ronikier – Przeprowadzenie prac analitycznych dotyczących oceny sytuacji rynkowej w zakresie luki kapitałowej dla inwestycji planowanych do realizowania przez MŚP, opracowanie modelu przepływów finansowych działania lokalnych funduszy funkcjonujących w systemie hybrydowym finansowania publiczno-prywatnego wraz z określeniem kategorii interwencji oraz

- oceną ryzyk ekonomicznych instrumentów inwestycyjnych możliwych do zastosowania przez fundusze, a także ryzyk inwestorów publicznych i prywatnych
- Łukasz Walczyna – Analiza możliwości funkcjonowania LOG na rzecz współpracy lokalnych podwykonawców z kluczowymi firmami wiodącymi regionu oraz kraju wraz z określeniem formuł współpracy, przy wykorzystaniu możliwości wsparcia ze strony funduszy poręczeniowych lub pożyczkowych działających na rzecz tworzenia konsorcjów przetargowych, leasingu oraz factoringu, z uwzględnieniem potencjalnej roli LFRG, wraz z oceną proponowanych regulacji prawnych w formule OSR
 - Pracownia Badań Soma – Potrzeby inwestycyjne firm i możliwości ich realizacji Wyniki badania ankietowego (zadanie 1.2)
- Koncepcje założeń regulacji prawnych wraz z analizą środowiska regulacyjnego, w tym ze wskazaniem zakresu ewentualnych zmian w regulacjach na poziomie ustawowym oraz sformułowanie propozycji projektów aktów prawnych i towarzyszących dokumentów organizacyjnych odzwierciedlających wnioski zawarte w badaniach ekonomicznych realizowanych w ramach projektu.
 - Wojciech Białończyk – Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia funkcjonowania instrumentów wsparcia dla mikroprzedsiębiorców, małych przedsiębiorców i średnich przedsiębiorców
 - Michał Bitner – Występowanie i dopuszczalność pomocy publicznej w mechanizmach finansowania ryzyka – raport przygotowany w związku z pracami nad utworzeniem Lokalnego Funduszu Rozwoju Gospodarczego
 - Michał Bitner – Mechanizm kształtowania budżetu gminy poprzez zmianę kalendarium budżetowego i szczegółowości określania budżetu, wraz z prowadzeniem konsultacji co do jego założeń ze środowiskami gospodarczymi. Ocena możliwości wyodrębnienia komunalnej części wymiaru podatku dochodowego od osób fizycznych wraz z propozycją systemową ulg inwestycyjnych udzielanych przez gminy dla lokalnych przedsiębiorców – raport przygotowany w związku z pracami zmierzającymi do utworzenia Lokalnego Funduszu Rozwoju Gospodarczego
 - Tomasz Grzybowski – Analiza otoczenia prawnego oraz praktyk działania Jednostek Samorządu Terytorialnego (JST) wraz koncepcją założeń regulacyjnych w obszarze rynku pracy oraz współpracy władz samorządowych ze środowiskami i organizacjami przedsiębiorców w oparciu o przeprowadzone badania ankietowe, a także prace analityczne i koncepcyjne, wraz z identyfikacją obszarów regulacji oraz propozycje projektów aktów prawnych na rzecz funkcjonowania lokalnego komponentu funduszu pracy z uwzględnieniem propozycji regulacji ustawowych, a także statutu i regulaminu działania Lokalnej Organizacji Gospodarczej wraz z określeniem formuł działania współpracujących z nią funduszy poręczeniowych działających na rzecz tworzenia konsorcjów przetargowych, leasingu oraz factoringu, ocena ex ante
 - Grzegorz P. Kubalski – Analiza możliwości wdrażania potencjalnych instrumentów wsparcia dla MŚP w formule trwałej współpracy pomiędzy lokalnym samorządem na poziomie gmin, lub ich grup, albo w ramach powiatu, ze środowiskami przedsiębiorców wraz z określeniem optymalnych prawnych form trwałej instytucjonalnej współpracy samorządu lokalnego ze środowiskami przedsiębiorców oraz oceną możliwości zaimplementowania w Polsce hybrydowych struktur w formie wspólnych instytucji samorządu i przedsiębiorców, zapewniających dostęp do informacji, szkoleń i bieżącego doradztwa, jak również możliwości oddziaływania na bieżącą politykę JST i kształtowanie lokalnych programów gospodarczych w formule „Quangos”
 - Wojciech Kwiatkowski – Analiza istniejącego otoczenia regulacyjnego, koncepcja założeń regulacyjnych oraz standardów prawnych opracowywania i przyjmowania Lokalnych Programów Gospodarczych w oparciu o przeprowadzone prace analityczne i koncepcyjne ich działania, a także koncepcja funkcjonowania, założenia regulacyjne i standardy prawne umów dla współpracy lokalnych MŚP, jako podwykonawców wobec wiodących firm wraz z analizą i oceną oraz wskazaniem formuł możliwych do stosowania instrumentów w ramach lokalnych programów gospodarczych realizowanych przez Lokalne Organizacje Gospodarcze, ocena ex ante
 - Sylwia Morawska – Analiza możliwości stosowania oraz zakresu regulacyjnych interwencji dotyczących relacji samorząd terytorialny i MŚP w zakresie proponowanych zidentyfikowanych instrumentów wsparcia ze szczególnym uwzględnieniem refleksji konstytucyjnej, a także identyfikacja formuł regulacji dla instrumentów wsparcia, możliwych do zastosowania w ramach lokalnych instytucji na rzecz programowania aktywnej polityki prorozwojowej
 - Artur Nowak-Far – Opracowanie koncepcji otoczenia prawnego i organizacyjnego w zakresie możliwości i celowości regulacji funkcjonowania inkubatora przedsiębiorczości oraz lokalnej strefy rozwoju gospodarczego i systemu budowania lokalnych rynków wraz założeniami regulacji

dla ich potencjalnego wdrażania przez jednostki samorządu terytorialnego w ramach działalności lokalnych organizacji gospodarczych   ○ Michał Turczyk – Koncepcja założeń konkretnych regulacji wraz ze stanowiącą ich podstawę analizą otoczenia prawnego i praktyk działania Jednostek Samorządu Terytorialnego (JST) – propozycja projektów aktów prawnych dla organizacji urzędu gminy nakierowanego na aktywne wspieranie przedsiębiorczości w funkcjonowaniu gminy ○ Piotr Zapadka – Opracowanie badania środowiska regulacyjnego oraz koncepcja założeń regulacji wraz z analizą możliwości interwencji regulacyjnej wobec planowanych rozwiązań organizacyjnych Lokalnych Funduszy Rozwoju Gospodarczego (LFRG). Propozycja projektów aktów prawnych w zakresie LFRG ze szczególnym uwzględnieniem kwestii podatkowych oraz identyfikacja ryzyk i kierunków funkcjonowania lokalnych Funduszy Rozwoju Gospodarczego, w tym obejmująca problematykę perspektywy prawnej UE wraz z wnioskami legislacyjnymi dla eliminowania zidentyfikowanych dysfunkcji otoczenia prawnego, analiza ex ante   ● PwC Advisory sp. z o.o.: Założenia do Programu Rozwoju Gospodarczego Województwa ● PwC Advisory sp. z o.o.: Atrakcyjność inwestycyjna – spojrzenie inwestorów z Indii na region kujawsko-pomorski ● PwC Advisory sp. z o.o.: Analiza studiów przypadku koordynacji polityki rozwoju gospodarczego wybranych regionów ● Raporty gminne (dla każdej z gmin województwa) dotyczące szczegółowej struktury funkcjonujących podmiotów gospodarczych

Podstawowa charakterystyka gospodarki województwa kujawsko-pomorskiego oraz kontekstu jej rozwoju

Najważniejsze wskaźniki dla województwa kujawsko-pomorskiego

Tabela 14. Najważniejsze wskaźniki opisujące stan rozwoju gospodarczego i kontekst jego realizacji dla województwa kujawsko-pomorskiego.

Cecha/wskaźnik		Jednostka miary	2010	2015	2018	2019	2020
Dochody na 1 mieszkańca	gminy łącznie z miastami na prawach powiatu - ogółem	zł	3 072,62	4 069,48	5 176,02	5 766,21	6 196,20
	gminy łącznie z miastami na prawach powiatu - dochody własne	zł	1 506,24	2 044,24	2 400,47	2 622,42	2 752,41
	gminy łącznie z miastami na prawach powiatu - dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	zł	491,60	707,28	930,26	1 030,87	1 005,82
	gminy łącznie z miastami na prawach powiatu - dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	zł	30,86	45,00	52,63	66,34	72,02
	gminy łącznie z miastami na prawach powiatu - dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	zł	476,40	626,55	705,98	733,30	773,83
	gminy bez miast na prawach powiatu - ogółem	zł	2 798,00	3 542,79	4 722,02	5 255,92	5 744,00
	gminy bez miast na prawach powiatu - dochody własne	zł	1 177,60	1 646,00	1 910,74	2 154,32	2 357,45
	gminy bez miast na prawach powiatu - dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	zł	325,83	515,43	705,69	792,78	781,92
	gminy bez miast na prawach powiatu - dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	zł	16,43	24,78	28,83	44,99	47,74

	gminy bez miast na prawach powiatu - dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	zł	434,05	586,90	655,90	680,96	726,99
	miasta na prawach powiatu - ogółem	zł	3 530,27	4 970,41	5 963,84	6 656,49	6 989,53
	miasta na prawach powiatu - dochody własne	zł	2 053,91	2 725,46	3 250,28	3 439,08	3 445,32
	miasta na prawach powiatu - dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	zł	767,85	1 035,44	1 319,95	1 446,25	1 398,62
	miasta na prawach powiatu - dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	zł	54,91	79,57	93,94	103,57	114,62
	miasta na prawach powiatu - dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	zł	546,98	694,38	792,87	824,61	856,01
	ogółem	zł	391,48	461,20	381,30	432,58	542,47
	dochody własne	zł	89,86	132,93	154,58	189,54	225,32
	dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	zł	18,58	26,57	34,87	38,62	37,66
	dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	zł	61,32	86,04	102,94	131,43	142,71
Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca	ogółem	zł	5 064	6 692	5 851	5 848	6 267
	nakłady w sektorze publicznym	zł	1 612	3 137	2 329	2 374	2 434
	nakłady w sektorze prywatnym	zł	3 452	3 555	3 522	3 474	3 833
Nakłady inwestycyjne	nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach - ogółem	tys. zł	6 875 481	7 352 960	6 886 067	6 838 068	7 192 137
	nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach - przemysł i budownictwo	tys. zł	4 103 694	4 782 725	4 361 620	4 456 149	4 707 341
	nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach - handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	tys. zł	1 967 229	1 588 245	1 530 437	1 514 473	1 525 129
	nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach - w % ogółem - przemysł i budownictwo	%	59,7	65,0	63,3	65,2	65,5
	nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach - w % ogółem - handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	%	28,6	21,6	22,2	22,1	21,2
	nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca	zł	3 276	3 522	3 311	3 296	3 476
	wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca	zł	26 455	35 959	42 398	43 892	45 553
	nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym	zł	5 066,9	5 616,8	5 438,1	5 465,2	5 825,5
	wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca, Polska = 100	%	74,3	76,2	77,1	75,2	73,7
	nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB	%	10,5	9,2	7,4	6,9	-
	Gęstość zaludnienia oraz wskaźniki	ludność na 1 km2	osoba	117	116	116	115
Ludność w miastach w % ogółu ludności (dane półroczne)	rok	%	60,58	59,64	59,09	58,89	58,56
Ludność	ogółem	osoba	2 098 711	2 086 210	2 077 775	2 072 373	2 061 942

	w miastach	osoba	1 271 357	1 244 129	1 227 851	1 220 444	1 207 421
	na wsi	osoba	827 354	842 081	849 924	851 929	854 521
Ludność wg grup wieku	20-24	osoba	156 574	136 140	120 260	115 076	110 681
	25-29	osoba	178 110	153 445	143 096	139 011	133 071
	30-34	osoba	167 047	173 767	160 892	154 464	149 473
	35-39	osoba	150 384	164 380	169 800	171 219	171 071
	40-44	osoba	129 920	148 184	158 312	160 781	162 284
	45-49	osoba	135 425	127 609	137 050	141 236	145 804
	50-54	osoba	163 494	132 094	124 344	123 878	124 615
	55-59	osoba	156 917	157 019	137 669	131 757	127 347
	60-64	osoba	132 728	147 474	153 060	152 151	148 074
	65-69	osoba	70 943	121 495	131 678	133 198	135 006
	70-74	osoba	68 601	62 472	86 160	96 808	107 215
	75-79	osoba	57 796	57 190	54 754	53 471	51 810
	80-84	osoba	39 730	43 393	43 838	43 748	42 872
	85 i więcej	osoba	26 192	35 154	39 234	40 294	40 569
Przeciętne dalsze trwanie życia	mężczyźni - dla wieku 0	lata	71,4	73,5	73,5	73,7	72,4
	mężczyźni - dla wieku 15	lata	57,0	59,0	58,9	59,2	57,9
	mężczyźni - dla wieku 30	lata	42,8	44,7	44,6	44,9	43,6
	mężczyźni - dla wieku 45	lata	29,1	30,8	30,8	31,1	29,8
	mężczyźni - dla wieku 60	lata	17,7	18,8	18,7	19,0	17,8
	mężczyźni - dla wieku 65	lata	14,6	15,5	15,4	15,7	14,5
	kobiety - dla wieku 0	lata	79,8	81,3	81,1	81,0	80,4
	kobiety - dla wieku 15	lata	65,3	66,6	66,5	66,6	65,7
	kobiety - dla wieku 30	lata	50,5	51,8	51,8	51,8	50,9
	kobiety - dla wieku 45	lata	36,1	37,2	37,2	37,2	36,3
	kobiety - dla wieku 60	lata	22,9	23,8	23,7	23,7	22,9
	kobiety - dla wieku 65	lata	18,9	19,8	19,7	19,7	18,9
Wskaźniki obciążenia demograficznego	ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	54,7	59,4	64,1	65,6	67,0
	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	82,4	105,1	116,4	119,9	122,6
	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	24,7	30,4	34,5	35,8	36,9
Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności	urodzenia żywe na 1000 ludności	-	10,77	9,19	9,55	9,32	8,70
	zgony na 1000 ludności	-	9,75	9,83	10,88	10,65	12,31
	przyrost naturalny na 1000 ludności	-	1,02	-0,64	-1,33	-1,33	-3,60
Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według dziedzin B+R	nakłady ogółem - ogółem	tys. zł	204 193,1	364 447,3	606 285,0	721 465,5	893 247,2
	nakłady ogółem - nauki przyrodnicze	tys. zł	52 607,2	92 461,7	94 180,2	108 044,9	126 460,0
	nakłady ogółem - nauki inżynieryjne i techniczne	tys. zł	76 571,2	218 547,5	340 642,7	398 999,5	492 523,1
	nakłady ogółem - nauki medyczne i nauki o zdrowiu	tys. zł	7 195,1	17 823,8	61 907,3	0,0	0,0
	nakłady ogółem - nauki rolnicze i weterynaryjne	tys. zł	0,0	6 583,7	16 913,9	25 293,5	25 248,6
	nakłady ogółem - nauki społeczne	tys. zł	29 536,7	14 205,7	44 720,5	63 767,8	72 098,1
	nakłady ogółem - nauki humanistyczne i sztuka	tys. zł	0,0	14 824,9	47 920,3	0,0	0,0
	ogółem	EPC	-	-	4 158,1	4 177,6	4 421,3
	w sektorze przedsiębiorstw	EPC	-	-	2 284,2	1 954,3	2 263,5

Personel wewnętrzny B+R - wskaźniki	w sektorze rządowym i sektorze prywatnych instytucji niekomercyjnych	EPC	-	-	51,1	48,1	46,6
	w sektorze szkolnictwa wyższego	EPC	-	-	1 822,8	2 175,2	2 111,2
	badacze	EPC	-	-	2 945,1	3 283,8	3 487,7
	personel wewnętrzny B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo	EPC	-	-	4,6	4,6	4,9
	badacze na 1000 osób aktywnych zawodowo	EPC	-	-	3,2	3,6	3,9
	udział personelu wewnętrznego B+R (w osobach) w ludności aktywnej zawodowo	%	-	-	0,75	0,81	0,84
	udział personelu wewnętrznego B+R (w osobach) w pracujących ogółem	%	-	-	0,80	0,85	0,86
	udział personelu wewnętrznego B+R sektora przedsiębiorstw (w EPC) w personelu wewnętrznym B+R ogółem	EPC	-	-	54,9	46,8	51,2
Działalność innowacyjna - wskaźniki	średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw	%	13,6	12,5	21,0	10,8	25,8
	nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w relacji do PKB	-	1,73	1,42	0,92	0,84	-
	nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach na 1 osobę aktywną zawodowo	zł	1 297	1 240	942	911	1 343
	udział nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w nakładach krajowych	%	3,3	2,6	2,4	2,1	3,1
Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w relacji do nakładów brutto na środki trwałe	ogółem	%	8,19	6,25	5,51	5,20	-
Wynalazki	zgłoszenia w UPRP - ogółem	-	124	163	135	155	171
	patenty udzielone przez UPRP - ogółem	-	35	80	93	98	68
	udział zgłoszeń wynalazków w liczbie zgłoszeń wynalazków ogółem	%	3,9	3,5	3,2	4,0	4,3
	zgłoszenia wynalazków w UPRP na 1 mln mieszkańców	-	59,1	78,1	64,9	74,7	82,6
	udział patentów udzielonych w liczbie udzielonych patentów na wynalazki ogółem	%	2,5	3,3	2,7	3,2	3,0
	patenty udzielone przez UPRP na 1 mln mieszkańców	-	16,7	38,3	44,7	47,2	32,9
	patenty udzielone przez UPRP na 100 tys. mieszkańców	-	1,7	3,8	4,5	4,7	3,3
	udział patentów przyznanych przedsiębiorstwom i osobom fizycznym przez UPRP w liczbie zgłoszeń ogółem	%	-	-	64,0	76,9	27,7
	udział patentów przyznanych jednostkom naukowym Polskiej Akademii Nauk, instytutom badawczym, szkołom wyższym w liczbie zgłoszeń ogółem	%	-	-	77,6	43,8	67,3
Wzory użytkowe	zgłoszenia w UPRP - ogółem	-	45	32	49	76	44
	udzielone prawa ochronne w UPRP	-	29	34	52	34	42
	udzielone prawa ochronne w UPRP na 100 tys. ludności	-	1,4	1,6	2,5	1,6	2,0
Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach	przedsiębiorstwa ogółem (przedsiębiorstwa sektora niefinansowego) - wykorzystujące komputery	%	98,0	93,0	96,6	97,3	-
	przedsiębiorstwa ogółem (przedsiębiorstwa sektora niefinansowego) - posiadające dostęp do Internetu	%	96,5	92,1	96,4	96,9	98,7
	przedsiębiorstwa ogółem (przedsiębiorstwa sektora niefinansowego) - posiadające własną stronę internetową	%	65,1	67,6	68,3	66,4	75,0

	przedsiębiorstwa ogółem (przedsiębiorstwa sektora niefinansowego) - dla których strona internetowa spełniała funkcje prezentacji katalogów, wyrobów lub cenników	%	49,8	62,2	63,5	61,2	70,8
	przedsiębiorstwa ogółem (przedsiębiorstwa sektora niefinansowego) - otrzymujące zamówienia poprzez sieci komputerowe (stronę internetową, systemy typu EDI)	%	6,3	9,8	12,8	16,0	18,0
	przedsiębiorstwa ogółem (przedsiębiorstwa sektora niefinansowego) - wyposażające swoich pracowników w urządzenia przenośne (np. komputery przenośne, smartfony) pozwalające na mobilny dostęp do Internetu	%	-	55,2	68,2	76,9	81,1
	przedsiębiorstwa ogółem (przedsiębiorstwa sektora niefinansowego) - posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu	%	-	83,8	96,2	96,9	98,7
Korzystający ze świadczeń rodzinnych	rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	92 177	64 931	67 946	61 930	51 521
	dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	187 752	126 870	134 054	123 942	106 707
	dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	170 292	115 692	124 459	115 388	99 155
	udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	41,9	30,4	33,1	30,9	26,6
Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem	kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	504 734	462 604	615 033	637 943	679 447
Podmioty nowo zarejestrowane wg sektorów własnościowych	podmioty gospodarki narodowej ogółem	-	19 482	17 121	18 752	17 948	15 698
Podmioty - wskaźniki	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	-	886	927	951	982	1 017
	podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	-	137,1	147,8	156,1	162,7	169,9
	podmioty gospodarki narodowej na 10 tysięcy mieszkańców w wieku produkcyjnym (Polska=100)	%	87,1	84,8	83,2	83,1	83,0
	podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 49 osób na 10 tys. mieszkańców	-	8,8	8,5	8,3	8,0	8,0
	podmioty MŚP (0-249 pracujących) na 10 tys. mieszkańców	-	885	926	950	981	1 016
	podmioty gospodarcze w sekcjach J-N na 1000 mieszkańców	-	16,8	19,4	21,0	21,9	22,8
	jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	-	93	82	90	87	76
	jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	-	74	74	79	55	44
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	-	681	681	704	725	750
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	-	10,53	10,85	11,55	12,00	12,52
	instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej	-	775,3	799,1	812,2	810,8	808,7
	udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON	%	8,3	8,0	8,3	5,7	4,3
	udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem	%	76,8	73,4	74,0	73,8	73,7

	udział podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących do 9 osób w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON	%	94,7	95,5	95,7	95,9	96,1
	udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej	%	2,8	3,3	3,4	3,5	3,5
Podmioty na 1000 mieszkańców wg wag klas wielkości	ogółem	-	7,5	6,9	6,8	6,7	6,6
Podmioty gospodarki narodowej wg formy prawnej	Przedsiębiorstwa państwowe ogółem	-	-	6	4	4	4
	Spółdzielnie ogółem	-	-	970	608	597	584
	Spółki handlowe ogółem	-	-	15 485	15 300	16 500	17 978
	Spółki cywilne ogółem	-	-	13 400	13 600	13 637	13 669
Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007	ogółem	-	186 007	193 470	197 657	203 548	209 750
	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	5 063	4 303	4 100	4 108	4 105
	przemysł i budownictwo	-	39 885	41 887	44 030	46 824	49 342
	pozostała działalność	-	141 059	147 280	149 527	152 616	156 303
Podmioty wg klas wielkości	ogółem	-	186 007	193 470	197 657	203 548	209 750
	0 - 9	-	176 210	184 709	189 096	195 162	201 512
	10 - 49	-	7 947	6 988	6 841	6 732	6 596
	50 - 249	-	1 611	1 558	1 503	1 445	1 432
	250 - 999	-	208	183	185	177	178
	1000 i więcej	-	31	32	32	32	32
Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego - wskaźniki	podmioty z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. mieszkańców	-	2,7	2,7	2,8	2,5	2,2
	wartość kapitału zagranicznego na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym (Polska=100)	%	31,8	24,9	28,6	27,3	27,1
Produkcja sprzedana przemysłu ogółem i na 1 mieszkańca	wg PKD 2007 - ogółem	mln zł	44 788,4	55 132,4	64 435,6	66 714,9	68 489,5
	wg PKD 2007 - na 1 mieszkańca	zł	21 341	26 408	30 980	32 159	33 098
	wg PKD 2007 - ogółem, Polska = 100	%	4,54	4,39	4,24	4,13	4,34
	wg PKD 2007 - na 1 mieszkańca, Polska = 100	%	83,39	80,88	78,25	76,40	4,30
Produkcja sprzedana przemysłu ogółem i na 1 mieszkańca (podmioty o liczbie pracujących>9)	wg PKD 2007 - ogółem	mln zł	42 083,8	50 845,9	59 221,5	60 759,1	62 043,1
	wg PKD 2007 - na 1 mieszkańca	zł	20 052	24 355	28 473	29 288	29 983
Produkcja sprzedana przemysłu według klas wielkości podmiotów gospodarczych	wg PKD 2007 - ogółem	mln zł	44 788,4	55 132,4	64 435,6	66 714,9	68 489,5
	wg PKD 2007 - 49 i mniej	mln zł	7 761,6	11 514,8	13 348,8	14 114,9	14 881,1
	wg PKD 2007 - 50 - 249	mln zł	11 985,9	15 674,7	19 230,7	19 233,1	19 434,5
	wg PKD 2007 - 250 - 499	mln zł	6 203,6	7 027,2	9 147,9	9 620,2	9 473,1
	wg PKD 2007 - 500 - 999	mln zł	4 070,2	9 409,7	10 870,5	12 123,3	11 746,5
	wg PKD 2007 - 1000 i więcej	mln zł	14 767,1	11 506,0	11 837,7	11 623,5	12 954,3
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca	produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca	zł	31 127	38 240	44 854	47 558	-
	dynamika produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca, rok poprzedni=100	%	104,6	105,5	107,1	106,0	-
	produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca, Polska = 100	%	82,9	81,6	81,2	79,6	-
	zróżnicowanie PKB na 1 mieszkańca na poziomie regionów (wskaźnik dyspersji)	%	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Produkt krajowy brutto ogółem	produkt krajowy brutto ogółem, Polska=100	%	4,5	4,4	4,4	4,3	-

Bezrobotni długotrwale (13 miesięcy i dłużej) wg płci	ogółem	tys. osób	23	24	8	0	0
Bierni zawodowo wg przyczyn	choroba, niepełnosprawność	tys. osób	113	111	97	95	94
	nauka, uzupełnianie kwalifikacji	tys. osób	156	144	120	113	119
	obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu	tys. osób	77	98	114	108	100
	wyczerpane wszystkie znane możliwości poszukiwania pracy	tys. osób	15	16	8	7	0
	przekonanie o niemożności znalezienia pracy	tys. osób	27	25	15	12	11
Odsetek ludności w wieku 15-64 lata wg poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania	wyższe	%	14,6	18,8	22,1	21,6	23,6
	policealne oraz średnie zawodowe	%	22,2	23,9	23,2	23,3	23,7
	średnie zawodowe	%	19,5	20,9	20,1	20,0	19,9
	średnie ogólnokształcące	%	11,0	10,9	10,6	10,8	10,1
	zasadnicze zawodowe	%	31,2	29,4	28,4	28,5	26,6
	gimnazjalne, podstawowe i niższe	%	21,0	17,0	15,7	15,7	16,1
	średnie (łącznie ze średnim zawodowym i ogólnokształcącym)	%	30,5	31,8	30,7	30,8	30,0
średnie (łącznie z zasadniczym zawodowym i policealnym)	%	64,4	64,2	62,2	62,6	60,4	
Odsetek ludności w wieku 15-64 lata z wykształceniem wyższym wg płci i miejsca zamieszkania - różnica w stosunku do średniej krajowej (p.proc.)	ogółem	pp	-4,8	-5,6	-5,1	-6,6	-5,3
Odsetek pracujących wg sektorów ekonomicznych i płci	sektor rolniczy	%	13,7	14,0	12,2	13,1	14,1
	sektor przemysłowy	%	32,2	30,9	32,4	32,5	31,5
	sektor usługowy	%	54,0	55,1	55,3	54,4	54,4
	ogółem	tys. osób	779	843	872	872	870
	sektor rolniczy	tys. osób	107	118	106	113	122
	sektor przemysłowy	tys. osób	251	260	281	281	272
	sektor usługowy	tys. osób	421	463	479	470	470
Stopa bezrobocia wg miejsca zamieszkania	ogółem	%	10,6	8,0	4,3	4,0	3,1
	miasta	%	11,2	7,9	3,9	4,0	3,4
	wieś	%	9,6	8,1	4,8	4,0	2,7
Stopa bezrobocia	ogółem, Polska = 100	%	-	106,7	113,2	121,2	96,9
Wskaźnik zatrudnienia wg grup wieku i miejsca zamieszkania	w wieku 15 - 24 lata	%	26,9	28,5	31,1	33,8	29,7
	w wieku 18 - 59/64 lata	%	62,3	66,7	71,7	72,5	72,8
	w wieku 50 lat i więcej	%	28,4	31,3	32,4	31,4	31,3
Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	ogółem	osoba	41 897	42 768	32 041	26 520	32 174
	ogółem w % bezrobotnych ogółem	%	30,1	39,9	44,1	41,4	43,8
	ogółem	osoba	139 401	107 255	72 655	64 060	73 482

Bezrobotni zarejestrowani wg płci i typu	zamieszkali na wsi	osoba	62 688	50 537	34 760	31 018	34 869
	zamieszkali w mieście	osoba	76 713	56 718	37 895	33 042	38 613
	kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	osoba	15 353	17 647	16 481	14 253	14 679
Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg grup wieku	24 lata i mniej	%	22,4	15,8	12,4	12,5	12,6
	25-34	%	29,2	27,3	28,7	27,7	27,5
	35-44	%	19,8	22,0	24,4	24,6	25,4
	45 i więcej	%	28,7	34,8	34,5	35,2	34,5
Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia	wyższe	%	7,0	8,4	9,2	9,5	9,4
	policealne oraz średnie zawodowe/branżowe	%	18,9	18,9	19,5	19,8	19,7
	średnie ogólnokształcące	%	10,1	9,9	10,6	10,7	11,4
	zasadnicze zawodowe/branżowe	%	31,0	29,9	28,3	27,9	27,5
	gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	%	33,0	32,9	32,4	32,0	31,9
Stopa bezrobocia rejestrowanego	ogółem	%	17,0	13,2	8,8	7,9	9,0
	ogółem (Polska = 100)	%	137,1	136,1	151,7	151,9	142,9
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci	ogółem	%	10,3	8,2	5,7	5,1	6,0
	mężczyźni	%	9,0	6,8	4,2	3,8	4,7
	kobiety	%	11,7	9,8	7,4	6,6	7,4
Miejsca pracy	liczba nowo utworzonych miejsc pracy	tys. msc.	25,4	24,2	31,2	23,8	20,3
	liczba zlikwidowanych miejsc pracy	tys. msc.	21,3	10,4	13,0	12,1	11,2
Absolwenci studiów na poziomie magisterskim ogółem	absolwenci studiów na poziomie magisterskim	osoba	9 500	7 690	6 647	6 539	5 558
Uczelnie, studenci i absolwenci	uczelnie macierzyste	ob.	-	18	17	17	16
	filie	ob.	-	10	4	6	7
	studenci ogółem	osoba	-	61 859	56 539	54 104	54 234
	absolwenci ogółem	osoba	-	17 590	14 237	13 929	12 432
Absolwenci uczelni na 10 tys. ludności	absolwenci na 10 tys. ludności	osoba	104	84	69	67	60
Studenci uczelni na 10 tys. ludności	ogółem	osoba	403	297	272	261	263
	w wieku 19-24 lata	osoba	4 538	3 853	3 986	3 973	4 130
	studenci uczelni: biologiczna, nauk o środowisku, fizyczna, matemat i stat, technologii teleinform, inż-techniczna, produkcji i przetwórstwa, architektury i budownictwa, rolnicza, leśna, rybactwa, weterynaryjna, usług transport. na 10 tys. ludności	osoba	-	68,2	59,4	49,4	48,1
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	ogółem	zł	2 910,82	3 540,25	4 139,21	4 494,37	4 831,73
	przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)	%	84,7	85,3	85,6	86,7	87,5

Źródło: BDL GUS

Ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza

Rysunek 9. Cechy ekonomiczne gospodarki

	PKB	WDB	PSP	Nakłady inwestycyjne
Poziom	87 222 mln zł (2017) 4,4% krajowej wartości całkowitej 41,9 tys zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca	76 600 mln zł 4,4% wartości dla kraju 106 394 zł - WDB w przeliczeniu na 1 pracującego	4,2% 78,7% średniej krajowej w przeliczeniu na mieszkańca	9 865,8 mln zł
Pozycja w kraju	8 – wartość całkowita 10 – PKB na mieszkańca relatywnie mniejsza	8 – wartość ogólna 11 – w przeliczeniu na 1 pracującego	8. pozycja w kraju	10. pozycja w kraju
Poziom wzrostu	od 2008 wzrasta wzrost stale poniżej średniej krajowej	udział w WDB sektor usługowy (60,1%) przemysł/budownictwo (35,4%) rolnictwo (4,5%)	lokata w kraju bez zmian zmniejszenie udziału w krajowej PSP o 0,3%	spadek od 2008 (1 z 2 województw) Udział sekcji: B C D E – 42,5% L – 15,4%

Źródło: Opracowanie własne PWC na podstawie danych GUS (BDL)

Rysunek 10. Poziom przedsiębiorczości w województwie

Charakterystyka przedsiębiorczości	
Wskaźnik	Wartość
Liczba podmiotów gospodarczych w tym liczba podmiotów osób fizycznych	196 tys. (2017) 141 tys. (2017)
Liczba podmiotów/10 tys. mieszkańców	940 podmiotów/10 tys. mieszkańców
Wzrost przedsiębiorczości	Tempo wzrostu jedno z najwolniejszych w kraju. Dynamika wzrostu liczby firm była znacznie wolniejsza niż średnio w Polsce: kujawsko-pomorskie 107% (wzrost w porównaniu do 2011 Polska 112%).
Struktura wielkościowa (liczba podmiotów na 10 tys. mieszkańców)	mikroprzedsiębiorstwa: 897,6/10 tys. mieszkańców małe: 33,6/10 tys. mieszkańców średnie i duże: 8/10 tys. mieszkańców „najlepszy wynik spośród województw będących poniżej średniej krajowej”
Struktura branżowa	Największe grupy: sekcje G, F, C, M łącznie to 53,8% przedsiębiorstw Branże odróżniające region: turystyka zdrowotna, rolnictwo

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych GUS

Rysunek 11. Sytuacja demograficzna województwa

Charakterystyka demograficzna	
Zjawisko	Wyjaśnienie
Ujemny bilans migracji	Więcej osób opuszcza województwo (przeciętnie co roku 7,6 osób na 10 tys. mieszkańców) niż się w nim osiedla
Niekorzystna struktura osób migrujących poza region	najliczniej migrują osoby młode – w wieku 25-34 lata duży ubytek roczny dzieci do 12 r. ż. (średnio 190 dzieci/rok)
Postępujący proces starzenia się	wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym o 30% w okresie 2010-2018 Prognozowany wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym o 26% do 2030 r.
Intensywność starzenia się podobna do przeciętnej	Niekorzystne zjawisko starzenia się postępuje w podobnym tempie, jak dzieje się to przeciętnie w kraju – prognozowany wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w Polsce ok. 26% do 2030 r.
Niekorzystne zmiany w strukturze wieku mieszkańców	Zwiększeniu udziału osób w wieku poprodukcyjnym towarzyszy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym - prognozowany spadek z 18% w 2018 roku do 16,8% w 2030 r.

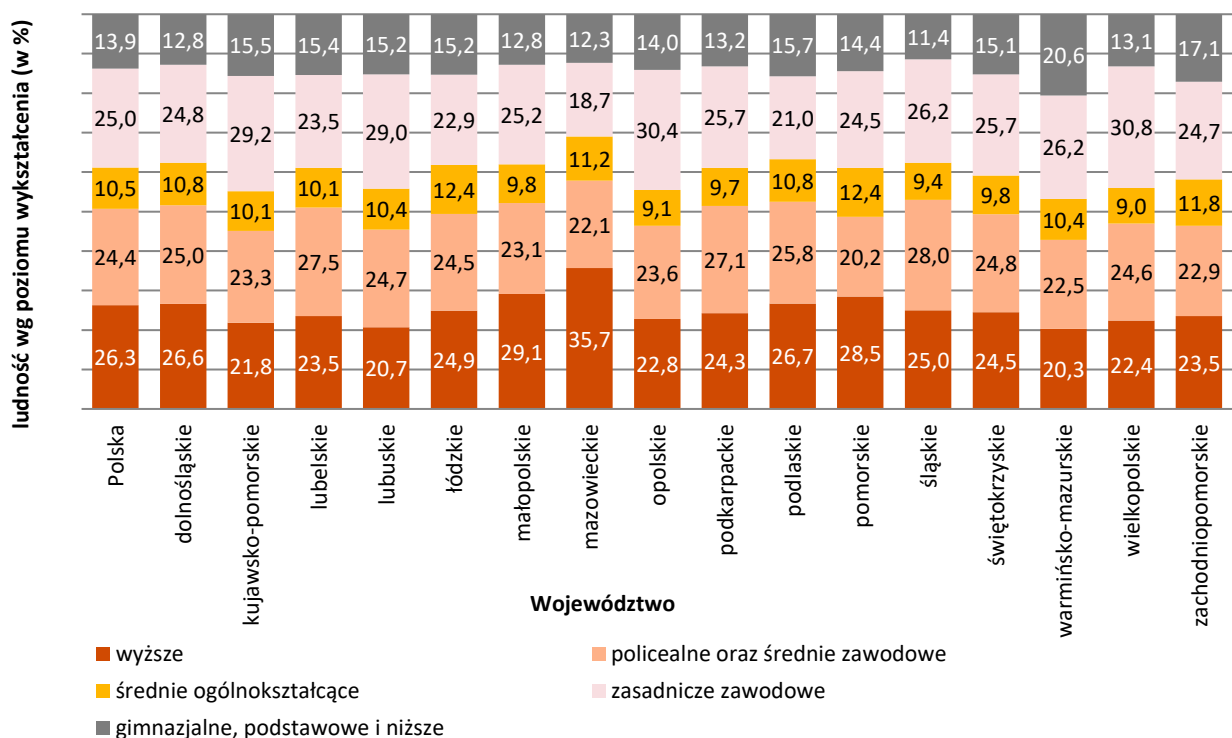
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych GUS

Rysunek 12. Jakość kapitału ludzkiego – wykształcenie mieszkańców

	Pod względem liczby ludności z wyższym wykształceniem województwo zajmuje 14. Miejsce w kraju, gdy jednocześnie bardzo duży jest udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (4. Pozycja w kraju)
	Dysproporcje między miastem i wsią
	Niska potrzeba podnoszenia kwalifikacji – w systemie kształcenia ustawicznego 3,8% mieszkańców
	Odsetek młodych osób nie kształcących się i nie pracujących wyższy niż przeciętny
	Jakość kształcenia jest niska – w 52 gminach uśrednione wyniki egzaminów były niższe niż 90% średniej wartości krajowej, a tylko w 5 gminach – młodzież osiągała wyniki na poziomie średniej krajowej lub wyższe

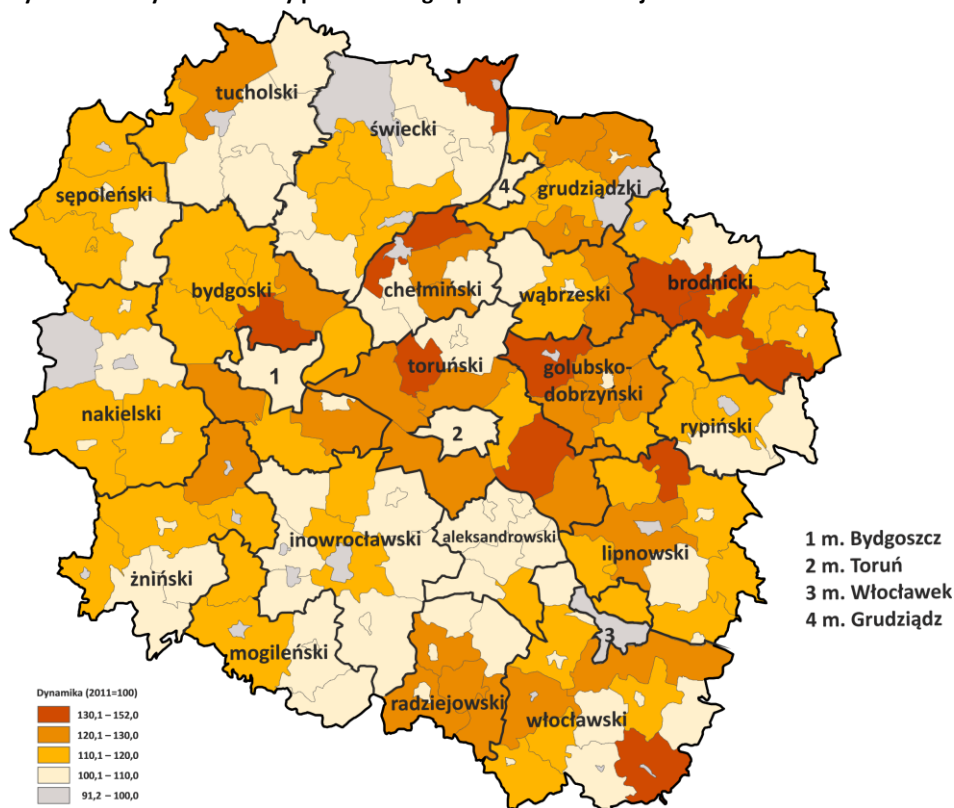
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie diagnozy „Wyzwania rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego u progu II dekady XXI wieku. Diagnoza stanu uwarunkowań rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego”

Rysunek 13. Poziom wykształcenia w 2017 r. wg BAEL - udział ludności w wieku 15-64 lata wg poziomu wykształcenia w ogólnej liczbie ludności w tym wieku⁵⁶

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych GUS (BAEL)

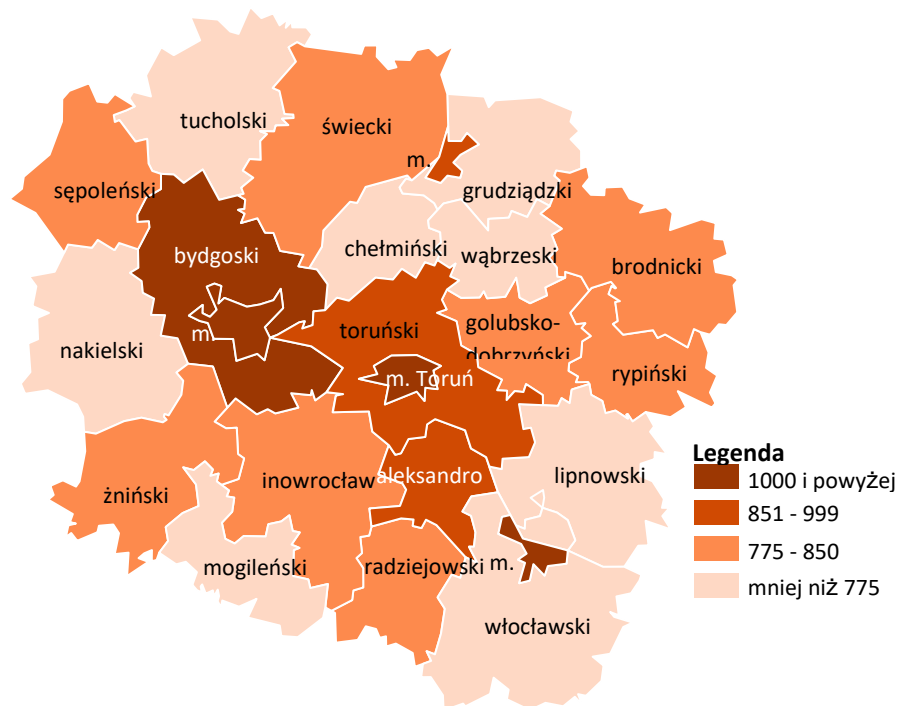
Rysunek 14. Dynamika liczby podmiotów gospodarki narodowej w 2017 r.

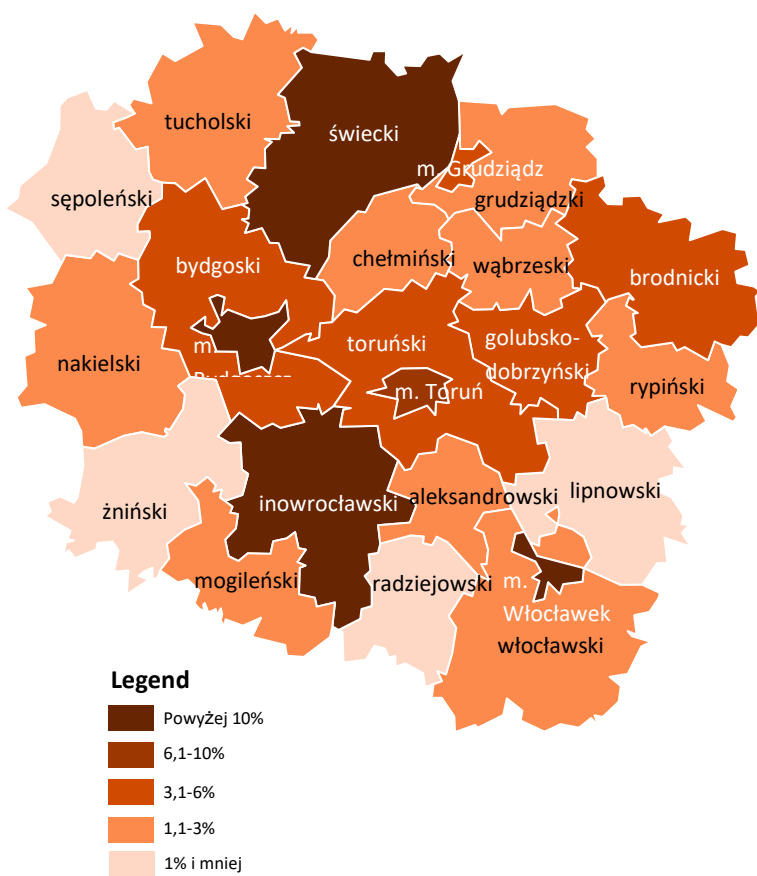
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych GUS

⁵⁶ ze względu na zaokrąglenia w przypadku niektórych kategorii wartości na wykresie nie sumują się do 100%.

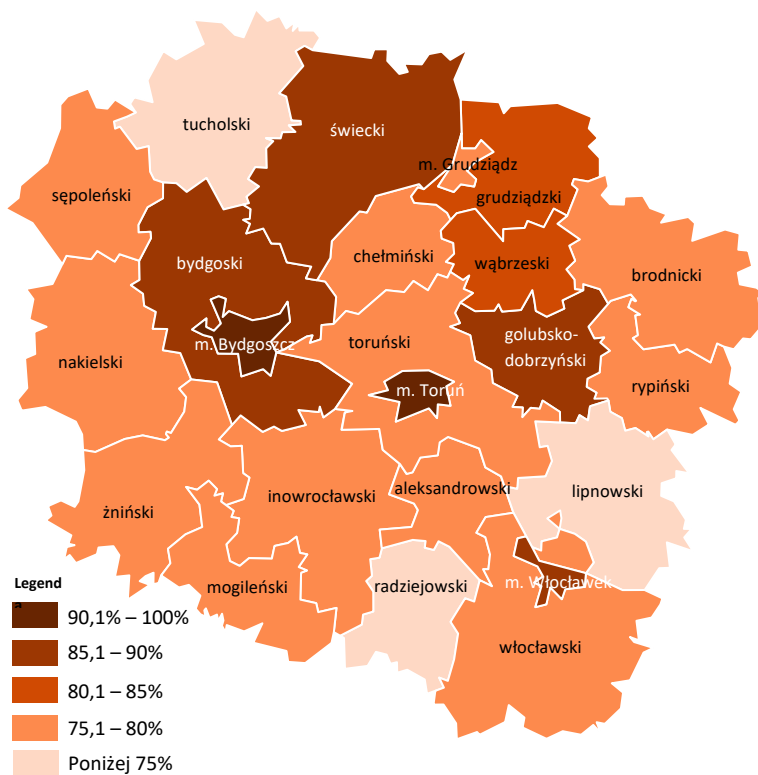
Rysunek 15. Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności w podziale na powiaty

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie „Województwo Kujawsko-Pomorskie. Podregiony, Powiaty, Gminy”. Urząd Statystyczny w Bydgoszczy. Bydgoszcz, 2019

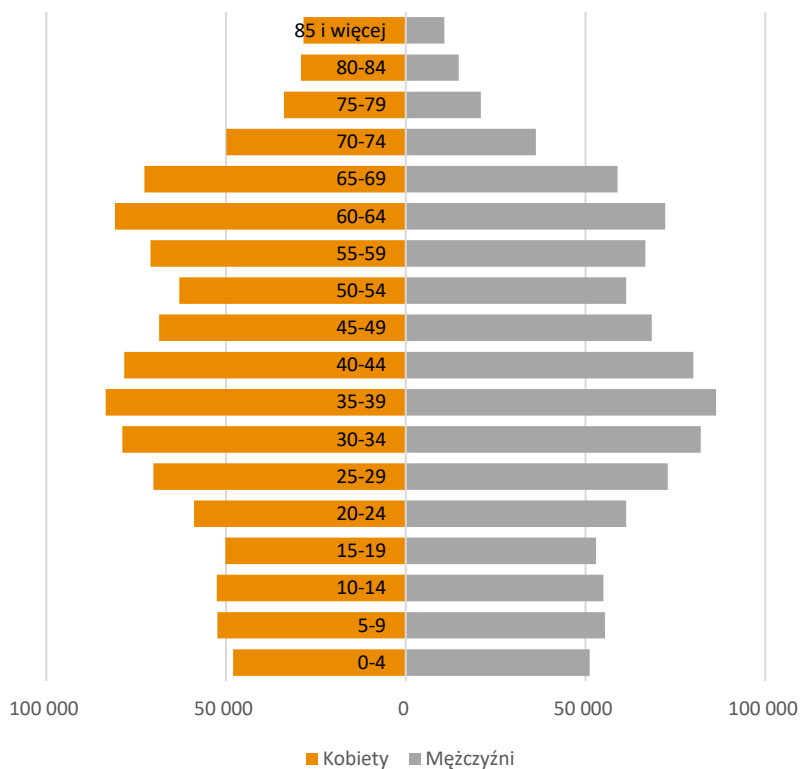
Rysunek 16. Wskaźnik produkcji sprzedanej przemysłu w cenach bieżących

Rysunek 17. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w 2018 r. w porównaniu do średniej krajowej (Polska = 100%).

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie „Województwo Kujawsko-Pomorskie. Podregiony, Powiaty, Gminy”. Urząd Statystyczny w Bydgoszczy. Bydgoszcz, 2019

Rysunek 18. Piramida wieku i płci w województwie kujawsko-pomorskim w 2018 roku

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych GUS

Tabela 15. Udział zatrudnienia nauczycieli akademickich w województwie kujawsko-pomorskim w liczbie nauczycieli akademickich w wyszczególnionych typach szkół wyższych w Polsce

Ogółem	4,37%
Uniwersytety	8,51%
Wyższe Szkoły Techniczne	0%
Wyższe Szkoły Rolnicze	11,83%
Wyższe Szkoły Ekonomiczne	2,01%
Wyższe Szkoły Pedagogiczne	0%
Uniwersytety Medyczne*	0%
Wyższe Szkoły Morskie	0%
Akademie Wychowania Fizycznego	0%
Wyższe Szkoły Artystyczne	4,08%
Wyższe Szkoły Teologiczne*	0%
Pozostałe Szkoły Wyższe	5,68%
Szkoły Resortu Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych	0%
Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego	0%

* Dane GUS nie zawierają danych z następujących jednostek szkolnictwa wyższego: – Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy i Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Toruńskiej im. bł. ks. Stefana Wincentego Frelichowskiego. Ich kadra została ujęta w kategorii Uniwersytetów.

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych GUS

Tabela 16. Warunki materialne życia

Wskaźnik	Wartość przeciętnego wynagrodzenia	Wartość dochodu rozporządzalnego przez 1 osobę	Zasięg ubóstwa	Udział osób korzystających z pomocy społecznej	Udział osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej
Wartość/ udział w kraju	87%	91,1%	10,4%	8,2%	68,1%
Pozycja w kraju	13	12-14	9	3	b.d.
Tendencja	bez zmian	↑	↓	↓	↑

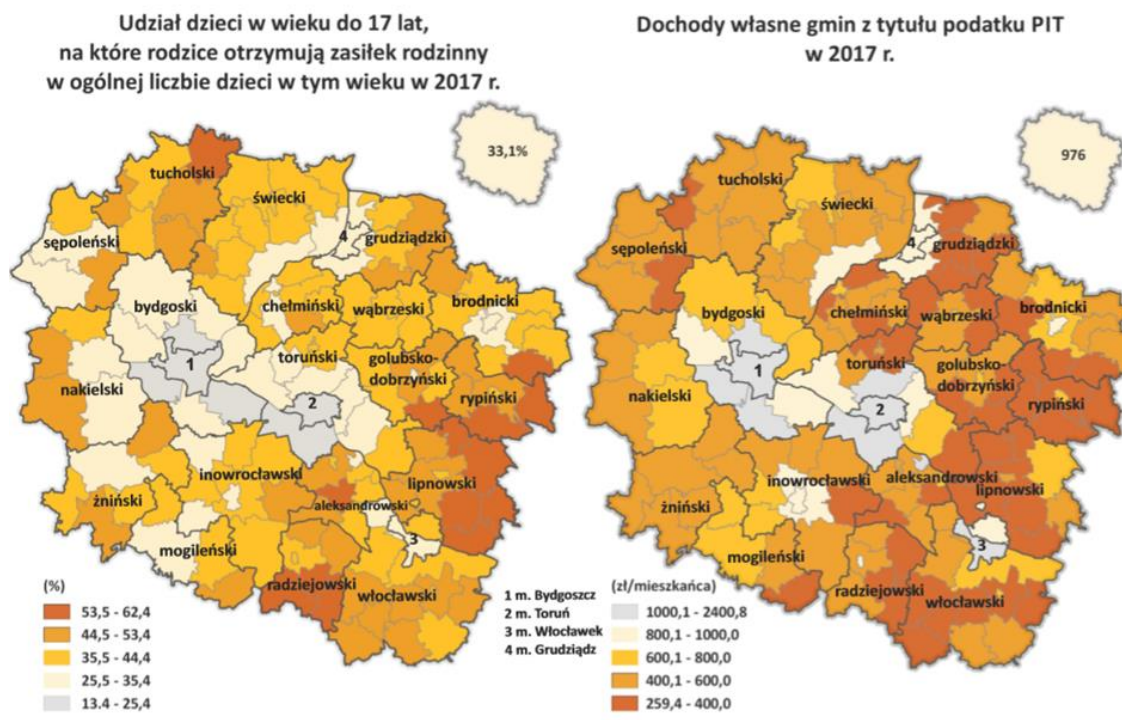
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych GUS

Tabela 17. Aktywność zawodowa ludności

Wskaźnik	Liczba osób pracujących	Udział osób pracujących w ludności powyżej 18 r.ż.	Udział osób aktywnych zawodowo w ogóle ludności	Udział osób aktywnych zawodowo w ludności w wieku produkcyjnym
Wartość w 2017 r.	738,5 tys.	43%	55%	75%
Pozycja/ udział w kraju	4,8%	12/89%	11	10
Tendencja	↑	↑	↑	↑

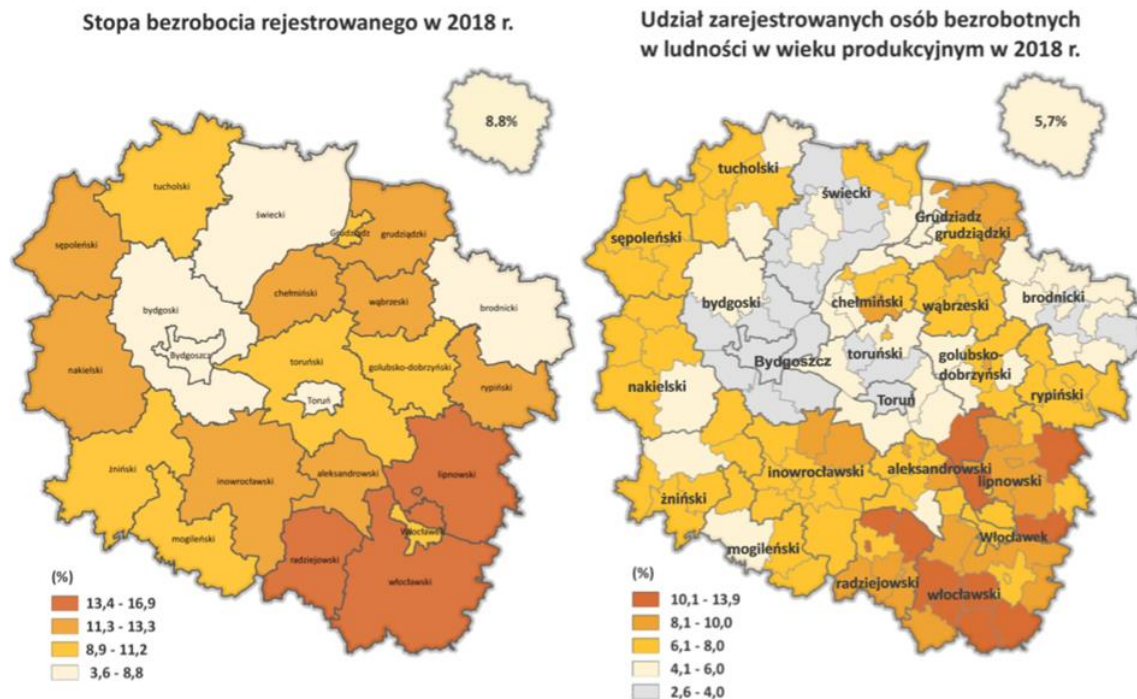
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych GUS

Rysunek 19. Sytuacja materialna mieszkańców - zasiłki rodzinne oraz dochody gmin z tytułu podatku PIT w 2017 r.

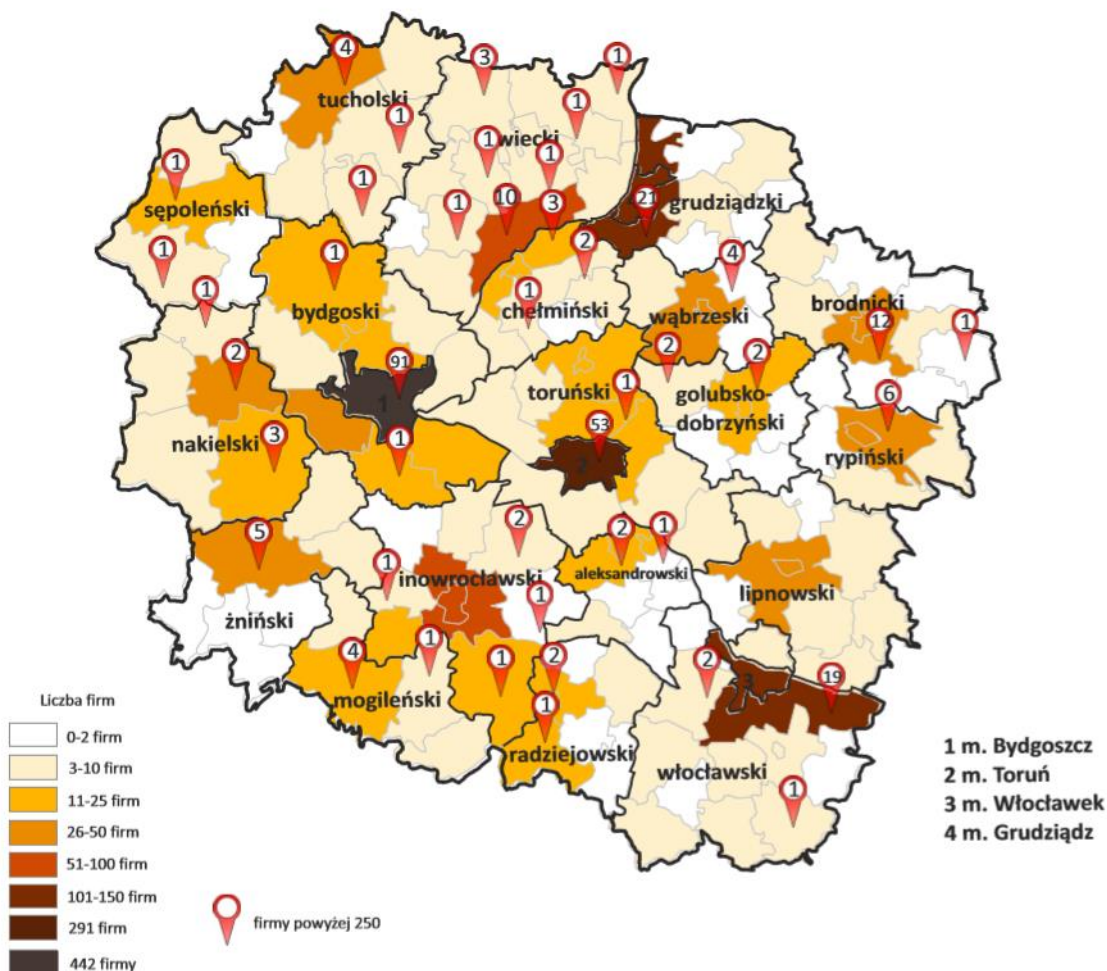
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych GUS (BDL) oraz projektu dokumentu „Wyzwania rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego u progu III dekady XXI wieku. Diagnoza stanu i uwarunkowań rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego”

Rysunek 20. Rynek pracy - stopa bezrobocia rejestrowanego oraz udział zarejestrowanych bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych GUS (BDL) oraz projektu dokumentu „Wyzwania rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego u progu III dekady XXI wieku. Diagnoza stanu i uwarunkowań rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego”

Rysunek 21. Firmy zatrudniające więcej niż 50 pracowników w woj. kujawsko-pomorskim w podziale na gminy

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych udostępnionych przez Szkołę Główną Handlową

Tabela 18. Firmy z woj. kujawsko-pomorskiego ujęte w Rankingu Listy 500 Rzeczypospolitej w latach 2018-2015

Lp.	Firma	Lokalizacja		Pozycja w rankingu			
		Powiat	Miejscowość	2018	2017	2016	2015
1	PSH LEWIATAN GK	m. Włocławek	Włocławek	20	17	21	28
2	NEUCA SA GK	m. Toruń	Toruń	43	39	39	39
3	ThyssenKrup Energostal	m. Toruń	Toruń	116	130	158	150
4	Grupa TZMO	m. Toruń	Toruń	122	124	130	136
5	Zakłady Tłuszczowe Kruszwica SA	inowrocławski	Kruszwica	124	136	139	141
6	Anwil SA	m. Włocławek	Włocławek	136	142	150	94
7	Krajowa Spółka Cukrowa SA	m. Toruń	Toruń	152	117	-	-
8	Agrolok Sp. z o.o.	golubsko-dobrzyński	Golub-Dobrzyń	191	213	218	218
9	UMC Poland Sp. z o.o.	toruński	Ostaszewo	235	262	246	-
10	Ampol-Merol Sp. z o.o.	wąbrzeski	Wąbrzeźno	246	251	257	263
11	Nova Trading SA	m. Toruń	Toruń	284	287	314	359
12	Oponeo.pl SA	m. Bydgoszcz	Bydgoszcz	341	380	459	459
13	Apator SA GK	m. Toruń	Toruń	349	324	319	349
14	Cronimet.pl Sp. z o.o.	inowrocławski	Inowrocław	352	346	358	328
15	Cereal Partners Poland-Toruń Pacific Sp. z o.o.	m. Toruń	Toruń	360	358	360	382

16	Sits Sp. z o.o.	brodnicki	Brodnica	487	445	466	487
17	Frosta Sp. z o.o.	m. Bydgoszcz	Bydgoszcz	-	440	454	-
18	Grupa Polomarket Sp. z o.o.	inowrocławski	Giebnia	-	138	140	140
19	Hurtownia Motoryzacyjna Gordon SA	nakielski	Zamość	-	368	410	485
20	Mondi Świecie SA	świecki	Świecie	-	109	122	119
21	PHU Chemirol Sp. z o.o.	mogileński	Mogilno	-	229	219	207
22	Pojazdy Szynowe PESA SA	m. Bydgoszcz	Bydgoszcz	-	-	273	104

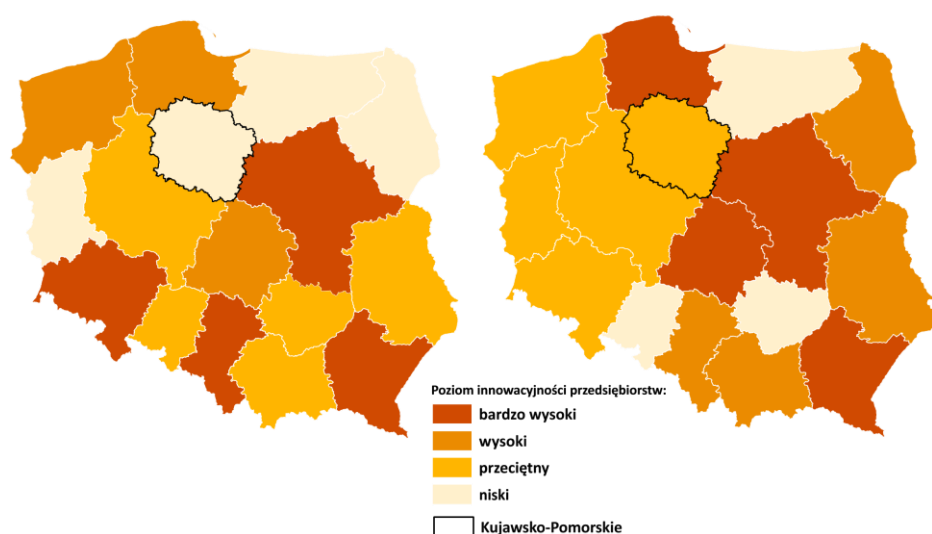
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie materiałów prasowych Rzeczypospolitej, Pulsu Biznesu i Forbesa z lat 2015-2019

Tabela 19. Syntetyczny wskaźnik innowacyjności przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim

Województwo	Wartość wskaźnika syntet. w 2015 r.	Wartość wskaźnika syntet. w 2018 r.	Pozycja w rankingu w 2015 r.	Pozycja w rankingu w 2018 r.	Zmiana wartości wskaźnika
Dolnośląskie	8,0	6,1	2	8	↓
Kujawsko-Pomorskie	5,2	6,0	14	10	↑
Lubelskie	6,1	6,4	8	7	↑
Lubuskie	5,3	6,0	13	9	↑
Łódzkie	6,3	7,6	7	2	↑
Małopolskie	5,8	7,1	10	5	↑
Mazowieckie	8,3	8,1	1	1	-
Opolskie	5,6	4,9	11	15	↓
Podkarpackie	7,7	7,1	3	4	↓
Podlaskie	5,0	5,6	15	13	↑
Pomorskie	6,5	7,4	6	3	↑
Śląskie	7,2	6,5	4	6	↓
Świętokrzyskie	5,5	5,4	12	14	↓
Warmińsko-Mazurskie	4,6	4,7	16	16	-
Wielkopolskie	6,0	5,6	9	12	↓
Zachodniopomorskie	7,2	5,8	5	11	↓

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych GUS

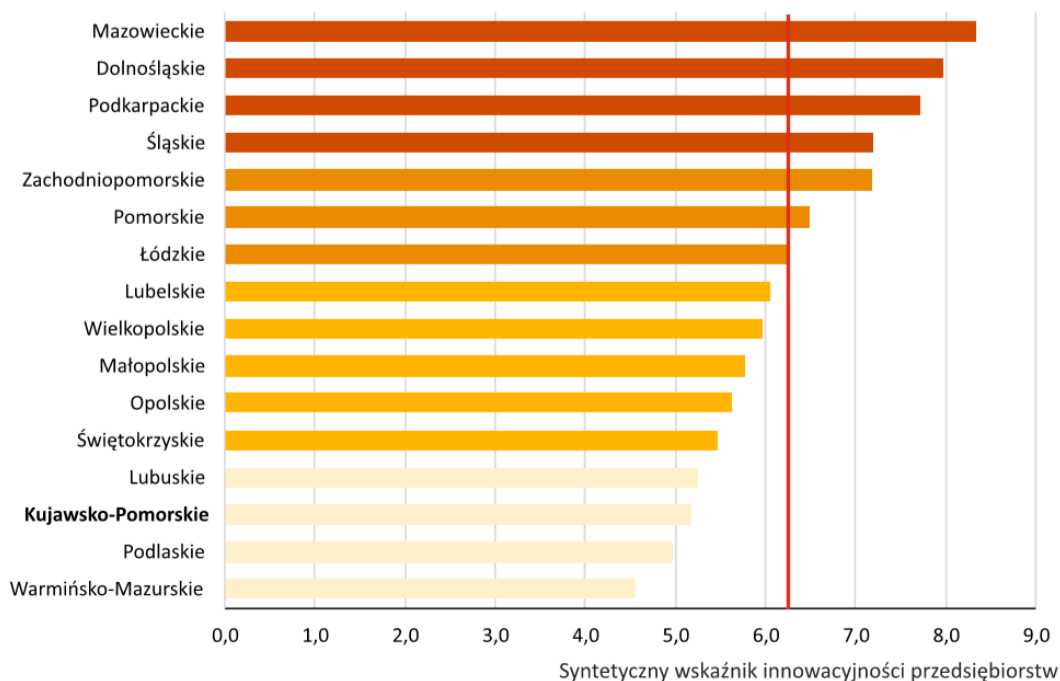
Rysunek 22. Ocena innowacyjności przedsiębiorstw według województw 2015 2018

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych GUS

Rysunek 23. Innowacyjność przedsiębiorstw w województwach

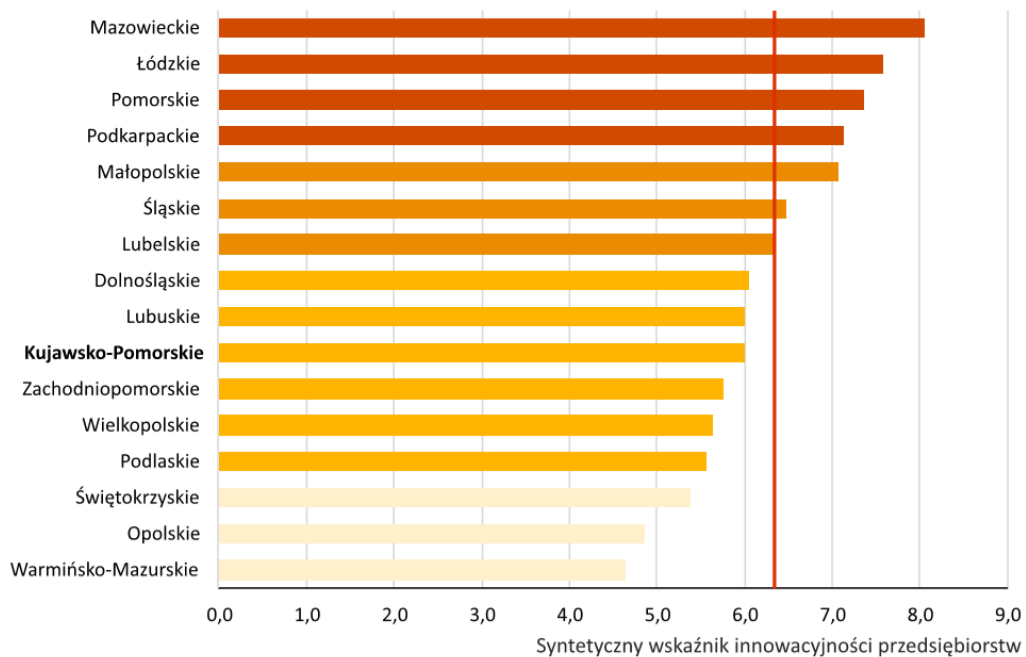
2015

Poziom innowacyjności przedsiębiorstw:

■ bardzo wysoki
 ■ wysoki
 ■ przeciętny
 ■ niski
 — wartość średnia

2018

Poziom innowacyjności przedsiębiorstw:

■ bardzo wysoki
 ■ wysoki
 ■ przeciętny
 ■ niski
 — wartość średnia

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych GUS

Tabela 20. Zestawienie mierników innowacyjności przedsiębiorstw według województw w 2018 r.

Innowacyjność przedsiębiorstw														
Województwo	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Dolnośląskie	1331,0	20,7	43,1	8,7	6,3	3752,7	7,2	38,0	24,8	36,8	5,6	3,5	49,3	14,0
Kujawsko-pomorskie	942,0	23,2	35,3	6,4	5,0	2426,6	6,3	36,0	18,8	56,0	6,9	4,7	66,7	15,2
Lubelskie	#	30,7	92,1	5,8	7,6	3350,3	4,9	27,4	19,1	39,7	5,0	3,6	66,7	16,8
Lubuskie	1021,0	22,8	42,6	7,2	6,1	3940,3	12,8	30,8	13,3	80,9	5,1	3,0	25,0	18,0
Łódzkie	3359,0	20,6	50,0	6,8	5,8	11747,7	9,2	29,3	11,1	35,7	8,7	13,4	26,1	11,1
Małopolskie	2550,0	24,9	33,3	9,0	8,7	5571,0	12,1	39,3	19,4	44,5	5,8	5,9	31,3	20,5
Mazowieckie	4488,0	27,0	25,8	10,4	9,8	5020,7	10,3	41,7	27,5	56,3	9,5	8,4	9,9	19,7
Opolskie	1299,0	23,7	12,0	8,0	8,9	2612,4	8,0	34,7	18,7	27,5	4,2	8,4	-	5,2
Podkarpackie	#	29,0	53,6	7,1	7,7	#	9,0	40,8	10,3	43,0	11,3	9,1	24,2	19,2
Podlaskie	549,0	20,6	68,1	8,5	9,6	2449,5	6,5	30,5	26,2	37,9	2,1	9,6	6,3	11,0
Pomorskie	2166,0	26,7	36,4	9,8	7,2	4355,2	9,8	32,0	24,4	45,4	7,9	8,8	38,7	24,3
Śląskie	2006,0	25,5	25,5	8,3	6,8	4665,9	8,8	42,1	15,6	47,7	7,7	8,5	24,4	14,8
Świętokrzyskie	#	19,3	51,5	8,0	9,9	#	4,5	33,8	9,3	48,3	2,4	2,4	84,1	8,3
Warmińsko-mazurskie	569,0	20,5	63,8	5,3	6,5	1839,6	8,9	29,4	9,3	41,8	2,1	3,2	15,4	16,5
Wielkopolskie	1559,0	21,3	26,9	9,3	8,8	3481,2	10,0	32,0	16,6	42,9	4,7	4,4	15,7	15,7
Zachodniopomorskie	824,0	23,8	41,2	9,1	4,2	4708,7	3,2	36,0	16,5	55,9	5,5	3,2	53,1	15,3
<i>Średnia arytmetyczna</i>	<i>1635,4</i>	<i>23,8</i>	<i>43,8</i>	<i>8,0</i>	<i>7,4</i>	<i>4177,0</i>	<i>8,2</i>	<i>34,6</i>	<i>17,6</i>	<i>46,3</i>	<i>5,9</i>	<i>6,3</i>	<i>33,6</i>	<i>15,4</i>
<i>Odchylenie standardowe</i>	<i>1076,5</i>	<i>3,2</i>	<i>18,9</i>	<i>1,4</i>	<i>1,7</i>	<i>2250,4</i>	<i>2,6</i>	<i>4,6</i>	<i>5,8</i>	<i>11,7</i>	<i>2,6</i>	<i>3,1</i>	<i>23,4</i>	<i>4,6</i>
<i>Współczynnik zmienności</i>	<i>0,7</i>	<i>0,1</i>	<i>0,4</i>	<i>0,2</i>	<i>0,2</i>	<i>0,5</i>	<i>0,3</i>	<i>0,1</i>	<i>0,3</i>	<i>0,3</i>	<i>0,4</i>	<i>0,5</i>	<i>0,7</i>	<i>0,3</i>

1.– nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach na 1 osobę aktywną zawodowo (zł/osobę); 2. – udział przedsiębiorstw przemysłowych innowacyjnych (innowacje produktowe lub procesów biznesowych) w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych (%); 3. – udział przedsiębiorstw przemysłowych, które współpracowały w ramach inicjatywy klastrowej w latach 2016-2018 w liczby ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych współpracujących w zakresie działalności innowacyjnej (%); 4. – udział przedsiębiorstw przemysłowych, które wprowadziły innowacje organizacyjne w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych (%) (2017 r.); 5. – udział przedsiębiorstw przemysłowych, które wprowadziły innowacje marketingowe w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych (%) (2017 r.); 6. – nakłady na działalność innowacyjną przypadające na jedno przedsiębiorstwo przemysłowe, które poniosło nakłady na tego typu działalność (ceny bieżące) (zł); 7. – udział przychodów netto w przedsiębiorstwach przemysłowych ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem (%); 8. – udział przedsiębiorstw przemysłowych, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w latach 2016-2018 w liczby ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych aktywnych innowacyjnie (%); 9. – udział przedsiębiorstw usługowych innowacyjnych (innowacje produktowe lub procesów biznesowych) w ogólnej liczbie przedsiębiorstw usługowych (%); 10. – udział przedsiębiorstw usługowych, które poniosły nakłady na innowacje ogółem w ogólnej liczbie aktywnych innowacyjnie przedsiębiorstw usługowych (%); 11. – udział przedsiębiorstw usługowych, które wprowadziły innowacje organizacyjne w ogólnej liczbie przedsiębiorstw usługowych (%) (2017 r.); 12. – udział przedsiębiorstw usługowych, które wprowadziły innowacje marketingowe ogółem w ogólnej liczbie przedsiębiorstw usługowych (%) (2017 r.); 13. – udział przedsiębiorstw z sektora usług współpracujących w ramach inicjatywy klastrowej w ogólnej liczbie przedsiębiorstw współpracujących w zakresie działalności innowacyjnej (%); 14. – udział przedsiębiorstw usługowych, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w latach 2016-2018 w liczby ogólnej liczbie przedsiębiorstw usługowych aktywnych innowacyjnie; „#” – tajemnica statystyczna.

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych GUS

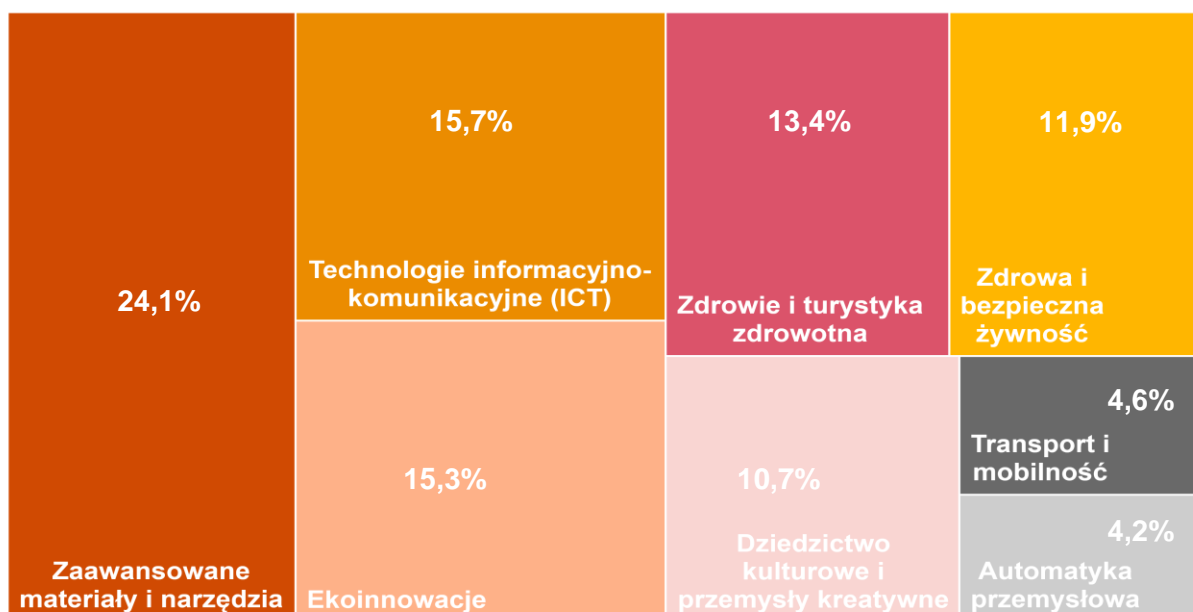
Tabela 21. Kompetencje niezbędne w przyszłości dla rozwoju inteligentnych specjalizacji

Rodzaj wyzwania	Kompetencje przyszłości
Zdrowa i bezpieczna żywność	
Przystosowanie do wyzwań klimatycznych i środowiskowych	Umiejętność analizy czynników wpływających na zmienność otoczenia oraz zdolność do projektowania i podejmowania odpowiednich działań; umiejętność wykorzystania warunków klimatycznych; elastyczność; innowacyjne myślenia, umiejętność działania w obliczu problemów, ograniczeń, braków; Szczegółowa wiedza producentów żywności na temat chemii, nawozów etc.; znajomość alternatywnych źródeł energii i umiejętność korzystania z nich; umiejętność współpracy, pracy w zespole, decyzyjność,
Potrzeba optymalizacji produkcji – wykorzystanie nowoczesnych technologii	Znajomość genetyki środowiskowej, Materiałoznawstwo związane z zagrożeniem środowiskowym, Wiedza z zakresu biotechnologii, agrotechniki, Umiejętność kontroli jakości żywności na każdym etapie produkcji, Wykorzystanie systemu MES, ERP czy CMMS, Umiejętne wykorzystanie metody Kanban, One Piece Flow, 5S, Umiejętność statystycznego sterowania jakością procesów (SPC), Umiejętność świadomej i wydajnej integracji systemów np. ERP i PLM, Wykorzystanie druku 3D, umiejętność wdrażania wiedzy
Potencjalne deficyty żywności	Umiejętność optymalnego wykorzystywania zasobów oraz żywności; współpraca między producentami żywności, innowacyjność, umiejętność radzenia sobie ze stresem, diagnozowanie potrzeb, efektywne wykorzystanie środków produkcji, Zdolność do wdrażania ekologicznych rozwiązań w gospodarstwach, Edukacja żywieniowa od dziecka (wiedza),
Zdrowie i turystyka zdrowotna	
Starzenie się ludności – wydłużenie, spersonalizowanie i rozszerzenie opieki	Umiejętność integracji różnych dziedzin opieki medycznej, jak np. Fizjoterapia, rehabilitacja, dietetyka, psychologia, opieka geriatryczna, medycyna estetyczna, terapia spersonalizowana, Zdolności empatyczne, Umiejętność posługiwania się cyfryzacją ochrony zdrowia, diagnozowanie potrzeb, otwartość na nowe formy terapii,
Konieczność poprawienia jakości i dostępności usług	Empatia – przyjęcie optyki pacjenta w służbie zdrowia, zarządzanie personelem, umiejętność tworzenia zrozumiałej i atrakcyjnej oferty turystycznej i zdrowotnej, Zrozumienie potrzeb i ograniczeń odbiorców usług, komunikacja, inteligencja emocjonalna, umiejętności interpersonalne, umiejętność radzenia sobie z konkurencyjnością, umiejętność zarządzania ofertą sanatoriów i uzdrowisk,
Braki kadr – wprowadzanie nowoczesnych technologii, zastępujących człowieka	Umiejętność wdrażania i korzystania z telemedycyny, wiedza techniczna, umiejętność samodzielnej diagnostyki przy pomocy zaawansowanych urządzeń, innowacyjne myślenie, umiejętność wykorzystania chatbotów we wczesnej diagnostyce, umiejętne wykorzystanie druku 3D w diagnostyce i leczeniu niektórych schorzeń,
Zaawansowane materiały i narzędzia	
Wyzwania środowiskowe, w tym konsekwencje wprowadzanych rozwiązań	Specjalistyczna wiedza inżynierska w zakresie OZE i biotechnologii, zdolności adaptacyjne, umiejętność rozwiązywania problemów, świadomość zmian zachodzących w środowisku, umiejętność przekazywania wiedzy z zakresu technicznego, Badania i rozwój - elastyczność, innowacyjność, umiejętność pracy zespołowej, Krytyczne myślenie,
Automatyzacja pracy	Zdolność do adaptacji, Elastyczność poznawcza, projektowanie technologii, programowanie, planowanie, szybkie reagowanie, monitorowanie i ocena wyników, zdolność do zmiany kwalifikacji

Rodzaj wyzwania	Kompetencje przyszłości
Transport i mobilność	
Wyzwania środowiskowe – niskoemisyjny, ale szybki i sprawny transport	Wielozawodowość, zdolność integracji różnych dziedzin wiedzy Zdolności organizacyjne i logistyczne Otwartość na zmianę/elastyczność, Innowacyjność, Umiejętność kreowania świadomości środowiskowej i ekomobilności, Wykorzystanie cyfryzacji transportu,
Wydlużenie żywotności urządzeń transportowych	Umiejętne wykorzystanie metody softstart (ochrona startowa), Umiejętne wprowadzenie i praktykowanie czyszczenia (konserwacji) wysokociśnieniowego,
Dziedzictwo kulturowe i przemysł kreatywny	
Nowe formy dostępu do kultury	Umiejętność sprzedaży kultury, otwartość na różnorodność i uczynność, Myślenie adaptacyjne, Kształcenie nowoczesne w zakresie dostarczania usług kreatywnych, Kreowanie popytu na kulturę i dziedzictwo narodowe, Cyfryzacja istniejących zasobów kultury np. bibliotek, Umiejętność wykorzystania transmisji online, wizualizowanie, Użycie technologii audiowizualnych w spektaklach, instalacjach, Zawody posiadające niektóre z wymienionych kompetencji: menedżer kultury, promotorzy, broker informacji, event management,
Rosnąca cyfryzacja - dopasowanie i wykorzystanie potencjału tradycyjnych technik	Umiejętne wykorzystanie nowych mediów, Sense-making, Umiejętność wykorzystanie mediów społecznościowych, podcastingu, blogingu, streamingu, Artyści/rzemiosła tradycyjne: grafika, fotografia, Umiejętność testowania gier, Multidyscyplinarność.

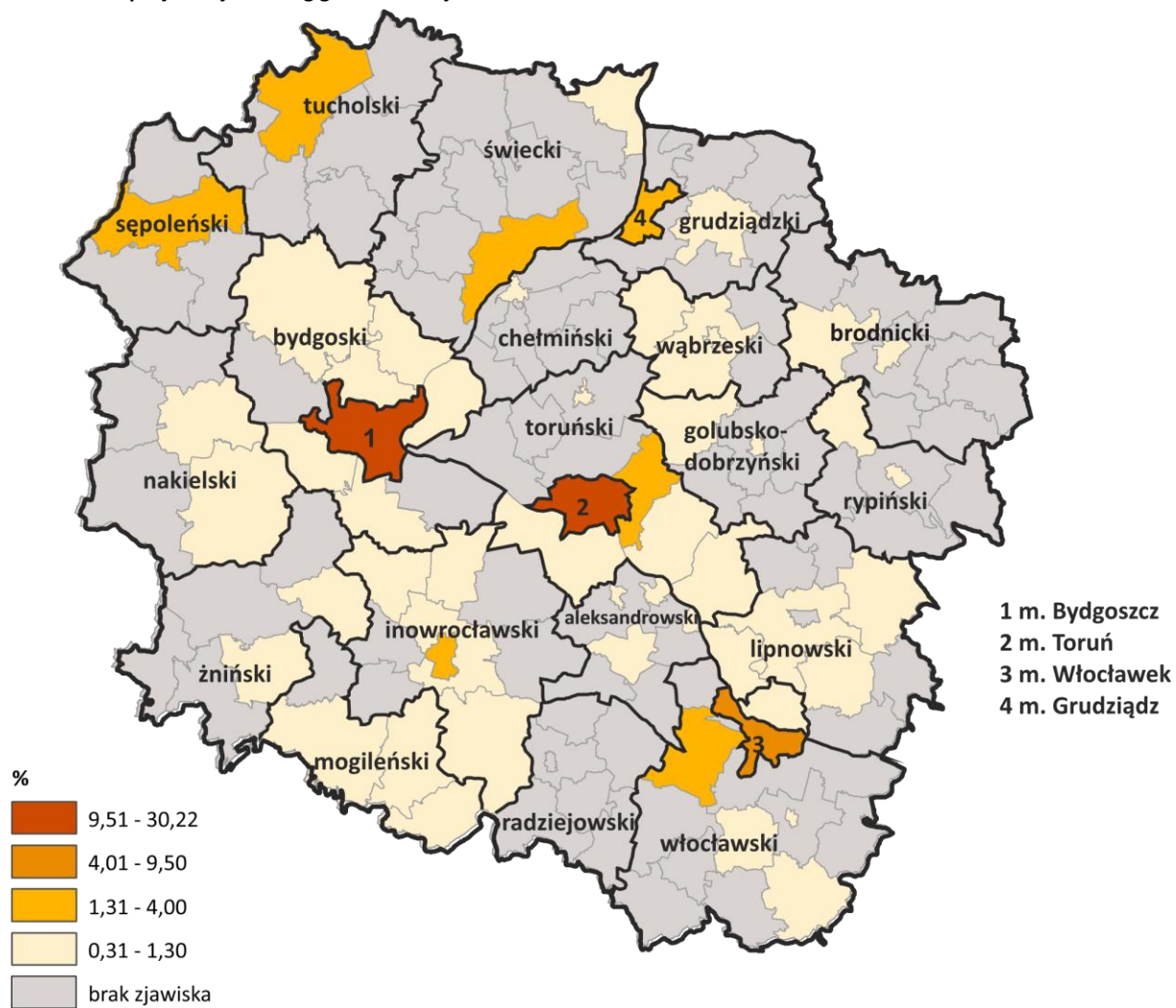
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych z warsztatu kreatywnego

Rysunek 24. Struktura projektów współfinansowanych z RPO WK-P w latach 2014-2020 wpisujących się w inteligentne specjalizacje

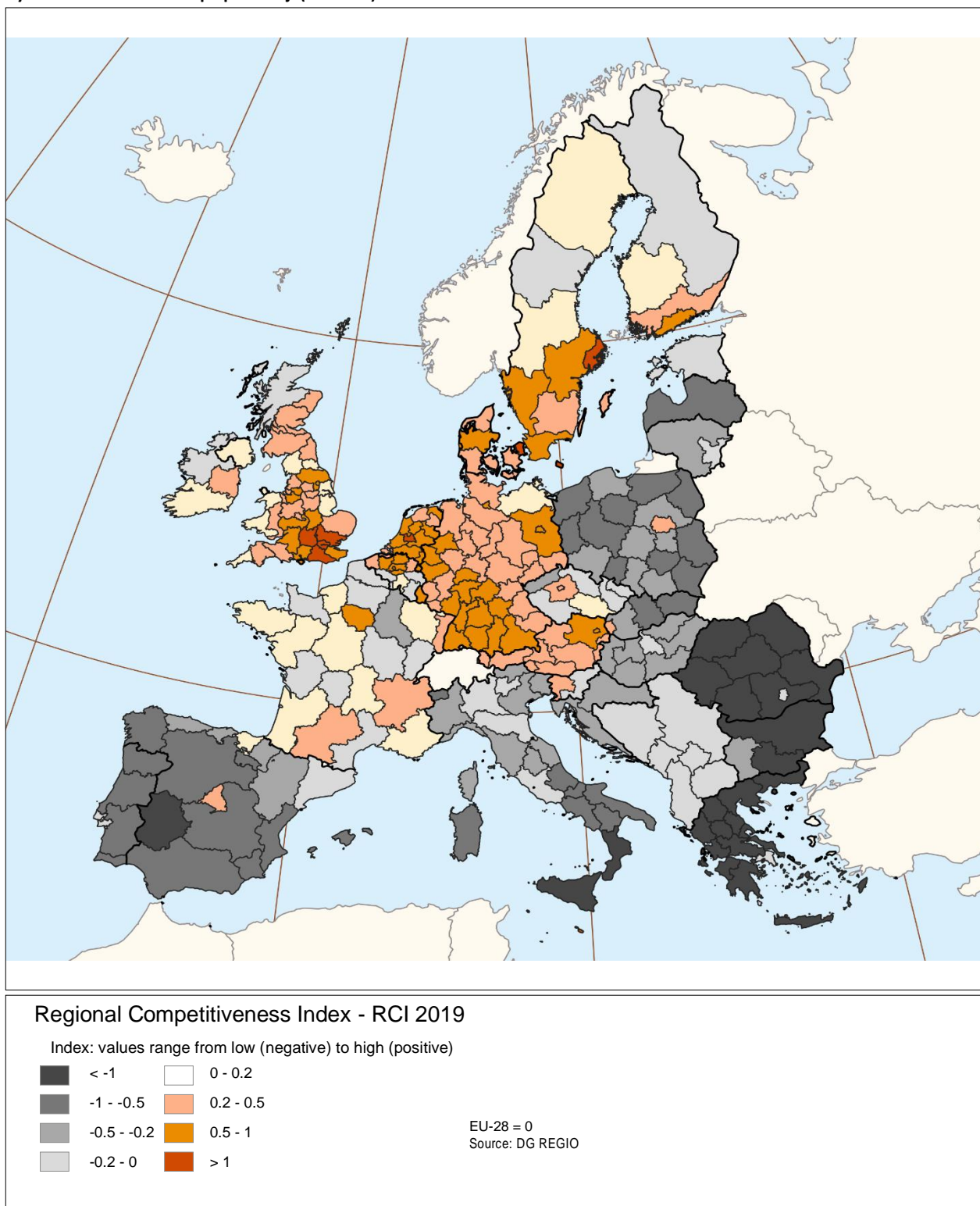
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Rysunek 25. Rozkład przestrzenny projektów współfinansowanych z RPO WK-P 2014-2020 wpisujących się w inteligentne specjalizacje według gmin realizacji

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Rysunek 26. RCI 2019 mapa punktacji (EU-28=0)

Źródło: P. Annoni, L. Dijkstra, N. Gargano, The EU Regional Competitiveness Index 2016, „Working Papers” 02/2017, European Commission, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/201701_regional_competitiveness2016.pdf

Tabela 22. Porównanie indeksu RCI 2016 oraz indeksu RCI 2019 dla Polski (z-score)⁵⁷

Kod NUTS	REGION	Indeks RCI 2019		Indeks RCI 2016		Wynik 2019 Vs 2016
		Miejsce w rankingu wśród 268 regionów UE	Wynik	Miejsce w rankingu wśród 263 regionów UE	Wynik	
PL91	Warszawski stołeczny	105	0,229	-	-	-
PL22	Śląskie	170	-0,290	170	-0,324	↑
PL21	Małopolskie	175	-0,334	171	-0,348	↑
PL63	Pomorskie	182	-0,426	179	-0,448	↑
PL51	Dolnośląskie	183	-0,429	177	-0,444	↑
PL92	Mazowiecki regionalny	187	-0,455	-	-	-
PL12	Mazowieckie	-	-	150	-0,128	-
PL71	Łódzkie	190	-0,498	181	-0,478	↓
PL41	Wielkopolskie	194	-0,514	190	-0,539	↑
PL52	Opolskie	201	-0,559	205	-0,656	↑
PL42	Zachodniopomorskie	207	-0,645	198	-0,611	↓
PL82	Podkarpackie	208	-0,667	204	-0,650	↓
PL81	Lubelskie	209	-0,675	197	-0,588	↓
PL61	Kujawsko-pomorskie	210	-0,676	211	-0,691	↑
PL84	Podlaskie	211	-0,680	211	-0,692	↑
PL72	Świętokrzyskie	212	-0,681	194	-0,569	↓
PL43	Lubuskie	213	-0,687	202	-0,639	↓
PL62	Warmińsko-mazurskie	225	-0,838	215	-0,699	↓

„-„ nie możliwe do określenia w wyniku tzw. rewizji NUTS 2016. W ramach tej rundy rewizji dokonano modyfikacji w podziałach na jednostki statystyczne 9 państw członkowskich UE. W odniesieniu do podziału statystycznego Polski na jednostki na poziomie NUTS 2 województwo mazowieckie, stanowiące dotychczas jedną jednostkę statystyczną tego poziomu, zostało podzielone na dwie jednostki statystyczne:

- region *Warszawski stołeczny*, który obejmuje Warszawę wraz z dziewięcioma powiatami: legionowskim, mińskim, nowodworskim, otwockim, wołomińskim, grodziskim, piaseczyńskim, pruszkowskim i warszawskim zachodnim;
- region *Mazowiecki regionalny*, który obejmuje pozostałą część województwa mazowieckiego.

Liczba jednostek tego poziomu wzrasta z 16 do 17. Jednocześnie zmianie uległa nazwa poziomu na „regiony” (dotychczasowa nazwa to „województwa”).

Źródło: The EU Regional Competitiveness Index 2019; Paola Annoni / Lewis Dijkstra oraz The EU Regional Competitiveness Index 2016; Paola Annoni.

Tabela 23. Zestawienie rankingów uwzględniających miasta stołeczne województwa

⁵⁷ Regionalny z-score to miara stosunku regionalnej wartości RCI do średniej RCI w UE, mierzona jako standardowe odchylenie od średniej. Wartości dodatnie pokazują wynik wyższy niż średni wynik w UE; wartości ujemne są niższe niż średnia dla UE.

Ranking	Opracowanie	Kategorie	Miejsce w rankingu	
			Bydgoszcz	Toruń
Miasta przyjazne dla biznesu z regionu ⁵⁸ Centralnej i Wschodniej Europy (CEE)	Emerging Europe- czerwiec 2019	Klimat biznesowy	2	
		Potencjał gospodarczy	7	
		Wsparcie biznesu ze strony władz lokalnych	7	
Ranking Samorządów 2019 ⁵⁹	Rzeczpospolita - wrzesień 2019	Miasta UMP	1	
		Miasto na prawach powiatu	4	
Bydgoszcz przyjazna seniorom ⁶⁰	serwis ikalkulator.pl	Komfort życia, aktywizacja seniorów i działanie władz na rzecz osób starszych	3	
Ranking 100 największych polskich ⁶¹ miast „Uciekające metropolie”	Stowarzyszenie Klub Jagielloński	Gospodarka, wiedza i innowacje, usieciwienie i jakość życia	5	5
Europejskie miasta i regiony przyszłości 2017/2018 ⁶²	fDiMagazine	Kapitał ludzki i jakości życia	9	5
		Efektywność kosztowa	3	
		Przyjazne dla biznesu		5
Atrakcyjność Inwestycyjna Regionów 2017 ⁶³	Szkoła Główna Handlowa	Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna (PAI)	Klasa A ⁶⁴	Klasa A
Ranking Polskich Miast Zrównoważonych marzec 2018 ⁶⁵	Arcadis we współpracy z Uniwersytetem Ekonomicznym we Wrocławiu	Ogólna	16	2
		w obszarze społeczeństwa	27	14
		w obszarze środowiska	5	8
		w obszarze gospodarki	22	6

Źródło: Opracowanie własne PwC, źródła podane w przypisach

⁵⁸ <https://barr.pl/blog/2019/06/25/dobra-pozycja-bydgoszczy-w-najnowszym-rankingu-emerging-europe/>

⁵⁹ <https://www.bydgoszcz.pl/aktualnosci/tresc/bydgoszcz-pierwsza-wsrod-miast-unii-metropolii-po/>

⁶⁰ <https://www.bydgoszcz.pl/kategoria/tresc/bydgoszcz-przyjazna-seniorom-sukces-w-rankingu/>

⁶¹ <https://klubjagiellonski.pl/publikacje/uciekajace-metropolie-ranking-100-polskich-miast/>

⁶² <http://www.coi.kujawsko-pomorskie.pl/static.php?lang=pl&pierwszy=70&dzial=238>

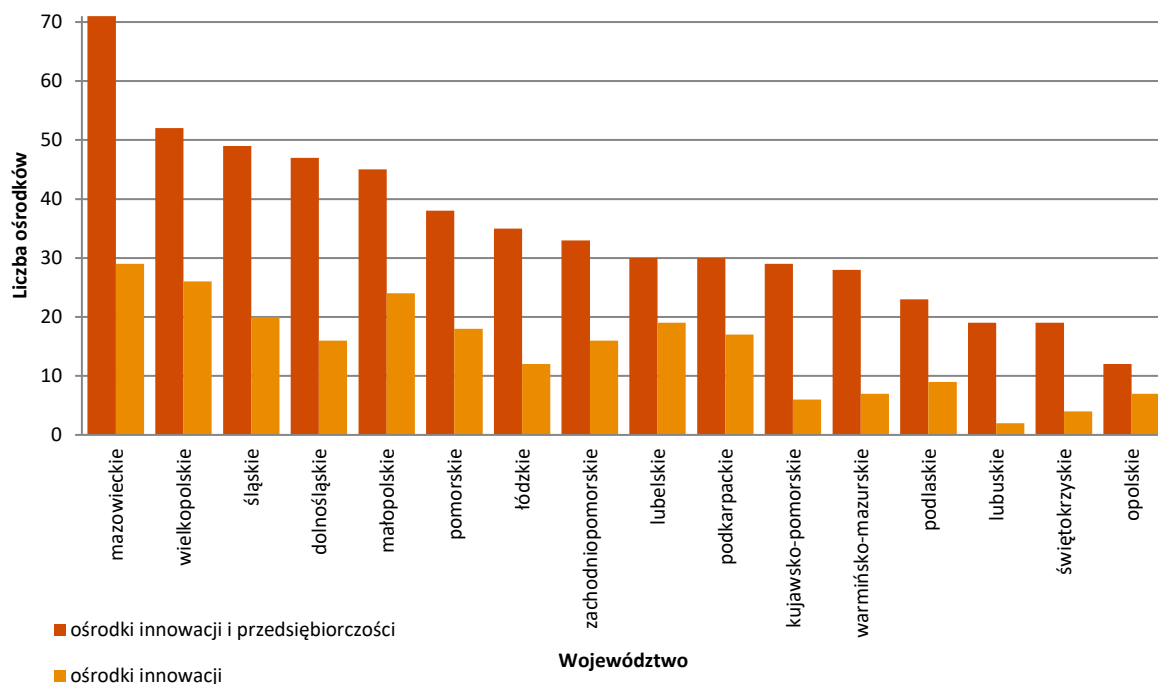
⁶³ https://www.paih.gov.pl/files/?id_plik=30840

⁶⁴ *Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna powiatów dla prowadzenia działalności gospodarczej (sytuacja na rynku pracy, wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz społeczną, sytuacja rynkowa oraz uwarunkowania przyrodnicze); klasy A-F, przy czym klasa A – najwyższej oceniana, tzw. „złota gwiazda”, F – najniższej oceniana; więcej:*

https://www.paih.gov.pl/files/?id_plik=30840

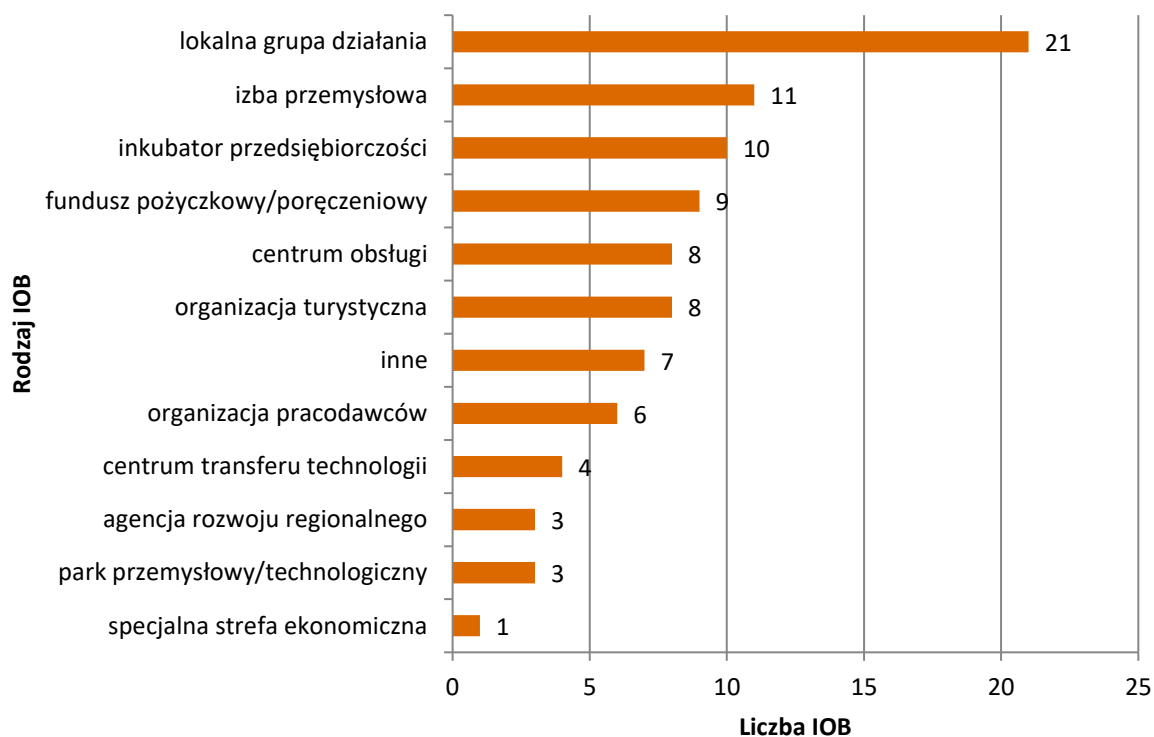
⁶⁵ <https://smartcityblog.pl/ogloszono-pierwszy-ranking-polskich-miast-zrownowazonych/>

Rysunek 27. Liczba ośrodków innowacji i przedsiębiorczości w 2017 r.

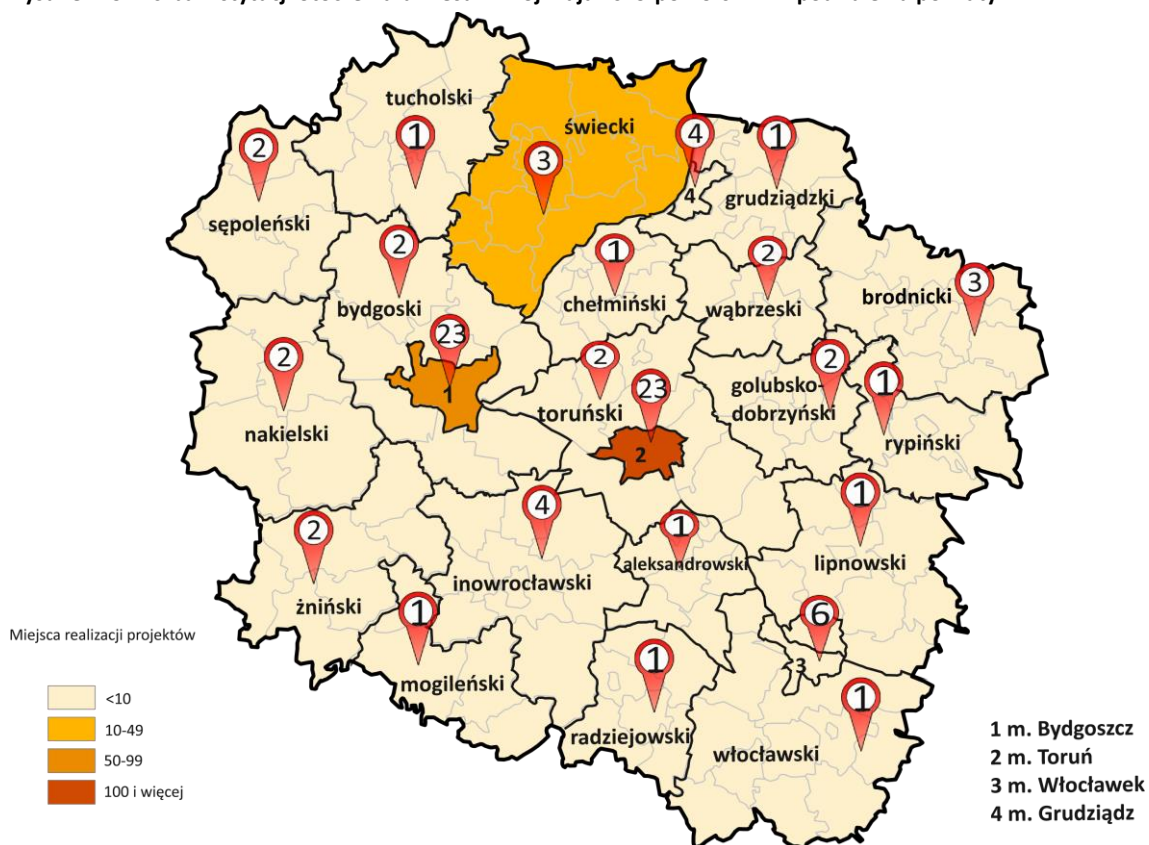
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie publikacji „Ośrodki Innowacji i przedsiębiorczości w Polsce – Raport 2018”, SOOliP, 2018

Rysunek 28. Liczba instytucji otoczenia biznesu w woj. kujawsko-pomorskim w podziale na typy

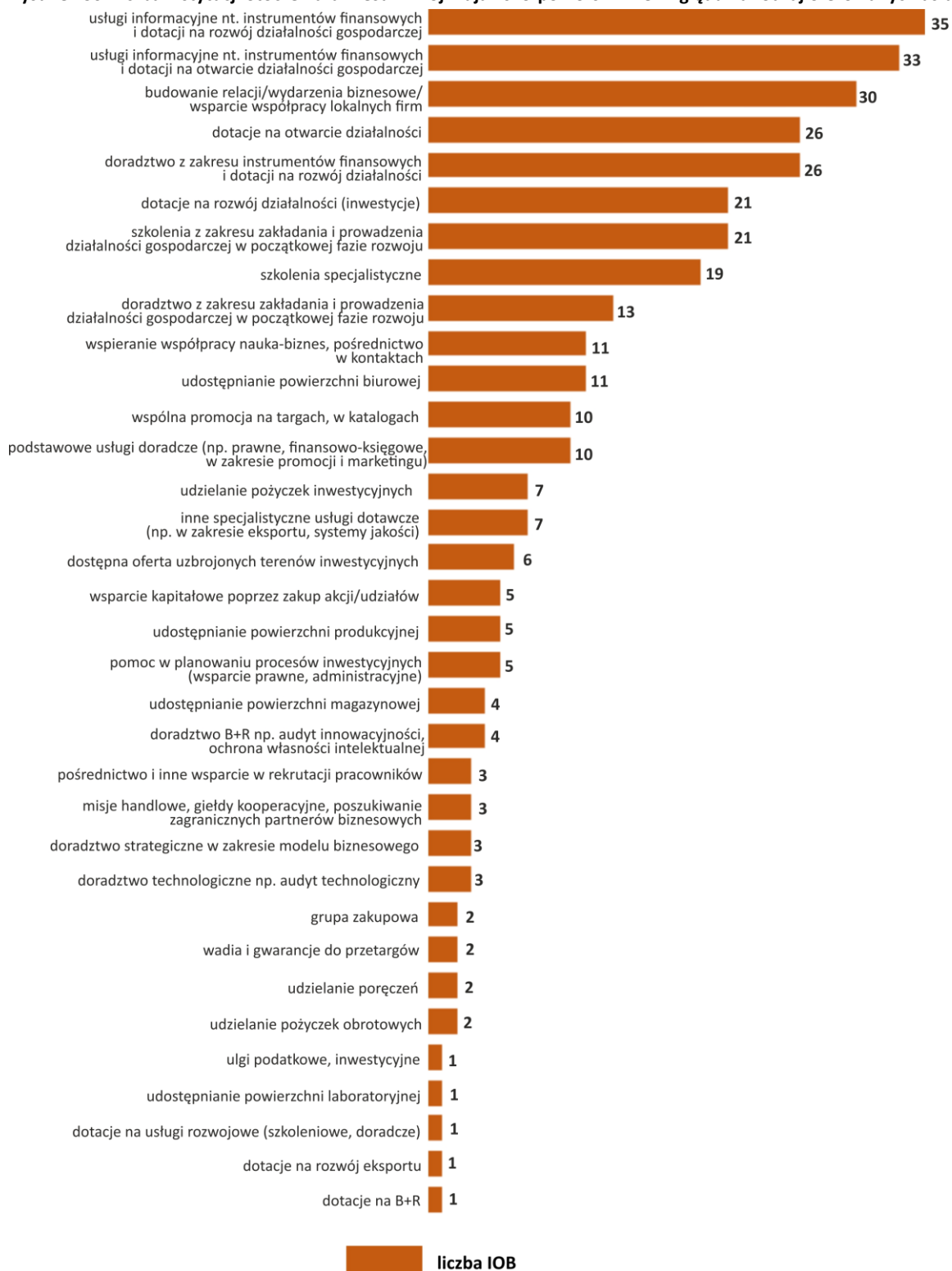
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie analizy stron internetowych IOB

Rysunek 29. Liczba instytucji otoczenia biznesu w woj. kujawsko-pomorskim w podziale na powiaty

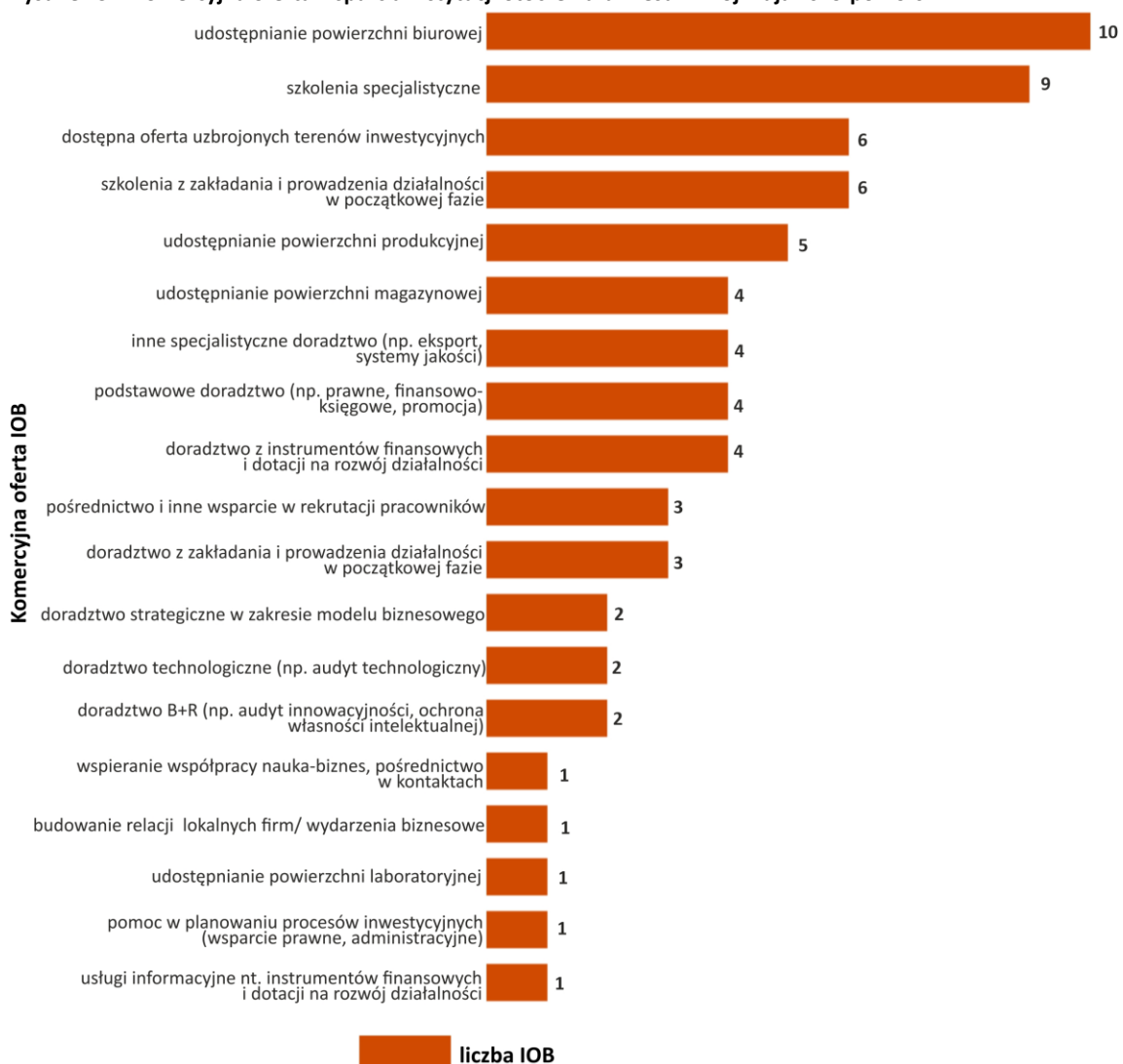
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie analizy stron internetowych IOB

Rysunek 30. Liczba instytucji otoczenia biznesu w woj. kujawsko-pomorskim ze względu na rodzaj oferowanych usług

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie analizy stron internetowych IOB

Rysunek 31. Komercyjna oferta wsparcia instytucji otoczenia biznesu w woj. kujawsko-pomorskim

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie analizy stron internetowych IOB

Rysunek 32. Usługi poszukiwane na rynku

	Usługi związane z eksportem	Usługi związane z inwestycjami	Usługi związane z innowacjami	Usługi przekrojowe
Rodzaje usług	Wyszukiwanie i dobór partnerów na docelowych rynkach zagranicznych Wsparcie prawne/administracyjne w zakresie uzyskania dokumentów uprawniających wprowadzenie produktu lub usługi na wybrane rynki zagraniczne Umieszczanie informacji o firmach, ich produktach i usługach w zbiorczych broszurach, katalogach, w różnych wersjach językowych	Udzielanie preferencyjnych pożyczek na inwestycje Doradztwo w zakresie optymalizacji montażu finansowania inwestycji Udzielanie poręczeń na pożyczki i kredyty inwestycyjne Wsparcie prawne/administracyjne w uzyskaniu dokumentów związanych z planowaną inwestycją/usługą inwestora zastępczego	Doradztwo w zakresie B+R (min. audyt innowacyjności, opracowanie agendy badawczej, przygotowanie opinii o innowacyjności) Doradztwo technologiczne (min. audyt technologiczny, audyt cyfrowy, wybór dostawcy technologii) Doradztwo w zakresie finansowania B+R Pośrednictwo w kontaktach ze środowiskiem naukowym Doradztwo we wdrożeniu B+R	Wsparcie kapitałowe poprzez zakup akcji/udziałów firmy
Preferowane pFinasowanie	Usługi wymagające wsparcia, przy czym podczas projektowania usług należy zwrócić uwagę na ograniczenia wynikające z przepisów o niedozwolonej pomocy wywozowej	Przedsiębiorstwa są skłonne ponosić koszty tych usług, oczekują dofinansowania w zakresie wsparcia w uzyskaniu dokumentów związanych z inwestycją	Finansowanie doradztwa polegającego na opracowaniu dokumentacji aplikacyjnej powinno zostać ograniczone do najbardziej innowacyjnych przedsięwzięć	Nadal występuje potrzeba współfinansowania tego rodzaju oferty w szczególności w stosunku do innowacyjnych start-up'ów

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie wywiadów indywidualnych

Tabela 24. Trendy o wymiarze uniwersalnym

Trendy o wymiarze uniwersalnym	
Włączanie i różnorodność	Inkluzywność i różnorodność to trend, który wskazuje na rosnącą potrzebę otwartości na wszystkie grupy społeczne oraz wspieranie ich aktywności
Wzmocniona rola kobiet	Trend, określaną także jako #girlpower czy #womenomics, dotyczy rosnącej roli kobiet w życiu społecznym, ekonomicznym czy politycznym.
Równowaga psychiczna	Mind Care to trend, którego założeniem jest osiągnięcie w społeczeństwie tzw. mental wellbeing (dobrostanu psychicznego). Obejmuje wszystkie działania związane z szeroko pojętą kategorią zdrowia psychicznego.
Etyczna technologia	Dynamiczny rozwój sztucznej inteligencji (w tym wybory dokonywane przez AI na tle rasistowskim i szowinistycznym) sprawia, że coraz więcej mówi się o potrzebie stworzenia kodeksu, w myśl którego sztuczna inteligencja miałaby rozwijać się i funkcjonować.
Płaskie miasta	To idea miasta niesilosowego, w którym mieszkańcom łatwiej jest wchodzić w relacje ze sobą i otaczającymi ich miejscami. Technologia jest jednym z narzędzi wspierających ten proces.
Wzrost znaczenia analogowych doświadczeń	Rozwiązania i inicjatywy przedstawione w obrębie tego trendu koncentrują się na budowaniu społeczeństwa, które przesycone digitalizacją, zaczyna świadomiej żyć, coraz częściej wybierając doświadczenia analogowe zamiast cyfrowych.

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie trendów Infuture.

Rysunek 33. Trendy wpływające na Regionalne Inteligentne Specjalizacje oparte na wartościach

IS	Trendy	Opis
Zdrowa i bezpieczna żywność	Świadomy konsumpcjonizm	To trend, który nawiązuje do rosnącej świadomości konsumentów oraz odpowiedzialnego tworzenia produktów przez marki
	Starzejące się społeczeństwo - urzędzenia	Do 2050 roku co trzeci Europejczyk będzie miał ponad 60 lat. Trend odpowiada na potrzeby nowej grupy, której aktywność w różnych obszarach życia będzie się zwiększać.
Zdrowie i turystyka zdrowotna	E-zdrowie	Trend wskazujący na rozwój cyfrowych rozwiązań w obszarze szeroko pojętego zdrowia w oparciu o m.in. takie technologie jak VR, AR, AI czy IoT.
	Człowiek +	Trend Human+ dotyczy rozwoju obszarów i rozwiązań związanych z usprawnianiem ciała człowieka przy pomocy technologii, tak, aby przewyżczać ludzkie ograniczenia
	Zaawansowane materiały i narzędzia	Rzeczywistość „Post-Plastikowa”
Transport i mobilność	Kultura ponownego wykorzystania	Trend Implementing Sustainability to rozwiązania skupione wokół Celów Zrównoważonego Rozwoju ustanowionych przez ONZ. Wśród nich są m. in. takie postulaty jak: eliminacja ubóstwa, ochrona środowiska naturalnego czy promocja zrównoważonego przemysłu.
	Nowe materiały	Trend ten wskazuje na wykorzystanie m.in. sztucznej skóry do tworzenia nowych produktów codziennego użytku, wpisując się w zrównoważone podejście do designu.
	Autonomiczne pojazdy	Coraz częściej mówi się o wpływie samochodów autonomicznych na wiele obszarów naszego życia, w tym funkcjonowania miast czy utrzymanie bezpieczeństwa. Z pewnością ich pojawienie się na rynku zrewolucjonizuje wiele branż.
Dziedzictwo kulturowe i przemysły kreatywne	Rozwój elektromobilności	W ramach tego trendu samochody elektryczne stają się integralną częścią inteligentnego, zrównoważonego miasta.
	Wzrost znaczenia transportu o niskim śladzie węglowym	W dobie rosnącej świadomości środowiskowej trend ten wskazuje na poczucie odpowiedzialności za kondycję środowiska i rezygnację z podróży lotniczych na rzecz takich o niższym śladzie węglowym.
	Angażująca sztuka	To trend mówiący o coraz częściej spotykanym połączeniu sztuki i technologii, w ramach którego powstają rozwiązania w pełni angażujące odbiorcę.
	Biodesign	W ramach trendu Bidesign wykorzystuje się żywe organizmy (w tym m.in. grzyby, bakterie czy glony) do produkowania zrównoważonych materiałów.

LEGENDA

Okres wejścia do mainstreamu 1-5 lat

Okres wejścia do mainstreamu 5-20 lat

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie trendów Infuture

Rysunek 34. Trendy związane z kapitałem ludzkim

^a Według zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony: "Proces suburbanizacji dotyczy również miast średniej wielkości. Pod względem intensywności tego procesu wyróżniają się województwa pomorskie, wielkopolskie, dolnośląskie i kujawsko-pomorskie, gdzie prognozowany jest przyrost liczby ludności na obszarach wiejskich, podczas gdy miasta odnotują znaczący ubytek mieszkańców. Będzie miało to wpływ na pogłębianie się problemu suburbanizacji, szczególnie gdy jest ona niekontrolowana i związanych z nią kosztów społecznych, jak również kosztów dotyczących budowy i utrzymania infrastruktury dla nowo powstającej zabudowy mieszkaniowej."

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie warsztatu kreatywnego.

Tabela 25. Zawody deficytowe – prognoza krótkoterminowa

Dział gospodarki	Grupy zawodów deficytowych
Przemysł	Elektrycy, elektromechanicy, elektromonterzy Krawcy, pracownicy produkcji odzieży Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Robotnicy obrabiarek skrawających Spawacze Ślusarze Specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki
Transport	Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych Kierowcy autobusów Blacharze i lakiernicy samochodowi Mechanicy pojazdów samochodowych
Budownictwo	Betoniarze i zbrojarze Brukarze Cieśle i stolarze budowlani Dekarze i blacharze budowlani Monterzy instalacji budowlanych Monterzy konstrukcji metalowych Murarze i tynkarze Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych Robotnicy budowlani
Gastronomia	Kucharze Szefowie kuchni Piekarze
Opieka zdrowotna	Lekarze Pielęgniarki i położne Psycholodzy i psychoterapeuci Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej

Źródło: Barometr Zawodów 2020, s. 16-19

Tabela 26. Obszary zmian w budowaniu ścieżek zawodowych powiązanych z wyzwaniem przyszłości

	Starzenie się społeczeństwa	(Ekologia) środowisko	Odptyw specjalistów	Informatyzacja	Personalizacja
Wykwalifikowane kadry	Zarządzanie wiekiem	PR zdrowego regionu, blisko natury	Zachęty dla najlepszych absolwentów do pozostania w regionie	Praca zdalna	Indywidualne ścieżki kariery
Kształcenie praktyczne	Mentoring	Eko-technologie	studia dualne, klasy patronackie	Uczenie na odległość	
Samokształcenie				E-learning	
Doradztwo zawodowe	Zmiana kwalifikacji na różnych etapach życia		Doradztwo uwzględniające kontekst lokalnego rynku pracy	Użycie narzędzi IT przez doradców Giełda pracy	Nowe zawody Nowe kompetencje Nowe kwalifikacje

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie warsztatu kreatywnego

Tabela 27. Obszary rozwiązań niezbędnych dla podołania wyzwaniom przyszłości

	Starzenie się społeczeństwa	Cyfryzacja i sztuczna inteligencja	Rosnąca różnorodność zasobów ludzkich	Zmiana klimatu	Mobilność
Rynek pracy	Problemy rekrutacyjne Konieczność aktywizacji osób starszych	Zanikanie tradycyjnych zawodów Nowe zawody	Nowe zawody Nowe kompetencje kadry zarządzającej	Konieczność przebranżowienia	Trudności z pozyskaniem pracowników Trudności ze znalezieniem pracy
Edukacja	Lifelong learning Braki kadrowe w kształceniu zawodowym (stara kadra)	Umiejętność myślenia zamiast wiedzy pamięciowej Unowocześnienie podstaw programowych Nowe metody i narzędzia edukacyjne	Tolerancja i otwartość na inność w szkole	Edukacja ekologiczna	Marginalizacja małych ośrodków
Prawo i polityka	Wydłużenie aktywności zawodowej	Pełna dostępność administracji online	Upraszczenie procedur migracyjnych	Odejście od polityki węgla	
Zdrowie	Dostępność do opieki medycznej i socjalnej	Telemedycyna		SMOG	Nowe zawody Nowe kompetencje Nowe kwalifikacje
Rolnictwo	KRUS (niewydolny)	Wykorzystanie GPS Zmniejszenie zatrudnienia w rolnictwie		Rolnictwo ekologiczne Susza	
Kultura	Uniwersytet trzeciego wieku	Cyfrowe biblioteki	Multikulturowość		

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie warsztatu kreatywnego

Tabela 28. Zawody przyszłości jako odpowiedź na kluczowe wyzwania przyszłości

Wyzwanie przyszłości	Zawody i kompetenje przyszłości
Migracje wewnętrzne i międzynarodowe	Logistyka Spawalnictwo Transport niskoemisyjny Wykształcenie techniczne Badania i rozwój CNC Języki obce Kulturoznawstwo Administracja
Starzenie się społeczeństwa	Kadra medyczna Rehabilitant Fizjoterapeuta Opiekun osoby starszej Asystent czasu wolnego Medycyna estetyczna Dietetyk Geriatra Psycholog Telemedycyna Terapia spersonalizowana Marketing uzdrowisk Komunikacja międzypokoleniowa Kadra przygotowana do uczenia osób starszych (Uniwersytet Trzeciego Wieku) Mentoring Coaching
Odptyw specjalistów do większych ośrodków naukowych i przemysłowych	Inżynier Manager Materiałoznawstwo Specjalista B+R Zarządzanie innowacyjnością Współpraca nauki z biznesem
Automatyzacja i informatyzacja	Inżynier Programista Teleinformatyka Telekomunikacja Robotyka Automatyka Tester gier Agrotronika Telemedycyna
Zmiany klimatu	Inżynierowie odnawialnych źródeł energii Genetyka środowiskowa Biotechnologiarozwój Materiałoznawstwo Kontrola jakości żywności Rolnictwo ekologiczne Hydrologia

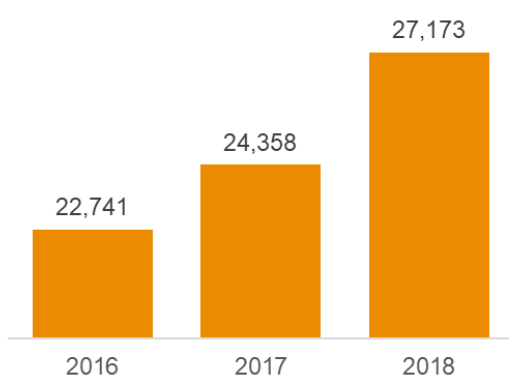
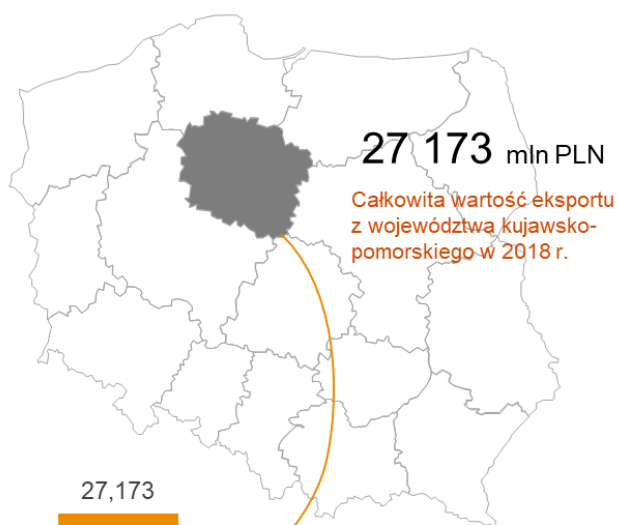
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie warsztatu kreatywnego

Zagadnienia eksportu

Rysunek 35. Podstawowe dane o eksporcie z województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2018

923,5 mld PLN

Całkowita wartość eksportu Polski w 2018 r.

Główne działalności eksportowe firm z województwa kujawsko-pomorskiego (wg danych za 2018 r.)

Produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych	2 222 mln PLN
Produkcja masy włóknistej, papieru i tektury	1 989 mln PLN
Produkcja elektronicznego sprzętu powszechnego użytku	1 699 mln PLN

Główne kraje, do których eksportują firmy z województwa kujawsko-pomorskiego (wg danych za 2018 r.)

Niemcy
9 008 mln PLN

Wielka Brytania
1 910 mln PLN

Francja
1 448 mln PLN

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z KAS.

27,2 mld zł

Wartość eksportu

Województwa kujawsko-pomorskiego w 2018 r.

29,0%

Udział eksportu w PKB

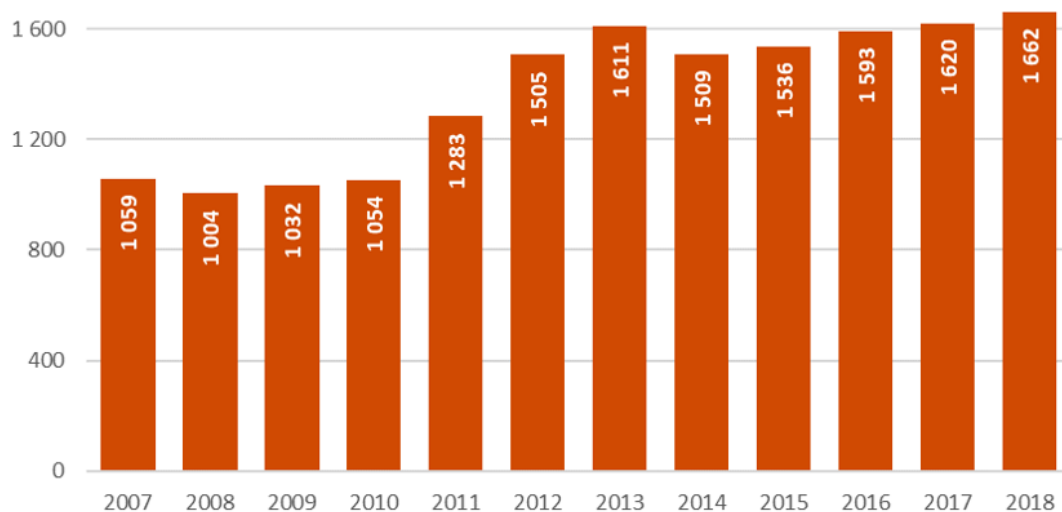
Województwa kujawsko-pomorskiego w 2018 r.

2,9%

Udział eksportu z województwa kujawsko-pomorskiego w eksporcie Polski w 2018 r.

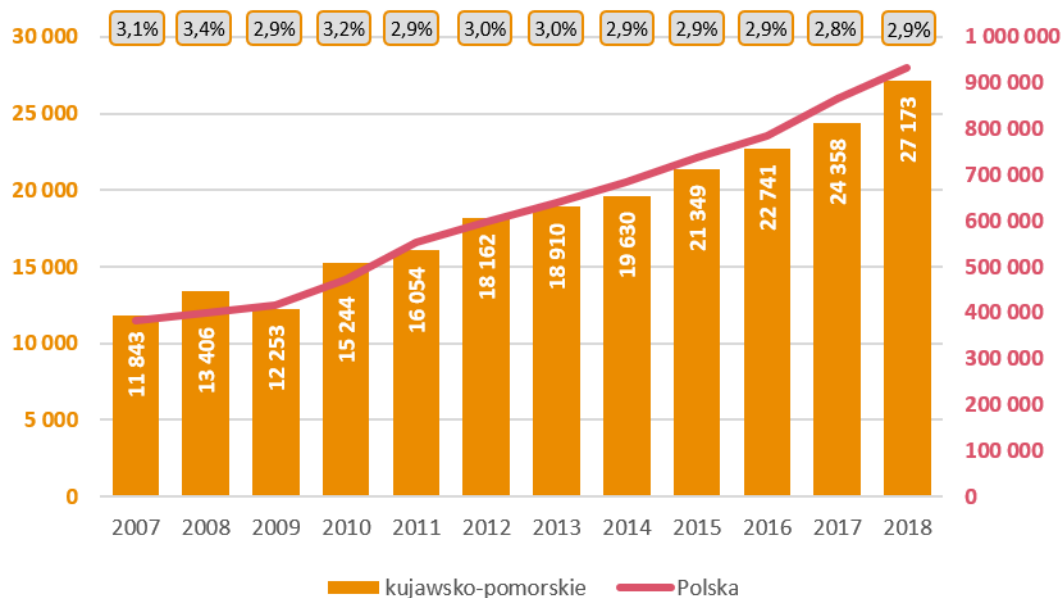
Źródło: Opracowanie własne PwC

Rysunek 36. Liczba eksporterów z województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2007-2018

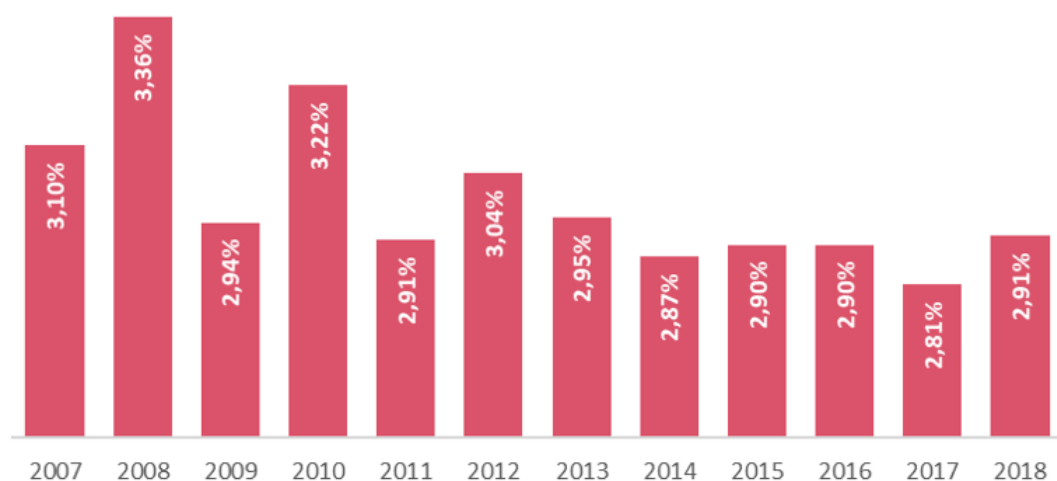
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych KAS

Rysunek 37. Województwo kujawsko-pomorskie i Polska: Wartość eksportu w latach 2007-2018 (w mln PLN)

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych KAS

Rysunek 38. Udział wartości eksportu z województwa kujawsko-pomorskiego w eksporcie Polski

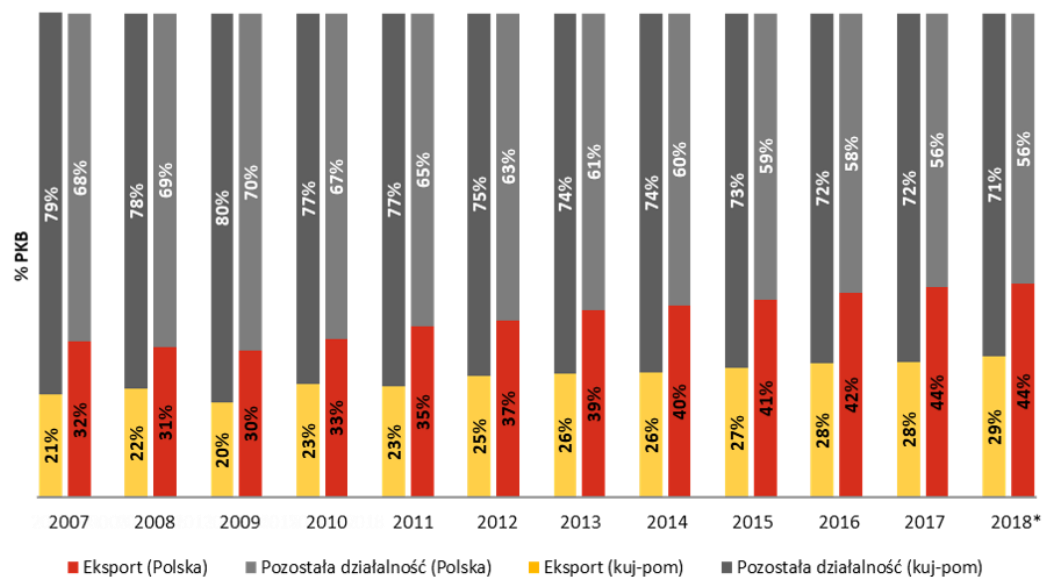
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych KAS

Tabela 29. Udział liczby eksporterów z województwa kujawsko-pomorskiego w liczbie eksporterów w Polsce

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Udział (%)	4,05%	3,98%	4,07%	3,98%	4,06%	4,10%	4,10%	4,03%	4,01%	4,03%	3,90%	3,90%

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych KAS

Rysunek 39. Udział eksportu w PKB województwa kujawsko-pomorskiego oraz Polski (%)

* w roku 2018 dla PKB województwa kujawsko-pomorskiego przyjęto dane szacunkowe z Banku Danych Lokalnych.

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych KAS

Tabela 30. Województwo kujawsko-pomorskie: 20 największych branż według liczby eksporterów w latach 2007-2018 (wg danych z 2018 r.)

Główna działalność (wg PKD)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1. Transport drogowy towarów i działalność usługowa związana z przewodnikami	30	41	38	43	55	108	122	64	89	101	119	122
2. Produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych	72	74	76	77	86	90	95	91	94	96	93	94
3. Pozostała wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa	58	55	56	62	69	87	99	92	89	94	90	94
4. Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana	57	50	45	48	55	57	64	67	80	86	90	77
5. Sprzedaż hurtowa maszyn, urządzeń i dodatkowego wyposażenia	34	37	36	37	44	53	60	62	55	73	69	74
6. Sprzedaż hurtowa i detaliczna pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	26	15	27	35	64	88	84	54	45	48	60	63
7. Produkcja metalowych elementów konstrukcyjnych	31	31	33	30	39	47	47	45	45	54	54	51
8. Sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami	11	12	11	14	20	24	19	28	39	41	40	48
9. Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych	34	33	29	33	31	38	39	40	45	49	47	46
10. Sprzedaż hurtowa artykułów użytku domowego	21	22	26	29	35	35	43	48	49	50	54	45
11. Sprzedaż hurtowa realizowana na zlecenie	20	20	26	26	33	30	28	32	30	39	35	43
12. Obróbka metali i nakładanie powłok na metale; obróbka mechaniczna elementów metalowych	33	31	29	29	33	33	40	41	36	39	43	41
13. Produkcja mebli	35	39	36	33	34	41	43	46	45	41	47	41
14. Sprzedaż hurtowa żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	19	19	14	22	32	26	35	36	39	37	36	37
15. Sprzedaż hurtowa i detaliczna części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	16	14	17	13	18	25	28	24	27	30	35	33
16. Produkcja odzieży, z wyłączeniem wyrobów futrzarskich	38	39	37	35	38	40	43	36	36	32	37	32
17. Produkcja pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia	32	30	28	31	28	26	28	37	33	33	30	30
18. Produkcja wyrobów z papieru i tektury	21	21	21	22	26	28	26	29	29	27	25	29
19. Produkcja podstawowych chemikaliów, nawozów i związków azotowych, tworzyw sztucznych i kauczuku syntetycznego w formach podstawowych	16	18	18	16	21	23	23	22	23	22	27	25
20. Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	19	18	21	25	26	27	32	34	26	25	25	25

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych KAS

Tabela 31. Województwo kujawsko-pomorskie: 20 największych branż według wartości eksportu w latach 2007 – 2018, wg wartości w 2019 r. (w mln PLN)

Główna działalność (wg PKD)		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1.	Produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych	617	672	668	845	1 032	1 167	1 172	1 309	1 502	1 774	1 886	2 222
2.	Produkcja masy włóknistej, papieru i tektury	1 026	872	847	1 418	1 785	1 790	1 896	1 775	1 816	1 651	1 646	1 989
3.	Produkcja elektronicznego sprzętu powszechnego użytku	1 241	2 739	1 996	2 143	606	691	289	198	481	858	947	1 699
4.	Produkcja podstawowych chemikaliów, nawozów i związków azotowych, tworzyw sztucznych i kauczuku syntetycznego w formach podstawowych	698	667	520	603	917	1 333	1 423	1 242	1 484	1 458	1 564	1 592
5.	Produkcja mebli	612	425	376	492	695	851	1 024	1 158	1 282	1 408	1 490	1 430
6.	Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych	526	469	392	589	389	532	877	874	919	1 073	1 149	1 280
7.	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana	555	614	780	832	950	1 142	1 178	1 195	1 153	1 077	1 093	1 169
8.	Pozostała wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa	379	408	306	455	544	734	663	726	750	960	1 190	1 100
9.	Produkcja wyrobów z papieru i tektury	150	162	146	269	484	548	612	676	764	759	904	1 047
10.	Produkcja metalowych elementów konstrukcyjnych	342	326	301	295	386	466	488	549	666	814	898	968
11.	Zbieranie odpadów	390	320	409	636	576	527	455	641	676	750	758	760
12.	Produkcja pozostałych artykułów spożywczych	320	276	264	412	400	560	586	397	418	461	763	675
13.	Produkcja pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia	62	60	73	108	159	152	192	185	217	305	474	556
14.	Produkcja pozostałych wyrobów tekstylnych	145	163	204	293	426	445	456	520	608	592	518	548
15.	Produkcja wyrobów, gdzie indziej niesklasyfikowana	172	165	230	296	344	343	420	499	520	581	609	546
16.	Wytwarzanie produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych	235	272	303	337	410	377	416	418	427	465	468	507
17.	Produkcja części i akcesoriów do pojazdów silnikowych	200	193	129	183	260	247	257	198	231	268	320	484
18.	Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków	95	104	132	156	162	256	319	346	526	564	484	445
19.	Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych; produkcja zegarków i zegarów	194	219	195	265	306	318	317	329	327	351	380	414
20.	Sprzedaż hurtowa żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	124	122	107	108	174	200	198	232	291	306	366	398

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych KAS

Tabela 32. Polska: 20 największych branż według liczby eksporterów w latach 2007-2018, wg danych z 2018 r.

Główna działalność (wg PKD)	2007	2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1. Transport drogowy towarów i działalność usługowa związana z przewoźnikami	1 457	1 130	1 439	2 066	3 071	3 044	2 040	2 530	2 562	3 447	3 830
2. Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana	1 829	1 779	1 744	1 931	2 065	2 081	2 147	2 209	2 236	2 264	2 265
3. Pozostała wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa	1 381	1 353	1 481	1 661	1 917	2 102	2 067	2 146	2 115	2 160	2 253
4. Sprzedaż hurtowa i detaliczna pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	835	654	1 059	1 877	2 380	2 532	2 018	1 638	1 833	2 070	1 978
5. Sprzedaż hurtowa artykułów użytku domowego	1 085	1 096	1 220	1 386	1 531	1 656	1 677	1 722	1 832	1 815	1 815
6. Produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych	1 148	1 189	1 213	1 276	1 364	1 426	1 456	1 489	1 481	1 511	1 550
7. Sprzedaż hurtowa maszyn, urządzeń i dodatkowego wyposażenia	720	702	765	914	1 096	1 195	1 192	1 232	1 340	1 400	1 423
8. Sprzedaż hurtowa żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	700	744	900	1 031	1 141	1 254	1 304	1 370	1 421	1 439	1 393
9. Sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami	240	227	306	438	517	636	754	887	1 051	1 203	1 293
10. Sprzedaż hurtowa realizowana na zlecenie	542	545	598	703	786	906	936	956	1 003	1 051	1 048
11. Produkcja mebli	807	771	732	775	864	906	944	999	1 007	1 019	1 025
12. Produkcja metalowych elementów konstrukcyjnych	628	666	650	706	793	853	856	872	900	925	918
13. Sprzedaż hurtowa i detaliczna części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	408	394	415	529	635	703	681	683	758	844	800
14. Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	660	636	603	656	714	731	766	789	777	724	761
15. Obróbka metali i nakładanie powłok na metale; obróbka mechaniczna elementów metalowych	477	524	466	514	566	627	654	649	706	708	728
16. Produkcja odzieży, z wyłączeniem wyrobów futrzarskich	745	795	693	690	750	776	737	730	716	695	702
17. Sprzedaż detaliczna pozostałych wyrobów prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	334	302	351	436	525	585	539	562	615	624	630
18. Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych	480	482	486	501	540	557	550	556	578	576	566
19. Produkcja pozostałych wyrobów tekstylnych	344	346	349	352	384	382	406	413	440	437	471
20. Naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych, maszyn i urządzeń	272	215	259	336	374	434	404	431	410	443	461

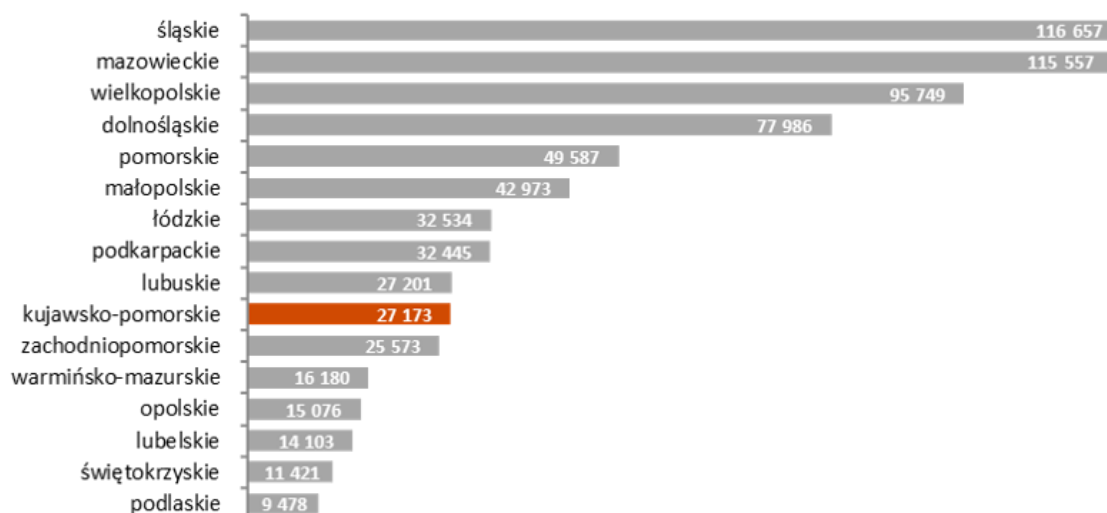
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych KAS

Tabela 33. Polska: 20 największych branż według wartości eksportu w latach 2007-2018, wg danych z 2018 r. (w mln PLN)

Główna działalność (wg PKD)		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1.	Produkcja wyposażenia elektrycznego i elektronicznego do pojazdów silnikowych	24 301	22 095	23 427	27 409	32 764	33 958	37 834	42 576	48 700	54 400	60 195	64 175
2.	Produkcja pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	34 951	39 521	39 756	37 982	44 584	40 461	38 496	37 462	40 786	45 053	46 111	45 466
3.	Produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych	9 142	9 430	9 585	11 751	14 688	16 559	18 738	19 819	21 895	24 699	26 463	29 122
4.	Produkcja mebli	9 551	9 035	10 226	10 908	12 510	13 385	14 890	19 019	22 389	24 684	26 153	27 590
5.	Pozostała wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa	13 557	13 487	11 368	14 878	17 474	20 234	21 836	21 855	18 958	19 818	20 872	21 192
6.	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa oraz produkcja wyrobów z mięsa	3 715	4 246	5 077	7 062	9 176	11 068	12 398	12 823	14 836	16 876	19 202	20 774
7.	Sprzedaż hurtowa żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	6 123	6 160	7 028	7 998	9 810	12 292	13 646	13 982	14 781	15 066	16 325	17 026
8.	Produkcja sprzętu gospodarstwa domowego	9 207	8 707	13 542	15 280	15 260	16 889	17 896	17 048	18 837	17 897	16 199	16 774
9.	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana	5 609	5 645	6 365	7 496	9 649	12 252	15 064	15 905	16 065	15 876	15 672	16 422
10.	Produkcja metalowych elementów konstrukcyjnych	6 842	8 001	6 754	6 562	7 990	9 505	10 042	10 312	10 294	11 456	13 755	15 294
11.	Produkcja podstawowych chemikaliów, nawozów i związków azotowych, tworzyw sztucznych i kauczuku syntetycznego w formach podstawowych	7 506	8 499	6 637	9 028	11 781	12 522	12 290	12 169	12 566	11 982	13 765	14 170
12.	Sprzedaż hurtowa artykułów użytku domowego	5 192	5 742	4 739	5 100	5 755	6 963	8 954	10 188	10 772	11 672	12 692	14 022
13.	Produkcja wyrobów z gumy	6 526	6 535	6 980	8 267	10 827	9 732	10 940	11 257	11 571	12 394	13 390	13 920
14.	Produkcja maszyn ogólnego przeznaczenia	5 866	6 141	5 759	7 289	7 980	8 900	9 652	9 944	10 646	11 277	11 579	12 418
15.	Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych	5 441	5 070	5 459	6 143	7 254	7 554	8 290	8 549	9 363	9 938	10 727	11 785
16.	Produkcja elektronicznego sprzętu powszechnego użytku	10 461	11 116	12 562	11 803	8 952	8 652	7 314	6 535	7 673	9 023	11 298	11 758
17.	Produkcja surówki, żelazostopów, żeliwa i stali oraz wyrobów hutniczych	7 666	8 727	4 796	5 356	9 495	9 604	8 417	8 886	8 852	8 262	11 299	11 694
18.	Górnictwo rud metali nieżelaznych	8 040	7 350	8 059	11 578	15 691	16 221	13 794	12 712	11 999	11 114	11 722	11 299
19.	Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn	1 375	1 507	2 107	2 589	3 204	4 787	6 708	6 780	8 026	9 032	10 474	11 264
20.	Naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych, maszyn i urządzeń	7 116	6 046	8 362	7 833	13 055	10 899	14 259	15 449	19 360	11 809	7 599	10 881

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych KAS

Rysunek 40. Wartość eksportu z poszczególnych województw w 2018 roku (mln PLN)

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych KAS

Tabela 34. Polska: 20 głównych kierunków eksportowych według wartości eksportu (w mln PLN)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Niemcy	98 585	99 284	108 580	122 865	143 357	149 393	159 994	178 759	198 589	213 537	236 538	261 506
Czechy	21 035	22 518	24 099	28 008	34 220	37 328	39 334	43 917	48 280	51 041	55 280	58 995
Wielka Brytania	22 774	23 053	26 696	29 842	35 730	40 560	41 815	43 639	49 920	52 379	55 682	58 213
Francja	23 284	24 817	29 025	32 190	33 879	35 050	35 956	38 259	40 885	43 190	48 535	52 028
Włochy	25 019	23 965	28 717	28 190	29 529	29 052	27 686	31 131	35 784	37 485	42 513	43 088
Niderlandy	14 576	15 954	17 435	20 645	24 057	26 638	25 323	28 390	32 438	34 989	37 897	41 809
Rosja	17 850	21 071	15 531	20 135	25 109	32 262	34 069	29 311	21 418	22 695	26 353	28 797
Stany Zjednoczone	5 726	5 908	7 639	8 761	10 879	11 755	15 239	15 175	16 841	18 859	23 368	26 158
Szwecja	12 282	12 634	11 069	13 993	15 715	15 973	17 368	19 391	20 134	22 675	24 338	25 890
Węgry	11 128	11 074	11 229	13 414	14 190	14 470	16 305	18 006	19 614	20 815	22 744	24 877
Hiszpania	11 120	10 149	10 994	12 682	13 281	11 982	14 341	16 867	19 515	21 604	23 796	24 030
Słowacja	8 253	9 618	9 233	12 208	13 380	15 287	16 669	17 074	18 671	18 965	21 432	23 799
Belgia	10 299	10 142	10 015	11 182	12 819	12 421	14 120	15 364	15 959	16 849	18 917	21 739
Ukraina	15 293	15 085	10 639	11 924	13 854	17 190	18 020	13 137	12 446	15 059	18 185	18 951
Rumunia	5 930	6 098	5 509	6 430	8 501	8 988	9 535	10 699	12 081	13 896	15 972	18 818
Austria	7 188	7 791	7 861	9 077	10 580	11 311	11 272	11 594	12 990	13 908	16 561	18 599
Dania	7 276	7 583	7 607	8 686	10 009	10 097	10 715	11 050	12 257	13 512	15 651	16 059
Litwa	6 074	6 195	4 829	5 249	7 562	9 262	9 446	9 486	9 957	10 644	12 024	13 588
Norwegia	6 939	6 800	7 962	7 139	11 145	10 245	12 865	11 635	10 273	9 648	10 093	11 053
Turcja	4 173	4 208	5 410	7 512	9 721	10 100	9 579	9 777	11 654	12 247	12 455	10 697

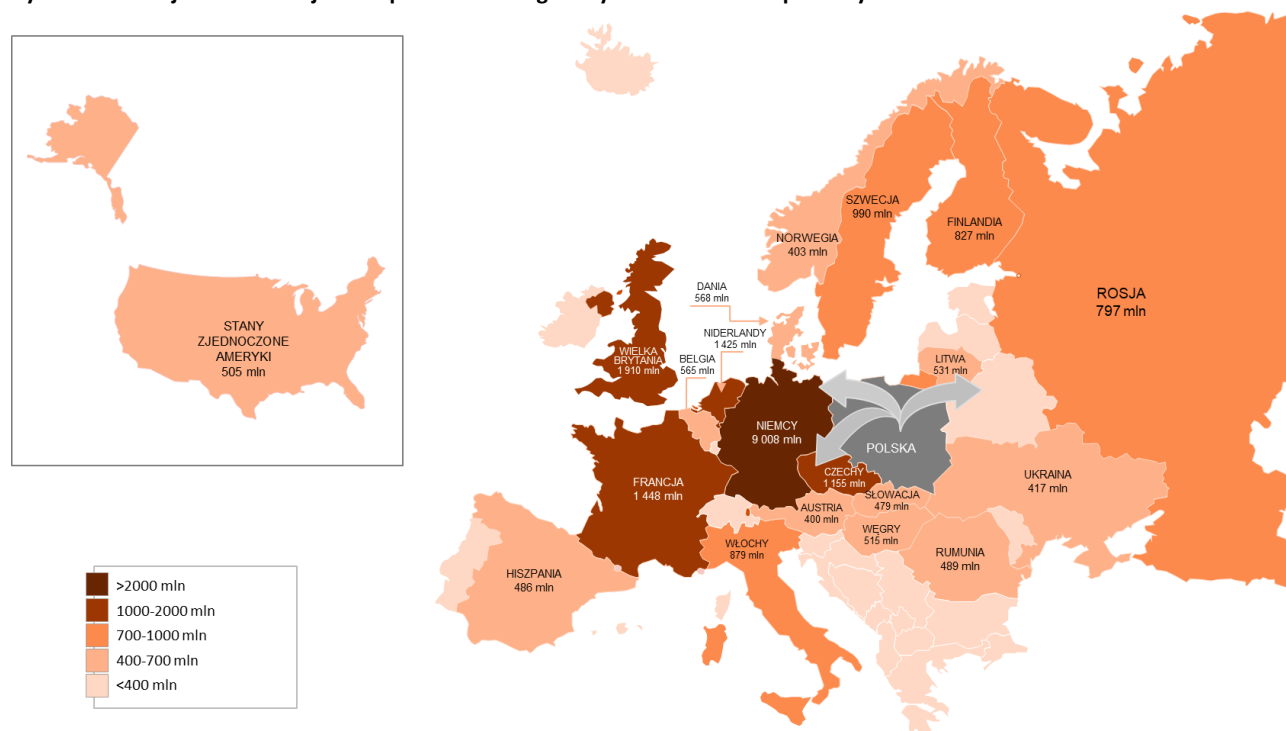
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych KAS

Tabela 35. Główne kierunki eksportowe firm z województwa kujawsko-pomorskiego wg wartości eksportu w 2018 roku (w mln PLN)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Niemcy	3 917	4 306	3 927	4 949	5 215	5 775	6 193	6 363	6 980	7 567	8 239	9 008
Wielka Brytania	312	498	736	649	713	881	923	989	1 238	1 387	1 648	1 910
Francja	429	528	539	815	745	829	849	923	1 011	1 038	1 279	1 448
Niderlandy	531	511	441	512	720	830	814	921	1 035	1 108	1 246	1 425
Czechy	388	430	341	420	647	878	974	856	832	843	929	1 155
Szwecja	402	374	353	465	618	680	766	785	1 066	931	950	990
Włochy	297	481	577	884	550	666	519	572	1 055	728	757	879
Finlandia	191	239	416	313	377	439	456	705	465	757	640	827
Rosja	701	728	642	736	858	1 092	1 127	1 183	767	760	756	797
Dania	219	264	175	254	364	409	489	569	622	596	563	568
Belgia	544	445	258	383	407	449	416	358	440	452	468	565
Litwa	196	174	124	207	340	396	430	365	383	425	438	531
Węgry	155	263	785	1 018	283	429	335	375	448	488	476	515
Stany Zjednoczone	144	102	127	158	101	120	140	159	293	297	464	505
Rumunia	137	168	145	173	204	246	277	273	314	346	421	489
Hiszpania	973	1 164	348	424	218	265	246	240	330	359	396	486
Słowacja	139	465	108	157	250	376	322	325	384	422	539	479
Ukraina	404	432	331	371	481	549	565	403	298	376	498	417
Norwegia	209	217	167	161	158	280	425	406	393	387	370	403
Austria	308	275	204	185	268	258	226	224	256	312	379	400

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych KAS

Rysunek 41. Województwo kujawsko-pomorskie: 20 głównych kierunków eksportowych w 2018 roku

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych KAS

Tabela 36. Udział eksporterów w ogólnej liczbie przedsiębiorstw, według grupy wielkości firmy

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	średnia
Eksport wyrobów	ogółem	3.5%	3.9%	4.3%	4.6%	4.4%	4.4%	4.4%	4.7%	4.28%
	mikro	2.0%	2.6%	2.9%	3.1%	3.0%	3.1%	3.0%	3.3%	2.88%
	małe	32.4%	28.6%	30.0%	31.5%	31.1%	29.9%	31.5%	36.5%	31.44%
	średnie	47.5%	45.0%	47.3%	47.3%	46.8%	46.3%	48.9%	51.5%	47.58%
	duże	66.3%	66.9%	67.4%	66.9%	66.3%	66.2%	66.4%	67.3%	66.71%
Eksport usług	ogółem	0.7%	0.7%	0.8%	0.9%	1.0%	1.0%	1.0%	0.99%	0.89%
	mikro	0.27%	0.27%	0.32%	0.38%	0.42%	0.45%	0.43%	0.41%	0.37%
	małe	6.2%	6.5%	7.1%	8.1%	8.9%	9.9%	10.0%	11.0%	8.46%
	średnie	16.3%	16.4%	19.1%	22.4%	23.7%	24.6%	26.1%	27.4%	22.0%
	duże	45.7%	46.5%	50.6%	54.3%	54.4%	56.9%	56.8%	58.1%	52.91%

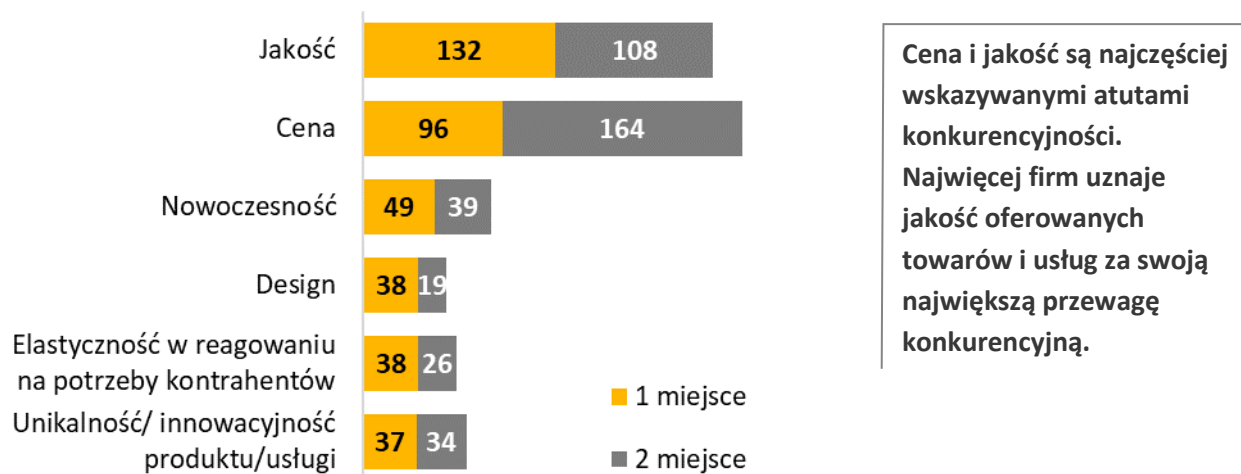
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie Raportu o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw

Tabela 37. Rozkład przedsiębiorstw eksportujących wg powiatów

Powiat	
aleksandrowski	10
brodnicki	13
bydgoski	44
chełmiński	4
golubsko-dobrzyński	4
grudziądzki	15
inowrocławski	26
lipnowski	9
mogileński	6
nakielski	9
radziejowski	4
rypiński	5
sępoleński	3
świecki	12
toruński	24
tucholski	4
wąbrzeski	7
włocławski	11
żniński	9
m. Bydgoszcz	72
m. Toruń	52
m. Włocławek	24
m. Grudziądz	23

Źródło: Opracowanie własne PwC

Rysunek 42. Główne atuty konkurencyjności MŚP z województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: Opracowanie własne PwC

Tabela 38. Wartość eksportu w 2018 r. największych branż – kujawsko-pomorskie

Miejsce	Branża	Wartość eksportu w 2018 r.
1.	Metalowa	3,691,517,608 zł
2.	Przetwórstwo spożywcze	3,445,831,508 zł
3.	Papiernicza	3,301,845,720 zł
4.	Elektronika i sprzęt użytku domowego	2,774,586,300 zł
5.	Tworzywa sztuczne	2,415,608,191 zł
6.	Chemiczna	1,865,649,342 zł
7.	Wyposażenia wnętrz (w tym drzewna)	1,729,484,363 zł
8.	Maszynowa	1,311,843,951 zł
9.	Motoryzacyjna i kolejowa	1,017,394,801 zł
10.	Tekstylna, odzieżowa i obuwnicza	976,324,356 zł

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych z KAS

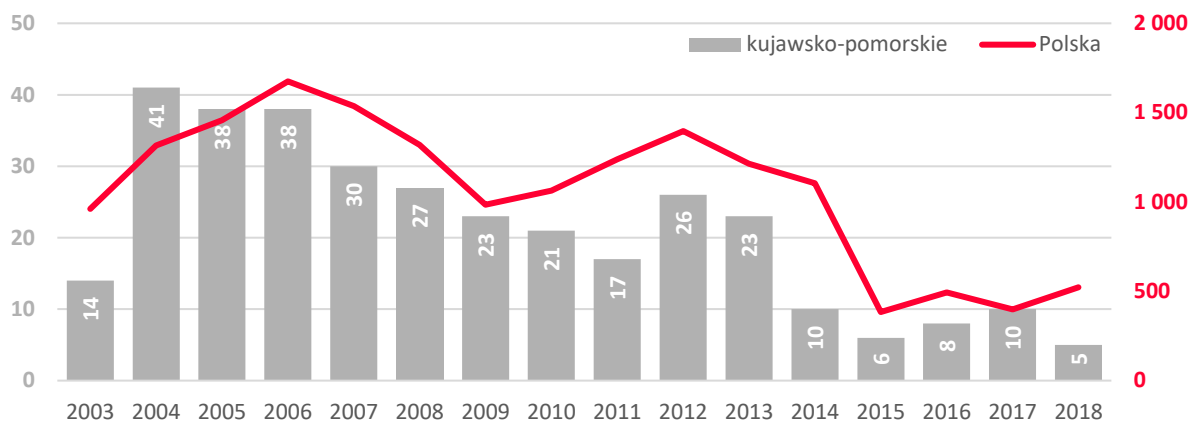
Tabela 39. Liczba eksporterów w poszczególnych branżach w 2018 r. – kujawsko-pomorskie

Miejsce	Branża	Liczba eksporterów w 2018 r.
1.	Metalowa	193
2.	Maszynowa	181
3.	Logistyczna / transportowa / lotnicza	138
4.	Motoryzacyjna i kolejowa	138
5.	Przetwórstwo spożywcze	108
6.	Tworzywa sztuczne	98
7.	Elektronika	94
8.	Wyposażenia wnętrz (w tym drzewna)	79
9.	Tekstylna, odzieżowa i obuwnicza	62
10.	Papiernicza	52

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych z KAS

Zagadnienia atrakcyjności województwa dla inwestycji zagranicznych

Rysunek 43. Nowo powstałe spółki z kapitałem zagranicznym w latach 2003-2018, Polska i województwo kujawsko-pomorskie

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

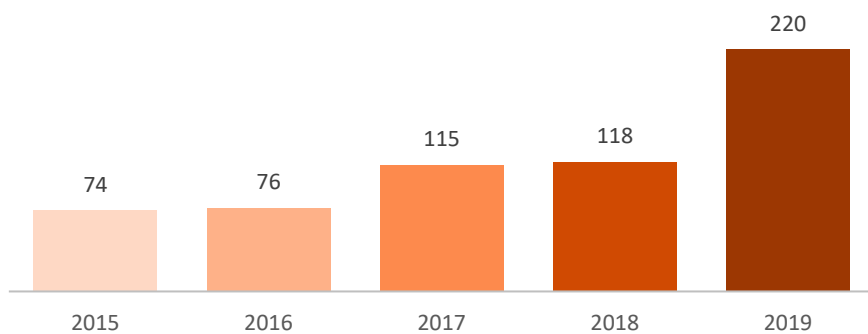
Tabela 40. Kapitał zagraniczny w latach 2011-2018 w poszczególnych powiatach województwa kujawsko-pomorskiego

Powiat	Kapitał zagraniczny [mln PLN]							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
m. Bydgoszcz	611,0	631,1	531,7	810,3	574,1	601,7	736,4	754,3
świecki	426,8	523,0	526,8	525,4	526,4	526,7	525,0	525,2
inowrocławski	309,5	308,5	329,8	331,6	332,1	333,4	447,8	432,9
toruński	737,4	733,2	727,0	333,8	358,9	373,5	348,8	366,1
m. Włocławek	351,5	200,5	234,8	235,6	223,5	230,0	248,5	247,1
m. Toruń	183,3	229,2	223,3	204,3	296,0	281,9	247,1	246,4
bydgoski	102,3	93,4	120,8	113,0	130,3	126,0	126,3	131,3
m. Grudziądz	103,8	128,9	128,5	128,5	133,1	129,4	125,4	128,1
brodnicki	22,9	23,1	24,2	43,6	55,2	44,6	46,3	46,2
mogileński	13,3	13,7	13,8	14,0	13,9	20,4	32,7	32,1
nakielski	13,7	13,5	9,5	9,5	15,3	21,9	36,4	29,4
golubsko-dobrzyński	3,0	9,8	13,5	13,5	18,0	18,0	18,0	19,3
aleksandrowski	1,2	4,4	1,2	1,2	1,6	5,0	4,9	5,2
lipnowski	*	*	*	*	0,1	0,3	0,5	0,5
rypiński	*	*	*	*	*	*	0,5	0,5
grudziądzki	0,1	*	*	*	*	0,1	0,1	0,2
sępoleński	1,4	1,4	*	*	*	*	*	0,2
chełmiński	34,3	7,8	7,8	*	*	*	*	*
radziejowski	0,1	*	*	*	*	*	*	*
tucholski	0,2	*	*	*	*	*	*	*
wąbrzeski	6,7	6,9	6,9	*	*	*	*	*
włocławski	*	*	*	*	*	*	*	*
żniński	19,0	19,0	19,0	19,0	*	*	*	*

* gwiazdka oznacza, że dana jest objęta tajemnicą statystyczną ze względu na możliwość identyfikacji konkretnych podmiotów gospodarczych

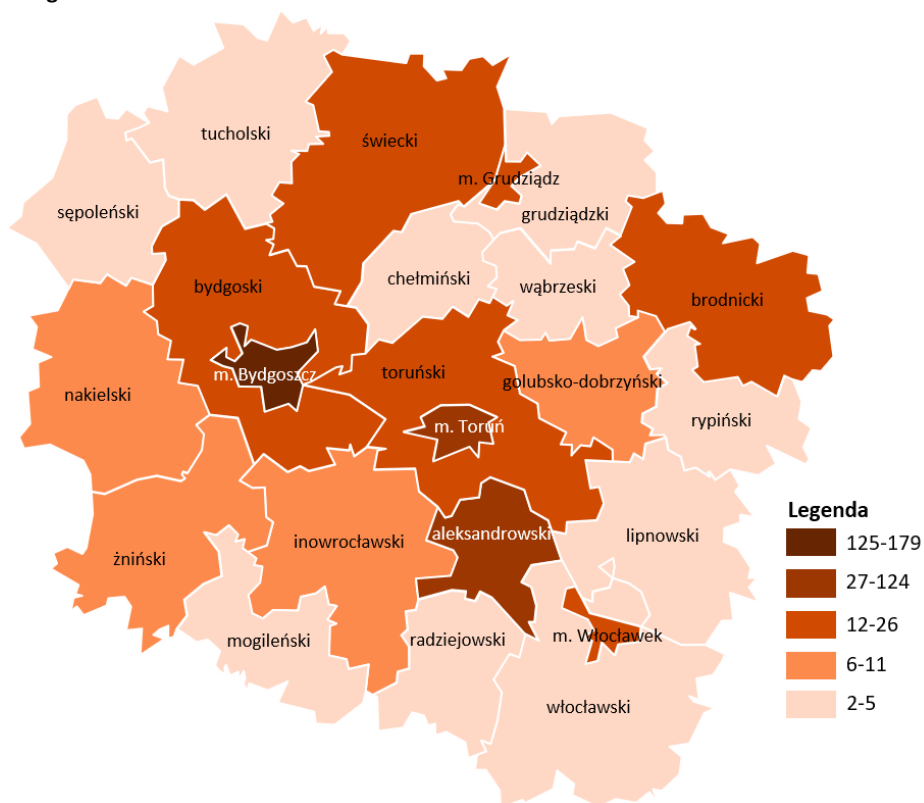
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Rysunek 44. Liczba rejestrowanych działalności gospodarczych o kapitale zagranicznym w kolejnych latach w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Rysunek 45. Rozkład nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym w powiatach województwa kujawsko-pomorskiego

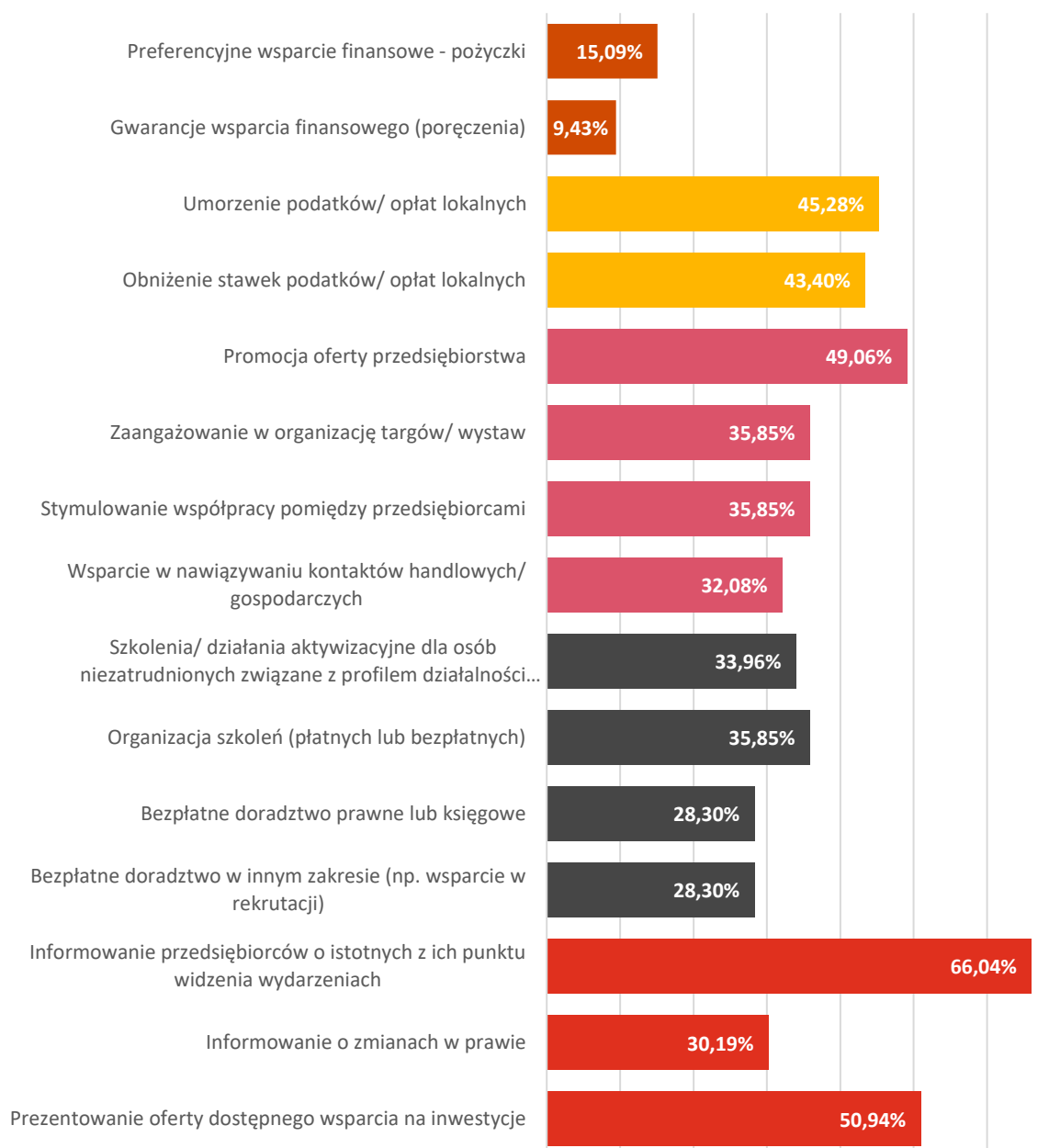
Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Rysunek 46. Parki technologiczne i przemysłowe w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: Opracowanie własne PwC

Rysunek 47. Dostępność instrumentów wsparcia inwestora dostępnych w gminie – w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie CAWI

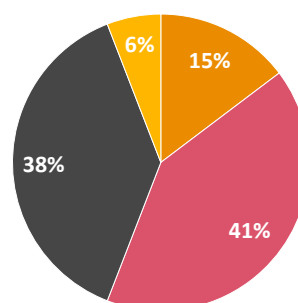
Tabela 41. Liczba i łączna powierzchnia terenów inwestycyjnych w województwie kujawsko-pomorskim w podziale na powiaty

Powiat	Liczba terenów	łączna powierzchnia [ha]
m. Toruń	51	150,91
włocławski	38	432,07
inowrocławski	32	286,88
m. Bydgoszcz	29	321,62
wąbrzeski	27	602,07
toruński	23	738,82
brodnicki	13	63,23
m. Włocławek	13	63,57
m. Grudziądz	11	77,93
aleksandrowski	10	85,78
golubsko-dobrzyński	10	17,26
bydgoski	9	59,75
rypiński	8	13,91
żniński	7	87,15
mogileński	6	195,44
świecki	6	55,05
lipnowski	5	34,32
nakielski	5	154,12
sępoleński	5	62,83
grudziądzki	3	13,94
tucholski	3	56,82
chełmiński	1	2,55
radziejowski	1	4,52

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie danych Kujawsko-Pomorskiego Centrum Obsługi Inwestora

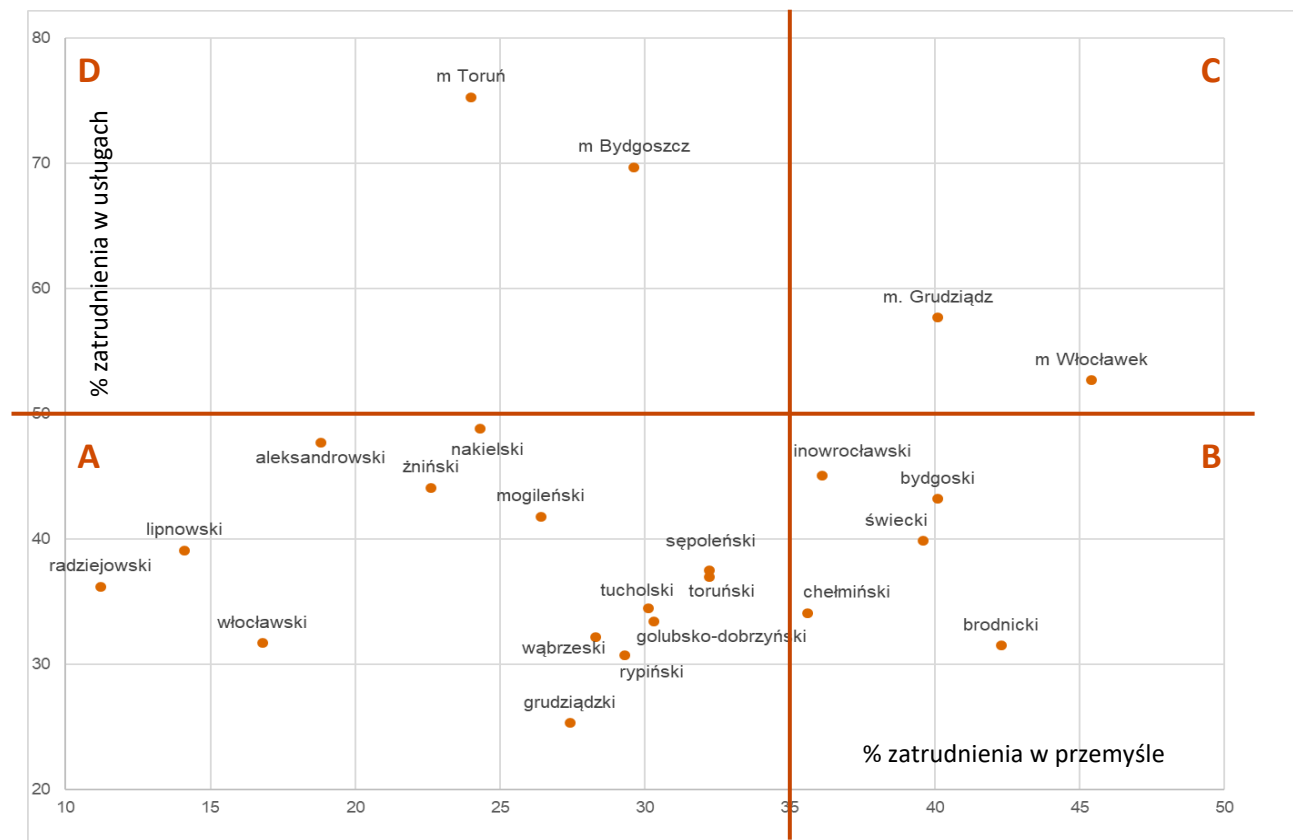
Rysunek 48. Deklaracje gmin z kujawsko-pomorskiego dotyczące stopnia uzbrojenia terenów inwestycyjnych w podstawowe sieci

- Tak, całość terenów inwestycyjnych jest uzbrojona
- Tak, część terenów inwestycyjnych jest uzbrojona
- Nie, tereny nie są uzbrojone, jednak istnieje możliwość wykonania przyłącza
- Nie, tereny nie są uzbrojone i budowa przyłączy wymaga rozbudowy sieci

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie badania CAWI

Rysunek 49. Poziom dojrzałości gospodarczej poszczególnych powiatów w kujawsko-pomorskim

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie „Województwo Kujawsko-Pomorskie. Podregiony, Powiaty, Gminy. Urząd Statystyczny w Bydgoszczy”, Bydgoszcz, 2019

Tabela 42. Klasyfikacja potencjału atrakcyjności inwestycyjnej gmin w ramach filaru społeczność lokalna

Rating	Liczba uzyskanych punktów	Gminy
A	15-20 pkt	Białe Błota (w), Lubicz (w), Nowa Wieś Wielka (w), Obrowo (w), Szubin (mw)
B	10-14 pkt	Aleksandrów Kujawski (m), Brodnica (m), Dąbrowa Chełmińska (w), Dobrcz (w), Gniewkowo (mw), Golub-Dobrzyń (m), Górzno (mw), Grudziądz (w), Inowrocław (m), Inowrocław (w), Koronowo (mw), Kowalewo Pomorskie (mw), Kruszwica (mw), Lipno (m), Lubanie (w), Łabiszyn (mw), Łubianka (w), Łysomice (w), miasto Bydgoszcz (mp), miasto Grudziądz (mp), miasto Toruń (mp), miasto Włocławek (mp), Nakło nad Notecią (mw), Osielisko (w), Rypin (m), Sicienko (w), Solec Kujawski (mw), Strzelno (mw), Świecie (mw), Tuchola (mw), Unisław (w), Włocławek (w), Zławieś Wielka (w), Żnin (mw)
C	5-9 pkt	Aleksandrów Kujawski (w), Barcin (mw), Bartniczka (w), Bobrowniki (w), Brodnica (w), Brześć Kujawski (mw), Bukowiec (w), Cekcyn (w), Chełmno (m), Chełmża (m), Chocień (w), Chodecz (mw), Ciechocinek (m), Dąbrowa Biskupia (w), Dobrze (w), Dobrzyń nad Wisłą (mw), Dragacz (w), Drzycim (w), Gąsawa (w), Izbica Kujawska (mw), Janikowo (mw), Jeziora Wielkie (w), Jeżewo (w), Kowal (m), Lipno (w), Lubień Kujawski (mw), Lubiewo (w), Mogilno (mw), Mrocza (mw), Nowe (mw), Osie (w), Pakość (mw), Piotrków Kujawski (mw), Płużnica (w), Radziejów (m), Radzyń Chełmiński (mw), Rogowo (w), Rogowo (w), Rojewo (w), Rypin (w), Sępólno Krajeńskie (mw), Skępe (mw), Skrwilno (w), Śliwice (w), Świekatowo (w), Tłuchowo (w), Waganiec (w), Warlubie (w), Wąbrzeźno (m), Wielgie (w), Więcbork (mw), Zakrzewo (w), Zbiczno (w)
D	0-4 pkt	Baruchowo (w), Chrostkowo (w), Nieszawa (m), Raciążek (w), Radziejów (w), Wielka Nieszawka (w)

Źródło: Opracowanie własne PwC

Tabela 43. Klasyfikacja potencjału atrakcyjności inwestycyjnej gmin w ramach filaru lokalizacja i transport

Rating	Liczba uzyskanych punktów	Gminy
A	15-20 pkt	Brześć Kujawski (mw), Chodecz (mw), Grudziądz (w), Lubicz (w), Lubień Kujawski (mw), miasto Bydgoszcz (mp), miasto Grudziądz (mp), miasto Toruń (mp), Osie (w), Osielsko (w), Raciążek (w)
B	10-14 pkt	Aleksandrów Kujawski (w), Bartniczka (w), Baruchowo (w), Białe Błota (w), Brodnica (w), Bukowiec (w), Cekcyn (w), Chełmno (m), Chełmża (m), Chocień (w), Chrostkowo (w), Ciechocinek (m), Dąbrowa Chełmińska (w), Dobrcz (w), Dragacz (w), Drzycim (w), Gniewkowo (mw), Inowrocław (m), Inowrocław (w), Izbica Kujawska (mw), Jeżewo (w), Kowal (m), Kowalewo Pomorskie (mw), Lubanie (w), Lubiewo (w), Łubianka (w), Łysomice (w), miasto Włocławek (mp), Nowa Wieś Wielka (w), Nowe (mw), Obrowo (w), Płużnica (w), Radzyń Chełmiński (mw), Skępe (mw), Śliwice (w), Świecie (mw), Świekatowo (w), Tuchola (mw), Waganiec (w), Warlubie (w), Wielka Nieszawka (w), Włocławek (w), Zławieś Wielka (w)
C	5-9 pkt	Aleksandrów Kujawski (m), Barcin (mw), Bobrowniki (w), Brodnica (m), Dąbrowa Biskupia (w), Dobrze (w), Dorzynie nad Wisłą (mw), Golub-Dobrzyń (m), Janikowo (mw), Jeziora Wielkie (w), Koronowo (mw), Kruszwica (mw), Lipno (m), Lipno (w), Mrocza (mw), Nakło nad Notecią (mw), Nieszawa (m), Pakość (mw), Piotrków Kujawski (mw), Radziejów (w), Rogowo (w), Rojewo (w), Rypin (m), Rypin (w), Sępólno Krajeńskie (mw), Sycienko (w), Solec Kujawski (mw), Szubin (mw), Unisław (w), Wąbrzeźno (m), Wielgie (w), Więcbork (mw), Zbiczno (w), Żnin (mw)
D	0-4 pkt	Gąsawa (w), Górzno (mw), Łabiszyn (mw), Mogilno (mw), Radziejów (m), Rogowo (w), Skrwilno (w), Tłuchowo (w), Zakrzewo (w)

Źródło: Opracowanie własne PwC

Tabela 44. Klasyfikacja potencjału atrakcyjności inwestycyjnej gmin w ramach filaru tereny inwestycyjne

Rating	Liczba uzyskanych punktów	Gminy
A	15-20 pkt	Barcin (mw), Lubień Kujawski (mw), Łysomice (w), miasto Grudziądz (mp), miasto Włocławek (mp), Nakło nad Notecią (mw)
B	10-14 pkt	Aleksandrów Kujawski (w), Brodnica (m), Brześć Kujawski (mw), Chocień (w), Dragacz (w), Inowrocław (m), Inowrocław (w), Janikowo (mw), Koronowo (mw), Łubianka (w), miasto Bydgoszcz (mp), miasto Toruń (mp), Mogilno (mw), Płużnica (w), Sępólno Krajeńskie (mw), Skępe (mw), Solec Kujawski (mw), Strzelno (mw), Szubin (mw), Świecie (mw), Warlubie (w), Wąbrzeźno (m), Zławieś Wielka (w), Żnin (mw)
C	5-9 pkt	Białe Błota (w), Gniewkowo (mw), Golub-Dobrzyń (m), Grudziądz (w), Jeżewi (w), Kowalewo Pomorskie (mw), Lipno (m), Lubicz (w), Pakość (mw), Rojewo (w), Rypin (m), Tuchola (mw), Waganiec (w), Zakrzewo (w), Zbiczno (w)
D	0-4 pkt	Aleksandrów Kujawski (m), Bartniczka (w), Baruchowo (w), Bobrowniki (w), Brodnica (w), Bukowiec (w), Cekcyn (w), Chełmno (m), Chełmża (m), Chodecz (mw), Chrostkowo (w), Ciechocinek (m), Dąbrowa Biskupia (w), Dąbrowa Chełmińska (w), Dobrcz (w), Dobrze (w), Dobrzyń nad Wisłą (mw), Drzycim (w), Gąsawa (w), Górzno (mw), Izbica Kujawska (mw), Jeziora Wielkie (w), Kowal (m), Kruszwica (mw), Lipno (w), Lubanie (w), Lubiewo (w), Łabiszyn (mw), Mrocza (mw), Nieszawa (m), Nowa Wieś Wielka (w), Nowe (mw), Obrowo (w), Osie (w), Osielsko (w), Piotrków Kujawski (mw), Raciążek (w), Radziejów (m), Radziejów (w), Radzyń Chełmiński (mw), Rogowo (w), Rogowo (w), Rypin (w), Sycienko (w), Skrwilno (w), Śliwice (w), Świekatowo (w), Tłuchowo (w), Unisław (w), Wielgie (w), Wielka Nieszawka (w), Więcbork (mw), Włocławek (w)

Źródło: Opracowanie własne PwC

Tabela 45. Klasyfikacja potencjału atrakcyjności inwestycyjnej gmin w ramach filaru obsługa inwestora

Rating	Liczba uzyskanych punktów	Gminy
A	20 pkt	Aleksandrów Kujawski (w), Brześć Kujawski (mw), Inowrocław (m), miasto Bydgoszcz (mp) miasto Grudziądz (mp), miasto Toruń (mp), miasto Włocławek (mp), Płużnica (w), Świecie (mw)
B	16-19 pkt	Barcin (mw), Brodnica (m), Choceń (w), Dragacz (w), Sępólno Krajeńskie (mw), Solec Kujawski (mw), Szubin (mw)
C	8-15 pkt	Baruchowo (w), Białe Błota (w), Brodnica (w), Golub-Dobrzyń (m), Inowrocław (w), Janikowo (mw), Lubicz (w), Lubień Kujawski (mw), Łabiszyn (mw), Mogilno (mw), Tuchola (mw), Wąbrzeźno (m), Żnin (mw)
D	0-7 pkt	Aleksandrów Kujawski (m), Bartniczka (w), Bobrowniki (w), Bukowiec (w), Cekcyn (w), Chełmno (m), Chełmża (m), Chodecz (mw), Chrostkowo (w), Ciechocinek (m), Dąbrowa Biskupia (w), Dąbrowa Chełmińska (w), Dobrcz (w), Dobrze (w), Dobrzyń nad Wisłą (mw), Drzycim (w), Gąsawa (w), Gniewkowo (mw), Górzno (mw), Grudziądz (w), Izbica Kujawska (mw) Jeziora Wielkie (w), Jeżewo (w), Koronowo (mw), Kowal (m), Kowalewo Pomorskie (mw), Kruszwica (mw), Lipno (m), Lipno (w), Lubanie (w), Lubiewo (w), Łubianka (w), Łysomice (w), Mrocza (mw), Nakło nad Notecią (mw), Nieszawa (m), Nowa Wieś Wielka (w), Nowe (mw), Obrowo (w), Osie (w), Osielsko (w) Pakość (mw), Piotrków Kujawski (mw), Raciążek (w), Radziejów (m), Radziejów (w), Radzyń Chełmiński (mw), Rogowo (w), Rogowo (w), Rojewo (w), Rypin (m), Rypin (w), Sicienko (w), Skępe (mw), Skrwilno (w), Strzelno (mw), Śliwice (w) Świekatowo (w), Tłuchowo (w), Unisław (w), Waganiec (w), Warlubie (w), Wielgie (w), Wielka Nieszawka (w), Więcbork (mw), Włocławek (w), Zakrzewo (w), Zbiczno (w), Zławieś Wielka (w)

Źródło: Opracowanie własne PwC

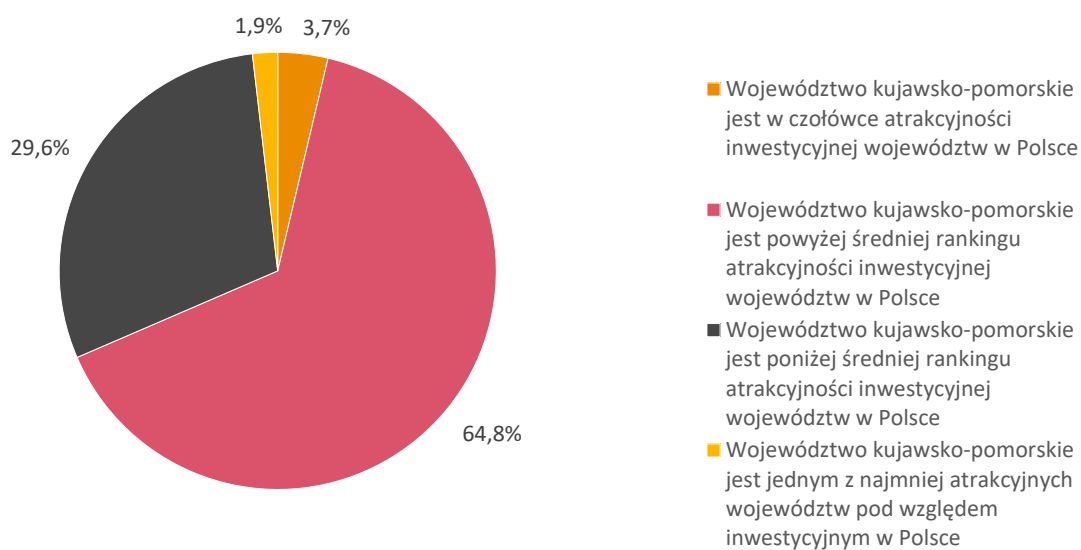
Tabela 46. Wyniki oceny wielokryterialnej gmin województwa kujawsko-pomorskiego pod względem atrakcyjności inwestycyjnej

Gmina	Status	S	L	T	O	Gmina	Status	S	L	T	O
Aleksandrów Kujawski	<i>m</i>	B	C	D	D	Miasto Bydgoszcz	<i>mp</i>	B	A	B	A
Aleksandrów Kujawski	<i>w</i>	C	B	B	A	Miasto Grudziądz	<i>mp</i>	B	A	A	A
Barcin	<i>mw</i>	C	C	A	B	Miasto Toruń	<i>mp</i>	B	A	B	A
Bartniczka	<i>w</i>	C	B	D	D	Miasto Włocławek	<i>mp</i>	B	B	A	A
Baruchowo	<i>w</i>	D	B	D	C	Mogilno	<i>mw</i>	C	D	B	C
Białe Błota	<i>w</i>	A	B	C	C	Mrocza	<i>mw</i>	C	C	D	D
Bobrowniki	<i>w</i>	C	C	D	D	Nakło nad Notecią	<i>mw</i>	B	C	A	D
Brodnica	<i>m</i>	B	C	B	B	Nieszawa	<i>m</i>	D	C	D	D
Brodnica	<i>w</i>	C	B	D	C	Nowa Wieś Wielka	<i>w</i>	A	B	D	D
Brześć Kujawski	<i>mw</i>	C	A	B	A	Nowe	<i>mw</i>	C	B	D	D
Bukowiec	<i>w</i>	C	B	D	D	Obrowo	<i>w</i>	A	B	D	D
Cekcyn	<i>w</i>	C	B	D	D	Osie	<i>w</i>	C	A	D	D
Chełmno	<i>m</i>	C	B	D	D	Osielsko	<i>w</i>	B	A	D	D
Chełmża	<i>m</i>	C	B	D	D	Pakość	<i>mw</i>	C	C	C	D
Choceń	<i>w</i>	C	B	B	B	Piotrków Kujawski	<i>mw</i>	C	C	D	D
Chodecz	<i>mw</i>	C	A	D	D	Płużnica	<i>w</i>	C	B	B	A
Chrostkowo	<i>w</i>	D	B	D	D	Raciążek	<i>w</i>	D	A	D	D
Ciechocinek	<i>m</i>	C	B	D	D	Radziejów	<i>m</i>	C	D	D	D
Dąbrowa Biskupia	<i>w</i>	C	C	D	D	Radziejów	<i>w</i>	D	C	D	D
Dąbrowa Chełmińska	<i>w</i>	B	B	D	D	Radzyń Chełmiński	<i>mw</i>	C	B	D	D
Dobrcz	<i>w</i>	B	B	D	D	Rogowo	<i>w</i>	C	C	D	D
Dobrze	<i>w</i>	C	C	D	D	Rogowo	<i>w</i>	C	D	D	D
Dobrzyń nad Wisłą	<i>mw</i>	C	C	D	D	Rojewo	<i>w</i>	C	C	C	D
Dragacz	<i>w</i>	C	B	B	B	Rypin	<i>m</i>	B	C	C	D
Drzycim	<i>w</i>	C	B	D	D	Rypin	<i>w</i>	C	C	D	D
Gąsawa	<i>w</i>	C	D	D	D	Sępólno Krajeńskie	<i>mw</i>	C	C	B	B
Gniewkowo	<i>mw</i>	B	B	C	D	Sicienko	<i>w</i>	B	C	D	D
Golub-Dobrzyń	<i>m</i>	B	C	C	C	Skępe	<i>mw</i>	C	B	B	D

Gmina	Status	S	L	T	O	Gmina	Status	S	L	T	O
Górzno	mw	B	D	D	D	Skrwilno	w	C	D	D	D
Grudziądz	w	B	A	C	D	Solec Kujawski	mw	B	C	B	B
Inowrocław	m	B	B	B	A	Strzelno	mw	B	D	B	D
Inowrocław	w	B	B	B	C	Szubin	mw	A	C	B	B
Izbica Kujawska	mw	C	B	D	D	Śliwice	w	C	B	D	D
Janikowo	mw	C	C	B	C	Świecie	mw	B	B	B	A
Jeziora Wielkie	w	C	C	D	D	Świekatowo	w	C	B	D	D
Jeżewo	w	C	B	C	D	Tłuchowo	w	C	D	D	D
Koronowo	mw	B	C	B	D	Tuchola	mw	B	B	C	C
Kowal	m	C	B	D	D	Unisław	w	B	C	D	D
Kowalewo Pomorskie	mw	B	B	C	D	Waganiec	w	C	B	C	D
Kruszwica	mw	B	C	D	D	Warlubie	w	C	B	B	D
Lipno	m	B	C	C	D	Wąbrzeźno	m	C	C	B	C
Lipno	w	C	C	D	D	Wielgie	w	C	C	D	D
Lubanie	w	B	B	D	D	Wielka Nieszawka	w	D	B	D	D
Lubicz	w	A	A	C	C	Więcbork	mw	C	C	D	D
Lubień Kujawski	mw	C	A	A	C	Włocławek	w	B	B	D	D
Lubiewo	w	C	B	D	D	Zakrzewo	w	C	D	C	D
Łabiszyn	mw	B	D	D	C	Zbiczno	w	C	C	C	D
Łubianka	w	B	B	B	D	Zławieś Wielka	w	B	B	B	D
Łysomice	w	B	B	A	D	Żnin	mw	B	C	B	C

Źródło: Opracowanie własne PwC

Rysunek 50. Ocena atrakcyjności województwa kujawsko-pomorskiego przez gminy

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie badania CAWI

Rysunek 51. Przewagi konkurencyjne kujawsko-pomorskiego wskazywane przez gminy

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie badania CAWI

Rysunek 52. Własne przewagi na tle pozostałych gmin wskazywane przez gminy

Źródło: Opracowanie własne PwC na podstawie badania CAWI

ZAŁĄCZNIKI

W odrębnej publikacji przedstawiono Załączniki do Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego:

Załącznik nr 1. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego.

Załącznik nr 2. Szczegółowy opis zakresu zadań i struktury organizacyjno-prawnej Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego oraz Regionalnej Instytucji Finansowej.